

Załącznik do
Uchwały Rady
Powiatu Żywieckiego
Nr
z dnia

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO POWIATU ŻYWIECKIEGO NA LATA 2020 – 2022

AKTUALIZACJA 2020

ŻYWIEC, maj 2020

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
2. STAN ISTNIEJĄCY – DIAGNOZA POWIATU ŻYWIECKIEGO	6
2.1. Położenie.....	6
2.2. Ludność	9
2.3. Turystyka	16
2.4. Organizacje pozarządowe.....	21
2.5. Zagospodarowanie przestrzenne i obiekty inżynierskie	23
2.6. Ochrona środowiska	27
2.7. Rolnictwo.....	38
2.8. Kultura	41
2.9. Gospodarka i finanse	44
2.10. Rynek pracy.....	48
2.11. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna.....	63
2.12. Oświata	76
2.13. Sytuacja mieszkaniowa.....	80
3.1. Współpraca krajowa i zagraniczna	82
3.2. Spójność dokumentów strategicznych i planistycznych szczebla krajowego i regionalnego za Strategią Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Żywieckiego na lata 2006 - 2020	87
4. ANALIZA PORÓWNAWCZA POWIATU ŻYWIECKIEGO NA TLE POWIATÓW SĄSIEDNICH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO	94
5. BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW POWIATU.....	102
5.1. Policja.....	102
5.2. Straż pożarna.....	106
5.3. Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe - Grupa Beskidzka Szczyrk...	111
5.4. Beskidzkie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Oddział Żywiec ...	111
5.5. Monitoring przeciwpowodziowy.....	112
5.6. Inspekcje.....	112
5.7. Działania organów Powiatu	113

7. ANALIZA SWOT	125
Mocne strony	125
8. WIZJA ROZWOJU	130
8.1. Sformułowanie polityki.....	132
8.2. Zasady	133
8.3. Priorytety rozwoju	134
8.4. Cele strategiczne i operacyjne	135
9. PRIORYTETY, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE ORAZ ZADANIA	136
10. WDRAŻANIE STRATEGII POWIATU	140
11. MONITOROWANIE STRATEGII POWIATU	141
12. OSOBY I INSTYTUCJE BIORĄCE UDZIAŁ W PRACACH NAD AKTUALIZACJĄ STRATEGII ROZWOJU POWIATU ŻYWIECKIEGO	151
13. SPIS TABEL	155
14. SPIS WYKRESÓW	156

1. WPROWADZENIE

Powiat realizując swoje zadania jest odpowiedzialny za rozwój. Opracowanie strategii zrównoważonego rozwoju jest szansą na prowadzenie stabilnej polityki rozwoju powiatu w najbliższych latach. Jednym z warunków powodzenia podejmowanych działań będzie wsparcie zarówno ze strony gmin Powiatu Żywieckiego jak i Województwa Śląskiego.

Niniejsza strategia jest zapisem świadomych wyborów społeczności lokalnej i obrazuje długofalową koncepcję rozwoju, zorientowaną na rozwiązywanie kluczowych problemów i wykorzystywanie pojawiających się szans. Opracowanie Strategii to efekt wysiłków i konsensusu przedstawicieli różnych środowisk, to dowód silnego poczucia odpowiedzialności i dbałości wspólnoty samorządowej o przyszłość powiatu.

Od 1999r. zarówno w naszym regionie, jak i w całym kraju zaszły istotne przeobrażenia. Polska wstąpiła do Unii Europejskiej, zmieniły się uwarunkowania gospodarcze i społeczne, zmieniły się warunki prowadzenia polityki lokalnej. Powiat Żywiecki stoi przed nowymi wyzwaniami oraz koniecznością intensyfikacji współpracy, już nie tylko w przestrzeni krajowej, ale także europejskiej.

Przeprowadzenie procesu aktualizacji konieczne było również ze względu na opracowanie, już po uchwaleniu dotychczas obowiązującej Strategii, kilku ważnych dokumentów na poziomie europejskim i krajowym.

W przeprowadzonych pracach nad aktualizacją Strategii czynny udział brali partnerzy społeczni. W trakcie spotkań i konsultacji określono mocne i słabe strony powiatu oraz szanse i zagrożenia wypływające z otoczenia. Ponadto w celu ustalenia bieżących potrzeb publicznych na terenie poszczególnych gmin z terenu powiatu, zebrano od nich informacje, które zostały uwzględnione w niniejszej aktualizacji. Określono również zadania mieszczące się w 4 celach polityki powiatu:

- trwały rozwój w powiecie,
- zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców,
- poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych,
- eliminacja zagrożeń środowiskowych i ochrona środowiska.

Z ww. analizy wyłania się obraz powiatu borykającego się z problemami, ale o dużym potencjale, który między innymi poprzez skuteczną absorpcję środków unijnych pozwoli rozwinąć nowoczesne technologie, prowadzić inwestycje prorozwojowe, zmodernizować i rozbudować infrastrukturę oraz poprawić stan środowiska oraz estetykę krajobrazu.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Żywieckiego na lata 2006 – 2020 jest dokumentem określającym cele i kierunki działań, które powiat wytyczył sobie na najbliższe 15 lat i dzięki których realizacja zaowocowała dynamicznym rozwojem. Aktualizacja na lata 2020 – 2022 jest kontynuacją i uzupełnieniem wizji podyktowanej wyzwaniem czasu, zmieniającym się otoczeniem i uwarunkowaniami. Ponadto aktualizacja jest podsumowaniem działań powiatu żywieckiego oraz wyznacza kierunek

działań na lata następne. Dokument ten nie narusza suwerenności gmin, obrazuje ich potrzeby, a jednocześnie promuje ich walory rekreacyjne i gospodarcze.

Misja wytyczona przez Powiat Żywiecki dotyczy wzajemnej współpracy powiatu z gminami, dzięki której podwyższy się standard życia społeczeństwa poprzez dążenie do zrównoważonego rozwoju zgodnego ze standardami Unii Europejskiej oraz założeniami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego „KSRR 2030” i Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Ślaskie 2020+”.

Autorzy Strategii i jej aktualizacji nie zastrzegają sobie prawa do nieomyślności i jedynie słusznych koncepcji, lecz są otwarci na uwagi i opinie czytelników. Formuła tego dokumentu zakłada możliwość wprowadzania modyfikacji oraz jego aktualizacji.

Wyrażam przekonanie, że dokument ten, wdrożony w rzeczywistość, spełni swoją rolę i dobrze służyć będzie mieszkańcom powiatu.

Starosta Powiatu Żywieckiego

2. STAN ISTNIEJĄCY – DIAGNOZA POWIATU ŻYWIECKIEGO

2.1. Położenie

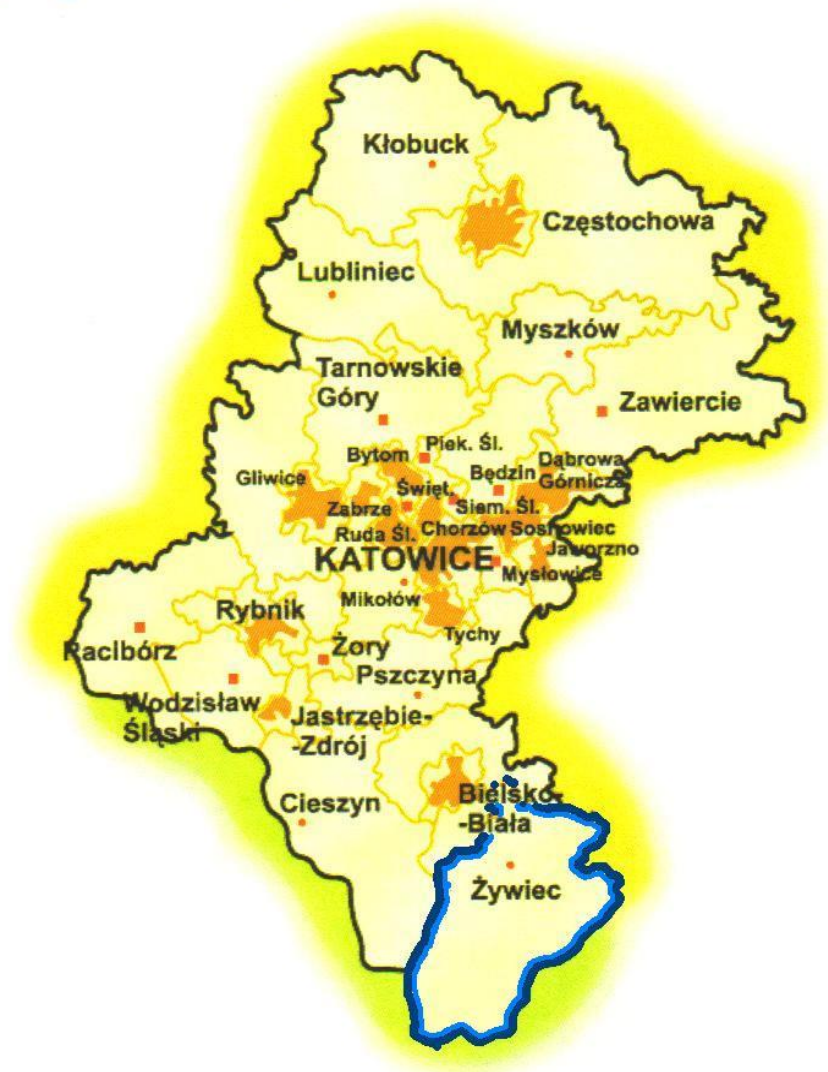
Powiat Żywiecki położony jest bezpośrednio przy granicy Polski, w południowej części Województwa Śląskiego i graniczy:

- od południa ze Słowacją,
- od zachodu z Powiatem Cieszyńskim (Woj. Śląskie),
- od północy z Powiatem Bielskim (Woj. Śląskie),
- od północnego wschodu z Powiatem Wadowickim (Woj. Małopolskie),
- od wschodu z Powiatem Suskim (Woj. Małopolskie).

W skład Powiatu Żywieckiego wchodzi Miasto Żywiec oraz Gminy: Czernichów, Gilowice, Jeleśnia, Koszarawa, Lipowa, Łękawica, Łodygowice, Milówka, Radziechowy – Wieprz, Rajcza, Ślemień, Świnna, Ujsoly i Węgierska Górka.

Siedziba władz Powiatu mieści się w Żywcu.

Położenie powiatu w Województwie Śląskim.

Mapa Powiatu Żywieckiego.

Powierzchnia Powiatu Żywieckiego wynosi 1040 km², co stanowi 8,4% całości powierzchni Województwa Śląskiego. Obszary leśne zajmują ponad 547 km² powierzchni powiatu. Jednocześnie Powiat Żywiecki jest drugim co do wielkości powiatem Województwa Śląskiego.

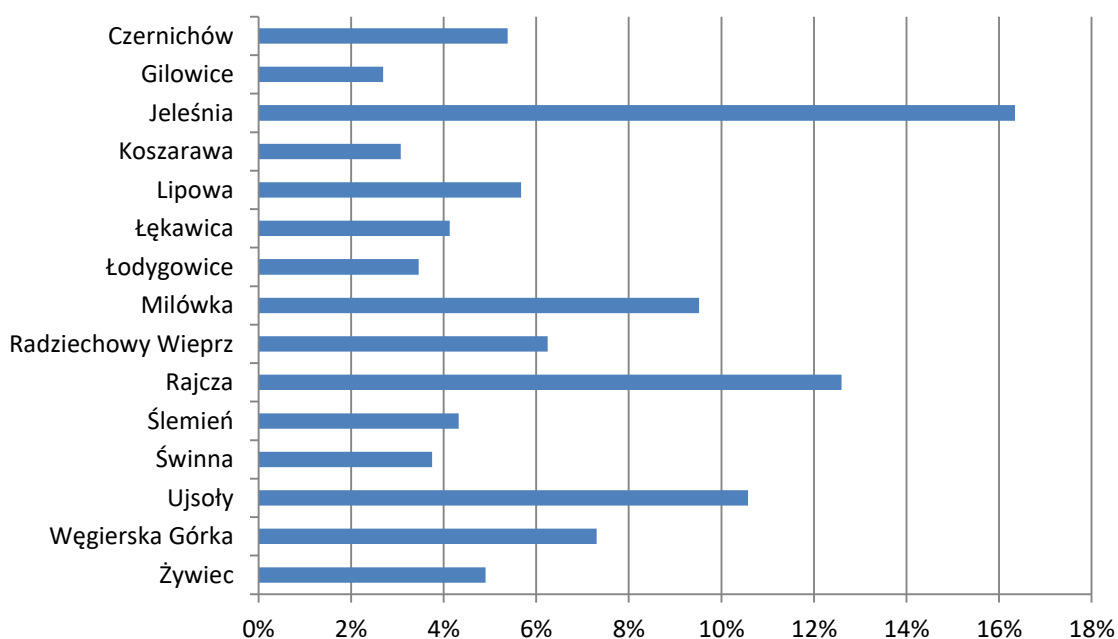
Obszar poszczególnych gmin i powiatu przedstawiają tabela nr 1 oraz wykres nr 1.

Tabela 1 Obszar poszczególnych gmin Powiatu Żywieckiego i ich udział procentowy w powierzchni powiatu w 2018 r.

Nazwa Gminy	Powierzchnia w km ² w 2005 roku	Powierzchnia w km ² w 2018 roku	% do powierzchni Powiatu
Żywiec	51	51	4,90%
Węgierska Górka	77	76	7,31%
Ujszoły	110	110	10,58%
Świnna	40	39	3,75%
Ślemień	46	45	4,33%
Rajcza	131	131	12,60%
Radziechowy Wieprz	66	65	6,25%
Milówka	98	99	9,52%
Łodygowice	35	36	3,46%
Łękawica	58	43	4,13%
Lipowa	42	59	5,67%
Koszarawa	31	32	3,08%
Jeleśnia	171	170	16,35%
Gilowice	28	28	2,69%
Czernichów	56	56	5,38%
Powiat Żywiecki	1040	1040	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Wykres 1 Udział procentowy powierzchni poszczególnych gmin w Powiecie Żywieckim w 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

2.2. Ludność

Liczba ludności powiatu wynosi 153 226 mieszkańców (wg faktycznego miejsca zameldowania), czyli 3,38% ludności województwa. Gęstość zaludnienia wynosi średnio 147 mieszkańców na 1 km².¹

Do obszaru o najwyższej koncentracji ludności należą Żywiec (621 osób na 1 km²) oraz Łodygowice (402 osób na 1 km²).

Najslabiej zaludnione gminy to Ujsoly (41 osoby na 1 km²) i Rajcza (67 osób na 1 km²).

Od 2004 roku liczba ludności w Powiecie wzrosła o 3 808 osób co stanowi wzrost liczby ludności o 2,55%. Największy wzrost liczby ludności miał miejsce w Gminie Lipowa o 1 188 osób co stanowi wzrost o 12,34% oraz Gminie Łodygowice o 1 147 osób.

Liczbę ludności w powiecie przedstawia tabela nr 2.

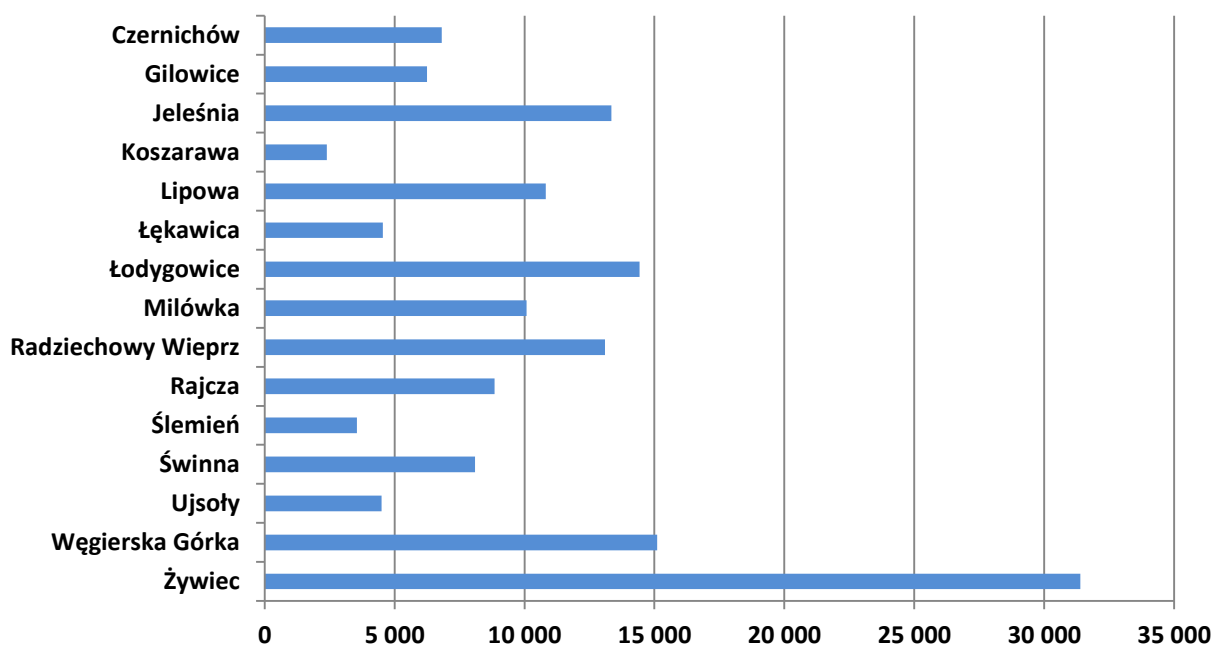
Tabela 2 Liczba ludności w Powiecie Żywieckim w 2018 r.

Miasto/Gmina	Ludność w 2004	Ludność w 2006	Ludność w 2008	Ludność w 2010	Ludność w 2012	Ludność w 2014	Ludność w 2016	Ludność w 2018	Udział %
Żywiec	32 199	32 073	32 018	32 508	32 363	31 942	31 662	31 388	20,48%
Węgierska Górka	14 606	14 736	14 806	15 034	15 105	15 131	15 154	15 101	9,86%
Ujsoly	4 686	4 704	4 701	4 745	4 709	4 609	4 557	4 499	2,94%
Świnna	7 858	7 946	8 021	8 061	8 086	8 102	8 092	8 095	5,28%
Ślemień	3 425	3 415	3 435	3 463	3 488	3 501	3 542	3 545	2,31%
Rajcza	9 059	9 031	8 991	9 259	9 146	9 025	8 930	8 842	5,77%
Radziechowy Wieprz	12 385	12 477	12 597	12 838	12 959	13 097	13 095	13 095	8,55%
Milówka	9 926	10 007	10 009	10 088	10 117	10 104	10 039	10 078	6,58%
Łodygowice	13 279	13 380	13 490	13 559	13 757	13 940	14 154	14 426	9,41%
Łękawica	4 273	4 293	4 303	4 414	4 419	4 477	4 493	4 545	2,97%
Lipowa	9 630	9 741	9 918	10 137	10 268	10 441	10 649	10 818	7,06%
Koszarawa	2 515	2 528	2 493	2 488	2 455	2 450	2 424	2 391	1,56%
Jeleśnia	13 488	13 508	13 519	13 575	13 545	13 426	13 385	13 342	8,71%
Gilowice	5 606	5 721	5 853	5 966	5 988	6 144	6 204	6 252	4,08%
Czernichów	6 483	6 416	6 485	6 699	6 721	6 800	6 817	6 809	4,44%
Powiat Żywiecki	149 418	149 976	150 639	152 834	153 126	153 189	153 197	153 226	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

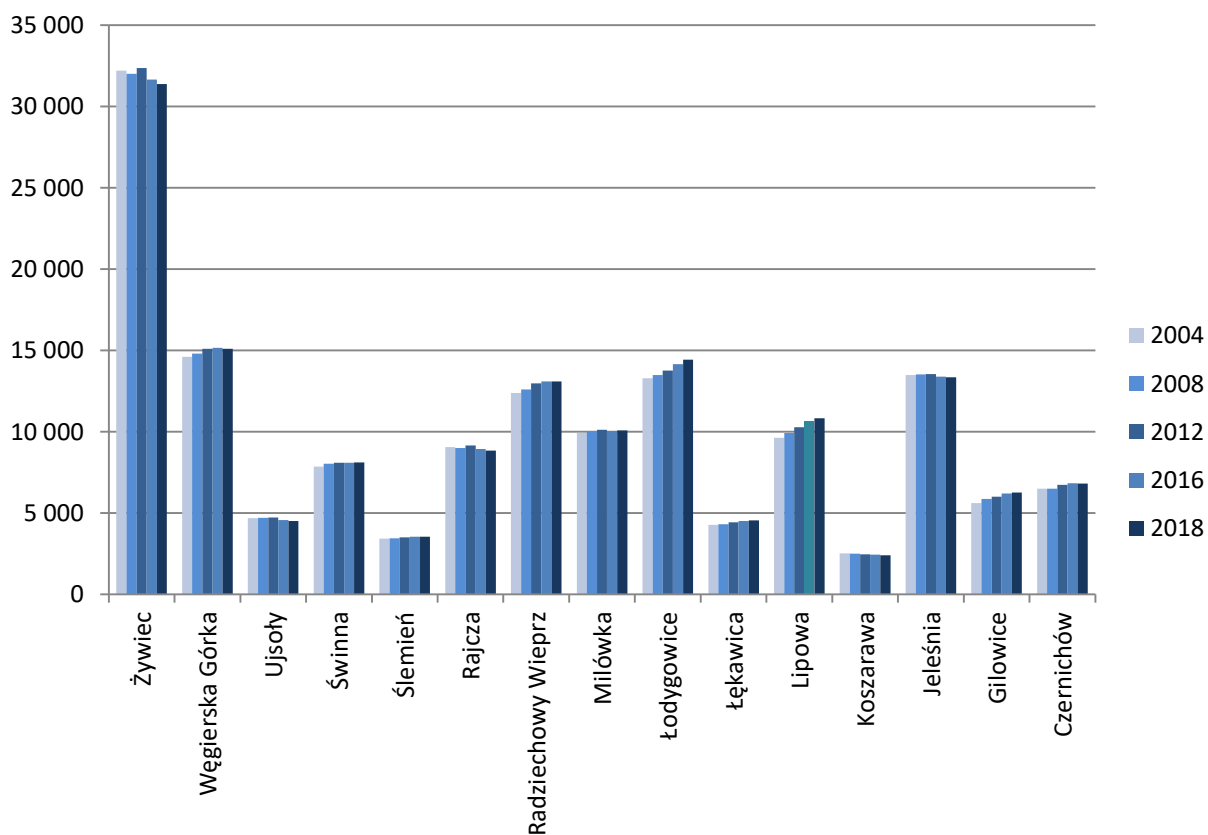
¹ Dane GUS na dzień 31.12.2018 r.

Wykres 2 Liczba ludności w gminach Powiatu Żywieckiego w 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Wykres 3 Przyrost liczby ludności w gminach Powiatu Żywieckiego w wybranych latach 2004 - 2018

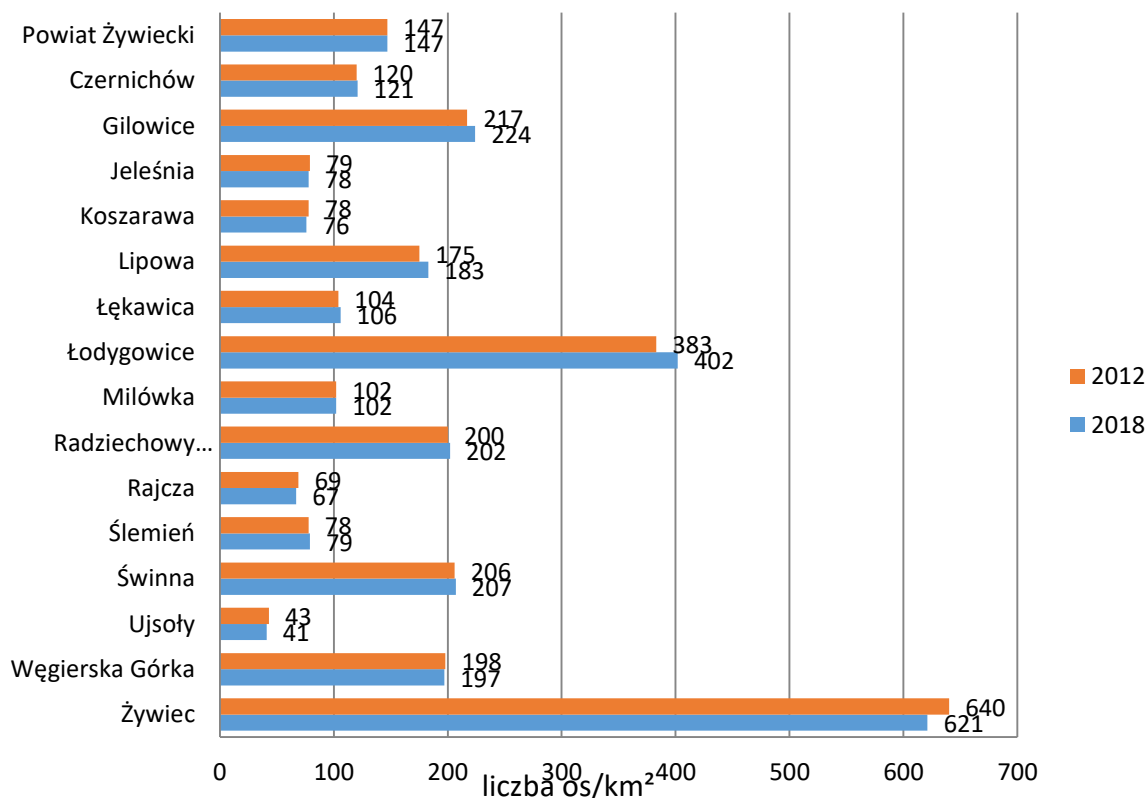
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Tabela 3 Zmiana liczby ludności w Powiecie Żywieckim w latach 2004 - 2018

Miasto/Gmina	Zmiana liczby ludności w latach 2004-2018	Procentowa zmiana liczby ludności w latach 2004-2018
Żywiec	-811	-2,52%
Węgierska Górka	495	3,39%
Ujsoły	-187	-3,99%
Świnna	237	3,02%
Ślemień	120	3,50%
Rajcza	-217	-2,40%
Radziechowy Wieprz	710	5,73%
Milówka	152	1,53%
Łodygowice	1 147	8,64%
Łękawica	272	6,37%
Lipowa	1 188	12,34%
Koszarawa	-124	-4,93%
Jeleśnia	-146	-1,08%
Gilowice	646	11,52%
Czernichów	326	5,03%
Powiat Żywiecki	3 808	2,55%

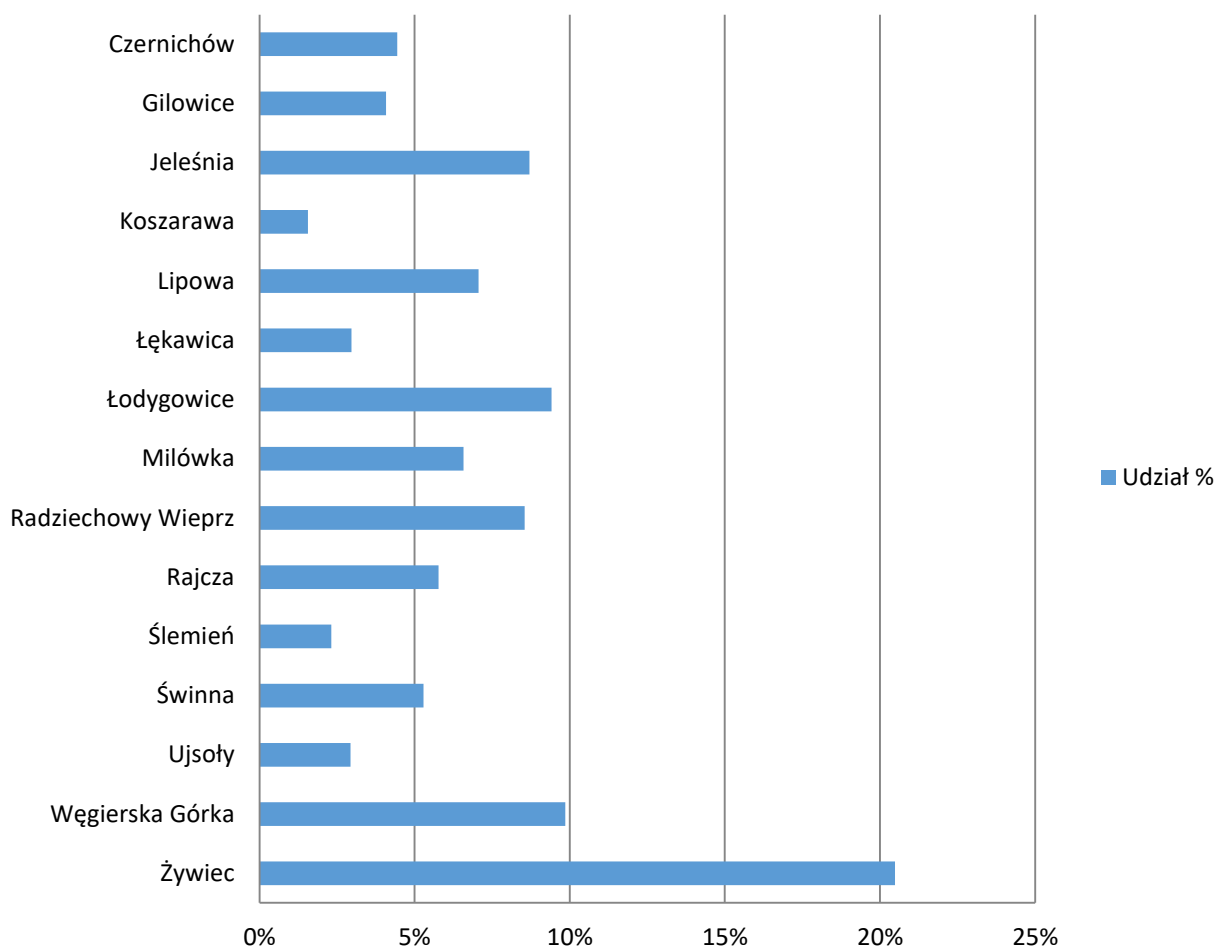
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Wykres 4 Gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach Powiatu Żywieckiego w 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Wykres 5 Procentowy udział ludności gmin w Powiecie Żywieckim w 2018 r. w ogólnej liczbie ludności powiatu.

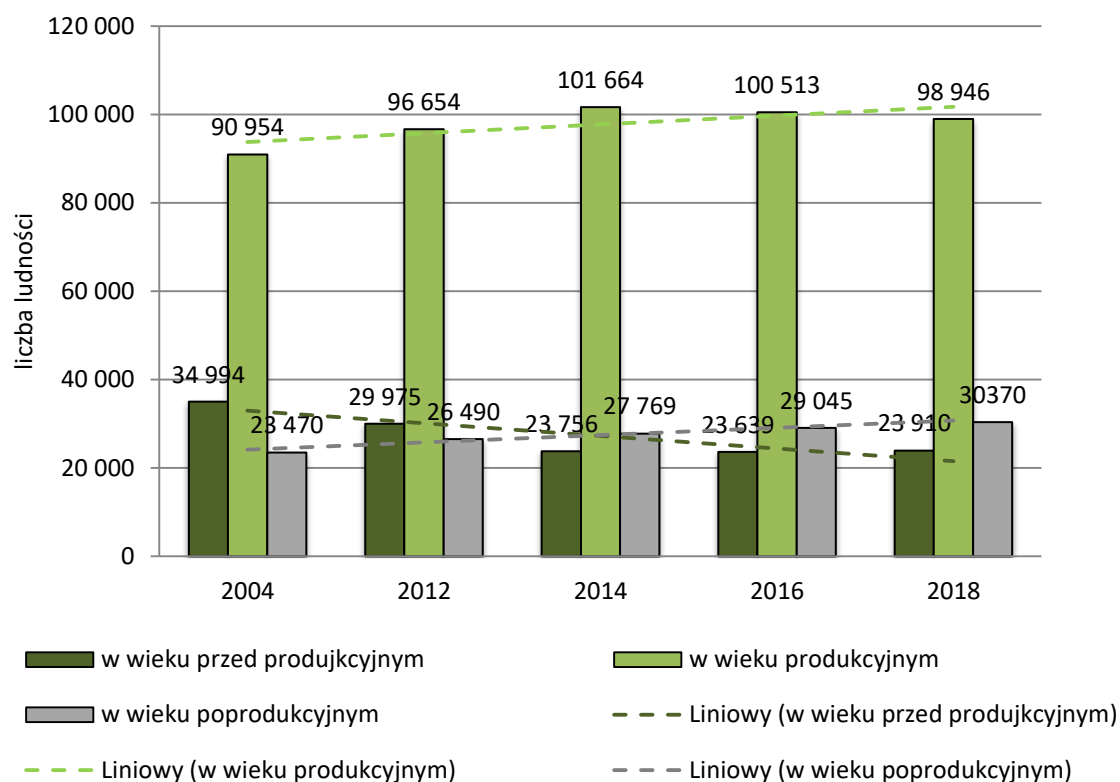

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Struktura ludności w 2018 roku według podziału na podstawowe grupy wiekowe wskazuje na zbliżony, wynoszący 15,6% udział ludności w wieku przedprodukcyjnym według stosunku do średniej krajowej (15,3%). Do gmin o najwyższym wskaźniku ludności w wieku przedprodukcyjnym należą: Gilowice (17,4%), Radziechowy Wieprz (16,9%), Węgierska Górka (16,7%).

Udział ludności w wieku produkcyjnym wynoszący 64,6% jest zbliżony do średniej krajowej (63,4%). Najwyższy odsetek ludności w wieku produkcyjnym odnotowano w gminie Łękawica (66,6%). Udział ludności w wieku poprodukcyjnym wynoszący na terenie powiatu 19,8% jest nieco niższy od średniej krajowej (21,4%).

Wykres 6 Struktura ludności w Powiecie Żywieckim pod względem produkcyjnym
w wybranych latach 2004-2018

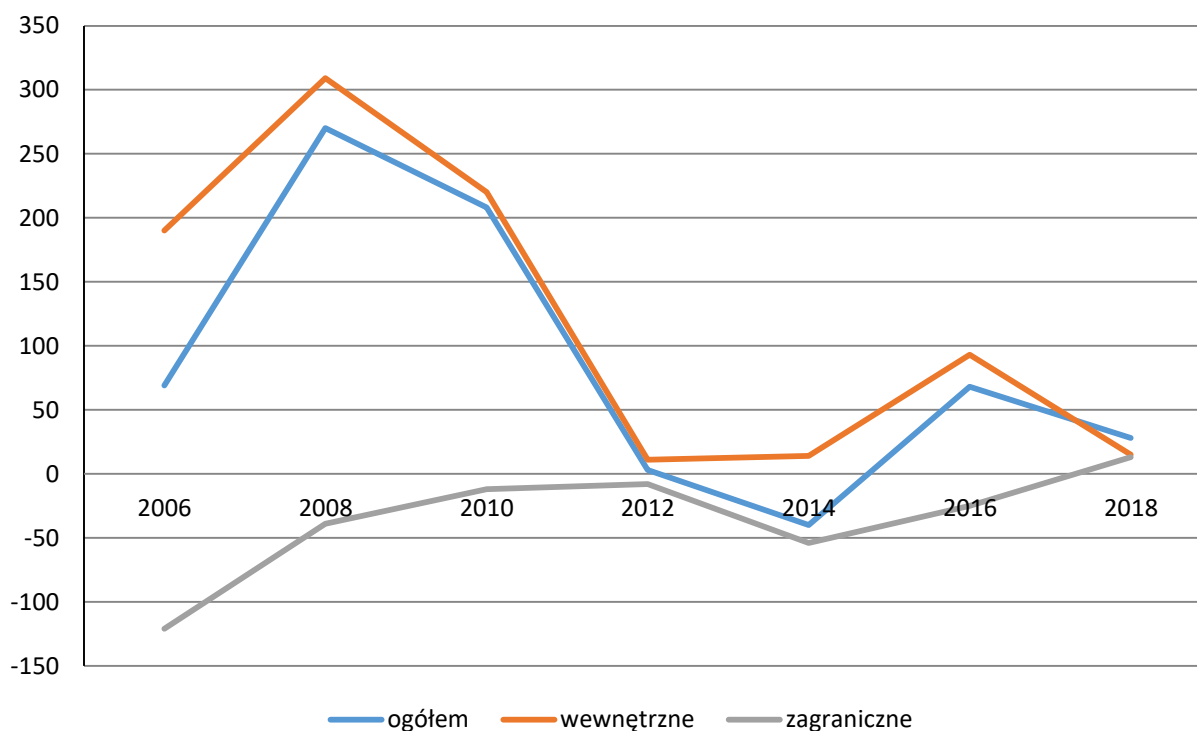

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Ważnym miernikiem charakteryzującym przebieg procesów demograficznych jest saldo migracji stałej. W 2018 r. dla Powiatu Żywieckiego saldo to wykazuje wartość 15 dla ruchu wewnętrznego lecz w latach 2007 do 2010 wskazywało na znaczny odpływ mieszkańców. Saldo migracji dla ruchu zagranicznego wykazuje wartość (14) podobną jak dla ruchu wewnętrznego (przyjezdni na teren powiatu najwięcej w latach 2006-2008).² W poszczególnych gminach występuje jednak znacznie większe zróżnicowanie wskaźnika. Wyraźnie odpływowy charakter w 2018 r. osiągnął on w gminach: Żywiec, Węgierska Górka i Rajcza natomiast napływowy w Łodygowicach i Lipowej.

² Dane wg GUS na 31.12.2018 r.

Wykres 7 Saldo migracji w Powiecie Żywieckim w 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

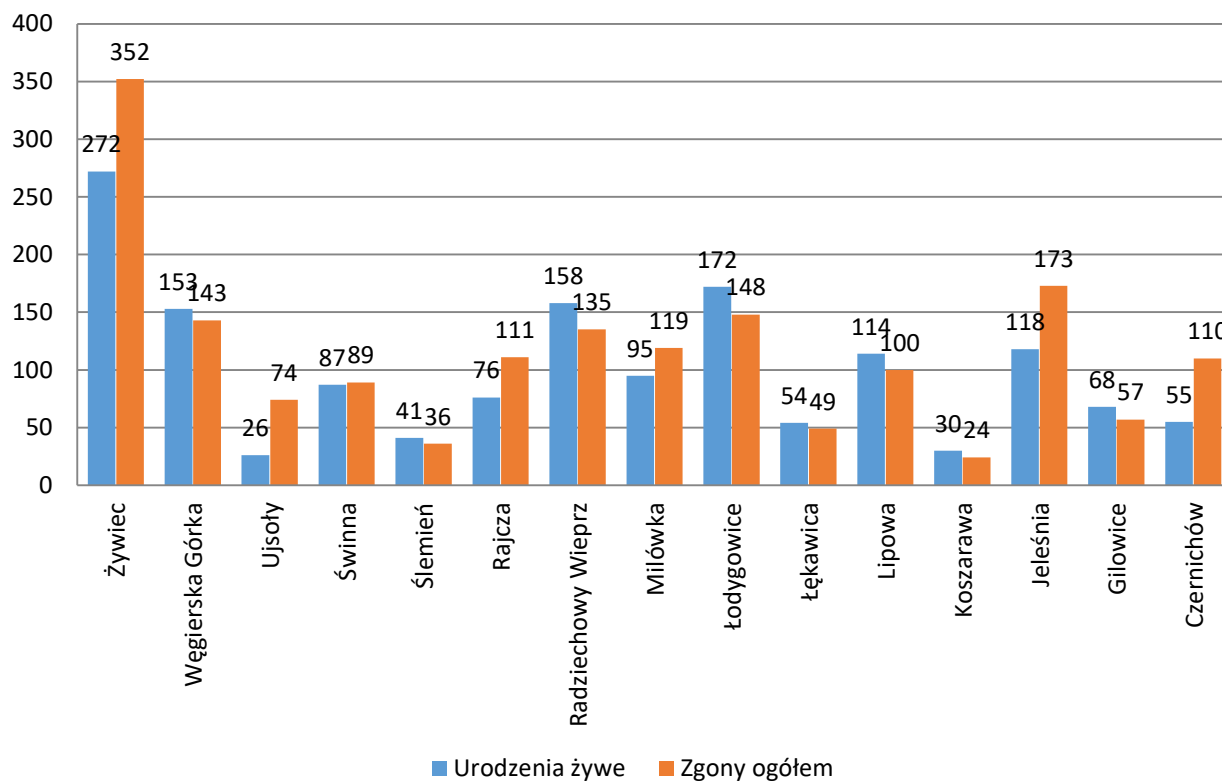
Dane dotyczące urodzeń oraz zgonów przedstawia tabela nr 4 oraz wykresy nr 8 i 9.

Tabela 4 Urodzenia żywe i zgony w Powiecie Żywieckim oraz w poszczególnych gminach w latach 2012 – 2018.

	Urodzenia żywe			Zgony ogółem		
	2012	2015	2018	2012	2015	2018
Powiat Żywiecki	1541	1521	1519	1562	1637	1720
Żywiec	295	283	272	310	351	352
Węgierska Góra	177	162	153	133	164	143
Ujszy	46	28	26	67	67	74
Świnna	78	76	87	78	84	89
Ślemień	43	40	41	33	32	36
Rajcza	74	90	76	129	103	111
Radziechowy Wieprz	138	131	158	134	119	135
Milówka	93	112	95	119	122	119
Łodygowice	142	160	172	122	140	148
Łękawica	48	37	54	37	43	49
Lipowa	104	119	114	97	92	100
Koszarawa	30	26	30	28	31	24
Jeleśnia	123	134	118	174	144	173
Gilowice	77	72	68	47	55	57
Czernichów	73	51	55	54	90	110

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

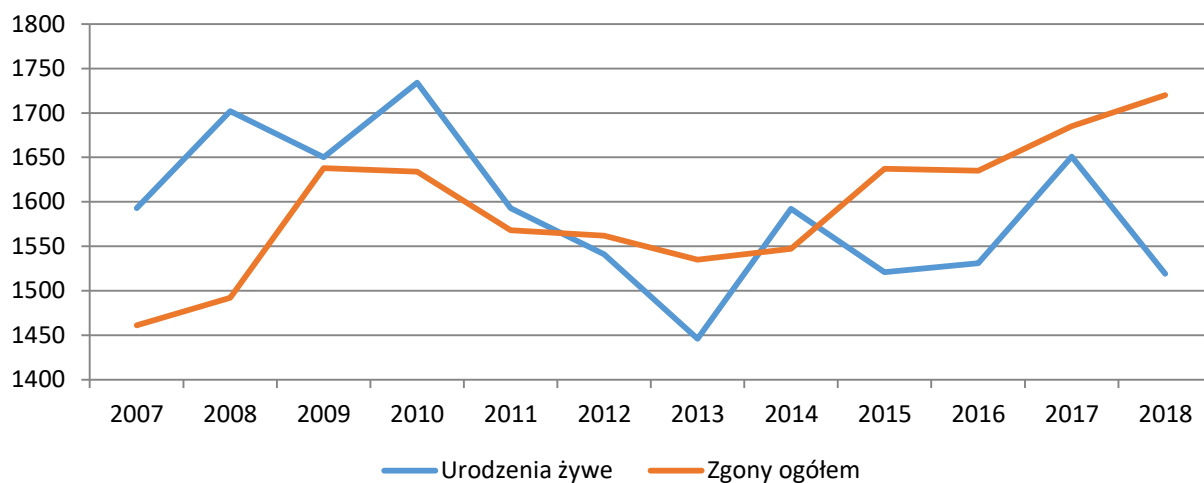
Wykres 8 Urodzenia żywe i zgony w poszczególnych gminach w Powiecie Żywieckim w 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

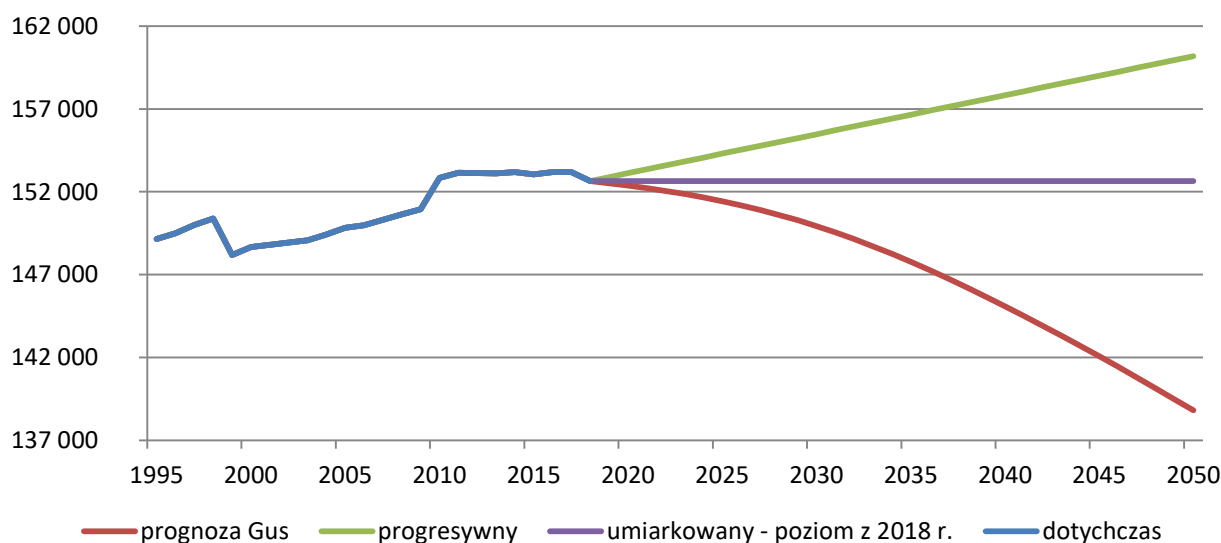
Wykres 9 Demografia w Powiecie Żywieckim od 2007 do 2018 r.

Demografia w Powiecie Żywieckim w latach 2007-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Prognoza demograficzna dla Powiatu Żywieckiego na lata 2018 - 2050

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

2.3. Turystyka

W obrębie pasm Beskidów: Śląskiego i Żywieckiego położony jest Powiat Żywiecki zaliczany do grupy rejonów o dużych walorach rekreacyjnych i turystycznych. Największą rzeką Beskidu Żywieckiego, która wytycza jednocześnie jego zachodnią granicę, jest Soła. Jej największymi dopływami w Powiecie Żywieckim są Koszarawa, Łękawka i Żylica. Od Żywca wody Soły szeroko rozlewają się tworząc jednocześnie sztuczny zbiornik retencyjny – Jezioro Żywieckie, stanowiące pierwszy i największy element tzw. kaskady rzeki Soły z Jeziorem Międzybrodzkim.

Szata roślinna dorzecza Soły, podobnie jak całych Beskidów Zachodnich, nosi wyraźne ślady wielowiekowej gospodarki człowieka, której działania można zaobserwować w postaci postępujących zmian w zabudowie i uprawie dorzeczy wspomnianych rzek.

Beskidy stwarzają doskonale warunki do całorocznego wypoczynku oraz rekreacji w różnorodnych, aktywnych formach: turystyce górskiej, uprawianiu sportów zimowych, wodnych oraz ekstremalnych (wspinaczka skałkowa, mountainbording, paintball, wędkarstwo, myślistwo, sportach szybowcowych, lotniarstwo a nawet leczeniu i prewencji zdrowotnej). To, co urzeka turystów i wczasowiczów to piękne górskie krajobrazy, czyste rzeki i świeże powietrze oraz wspaniała i niepowtarzalna przyroda. Przyczynia się to w pewnym stopniu do zaangażowania biernych zasobów siły roboczej i aktywnych działań związanych z pozyskiwaniem zatrudnienia, w dużej mierze sezonowego. Dla tak dużego regionu ma to bardzo duże znaczenie w aspekcie gospodarczym i społecznym. Jednym z najcenniejszych elementów krajobrazu przyrodniczego są lasy. Dominującą pozycję w drzewostanie stanowi świerk (90%). Występują tu również takie gatunki drzew jak: modrzew, sosna, brzoza, klon, jawor, jodła a wzdłuż rzek i potoków spotkać można enklawy olszyny karpackiej. Szatę roślinną

reprezentuje ponad 1000 gatunków roślin, mchów i porostów, wśród nich tak rzadkie okazy górskiej flory, jak: dziewięcisz, rzeżucha trójlistkowa, lilia złotogłów, wilcza jagoda, wilcze lyko i czosnek niedźwiedzi. Z fauny spotyka się zającą, lisa, kunę leśną, sarnę, dziką, borsuka, rysia, jelenia a nawet wilka czy niedźwiedzia. Wśród ptaków widuje się: jastrzębie gołębiarze, gołębie siniaki, gołębie żarłacze i jarząbki, ponadto rzadkie pluszcze, dzięcioły zielone oraz czajki.

Potoki i rzeki zamieszkałe są przez liczne gatunki ryb, wymagających wód czystych, bogatych w tlen. Żyją w nich: pstrągi, lipienie, głowacze, brzany czy klenie. Urozmaicony jest także świat owadów, gadów i płazów.

Na terenie Powiatu, znajduje się wiele pomników przyrody. Na szczególną uwagę zasługują: wodospad w Sopotni Wielkiej, głaz trapezowaty nad potokiem Glinne w Ciścu, Jaskinia „Chłodna” w Twardorzeczce, Skala filcowa „Malinowska skala” w miejscowości Ostre.

Najbardziej cenne pod względem przyrodniczym obszary, znajdujące się dotąd w granicach Żywieckiego Parku Krajobrazowego i jego strefy ochronnej, objęte są ochroną rezerwatową. Utworzono rezerваты florystyczne, przyrody nieożywionej oraz wiele rezerwatów leśnych. Wytyczone są liczne szlaki turystyczne piesze, rowerowe i narciarskie. Ich łączna długość w 2018 roku wynosiła 570 km, w tym 500 km szlaków górskich i 58 km szlaków narciarskich oraz 12 km szlaków pieszych³.

Baza sportowa wciąż wzbogacana jest o nowe obiekty – boiska i kąpieliska. Dla miłośników rowerów górskich przygotowanych jest wiele tras oraz imprez rowerowych, w szczególności w Gminach: Jeleśnia, Miłówka i Rajcza, Węgierska Górka, Świnna, Lipowa i Zwardoń.

Powiat Żywiecki posiada znakomite warunki do uprawiania sportów zimowych. Turyści mogą tu korzystać z licznych wyciągów narciarskich i świetnie przygotowanych tras. Największe ośrodki narciarskie znajdują się w Korbielowie (na zboczach jednego z najwyższych szczytów Beskidu Żywieckiego – Pilska 1557 m n.p.m.) oraz w Zwardoniu, gdzie m. in. otwarta została w grudniu 2012 r. nowa Stacja Narciarska Zwardoń–Ski. Zwardoń posiada również kilka mniejszych wyciągów narciarskich doskonale przygotowanych dla miłośników sportów zimowych. Wyciągi narciarskie znajdują się również w Przylękowie, Międzybrodzu Bialskim, Międzybrodzu Żywieckim, Rajczy czy Rycerze Dolnej i Górnej.

Istnieje wiele terenów znakomicie nadających się do uprawiania narciarstwa biegowego. Biegi narciarskie stały się w ostatnich latach sportem rekreacyjnym, uprawianym przez całe rodziny. Tu organizowane są w sezonach zimowych cykliczne imprezy biegowe dla zawodników w różnych grupach wiekowych i o zróżnicowanych umiejętnościach, również dla osób niepełnosprawnych, a także imprezy o zasięgu ogólnopolskim a nawet międzynarodowym, jak np. „Rajd Chłopski” w Rajczy oraz „Bieg Dudka” w Radziechowach.

Magnesem dla letników oraz amatorów turystyki i sportów wodnych są sztuczne zbiorniki wodne – Jeziora Żywieckie i Międzybrodzkie, gdzie odbywają się najważniejsze w południowej Polsce regaty. Wokół brzegów obu jezior powstało wiele ośrodków

³ Dane z TKSP w Żywcu na 31.12.2018 r.

żeglarskich, przystani i wypożyczalni sprzętu wodnego. Ponadto Jezioro Żywieckie przyciąga liczne rzesze wędkarzy.

Na malowniczym stoku Góry Żar nad Jeziorem Międzybrodzkim uprawia się lotniarstwo, paralotniarstwo i szybownictwo. Właśnie tam znajduje się Górską Szkoła Szybowcowa „Żar”, a także stok narciarski i kolej linowo – terenowa.

Na terenie Międzybrodzia Żywieckiego zlokalizowana jest elektrownia Porąbka – Żar, która jest pierwszą w Polsce podziemną, zawierającą jeden z największych sztucznych wodospadów świata (440 m wysokości), szczytowo-pompową elektrownią wodną, a na terenie Czernichowa i Międzybrodzia Bialskiego przepływowa, przyzaporowa elektrownia wodna.

Do sportów, które od kilku lat cieszą się niesłychaną popularnością należy jeździectwo. W Powiecie Żywieckim panują idealne warunki do uprawiania rekreacji konnej – piękne okolice, stadniny i kluby jeździeckie. m. in. przy Zespole Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących w Żywcu – Moszczanicy co roku odbywają się Mistrzostwa Polski Szkół Agrotechnicznych w Skokach Przez Przeszkody.

Coraz większym zainteresowaniem cieszą się biegi, największą tego typu imprezą jest organizowany od 2000 roku „Półmaraton dookoła Jeziora Żywieckiego o Puchar Starosty Żywieckiego”. Podczas I edycji zgromadził 187 uczestników na Rynku Żywieckim. Jednak z roku na rok liczba uczestników rośnie, ponadto uczestniczy w nim coraz więcej osób z innych państw. Najważniejsza impreza biegowa na Żywiecczyźnie zgromadziła w 2016 r. na Rynku Żywieckim rekordową liczbę 2244 zawodników, m. in. z Kenii, Ukrainy, Białorusi, Słowacji i Polski.⁴ W roku 2018 liczba uczestników była nieco niższa, w zawodach zgłosiło udział 1960 osób a ukończyło 1384.

Popularna na naszym terenie jest agroturystyka. Gospodarstwa agroturystyczne położone są blisko tras turystycznych i tras rowerowych. Ze względu na atrakcyjne położenie dużym zainteresowaniem cieszą się wsie letniskowe: Ujsoly, Rycerka Górna, Rycerka Dolna, Węgierska Górka, Milówka, Międzybrodzie Żywieckie, Międzybrodzie Bialskie, Tresna, Zarzecze, Kocierz Rychwałdzki, Jeleśnia, Korbielów, Żabnica. Region beskidzki słynie z kultywowanych tu wielorakich form tradycji, kultury ludowej, pretendując, nie bez powodu, do rangi jednego z centrów polskiego folkloru. Znajdują się tu obiekty kultury i sztuki regionalnej, muzea, skanseny, ośrodki twórczości ludowej, kontynuujące tradycje kultury tego regionu. Żywy wciąż folklor górali beskidzkich fascynuje swą ciekawą obrzędowością, barwnością oraz rękodziełem artystycznym.

Dwa razy w roku – wiosną i jesienią organizowane jest na terenie Powiatu „wielkie sprzątanie”, a mianowicie Złot Ekologiczny pod nazwą „Czyste Góry”. Głównym założeniem zlotów jest promowanie walorów turystycznych i przyrodniczych Beskidów, ochrona przyrody, integracja młodzieży w zakresie dbania o środowisko naturalne, rozwijanie sprawności fizycznej, zamiłowania do aktywnego spędzania wolnego czasu.

Godna uwagi w Powiecie Żywieckim jest regionalna architektura. W Beskidzie Żywieckim zachowało się po dzień dzisiejszy ok. 300 obiektów zabytkowych. Należą do nich m.in.:

- zespół osadniczy w Milówce z licznymi chatami drewnianymi, wśród których na czoło wysuwa się XVIII-wieczna chałupa, adaptowana na placówkę muzealną,
- zespół zwarty małomiasteczkowego budownictwa murowanego w Milówce,

⁴ Dane na dzień 31.12.2018 r.

- zespół osadniczy w Jeleśni z zabudową rynku, starą karczmą drewnianą z XVII wieku, kościołem i plebanią,
- zespół osadniczy wiejski w Radziechowach z kościołem pod wezwaniem św. Marcina, plebanią i cennym wystrojem wnętrza kościoła,
- zespół dworski i folwarczny w Radziechowach-Wieprzu,
- wapienniki w Radziechowach i Przybędzy,
- zespoły parkowo-palacowe w Rajczy i Kameszniczy,
- forty obronne z 1939 r. w Węgierskiej Górcie, Krzyżowej, Przyborowie i Żabnicy,
- zespół osadniczy na Łysinie,
- figura Matki Boskiej z 1890 r. w Cięcinie,
- kościół p.w. św. Katarzyny Aleksandryjskiej z 1542 r. w Cięcinie,
- barokowa przydrożna kapliczka z II połowy XVIII w. w Ciścu,
- kościół p.w. św. Andrzeja z 1547 r. w Gilowicach,
- kościół p.w. św. Wojciecha z 1693 r. w Jeleśni,
- dwór obronny z 1631 r. w Łodygowicach,
- kościół p.w. św. Szymona i Judy Tadeusza z 1635 r. w Łodygowicach,
- kościół p.w. św. Mikołaja z XVIII w. w Rychwałdzie,
- kościół p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej z 1906 r. w Żabnicy,
- browar z 1537 r. w Żywcu,
- Chińska Altana z końca XVIII w. w Żywcu,
- Konkatedra p.w. Narodzenia NMP z XV w. w Żywcu,
- kościół p.w. św. Krzyża z 1428 r. w Żywcu,
- odrestaurowane Pałace Habsburgów z lat 1885 – 95 w Żywcu i w Rajczy,
- Zamek Komorowskich z 1500 r. w Żywcu.
- Pałac Kępińskich z przełomu XVIII/XIX w. w Żywcu-Moszczanicy.

Wzrasta liczba atrakcji turystycznych na Żywiecczyźnie.

W ramach projektu "Rozwój infrastruktury turystycznej subregionu południowego" Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013, został utworzony park tematyczny w Żywcu "Od Komorowskich do Habsburgów" obejmujący okres od połowy XV wieku do czasów II wojny światowej. Realizacja obejmowała utworzenie Parku Miniatur zawierającego 24 miniatury budowli architektonicznych, najciekawszych zabytków powiązanych z rodzinami Komorowskich i Habsburgów, remont dachu oraz elewacji pałacu Habsburgów tzw. Nowego Zamku w Żywcu. Park miniatur zlokalizowany jest w najbliższym otoczeniu pałacu – w żywieckim parku. W salach pałacu zorganizowane są ekspozycje przestrzenne prezentujące tradycję, zwyczaje, organizację życia codziennego kolejnych rodów właścicieli Żywca oraz makiety elementów architektonicznych pałacu oraz pokazujące jak zmieniał się w ciągu wieków kształt i wygląd zamku w Żywcu.

W Ślemieniu powstał Park Etnograficzny Ziemi Żywieckiej, w którym odtworzono układ urbanistyczny dawnej wsi górali beskidzkich. Wybudowane tam autentyczne budynki pochodzą z różnych okresów i stanowią perełki architektury beskidzkiej.

Browar w Żywcu, jeden z pierwszych i najbardziej znanych w kraju otworzył Muzeum Arcyksiążęcego Browaru w Żywcu, składa się z 18 sal obejmujących powierzchnię ok. 1600 m². Wnętrza Muzeum, odwzorowują proces powstawania piwa w browarze. Jest ono największą i najbardziej nowoczesną placówką tego typu w Polsce.

W 2014 r. został otwarty Geopark w Glince - ścianka wspinaczkowa na skałkach, jeden z najdłuższych w Polsce, bo liczący aż 220 metrów, zjazd linowy (tyrolka) i oświetlony wielofunkcyjny plac rekreacyjny, a to wszystko w malowniczej scenerii nieczynnego od kilkunastu lat kamieniołomu.

Powiat Żywiecki oferuje również wiele innych i różnorodnych atrakcji turystycznych takich jak: Aquapark w Leśnej czy parki linowe (Góra Żar, Żywiec – Dębina, Kocierz, Milówka).

Turystykę aktywnie wspierają Koła PTTK. W powiecie funkcjonuje 5 klubów oraz 15 kół PTTK. Zarejestrowanych jest w nich ok. 1289 członków.⁵

Najwięcej obiektów noclegowych turystyki i wypoczynku znajduje się w gminie Jeleśnia (ponad 100 obiektów) oraz w gminie Czernichów.

Powiat dysponuje tanią bazą noclegową we własnych obiektach:

- Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Zarzeczcu – 80 miejsc noclegowych całorocznych
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Żywcu przy Zespole Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Żywcu – 200 miejsc noclegowych całorocznych.

Przy dwóch szkołach ponadpodstawowych znajdują się bursy:

- Zespół Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących im. Józefa Piłsudskiego w Żywcu – 100 miejsc noclegowych
- Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Żywcu – 60 miejsc noclegowych.

Przy Zespole Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących im. Józefa Piłsudskiego w Żywcu znajduje się dom wczasów dziecięcych – 34 miejsca noclegowe.

Promocja Powiatu Żywieckiego lub Starostwa Powiatowego w Żywcu odbywa się na różne sposoby, w zależności od potrzeby lub możliwości.

Podstawowym narzędziem do promocji tut. urzędu jest strona internetowa www.zywiec.powiat.pl. Innymi narzędziami są strony społecznościowe Facebook i Twitter na których utworzono profil „Starostwo Powiatowe w Żywcu”.

W ramach umowy zawartej z lokalnym serwisem informacyjnym „Beskidlive” realizujemy materiały wideo takie jak spoty, reportaże, wywiady i posiedzenia z sesji Rady Powiatu. Materiały te dostępne są na naszym serwisie internetowym YouTube – kanał „Starostwo Powiatowe w Żywcu”.

W ramach umów zawartych z lokalną prasą, publikujemy:

1. „Biuletyn Informacyjny Powiatu Żywieckiego” – Dwutygodnik „Nad Solą i Koszarawą”.
2. Najważniejsze informacje dot. działalności Zarządu Powiatu – Tygodnik „Żywiecka Kronika Beskidzka”.

W 2018 roku wydaliśmy „Biuletyn podsumowujący kadencję Powiatu Żywieckiego 2014-2018”. Działanie to zamierzamy powtarzać w latach następnych.

⁵ Dane z TKSP w Żywcu.

Również w 2018 roku wydaliśmy wkładkę do Żywieckiej Kroniki Beskidzkiej - „XX-lecie Powiatu Żywieckiego”.

2.4. Organizacje pozarządowe

Mając na uwadze ulepszenie i dalszy rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi z terenu Powiatu Żywieckiego Starostwo uruchomiło na stronie internetowej urzędu specjalny serwis poświęcony tym organizacjom <http://zywiec.powiat.pl/blog/organizacje-pozarzadowe>. Serwis ten zawiera m.in. informacje o organizacjach pozarządowych oraz przeznaczonych dla nich spotkaniach, szkoleniach i kursach, a także dotyczące organizacji pozarządowych akty prawa miejscowego, aktualności i ogłoszenia. W ramach serwisu organizacje pozarządowe mogą umieszczać własne ogłoszenia.

Rada Powiatu Żywieckiego uchwałą nr XXXIV/351/05 z dnia 29.08.05 przyjęła Kartę Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, która określa m.in.:

- zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- formy współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- sposób dotowania organizacji,
- powołanie koordynatora ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- powołanie zespołu konsultacyjnego ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- sposób monitorowania współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- zasady komunikacji samorządu z organizacjami pozarządowymi.

Na stronie internetowej urzędu umieszczona została również tzw. „*mapa aktywności*” - wykaz organizacji pozarządowych aktywnie działających na terenie Powiatu Żywieckiego. Zawarte są w nim m.in. następujące informacje:

- pełna nazwa organizacji,
- adres siedziby,
- kontakt telefoniczny,
- imię i nazwisko przedstawiciela władz organizacji,
- zakres działalności, doświadczenia i osiągnięcia,
- data aktualizacji danych dot. organizacji.

Skalę finansowej pomocy udzielonej przez Powiat Żywiecki organizacjom pozarządowym w latach 2006-2018 prezentuje tabela nr 5.

Tabela 5 Dotacja Powiatu Żywieckiego dla organizacji pozarządowych w latach 2006 – 2018 z wyszczególnieniem na turystykę, kulturę i sport.

Rok	Wysokość dotacji		
	Turystyka	Kultura	Sport
2006	10 000 zł	15 000 zł	40 000 zł
2007	10 000 zł	20 000 zł	41 000 zł
2008	11 000 zł	23 000 zł	68 000 zł
2009	15 000 zł	30 000 zł	80 000 zł
2010	15 000 zł	30 000 zł	80 000 zł
2011	19 000 zł	39 000 zł	90 000 zł
2012	19 000 zł	39 000 zł	90 000 zł
2013	14 000 zł	24 000 zł	80 000 zł
2014	14 000 zł	24 000 zł	80 000 zł
2015	14 000 zł	24 000 zł	80 000 zł
2016	14 000 zł	24 000 zł	80 000 zł
2017	14 000 zł	24 000 zł	80 000 zł
2018	14 000 zł	24 000 zł	80 000 zł

Źródło: Wydział Turystyki, Kultury, Sportu i Promocji Powiatu Starostwa Powiatowego w Żywcu

Współpraca powiatu żywieckiego z organizacjami pozarządowymi służy jednej z najbardziej istotnych misji jaką jest uczestnictwo obywateli w kreowaniu życia publicznego. Cele tej współpracy zamieszczone są w programie współpracy powiatu żywieckiego z organizacjami pozarządowymi.

Podmiotami takiego programu współpracy są z jednej strony organy jednostek samorządu terytorialnego, a z drugiej organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie prowadzącymi, odpowiednio do terytorialnego zakresu działania organów jednostek samorządu terytorialnego, działalność pożytku publicznego w zakresie odpowiadającym zadaniom tych organów.

Głównymi założeniami programu są:

- umocnienie lokalnych działań, stworzenie warunków dla powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych;
- zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej w powiecie;
- poprawa jakości życia poprzez pełniejsze zaspokojenie potrzeb społecznych;
- integracja podmiotów polityki lokalnej obejmującej swym zakresem sferę zadań publicznych;

Obszar działania programu współpracy obejmuje zadania:

- Kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, w szczególności:
 - organizacja imprez kulturalnych
 - edukacja regionalna dzieci i młodzieży
 - wspieranie niekomercyjnych wydawnictw dotyczących utrwalania dziedzictwa kulturowego regionu

- promocja kultury Żywiecczyny poprzez wspieranie amatorskiego ruchu artystycznego, folkloru oraz rzemiosła ludowego
- b) Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, sportu oraz turystyki i krajoznawstwa, w szczególności:
 - organizacja masowych imprez sportowych, rekreacyjnych oraz turystycznych o zasięgu ponadgminnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży;
 - organizacja zajęć dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo oraz sportowców niepełnosprawnych;
 - organizacja sportu szkolnego dzieci i młodzieży;
- c) Ratownictwa i ochrony ludności, w szczególności:
 - zapewnienie bezpieczeństwa osób przebywających w górach i na wodzie;
 - utrzymanie szlaków turystycznych - zimowych, letnich na terenie powiatu żywieckiego;
- d) Działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- e) Działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy pomiędzy społecznościami;
- f) Ochrony i promocji zdrowia.

Jednym z założeń programu współpracy jest zlecenie organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie zadań własnych powiatu żywieckiego. Zlecenie to odbywało się za pośrednictwem otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych powiatu żywieckiego.

2.5. Zagospodarowanie przestrzenne i obiekty inżynierskie

2.5.1. Drogi

Przeważającą większość dróg publicznych w Powiecie Żywieckim stanowią drogi gminne. Ich łączna długość wynosi 875,1 km (drogi o nawierzchni twardej)⁶ Pozostałe drogi, które przebiegają przez teren powiatu to drogi powiatowe, wojewódzkie i krajowe. Długość dróg wynosi odpowiednio:

- powiatowe 353,49 km,
- wojewódzkie 84,00 km,
- krajowe 34,96 km.

Ogółem długość dróg w Powiecie wynosi: 1 347,55 km.⁷

Zarządcami dróg, do właściwości których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg, są następujące organy administracji rządowej i samorządowej:

⁶ Dane z GUS na dzień 31.12.2018 r.

⁷ Dane z PZD w Żywcu, Wojewódzki Zarząd Dróg w Katowicach, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad., GUS

- dróg krajowych: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w Katowicach
- dróg wojewódzkich: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach
- dróg powiatowych: Zarząd Powiatu (obowiązki zarządcy wykonuje jednostka organizacyjna Powiatu Żywieckiego – Powiatowy Zarząd Dróg w Żywcu)
- dróg gminnych: władze gmin.

Do dróg krajowych zalicza się: autostrady, drogi ekspresowe, drogi międzynarodowe, drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych, drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych, drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich oraz drogi o znaczeniu obronnym.

Do dróg wojewódzkich zalicza się drogi inne niż krajowe, stanowiące połączenie między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym nie zaliczane do dróg krajowych. W powiecie drogami wojewódzkimi są⁸:

- DW 943: Kamesznica-Laliki (2,89km)
- DW 945: Łodygowice-Żywiec-Korbielów (33,33km)
- DW 946: Żywiec-Las (25,08km)
- DW 948: Międzybrodzie Bialskie-Oczków (12,72km)
- DW 781: Kocierz Rychwałdzki-Łękawica (9,90km)

Północna obwodnica Żywca, na odcinku od Ronda przy MZK do ul. Beskidzkiej została oddana do użytku w roku 2011.

Do dróg powiatowych zalicza się drogi inne niż krajowe i wojewódzkie, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą. Na terenie powiatu znajdują się 83 drogi powiatowe. Najdłuższe drogi powiatowe w Powiecie Żywieckim to m.in. droga:

- S 1439: Kamesznica-Milówka-Rajcza-Ujsoly-granica państwa (21,99km)
- S 1425: Wieprz-Juszczyna-Jeleśnia (18,01km)
- S 1419: Jeleśnia-Koszarawa-Zawoja (15,26km)
- S 1455: Pietrzykowice-Lipowa-Ostre-Twardorzeczka-Leśna (14,92km)
- S 1413: Moszczanica-Gilowice-Ślemień-Lachowice (15,58km)

Stan techniczny wszystkich dróg powiatowych powoduje ciągle zainteresowanie ze strony zarządcy, bowiem wiele z nich wymaga pilnych robót remontowych i modernizacyjnych, a niektóre przebudowy. Utrzymanie dróg we właściwym stanie technicznym, daje możliwość szybkiego i dogodnego komunikowania się. Stanowiąc podstawę do podnoszenia atrakcyjności terenu powiatu, wymaga ciągłego utrzymywania wszystkich dróg na odpowiednim poziomie technicznym oraz podnoszenia ich parametrów technicznych i dostosowywania do standardów europejskich.

Na terenie Powiatu liczba obiektów mostowych i przepustów o przekroju powyżej 1,5m, których administratorem jest Powiatowy Zarząd Dróg w Żywcu wynosi 252 szt. (189 mostów, 3 kładek dla pieszych, 50 przepustów). Wśród obiektów mostowych aktualnie znajduje się 8 mostów drewnianych (w roku 2009 było ich 14) oraz

⁸ Dane z Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach

22 obiektów o pomoście z płyt betonowych (w roku 2016 było ich 25), które wymagają przebudowy⁹.

Obecnie priorytetowymi inwestycjami w dziedzinie infrastruktury drogowej, które należy zrealizować na terenie powiatu żywieckiego to: uzupełnienie korytarza TEN-T (budowa brakującego odcinka drogi ekspresowej S1), budowa obwodnicy północnej Żywca, podwyższenie standardów infrastruktury drogowo mostowej sieci dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych.

2.5.2. Kolej

Przez teren Powiatu Żywieckiego przebiegają dwie linie kolejowe, linia nr 97 Skawina–Żywiec oraz linia nr 139 Katowice-Zwardoń. Obie linie stanowią uzupełnienie sieci TEN-T, stanowią fragment korytarza europejskiego „Bałtyk-Adriatyk” a także umożliwiają alternatywne połączenie z Słowacją.

Obecnie obie linie potrzebują kompleksowej modernizacji, a w szczególności odcinek linii nr 97 Żywiec-Sucha Beskidzka, która umożliwia bezpośrednie połączenie aglomeracji krakowskiej oraz Podhala z województwem śląskim (w szczególności z Powiatem Żywieckim). Ponadto linia 97 umożliwia alternatywne prowadzenie ruchu kolejowego z Podhala w kierunku całego kraju czy Słowacji (sieci TEN-T), bez konieczności kierowania go przez aglomerację krakowską, co w przypadku ruchu tranzytowego ma strategiczne znaczenie.

2.5.3. Nieruchomości

W roku 2004 w ramach zakładania katastru nieruchomości, została zapoczątkowana:

1. Modernizacja operatu ewidencji gruntów polegająca na:
 - a) zastąpieniu analogowych map ewidencyjnych mapami cyfrowymi,
 - b) stworzenie jednej bazy opisowej i kartograficznej, umożliwiającej informatyczną komunikację pomiędzy częścią opisową i kartograficzną,
2. Ewidencja budynków (założenie informatycznej bazy opisowej i kartograficznej budynków i lokali w powiązaniu z ewidencją gruntów),
3. Informatyczny rejestr cen i wartości w powiązaniu z ewidencją gruntów i budynków,
4. Kataster uzbrojenia terenu (zakładanie operatu geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu, stworzenie informatycznej bazy wszystkich sieci przewodów będących przedmiotem ewidencji).

Dotychczas zakończona została modernizacja ewidencji gruntów i założona ewidencja budynków dla następujących gmin i miejscowości:

- a) Gmina Żywiec
- b) Gmina Koszarawa
- c) Gmina Gilowice
- d) Gmina Milówka – modernizacją objęta została miejscowość Kamesznica, Laliki
- e) Gmina Łodygowice

⁹ Dane z PZD na dzień 31.12.2018 r.

- f) Gmina Łękawica - modernizacją objęte zostały miejscowości: Kocierz Moszczanicki, Kocierz Rychwałdzki, Okrajnik
- g) Gmina Ślemień - modernizacją objęta została miejscowość Ślemień

W roku 2004 rozpoczął się proces tworzenia geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu.

W roku 2019 zakończą się prace modernizacyjne realizowane w ramach zawartego porozumienia w projekcie RPO, na obszarze 37 obrębów w 11 gminach Powiatu Żywieckiego. Przedmiotem modernizacji jest 190 000 działek, a w ramach dotacji celowej przeprowadza się modernizację EGiB obrębu Pewel Mała (4 103 działki). Nadal dla 27 obrębów mapa ewidencyjna w skali 1:2880 będzie prowadzona w formie analogowej (dla około 211 000 działek). Planuje się wykonanie modernizacji ewidencji etapami dostosowanymi do wysokości dostępnych na ten cel środków finansowych. Przekształcenia do formy cyfrowej wymaga około 184 000 działek. W pierwszej kolejności analogowa mapa ewidencyjna w skali 1:2880 zostanie przekształcona do postaci cyfrowej z jednoczesną aktualizacją użytków gruntowych w terenach zabudowanych.

Biorąc pod uwagę realizację zadań Starosty, których obowiązek wynika wprost z art. 7d pkt 1 ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne, w dalszej kolejności będą wykonane konieczne prace mające na celu polepszenie jakości już posiadanych danych cyfrowych. Dlatego planuje się:

- Modernizację i dostosowanie baz danych EGiB do zgodności z pojęciowym modelem danych, określonym w załączniku nr 1a do rozporządzenia, wraz z poprawą jakości i aktualności danych EGiB, dla około 75 000 działek ewidencyjnych oraz około 18 500 budynków ewidencyjnych na obszarze obejmującym 9 obrębów ewidencyjnych.
- Uzupełnienie i dostosowanie danych dotyczących sieci uzbrojenia terenu do pojęciowego modelu danych GESUT, określonego w rozporządzeniu Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 21 października 2015 r. w sprawie powiatowej bazy GESUT i krajowej bazy GESUT wraz z poprawą jakości danych dotyczących sieci uzbrojenia terenu, dla sieci zlokalizowanych na obszarze 14 jednostek ewidencyjnych.
- Uzupełnienie i dostosowanie danych topograficznych do pojęciowego modelu danych BDOT500, określonego w rozporządzeniu Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 2 listopada 2015 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz mapy zasadniczej wraz z poprawą jakości danych topograficznych, dla terenów zurbanizowanych, zlokalizowanych na obszarze 13 jednostek ewidencyjnych.
- Utworzenie zasobu elektronicznego dla powiatowej części PZGiK, o której mowa w § 5 rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 5 września 2013r. w sprawie organizacji i trybu prowadzenia państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, do zgodności z pojęciowym modelem danych PZGiK, w tym

archiwizacja, geolokalizacja i utworzenie metadanych zasobu o strukturze i treści, o których mowa w załączniku nr 2 do ww. rozporządzenia dla około 200 000 sztuk materiałów zasobu.

Pozyskanie środków zewnętrznych (m.in. unijnych) na ich realizację jest jedynym realnym sposobem na wykonanie powierzonych Staroście zadań z zakresu geodezji i kartografii.

2.6. Ochrona środowiska

Na terenie Żywiecczyny mamy do czynienia głównie z zanieczyszczeniami tzw. „niskiej emisji”, pochodzącymi ze spalania paliw w niewielkich kotłowniach przydomowych. Pomimo rozbudowywanej sieci gazowej i umożliwieniu przyłączenia coraz większej liczbie mieszkańców Powiatu Żywieckiego, to ze względu na znaczne różnice ceny gazu w porównaniu do innych surowców, powodują, iż ciągle najpopularniejszym paliwem w naszym regionie ze względu na bliskość kopalń, jest obecnie węgiel kamienny oraz drewno. Od 1 września 2017 r. wg. ustawy antysmogowej również na terenie Powiatu Żywieckiego nie można spalać mialu i mułu węglowego, które były dotychczas jednymi z najchętniej używanych paliw. Chociaż wiele instytucji publicznych i zakładów przemysłowych coraz częściej decyduje się na ograniczenie emisji poprzez zmianę medium grzewczego z węgla na gaz lub olej opałowy, a nawet odnawialne źródła ciepła to nadal wielkim problemem pozostaje emisja do atmosfery zanieczyszczeń z palenisk domowych – problem szczególnie uciążliwy w okresie grzewczym. Do zmiany sposobu ogrzewania, skłania zakłady i instytucje z jednej strony troska o środowisko, jednak ważniejsze są tutaj względy ekonomiczne – wysokie opłaty za wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza oraz kary za przekroczenia dopuszczalnych wartości emisji. O ile w stosunku do zakładów przemysłowych oraz przedsiębiorców istnieją środki przymusu w postaci opłat i kar, to w stosunku do osób fizycznych nie ma praktycznie żadnych sposobów na przymuszenie ich do zmiany paliwa na lepsze i ograniczenia emisji. Mieszkańców Powiatu w przeważającej części nie stać na zmianę dotychczasowych sposobów ogrzewania.

Zmiana nośnika ciepła umożliwi redukcję stężenia pyłu. Wymiana starych kotłów węglowych na nowoczesne niskoemisyjne kotły węglowe opalane węglem (groszek, orzech, brykiety) umożliwi redukcję pyłu PM10.

Konieczne jest podjęcie działań zmierzających do poprawy stanu obecnego. W tym celu wskazane byłyby działania zmierzające do zmian w sposobach ogrzewania, wykonania przyłączy gazowych oraz likwidacji pieców z tradycyjnym opalem poprzez wymianę na nowoczesne niskoemisyjne. Działania te zmniejszą nie tylko emisję pyłów PM10, ale także benzo(α)piranu.

W 2017 r. powstał Klastr Energii „Żywiecka Energia Przyszłości”. Umowę podpisało ponad 20 podmiotów, w tym Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu, który pełni rolę Lidera Klastra, Starostwo Powiatowe, samorządy gminne, Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej, lokalni przedsiębiorcy oraz firmy z branży energetycznej i IT. Głównym wyzwaniem dla ŻKE jest niezależność energetyczna Żywiecczyny ograniczająca niską emisję do poziomu bezpiecznego dla zdrowia, przy zrównoważonej gospodarce w zakresie środowiska naturalnego do 2030 roku.

Cele szczegółowe Klastra to:

- planowanie, wytwarzanie, dystrybucja obrotu energią elektryczną oraz równoważenia zapotrzebowania na energię w ramach sieci dystrybucyjnej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV,
- planowanie, wytwarzanie, koordynacja i dystrybucja energii cieplnej, w szczególności produkowanej w skojarzeniu,
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarce energetycznej Żywiecczyny ze szczególnym uwzględnieniem potencjału lokalnych zasobów (źródeł) energii,
- kreowanie i wdrażanie przedsięwzięć z zakresu elektromobilności,
- poprawa efektywności energetycznej w zasobach publicznych, sektorze przedsiębiorstw, lokalnych społeczności i mieszkańców,
- planowanie, koordynacja i realizacja zadań mających na celu ograniczenie i likwidację niskiej emisji w zasobach mieszkaniowych, obiektach publicznych oraz przedsiębiorstwach.

Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu w celu przeciwdziałania emisji szkodliwych substancji do atmosfery złożył wniosek w ramach konkursu nr RPSL.04.01.03-IZ.01-24-199/17 w ramach Osi Priorytetowej IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna, Działanie 4.1 Odnawialne źródła energii, Poddziałanie 4.1.3 Odnawialne źródła energii – konkurs, RPO WSL 2014-2020 pn. „Słoneczna Żywiecczyna”. Wniosek obejmuje działaniem 10 gmin z terenu Powiatu Żywieckiego, gdzie docelowo ma powstać 3 000 instalacji w tym: instalacje fotowoltaiczne i pompy ciepła powietrzne oraz gruntowe. Ponadto inne gminy z powiatu, także podejmują działania w zakresie OZE.

Tabela 6 Gminy objęte działaniem w wniosku pn. „Słoneczna Żywiecczyna” z wyszczególnioną liczbą planowanych instalacji.

Lp.	Gmina	Liczba instalacji
1	Gilowice	250
2	Jeleśnia	307
3	Koszarawa	59
4	Lipowa	351
5	Łodygowice	397
6	Milówka	352
7	Radziechowy Wieprz	379
8	Rajcza	235
9	Ujsoly	98
10	Żywiec	572
	łącznie	3000

Źródło: Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu

W 2019 roku wniosek został pozytywnie rozpatrzony i otrzymał dofinansowanie w kwocie 52 117 712,50 zł. Wartość całkowita projektu wynosi 55 148 250,00 zł. Obecnie trwa jego realizacja.

Obok zanieczyszczeń typowych dla procesów spalania paliw (dwutlenek siarki, tlenki azotu w przeliczeniu na dwutlenek azotu, tlenek węgla oraz pył) w naszym rejonie mamy do czynienia również z zanieczyszczeniami pochodzącymi z procesów technologicznych. Na terenie Powiatu Żywieckiego zlokalizowane są zakłady wyposażone w galwanizernie, stacje odtłuszczania, trawialnie, myjki TRI, stacje regeneracji kwasu itp. Urządzenia te i instalacje znajdują się w następujących zakładach:

- „PONAR – ŻYWIEC” Sp. z o.o.,
- Żywiecka Fabryka Sprzętu Szpitalnego „FAMED” S.A.,
- „SRUBENA” S.A. w Żywcu,
- „METALPOL” w Węgierskiej Górze.

Poza działaniami ograniczającymi emisję powierzchniową konieczne są działania związane ze zmniejszeniem uciążliwości transportu samochodowego na terenie powiatu, a tym samym ograniczenie emisji pyłu zawieszonego PM10, gdyż także transport samochodowy (emitery liniowe) w sposób istotny wpływają na wielkość stężeń emisyjnych.

Istotną rolę odgrywają tu wszelkie podjęte prace remontowe, wymiany nawierzchni i budowa obwodnic. Spore znaczenie w ograniczeniu emisji do powietrza pyłów i gazów mają podejmowane w gminach programy ograniczenia niskiej emisji.

Możliwość pozyskania środków finansowych z Funduszy Ochrony Środowiska na cele związane z wymianą źródeł ciepła i termomodernizacją budynków w sposób znaczący pozwala na realizację podjętych programów, co przekłada się wydatnie na stan emisji w środowisku.

Od 2012 roku Powiat Żywiecki zajmuje się projektem pn. „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej”¹⁰, współfinansowanego ze środków EFRR RPO WSL 2014-2020.

Harmonogram projektu przedstawia się następująco:

- 2012 – 2015 – opracowanie i weryfikacja koncepcji projektu.
- 2014 – 2016 – opracowanie dokumentacji technicznej.
- 2017 – 2018 – wniosek aplikacyjny, procedura podpisania umowy o dofinansowanie.
- 2017 – 2018 – rzeczowa realizacja I części inwestycji w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Milówce.
- 2018 – 2019 – dostosowanie dokumentacji technicznej do zmian w Prawie Zamówień Publicznych.
- 2019 – 2020 – rzeczowa realizacja inwestycji w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Żywcu i Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych Milówce.

¹⁰ Dane z BRF

- 2020 – 2021 – rzeczowa realizacja inwestycji w Zespole Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Żywcu, I Liceum Ogólnokształcącym im. Mikołaja Kopernika w Żywcu i Starostwie Powiatowym w Żywcu.

Głównym efektem projektu będzie 5 obiektów infrastruktury publicznej kompleksowo termomodernizowanych, gdzie przewiduje się znaczną oszczędność energii cieplnej, zmniejszenie zużycia energii końcowej, zaoszczędzenie energii elektrycznej, redukcję emisji PM10. Przewidywane roczne oszczędności, w skutek Termomodernizacji, mają wynieść około 500 000,00 zł/rok.

W 2019 podjęto termomodernizację Zespołu Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących w Żywcu-Moszczanicy (budynek szkoły, bursy, warsztaty), Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Żywcu oraz budynku na Al. Józefa Piłsudskiego (ZOZ) w latach kolejnych planowane jest podjęcie działań termomodernizacyjnych na pozostałych budynkach podległych Powiatowi Żywieckiemu

Dość dobrze przedstawia się sytuacja, jeśli chodzi o gospodarkę ściekami komunalnymi i przemysłowymi.

Na terenie powiatu w 2012 r. znajdowało się 15 oczyszczalni ścieków (w 2004 r. 20), w tym 13 komunalnych i 2 przemysłowe, które łącznie obsługiwały 114 025 mieszkańców powiatu (w poprzednim okresie 59 610). W oczyszczalniach tych zutylizowano 4 465,0 dm³ ścieków komunalnych (w 2004 r. 3 422,6 dm³). Jak widać pomimo mniejszej ilości oczyszczalni ścieków korzysta z nich prawie dwa razy więcej mieszkańców na co miało wpływ wdrażanie programu ochrony wód Jeziora Żywieckiego.

Ważnym elementem ochrony wód Żywiecczyzny przed zanieczyszczeniami jest również realizacja „Programu Ochrony Wód Jeziora Żywieckiego”.

W lipcu 2009 roku doszło do podpisania umowy o dofinansowanie projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie – Faza II” realizowanego przez żywiecki Związek Międzygminny. Faza II projektu zakończyła się w grudniu 2015 roku, jednak jej ostateczne rozliczenie nastąpiło w marcu 2019 roku. Podjęte przedsięwzięcie obejmowało budowę w 11-stu gminach sieci kanalizacyjnej wraz z przyłączami o łącznej długości około 1286 km. oraz 210 przepompowni ścieków. Dodatkowo projekt obejmował budowę sieci wodociągowej o długości około 232 km wraz z przyłączami w gminach Gilowice, Jeleśnia, Lipowa, Miłówka, Radziechowy-Wieprz i Żywiec. Szacuje się, że dzięki wykonaniu projektu blisko 95% mieszkańców gmin będzie posiadało dostęp do zbiorowej sieci kanalizacji sanitarnej.¹¹ Gdzie roku 2012 długość sieci wodociągowej wynosiła 678,7 km (w 2004 r. tylko 397,6km), a korzystało z niej 77 887 mieszkańców (dane z 2011 r.) zaś w 2004 r. 65 472 mieszkańców.

Łączna długość sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu w 2018 r. wynosiła ok. 1 576,2 km (w 2004 roku było zaledwie 365,6 km a w 2012 roku 810,6 km). Jej parametry w poszczególnych gminach kształtują się obecnie następująco:

¹¹ Dane zaczerpnięte z <http://www.zmge.zywiec.pl>

Tabela 7 Parametry sieci kanalizacyjnej w poszczególnych gminach z powiatu żywieckiego

Rok 2018	Długość sieci [km]	Liczba przyłączy	Liczba ludności korzystająca z sieci kanalizacyjnej	% ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej
Powiat Żywiecki	1 576,2	35 567	121 558	78,5%
Żywiec	250,9	5 394	27 297	86,5%
Węgierska Górka	112,4	3 741	13 274	87,5%
Ujsoły	64,2	1 250	2 964	65,3%
Świnna	63,0	1 778	6 262	77,4%
Ślemień	26,9	422	1 280	36,1%
Rajcza	134,5	2 453	5 324	59,9%
Radziechowy-Wieprz	77,9	3 346	12 251	93,9%
Milówka	114,3	2 484	6 183	61,5%
Łodygowice	181,0	3 685	14 253	99,9%
Łękawica	75,6	1 125	3 522	77,5%
Lipowa	114,8	2 922	9 337	87,1%
Koszarawa	37,3	828	2 373	99,8%
Jeleśnia	95,5	1 853	4 499	33,7%
Gilowice	101,9	1 805	5 930	95,2%
Czernichów	80,5	1 807	5 570	81,9%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Tabela 8 Całkowita długość sieci kanalizacyjnej oraz liczba planowanych przyłączy w ramach projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie – Faza II”

Nazwa gminy	Długość sieci [km]	Liczba planowanych przyłączy	Liczba wykonanych przyłączy
<i>Aglomeracja Żywiec</i>			
Żywiec	111,7	1 354	1 444
Gilowice	137,2	1 830	1 744
Jeleśnia	163,0	2 841	1 368
Koszarawa	52,2	808	799
Lipowa	162,6	2 816	2 341
Łodygowice	248,3	3 688	3 433
Radziechowy-Wieprz	112,3	1 870	1 782
<i>Aglomeracja Węgierska Górka</i>			
Węgierska Górka	17,1	224	256
Milówka	97,9	1 715	1 480
Rajcza	123,9	2 024	1 958
Ujsoly	59,1	854	811
Ogółem	1285,3	20 024	17 416

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Tabela 9 Długość sieci wodociągowej budowanej w ramach projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie – Faza II”.

Nazwa gminy	Długość sieci [km]	Liczba planowanych przyłączy	Liczba wykonanych przyłączy
<i>Aglomeracja Żywiec</i>			
Żywiec	78,9	798	853
Gilowice	11,9	60	105
Jeleśnia	42,6	717	0
Lipowa	61,5	810	887
Radziechowy-Wieprz	7,5	125	48
<i>Aglomeracja Węgierska Górka</i>			
Milówka	29,6	663	469
Ogółem	232,0	3 173	2 362

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ZMGE ds. Ekologii w Żywcu.

27 kwietnia 2018 r. Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu podpisał umowę z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie na realizację Projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie – Faza IIA” nr POIS 02.03.00–00–0103/17 w ramach działania 2.3 „Gospodarka wodno – ściekowa w aglomeracjach” Oś Priorytetowa II „Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020. Jego głównym celem jest poprawa jakości środowiska poprzez rozbudowę i modernizację systemu wodno-kanalizacyjnego na terenie Żywiecczyzny.

Zakres rzeczowy jest kontynuacją działań podjętych w ramach Fazy II Projektu i obejmuje głównie dalszą rozbudowę sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.

Projekt zakłada następujące działania:

- Budowę sieci kanalizacji sanitarnej w systemie grawitacyjno-tłocznym o łącznej długości 133,45 km (w tym 99,81 km w Aglomeracji Żywiec oraz 33,64 km w Aglomeracji Węgierska Górka).
- Modernizacja sieci kanalizacyjnej. Łącznie w ramach Projektu przewidziano do uszczelnienia 119,63 km sieci kanalizacji sanitarnej na obszarze gmin.
- Modernizacja Oczyszczalni Ścieków w Cięcinie obejmująca przebudowę i remont układu separacji zawiesiny mineralnej.
- Zabudowa agregatów prądotwórczych-stacjonarnych w gm. Łodygowice i w Gminie Żywiec oraz układu dozowania substancji chemicznych w rejonie tłoczni P10 w Zarzeczu w gm. Łodygowice.
- Budowa sieci wodociągowej o łącznej długości 61,13 km (w tym 36,91 km w Aglomeracji Żywiec oraz 24,22 km w Aglomeracji Węgierska Górka);
- Zasilanie w wodę sieci wodociągowej – budowa ujęcia wody, odcinka magistrali wodociągowej oraz stacji uzdatniania wody w Jeleśni.

Planowanymi efektami, które przyniesie realizacja przedmiotowego projektu a mianowicie rozbudowa gospodarki wodno-ściekowej to:

- Zwiększenie dostępu mieszkańców do świadczonych usług w zakresie dostaw wody i odbioru ścieków.
- Zmniejszenie eksfiltracji ścieków do środowiska oraz infiltracji wód gruntowych do kanalizacji.
- Zapewnienie zasilania w wodę systemu sieci wodociągowych.
- Optymalizacja pracy Oczyszczalni Ścieków w Cięcinie.
- Zapewnienie awaryjnego źródła zasilania na kluczowych pompowniach sieciowych/ tłoczniach.

Ponadto umożliwi:

- Podłączenie do sieci kanalizacyjnej 7 803 mieszkańców.
- Podłączenie do sieci wodociągowej 2 710 mieszkańców.

Tabela 10 Długość sieci kanalizacyjnej oraz liczba planowanych przyłączy w ramach projektu
„Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie – Faza IIa”.

Nazwa Gminy	Długość sieci [km]	Liczba planowanych przyłączy	Ilość wykonanych przyłączy
Aglomeracja Żywiec			
Żywiec	11,37	91	ilość wykonanych przyłączy będzie można podać po zakończeniu Projektu
Gilowice	nd.		
Jeleśnia	44,10	1 802	
Koszarawa	nd.		
Lipowa	24,20	284	
Łodygowice	10,89	149	
Radziechowy - Wieprz	8,90	110	
Aglomeracja Węgierska Górka			
Węgierska Górka	0,78	8	ilość wykonanych przyłączy będzie można podać po zakończeniu Projektu
Milówka	10,00	271	
Rajcza	6,23	106	
Ujsoly	9,29	81	
Ogółem	125,76	2 902	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ZMGE ds. Ekologii w Żywcu.

Tabela 11 Długość sieci wodociągowej budowanej w ramach projektu
„Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie – Faza IIa”.

Nazwa Gminy	Długość sieci [km]	Liczba planowanych przyłączy	Ilość wykonanych przyłączy
Aglomeracja Żywiec			
Żywiec	16,30	113	ilość wykonanych przyłączy będzie można podać po zakończeniu Projektu
Gilowice	nd.		
Jeleśnia	18,70	514	
Koszarawa	nd.		
Lipowa	2,30	51	
Łodygowice	nd.		
Radziechowy - Wieprz	nd.		
Aglomeracja Węgierska Górka			
Węgierska Górka	18,64	299	ilość wykonanych przyłączy będzie można podać po zakończeniu Projektu
Milówka	5,58	122	
Rajcza	nd.		
Ujsoty	nd.		
Ogółem	61,52	1 099	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ZMGE ds. Ekologii w Żywcu.

W dniu 6 listopada 2014 r., Związek międzygminny ds. Ekologii w Żywcu podpisał list intencyjny z holenderskim Partnerem - Firmą RDH Architekci Urbaniści. We współpracy z powyższą firmą została wypracowana Koncepcja Rozwoju Gmin

Powiatu Żywieckiego. Łączy ona gminy, powiat oraz funkcjonujące w tym obszarze instytucje wokół wspólnych problemów i potencjału, tworzących bazę przyszłych projektów. Koncepcja wyznacza ważny kierunek w procesie przygotowującym cały obszar do realizacji projektów rewitalizacyjnych uwzględniających szereg uwarunkowań lokalnych, zarówno przestrzennych, środowiskowych jak również społeczno-gospodarczych.

Koncepcja Rozwoju Gmin Powiatu Żywieckiego w swoich ramach definiuje trzy najważniejsze obszary działań projektowych na obszarze gmin powiatu żywieckiego, a same działania określa jako tzw. strategia stref:

STREFA I – Strefa zurbanizowana (kultura, edukacja, funkcje gospodarcze i administracyjne).

STERFA II – Strefa zrównoważonego rozwoju rolnictwa (rolnictwo ekologiczne).

STREFA II – Strefa natury i aktywności (aktywne formy wypoczynku).

Powyższa koncepcja daje podstawę do działań uruchamiających proces wytypowania i przygotowania do realizacji kluczowych dla obszaru, projektów w ramach nowej perspektywy finansowej UE. Jej realizacja przez Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu będzie możliwa po przejęciu od Gmin zadań własnych z zakresu turystyki i promocji.

Podsumowując łączna długość sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu w 2018 r. wynosiła ok. 1 576,2 km (w 2004 roku było zaledwie 365,6 km a w 2012 roku 810,6 km). Jej parametry w poszczególnych gminach kształtują się obecnie następująco:¹²

Tabela 12 Dane dot. wykonanej liczby przyłączy oraz liczbie ludności korzystającej z powstałej sieci kanalizacyjnej na koniec roku 2018.

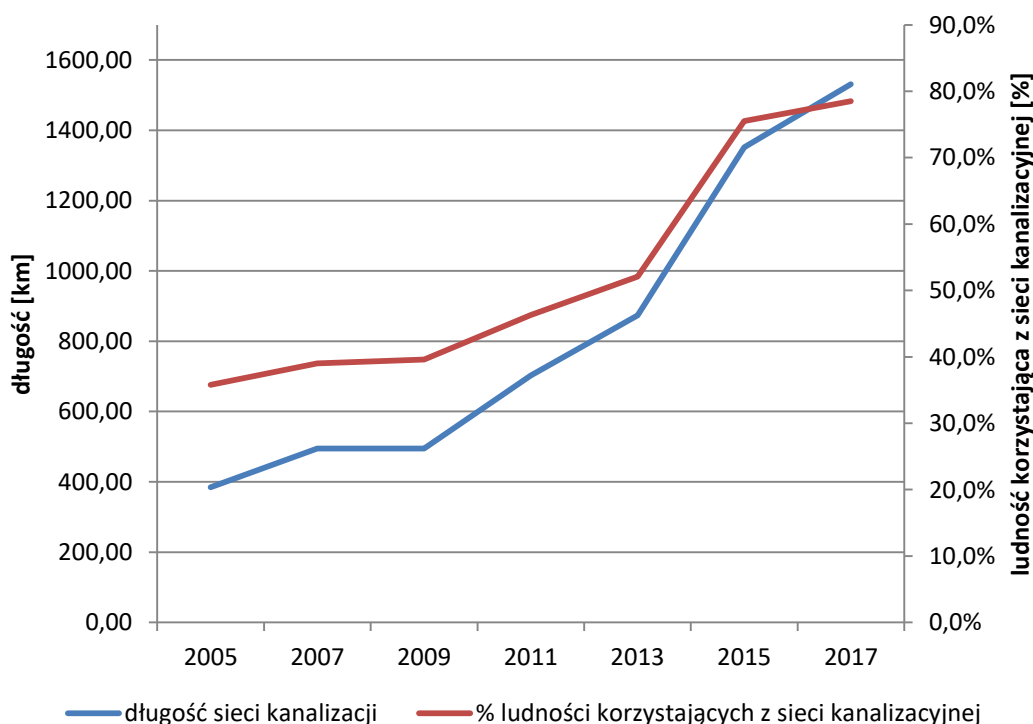
Rok 2018	Długość sieci [km]	Liczba przyłączy	Liczba ludności korzystająca z sieci kanalizacyjnej	% ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej
Powiat Żywiecki	1 576,2	35 567	121 558	78,5%
Żywiec	250,9	5 394	27 297	86,5%
Węgierska Górka	112,4	3 741	13 274	87,5%
Ujsoły	64,2	1 250	2 964	65,3%
Świnna	63,0	1 778	6 262	77,4%
Ślemień	26,9	422	1 280	36,1%
Rajcza	134,5	2 453	5 324	59,9%
Radziechowy-Wieprz	77,9	3 346	12 251	93,9%
Milówka	114,3	2 484	6 183	61,5%
Łodygowice	181,0	3 685	14 253	99,9%
Łękawica	75,6	1 125	3 522	77,5%
Lipowa	114,8	2 922	9 337	87,1%
Koszarawa	37,3	828	2 373	99,8%
Jeleśnia	95,5	1 853	4 499	33,7%
Gilowice	101,9	1 805	5 930	95,2%
Czernichów	80,5	1 807	5 570	81,9%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

¹² Dane GUS z 31.12.2018 r.

Poniżej na wykresie nr 11 można zaobserwować jak zmieniała się sytuacja dostępu mieszkańców do sieci kanalizacyjnej w latach od 2005 do 2018, gdzie liczba ludności korzystającej z niej stanowi blisko 80% ogólnej liczby mieszkańców powiatu żywieckiego.

Wykres 11 Długość sieci kanalizacyjnej oraz liczba ludności korzystająca z niej w Powiecie Żywieckim od 2005 do 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

W wyniku porozumienia gmin Powiatu Żywieckiego i Powiatu Bielskiego powstała Spółka z o.o. „BESKID” w celu rozwiązania problemów gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gmin.

Spółka w latach 1995 – 1997 wybudowała zakład utylizacji w Żywcu, składający się ze stacji segregacji, składowiska i kompostowni. Od stycznia 1995 r. gminy Spółki rozpoczęły realizację przyjętego programu gospodarki stałymi odpadami komunalnymi tj.:

- zmiana systemów gromadzenia i usuwania odpadów komunalnych,
- wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych „u źródeł” ich powstawania,
- organizacja pośrednich stacji gromadzenia i doczyszczania surowców,
- wprowadzenie opłat za usuwanie odpadów,
- wprowadzenie kampanii informacyjnej wśród swoich mieszkańców.

Żywiec, jako pierwsza z gmin Powiatu Żywieckiego wprowadził, system segregacji odpadów. Segregowane odpady były gromadzone w workach kolorowych, odpady organiczne w brązowych pojemnikach kompostowych, a odpady nieużyteczne w pojemnikach na balast. Mieszkańcom, którzy mieli zawartą umowę na wywóz

odpadów wręczano zestawy wieszakowo-workowe. Worki foliowe są odpowiednio oznakowane kolorystycznie i posiadają nadrukowane instrukcje segregowania. Zastąpiły one wcześniejsze pojemniki i kontenery.

Po ośmiu latach wdrażania selektywnej zbiórki odpadów komunalnych „u źródeł” ich powstawania, osiągnięte wyniki potwierdzają słuszność przyjętych założeń. Surowce zbierane tym systemem są bardzo czyste. Stopień czystości surowców wtórnych zbieranych w workach foliowych dochodzi do 90%.

Surowce wtórne, po doczyszczaniu, zbelowaniu i zagęszczeniu, odsprzedawane są różnym odbiorcom. Pozostałe tworzywa, zmieszane rodzajami, wykorzystywane są na miejscu w zakładzie Spółki „BESKID” do produkcji drobnych elementów ogrodowych.

W 2000 r. Spółka uruchomiła system usuwania odpadów medycznych powstających na terenie powiatu.¹³

Od 1 lipca 2017 r. obowiązuje w kraju Jednolity System Segregacji Odpadów (JSSO). Dla ułatwienia Ministerstwo Środowiska wprowadziło okres przejściowy dla gmin na:

- wymianę pojemników we właściwych kolorach i opisach najpóźniej do 30 czerwca 2022 r.
- dopasowanie umów na odbiór lub na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości najpóźniej do 30 czerwca 2021 r.

Zgodnie z tymi przepisami odpady komunalne powinny być zbierane w sposób selektywny w podziale co najmniej na:

- papier, w pojemnikach/workach koloru niebieskiego z napisem „papier”,
- szkło, w pojemnikach/workach koloru zielonego z napisem „szkło”,
- metale i tworzywa sztuczne, w pojemnikach/workach koloru żółtego z napisem „metale i tworzywa sztuczne”,
- bioodpady, w pojemnikach/workach koloru brązowego z napisem „bio”,
- odpady, których nie udało się umieścić w ww. pojemnikach/workach, można zgromadzić w pojemniku/worku koloru czarnego z napisem „odpady zmieszane”.

Ponadto w powiecie żywieckim popiół zbierany jest selektywnie, odbierany jest w oddzielnych pojemnikach oznaczonych napisem „popiół”. Dzięki czemu udało się wyeliminować w znacznym stopniu wysypywanie go w niedozwolonych miejscach, co spowodowało zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska.

Aktualnie przepisy nie dopuszczają braku prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów w zamian za podwyższoną opłatę za zagospodarowanie odpadów komunalnych (tj. brak możliwości składania deklaracji o niesegregowaniu odpadów i wnoszenia z tego tytułu wyższej opłaty).

Obecnie coraz więcej mieszkańców Powiatu stosuje zasady segregacji odpadów, co przekłada się na znacznie niższe koszty ich odbioru.

¹³ www.recykling.pl

Obok działań mających na celu poprawę i rozwój energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii, poprawy infrastruktury drogowej czy rozwoju niskoemisyjnego transportu istnieje potrzeba rozwoju infrastruktury ochrony środowiska związanej z przywróceniem bioróżnorodności biologicznej oraz poprawę jakości wód poprzez realizację inwestycji w sektorze wodno-ściekowym. Tego typu działania mają na celu wspieranie inwestycji polegających na budowie i modernizacji niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków a tym samym pobudzić świadomość poprzez edukację ekologiczną wśród społeczności lokalnej na terenie Żywiecczyny.

2.7. Rolnictwo

Na terenie Żywiecczyny występują w 70% gleby bielcowe (pyłowe lessowate), w 20% gleby o niewykształconym profilu (skaliste np. na Praszywce Wielkiej, Wielkiej Rycerzowej, szkieletowe). Reszta to niewielkie połacie gleb brunatnych, szarych, czarnych, glejowych torfowych oraz mądów karpackich.

Na terenie Powiatu przeważają gleby V i VI klasy (powyżej 800m n.p.m.), nie występują tutaj gleby najbardziej urodzajne I i II klasy, a grunty klasy III spotkać można jedynie fragmentami w centralnej części Kotliny Żywieckiej.

Gleby IV i V klasy występują na pozostałym obszarze Powiatu do wysokości 700m n.p.m. Grunty klasy IVa i b (kompleks żytnej dobry) występują na terenie Łodygowic, Lipowej, Żywca, Świnnej, Wieprza.

Użytki rolne w 2011 r. stanowiły 34,9% powierzchni powiatu, lasy i tereny leśne 51,7%, pozostałe grunty i nieużytki 13,4%. W roku 2018 możemy zaobserwować wyraźny wzrost wykorzystania potencjału rolnego w powiecie z uwagi na wzrost do 41% powierzchni powiatu wykorzystywanych jako grunty rolne, przy jednoczesnym spadku powierzchni pozostałych gruntów i nieużytków do 7%. Powierzchnia lasów oraz terenów zadrzewionych i zakrzewionych wynosi 52%.

Na terenie powiatu żywieckiego działają Beskidzki Związek Pszczelarzy „Bartnik” i Koło Pszczelarzy Ziemi Żywieckiej, które postanowiły podjąć się wraz z Beskidzkim Stowarzyszeniem Rozwoju Obszarów Wiejskich i Kształcenia Ludności w Moszczenicy opracowania Strategii Rozwoju Pszczelarstwa Powiatu Żywieckiego na lata od 2015 do 2020 na terenie powiatu żywieckiego. Powyższe opracowanie pozwala spojrzeć na zabezpieczenie biologicznej równowagi środowiska powiatu żywieckiego, przy włączeniu do współpracy mieszkańców.

Realizacja zaplanowanej strategii pozwoli stworzyć tym pożytecznym owadom środowisko przyjazne do spełnienia tak ważnej roli, jaką jest zapylenie roślin. Pszczelarstwo jest bardzo ważnym aspektem rolnictwa, pszczoły zapyłają ok. 315 gatunków roślin rolniczych, ogrodniczych i zielarskich. Jeden kilogram miodu (720 ml) to nektar z od 3 do 5 milionów sztuk kwiatów. Jedna rodzina pszczoły w ciągu jednego roku zapyła od 300 do 500 milionów kwiatów, zapewniając wydanie przez roślinę owoców do spożycia i dalszego rozmnażania. Ponadto pszczelarstwo powiatu żywieckiego wpisuje się w atrakcyjność turystyczną tego regionu, przyczyniając się do rozwoju wszelkich działań związanych z turystyką, rekreacją i wypoczynkiem. Pszczoły

zabezpieczają zachowanie biologicznej różnorodności otaczającej przyrody dla turystów, a również pozyskiwanie produktów pszczelich do spożycia, jak i lecznictwa.

Niniejsza Strategia Rozwoju Pszczelarstwa jest w pełni zgodna ze „Strategią Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030” i realizuje jej cele, w szczególności w zakresie celu strategicznego pod nazwą „Zachowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności w dobrym stanie oraz umożliwiającym korzystanie z ich zasobów obecnym i przyszłym pokoleniom”, kierunek działań: Poprawa stanu ekosystemów i stanu gatunków oraz odtwarzanie utraconych elementów różnorodności biologicznej, kierunek działań: Przeciwdziałanie zagrożeniom dla różnorodności biologicznej i georóżnorodności oraz kierunek działań: Zrównoważone użytkowanie zasobów przyrody. Przyczynia się także do wzmocnienia i identyfikacji lokalnych krajobrazów kulturowych i ochrony istniejących zadrzewień przydrożnych oraz propagowania i wspierania nasadzeń wzdłuż nowo budowanych dróg w zakresie realizacji jej II celu strategicznego „Zachowanie i ochrona obszarów o wysokich walorach krajobrazowych oraz powstrzymanie degradacji krajobrazu i przywracanie ład przestrzennego”, w kierunku działań: Rozwój sieci obszarów chroniących prawnie walory krajobrazu, co w sposób szczególny odnosi się do powiatu żywieckiego. Strategię opracowano metodą grupową – technika grup nominalnych, z wykorzystaniem elementów burzy mózgów.

W opracowaniu uczestniczyli pszczelarze powiatu żywieckiego, członkowie Beskidzkiego Związku Pszczelarzy BARTNIK oraz przedstawiciele ARiMR, ŚODR, KRUS, BSROWiKL.

Na terenie powiatu żywieckiego pszczelarze są zorganizowani w 10 kołach, które należą do Beskidzkiego Związku Pszczelarzy BARTNIK z siedzibą w Bielsku-Białej.

Tabela 13 Koła należące do Beskidzkiego Związku Pszczelarzy „Bartnik” na koniec roku 2015.

Lp.	Wyszczególnienie kół pszczelarskich	Liczba pszczelarzy	Liczba rodzin pszczelich
1	Gilowice	74	1557
2	Jeleśnia	13	244
3	Koszarawa	17	371
4	Korbielów	13	229
5	Lipowa	18	250
6	Międzybrodzie	33	470
7	Radziechowy	38	865
8	Świnna	36	575
9	Węgierska Górka	34	966
10	Żywiec	60	1252
	RAZEM	336	6779

Źródło: Beskidzki Związek Pszczelarzy „Bartnik”

Większość pszczelarzy pracę w pasiece traktuje jako dodatkowe zajęcie wykonywane dla przyjemności, nie nastawiając się na duże dochody z jej prowadzenia. Na terenie powiatu tylko 6 pasiek ma charakter pasiek zawodowych. Są to pasieki prowadzone jako gospodarstwa rodzinne, których właściciele zajmują się pszczołami od kilku pokoleń. Pasieki te mają zarejestrowaną sprzedaż bezpośrednią, którą prowadzą na terenie całego województwa śląskiego. Obecnie w strukturze wiekowej pszczelarzy

przeważają osoby w wieku powyżej 50 lat – jest ich 70%, natomiast tylko 10% stanowią osoby do 40 lat. 20% to osoby pomiędzy 40 a 50 rokiem życia. Wynika z tego, że pszczelarstwem zajmują się osoby, które po zakończeniu pracy zawodowej podjęły się z pasją nowego zajęcia¹⁴. Pszczelarstwo będzie jednym z modułów kształtowania świadomości ekologicznej w CEE ARKA w ZSAiO Żywiec Moszczanica.

Głównymi roślinami uprawianymi są w kolejności: ziemniaki, żyto, pszenica, owies, jęczmień. Na żyzniejszych gruntach (tereny gmin: Łodygowice, Lipowa, Radziechowy-Wieprz, Świnna) dominuje pszenica, owies i pszenżyto. Zagadnienie gruntów rolnych leżących odlogiem zwłaszcza w sąsiedztwie lasów, powiat próbuje rozwiązać przez zalesianie.

Tabela 14 Powierzchnia zalesień gruntów rolnych w Powiecie Żywieckim w latach 2005 – 2018

Gmina	Zalesienia ze środków budżetu Powiatu Żywieckiego	Zalesienia ze środków "funduszu leśnego" Lasów Państwowych	Zalesienia związane z wypłatą ekwiwalentu pieniężnego	Zalesienia finansowane ze środków UE	Zalesienia ze środków własnych	Powierzchnia zalesień w latach 2005-2018 Razem w ha
Żywiec	x	x	x	0,24	10,6	10,84
Węgierska Górka	x	0,63	x	x	22,9	23,53
Ujsoly	x	x	x	x	485,84	485,84
Świnna	x	1,5	x	x	32,7	34,2
Ślemień	x	2	x	x	3,5	5,5
Rajcza	x	x	x	x	448,86	448,86
Radziechowy-Wieprz	x	x	x	x	62,9	62,9
Milówka	x	x	x	x	61,64	61,64
Łodygowice	x	4	x	x	0	4
Łękawica	x	x	x	x	15,5	15,5
Lipowa	x	x	x	x	9	9
Koszarawa	x	1	x	x	16,9	17,9
Jeleśnia	x	19	x	x	45	64
Gilowice	x	1	x	x	4,5	5,5
Czernichów	x	1	x	x	1,8	2,8
Ogółem					1 221,64	1 252,01

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych¹⁵.

Bardzo ważnym aspektem w dziedzinie rolnictwa jest gospodarka wodna. Tzw. „Mała Retencja” polega na gromadzeniu wody w niewielkich zbiornikach poprzez zatrzymywanie lub spowalnianie spływu wód, przy jednoczesnym zachowaniu i wspieraniu rozwoju krajobrazu naturalnego. Jej działania mają na celu likwidację

¹⁴ Informacje z Strategii Rozwoju Pszczelarstwa Powiatu Żywieckiego

¹⁵ Dane z ARiMR, Nadleśnictwo Węgierska Górka, Nadleśnictwo Jeleśnia i Nadleśnictwo Ujsoly

przyczyn i skutków pogorszenia naturalnych stosunków wodnych poprzez spowalnianie odpływu wody na terenie całego kraju, minimalizację skutków suszy, przeciwdziałanie powodzi oraz odtworzenie lub zachowanie istniejących obszarów wodno-błotnych m.in. poprzez wspieranie pro-środowiskowych metod retencjonowania wody, jednocześnie umożliwiając uzyskanie efektu ekologicznego. Aktualnie potrzeba retencjonowania wody jest nie tylko korzystna, ale i konieczna. Podstawowym jej zadaniem, powinny być działania dla spowolnienia odpływu wody ze zlewni tj.:

- zmagazynowanie wód opadowych lub roztopowych w miejscu ich powstawania,
- ograniczenie szybkiego spływu wody po powierzchni terenu,
- oszczędne gospodarowanie istniejącymi zasobami wodnymi.

W celu przeciwdziałania niekorzystnym zmianom w gospodarce wodnej, Unia Europejska podjęła szereg inicjatyw dążących do zachowania zasobów wodnych Europy. Jednym z ważniejszych elementów tych działań jest Ramowa Dyrektywa Wodna, a w rolnictwie Wspólna Polityka Rolna.

Powiat Żywiecki zakłada możliwość realizacji zadań w dziedzinie „Małej Retencji” zgodnie z posiadanymi kompetencjami w zakresie gospodarki wodnej, zgodnie z art. 4, ust. 1, pkt. 12 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 511 z późn. zm.), przy wsparciu pochodzącym ze źródeł zewnętrznych w tym z środków Unii Europejskiej i środków Krajowych.

Kompetencje w sprawie „Małej Retencji” posiadają Wody Polskie, które opracowują Program Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS).

2.8. Kultura

Prawdziwą rewię folkloru w Powiecie zobaczyć można na takich tradycyjnych imprezach regionalnych jak:

- Festiwal Folkloru Górali Polskich i Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne organizowane w ramach Tygodnia Kultury Beskidzkiej na żywieckiej scenie,
- Powiatowy Przegląd Orkiestr Dętych - corocznie gromadzi na żywieckim rynku spore grono uczestników i miłośników tego gatunku muzyki,
- Powiatowy Przegląd Potraw Regionalnych p.n. „Próbowacka Jadła Beskidzkiego” - ma na celu propagowanie dań regionalnych typowych dla Żywiecczyny oraz możliwość zastosowania ich we współczesnej kuchni. Podczas Przeglądu Koła Gospodyń Wiejskich z wszystkich gmin powiatu prezentują przeróżne regionalne potrawy, napoje ziołowe, nalewki oraz ciasta, potrawy na bazie miodu, które już dzisiaj zniknęły z naszych codziennych jadłospisów,
- Turniej Gmin - impreza, która miała na celu integrowanie społeczności gmin naszego powiatu zakończona w 2009 r.
- Dni Powiatu Żywieckiego - mają na celu integrację społeczności naszego powiatu oraz zacieśnienie współpracy w ramach wspólnej promocji regionu. Impreza podzielona jest na dwa etapy: Prezentacje gmin powiatu żywieckiego oraz Powiatowy Przegląd Potraw Regionalnych pn. „Próbowacka Jodła Beskidzkiego”. Ponadto w czasie Dni Powiatu Żywieckiego przewidziane jest wiele atrakcji, takich

jak: występy i pokazy artystyczne gmin, rękodzieło czy występy popularnych zespołów. Przewidziane są również atrakcje dla najmłodszych mieszkańców powiatu żywieckiego.

- Wielkanoc w Tradycji Naszych Przodków - warsztaty folklorystyczne, których głównym celem jest zachowanie i kultywowanie bogatych obrzędów oraz zwyczajów związanych z tym świętem. Służyć temu mają także konkursy plastyczne i literackie skierowane do dzieci i młodzieży zmierzające do większego zainteresowania młodego pokolenia tradycjami świątecznymi ciągle żywymi w naszym regionie,
- „Boże Narodzenie w Beskidach” - warsztaty folklorystyczne, których głównym celem jest zachowanie i kultywowanie bogatych obrzędów oraz zwyczajów związanych z tym świętem. Służyć temu mają także konkursy plastyczne i literackie skierowane do dzieci i młodzieży, zmierzające do większego zainteresowania młodego pokolenia tradycjami świątecznymi ciągle żywymi w naszym regionie,
- „Karnawał Beskidzki” – będący podsumowaniem cyklu „Boże Narodzenie w Beskidach”
- Dożynki uroczystości te służą nie tylko podsumowaniu żniw w naszym regionie czy gminie, ale w szczególności dają możliwość złożenia hołdu rolnikom za ich ciężką pracę,
- „Wawrzyńcowe Hudy” w Ujsolach,
- „Żywieckie Gody”.

Bogate tradycje kulturowe Żywiecczyny podtrzymują i pomnażają twórcy ludowi oraz przekazują te umiejętności z pokolenie na pokolenie. W Beskidach żyje wielu utalentowanych rzeźbiarzy, malarzy, bibułkarek, a także wytwórców ptaszków, zabawek, instrumentów ludowych i rekwizytów obrzędowych. Szczególnie wysokim kunsztem artystycznym odznaczają się wykonywane przez kobiety żywieckie hafty na tiulu.

Największe skupisko twórców ludowych spotyka się w gminach:

- Jeleśnia – bibułkarstwo, kowalstwo artystyczne, rekwizyty obrzędowe,
- Radziechowy-Wieprz – malarstwo na szkle, rzeźba w drewnie,
- Miłówka – rekwizyty obrzędowe, instrumentalisci,
- Łękawica – rzeźby.

W Starym Zamku w Żywcu mieści się Muzeum Miejskie, w którym znajdują się wystawy stałe m. in. „Historia i tradycja miasta Żywca”, „Kultura ludowa Żywiecczyny”, „Archeologia”, „Sztuka sakralna Żywiecczyny”. Dodatkową atrakcją jest Galeria Zamkowa oraz wystawy czasowe.

Ziemia żywiecka znana jest także z długiej tradycji wytwarzania rekwizytów obrzędowych. W muzealnych zbiorach, oprócz popularnych w wielu innych regionach Polski gwiazd, kóz kołędniczych, szopek kukielkowych czy statycznych, znajdziemy niezwykle interesującą kolekcję masek i strojów tzw. „dziadów”.

W większości gmin Powiatu Żywieckiego funkcjonują Gminne Ośrodki Kultury prężnie działające m.in. na rzecz kultywowania tradycji.

Obecnie w gminach funkcjonuje ponad 40 bibliotek wraz z filiami. Księgozbiór tych bibliotek stanowi 523 509 woluminów. Liczba czytelników wynosi 20 745 osób.

Żywiecka Biblioteka Samorządowa w Żywcu jest główną biblioteką publiczną miasta i powiatu. Gromadzone w bibliotece zbiory mają charakter uniwersalny. Około 6169 czytelnikom biblioteka oferuje ponad 83 500 woluminów, duża ilość kaset „książki mówionej” oraz edukacyjnych kaset wideo, przeźrocza, a w zbiorach obcojęzycznych książki w języku angielskim, francuskim, niemieckim i słowackim.

Biblioteka pełni funkcję ośrodka informacji biblioteczno - bibliograficznej, udziela pomocy instrukcyjno - metodycznej i szkoleniowej bibliotekom publicznym działającym na terenie powiatu żywieckiego. Służy zaspokajaniu potrzeb informacyjnych mieszkańców powiatu, upowszechnianiu wiedzy i nauki, rozwojowi kultury. Organizuje różnego rodzaju formy pracy z czytelnikiem, szczególnie dziecięcym, służące popularyzacji książki i czytelnictwa. Z myślą o najmłodszych użytkownikach biblioteki w Oddziale dla Dzieci urządzono „Kącik Malucha”.

Tabela nr 15 obrazuje liczbę bibliotek i fili oraz liczbę ich pracowników w poszczególnych gminach oraz zbiorczo dla całego obszaru powiatu w latach 2004, 2012 oraz 2018.¹⁶

Tabela 15 Ilość bibliotek w gminach żywieckich oraz ich pracownicy w roku 2004, 2012 i 2018.

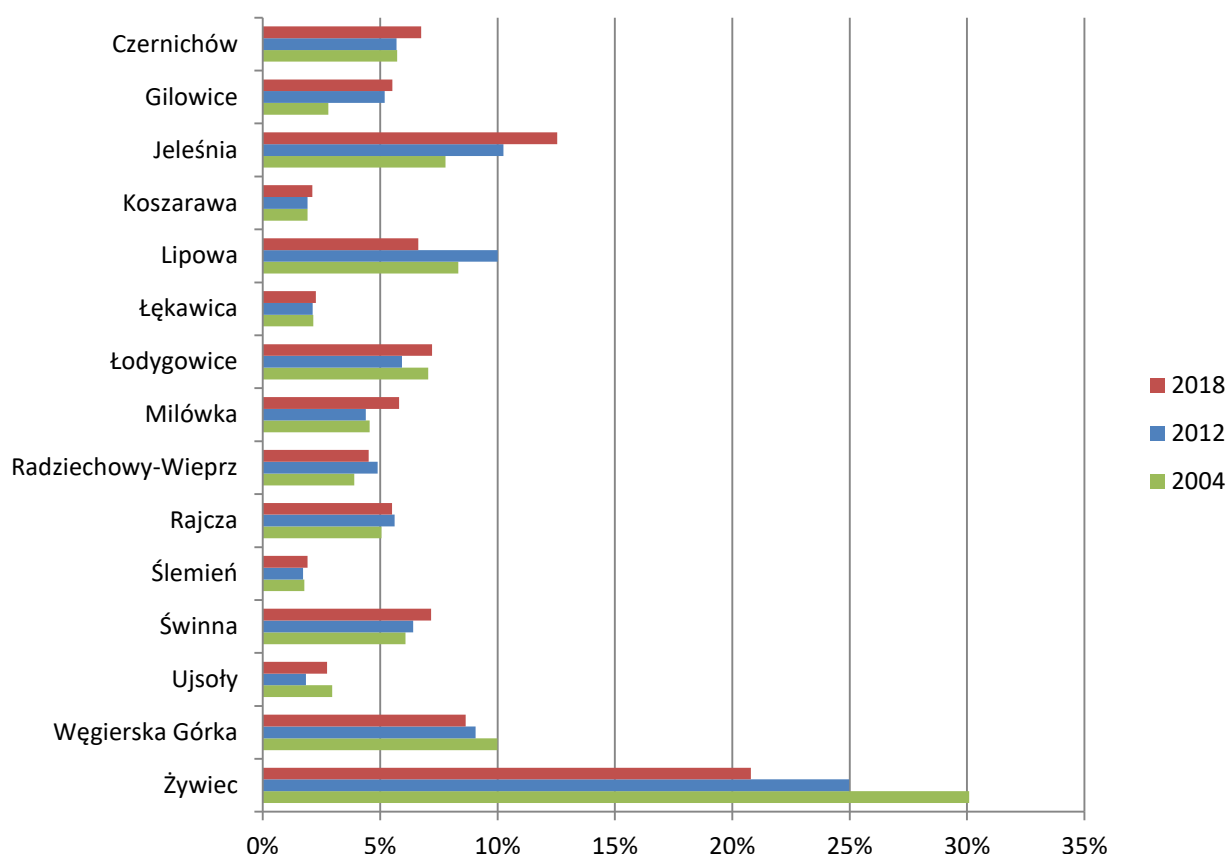
Nazwa Gminy	2004		2012		2018	
	liczba bibliotek i fili	liczba pracowników	liczba bibliotek i fili	liczba pracowników	liczba bibliotek i fili	liczba pracowników
Żywiec	3	13	2	15	3	13
Węgierska Górka	4	6	4	6	4	6
Ujsoly	4	5	1	4	1	3
Świnna	4	5	4	6	4	5
Ślemień	1	1	2	2	2	2
Rajcza	3	4	3	6	3	6
Radziechowy-Wieprz	3	3	5	6	5	6
Milówka	1	2	1	3	1	5
Łodygowice	3	4	2	4	2	4
Łękawica	1	1	1	3	1	2
Lipowa	3	4	3	5	3	4
Koszarawa	1	1	1	2	1	2
Jeleśnia	8	8	8	10	8	10
Gilowice	2	1	2	4	2	4
Czernichów	3	4	3	5	3	4
Powiat Żywiecki	44	62	42	81	43	76

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Analizując wykres nr 12 można zaobserwować tendencje wzrostową liczby czytelników w niektórych gminach, m. in. w Gminie: Jeleśnia, Gilowice, Czernichów oraz Świnna. Jednak wyraźny spadek liczby czytelników można zauważyć w Żywcu.

¹⁶ Dane GUS z dnia 31.12.2018 r.

Wykres 12 Czytelnicy w ciągu roku (wskaźnik w %) w stosunku do liczby ludności w roku 2004, 2012 i 2018.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

2.9. Gospodarka i finanse

Potencjał gospodarczy Powiatu Żywieckiego jest zróżnicowany. Dominującą rolę odgrywają: „Grupa Żywiec” (zakłady piwowarskie), „PONAR” Żywiec (fabryka maszyn i urządzeń), „EKOTERM” (ciepłownia miejska), „METALPOL” Węgierska Górka Sp. z o.o. (odlewnia żeliwa), Fabryka Śrub „Śrubena Produkcja” Sp. z o.o. w Żywcu, „FAMED” S.A. – Fabryka sprzętu Szpitalnego w Żywcu, „HUTCHINSON” Sp. z o.o. w Żywcu, SEWS-CABIND Poland Sp. z o.o. w Żywcu, „APTIV” w Jeleśni (producenci elementów i instalacji samochodowych), Żywiec Zdrój S.A., Browar Pinta w Wieprzu. Dobrze rozwija się drobna wytwórczość, rzemiosło, usługi oraz handel. Poza wielkimi pracodawcami, najwięcej miejsc pracy zwłaszcza sezonowo tworzonych jest w branży turystycznej, czego nie sposób znaleźć w danych statystycznych.

Na terenie powiatu żywieckiego aktywnie działa Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna w której skład wchodzi tereny znajdujące się w gminie Rajcza i Radziechowy-Wieprz. Obecnie tereny objęte statusem KSSE to: 8,34 ha w Gminie Radziechowy-Wieprz i 5,45 ha w Gminie Rajcza. W przyszłości planowane jest dalsze włączanie gruntów przylegających do terenów już objętych zasięgiem strefy m.in. włączenie do strefy 29 ha w Gminie Radziechowy-Wieprz. Na terenie KSSE działają obecnie firmy takie jak: Żywiec Zdrój SA, TI Poland Sp. z o.o. oraz Browar Pinta. Przedmiotowe firmy podlegające monitoringowi KSSE (Żywiec Zdrój i TI Poland) zatrudniają łącznie ok. 324 osoby.

Dzięki KSSE zostały wykonane następujące inwestycje wspierające rozwój infrastruktury towarzyszącej:

- Budowa fragmentu wewnętrznej drogi wraz z uzbrojeniem przez firmę Żywiec Zdrój.
- Zwiększenie mocy zasilania energetycznego.
- Zwiększenie dostępności systemu dostarczania gazu przez firmę Gaz System i PSG.
- Budowa linii ujęcia wody przez firmę Żywiec Zdrój.

Ponadto w przyszłości zakłada się:

- Budowę drogi wewnętrznej wraz z pełną infrastrukturą.
- Opracowanie koncepcji zjazdu do terenów objętych zasięgiem KSSE z drogi ekspresowej S1.

Tabela 16 Podmioty gospodarcze w Powiecie Żywieckim w latach 2006-2018

	2006	2009	2012	2015	2018
podmioty gospodarki narodowej ogółem	12 117	12 855	13 296	13 813	14 478
sektor publiczny - ogółem	449	440	448	442	394
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawobudżetowego	366	334	344	331	289
sektor publiczny - przedsiębiorstwa państwowe	3	0	0	0	0
sektor publiczny - spółki handlowe	12	12	12	16	10
sektor publiczny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1	0	0	1	0
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	2	0	0	0	0
sektor prywatny - ogółem	11 668	12 415	12 848	13 320	14 014
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	9 735	10 624	10 771	10 990	11 610
sektor prywatny - spółki handlowe	354	417	504	635	653
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	61	67	68	72	39
sektor prywatny - spółdzielnie	49	46	44	44	34
sektor prywatny - fundacje	14	13	21	37	46
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	297	338	375	405	424

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Uchwalona przez Sejm ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w znacznym stopniu uzależnia powiaty od środków z budżetu centralnego. Jednocześnie istniejące mechanizmy dotacyjne wymuszają alokację środków na realizację „odgórnie” wyznaczonych programów i zadań, ograniczając tym samym możliwości samodecydowania społeczności lokalnej, co do wyboru priorytetów.

Powiat Żywiecki nie dysponuje odpowiednio wysokim potencjałem podatkowym. W tej sytuacji – zwłaszcza w przypadku realizacji większych zadań lokalnych – koniecznością wydaje się aktywne pozyskiwanie środków z zewnątrz – od podmiotów działających w makrootoczeniu, środków pomocowych zewnętrznych, a także współpraca z gminami, samorządem wojewódzkim i Wojewodą Śląskim.

Dochody budżetów gmin wchodzących w skład powiatu wyniosły w 2012 r. 456.279.735 zł. W przeliczeniu na jednego mieszkańca dochód wyniósł 2.979,76 zł (wzrost w roku 2012 w porównaniu do roku 2004 o 79,6%), przy średniej krajowej 3.808,63 zł. (wzrost w roku 2012 w porównaniu do roku 2004 o 101,75%). Dochody w przeliczeniu na jednego mieszkańca w powiecie stanowią 78% w porównaniu do średniej krajowej, powyższe wskazuje na zwiększenie różnicy (zubożenie mieszkańców powiatu) w porównaniu z pozostałymi mieszkańcami Polski.

W roku 2018 dochody budżetów gmin z terenu powiatu żywieckiego wynosiły 678.964.380,57 zł, w przeliczeniu na jednego mieszkańca 4.435,44 zł (wzrost w roku 2018 w porównaniu do roku 2012 o 148,85%), przy średniej krajowej 5.387,05 zł (wzrost w roku 2018 w porównaniu do roku 2012 o 141,44%). W porównaniu do lat poprzednich nastąpiła niewielka poprawa stosunku dochodów w przeliczeniu na jednego mieszkańca do średniej krajowej co stanowi w 2018 r. 82,34%

Wydatki budżetów gmin w 2004 r. wynosiły 250.264.472,00 zł, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosło 1.674,92 zł.

Wydatki budżetów gmin w 2012 r. wyniosły 459.817.631,00 zł, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi 3.002,87 zł.

Wydatki budżetów gmin w 2018 r. wyniosły 676.512.292,52 zł, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi 4.419,42 zł, gdzie średnia krajowa wynosi 5.574,85 zł.

Zrealizowane w 2018 roku dochody i wydatki budżetu Powiatu Żywieckiego przedstawia tabela nr 17.

Tabela 17 Zestawienie dochodów i wydatków budżetowych z lat 2004, 2012 i 2018.

Dochody budżetu Powiatu Żywieckiego ogółem	Kwota w zł			Udział procentowy		
	2004	2012	2018	2004	2012	2018
	66 827 538,00	136 405 122,38	173 883 862,55	100	100	100
1. Subwencja ogólna w tym:	36 275 054,00	64 256 122,38	65 126 215,00	54,28	47,11	37,45
subwencja oświatowa	33 335 809,00	58 805 847,00	485 040,00	49,88	43,11	0,28
subwencja równoważąca	1 155 767,00	665 591,00	487 824,00	1,73	0,49	0,28
subwencja wyrównawcza	1 539 957,00	4 760 008,00	6 898 001,00	2,30	3,49	3,97
subwencja uzupełniająca	243 521,00	24 892,00	725 164,00	0,36	0,02	0,42
2. Dotacje celowe w tym:	10 847 532,00	26 227 429,98	30 592 862,43	16,23	19,23	17,59
na realizację zadań z zakresu administracji rządowej	5 284 203,00	12 215 374,30	13 113 358,68	7,91	8,96	7,54
na realizację zadań na mocy porozumień	x	x	282 411,88	x	x	0,16
na realizację zadań własnych bieżących i inwestycyjnych	3 553 614,00	10 926 318,05	16 020 691,70	5,32	8,01	9,21
dotacje i środki od innych jst	2 009 715,00	2 661 840,63	1 107 590,81	3,01	1,95	0,64
dotacje z NFOŚiGW, WFOŚiGW i KWSP		423 897,00	68 809,36	0,00	0,31	0,04
3. Dochody własne w tym:	19 612 989,00	31 871 488,98	48 468 214,09	29,35	23,37	27,87
udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych	12 344 037,00	20 425 426,00	33 682 337,00	18,47	14,97	19,37
udziały w podatku dochodowym od osób prawnych	870 082,00	905 036,73	1 656 530,93	1,30	0,66	0,95
dochody realizowane przez jednostki budżetowe	6 398 870,00	10 541 026,25	13 129 346,16	9,58	7,73	7,55
4. Pozostałe dochody w tym:	91 963,00	14 049 865,42	21 588 366,03	0,14	10,30	12,42
środki Funduszy Pomocowych oraz pozyskane na współfinansowanie projektów	x	13 504 799,90	20 532 409,95	x	9,90	11,81
środki Funduszu Pracy, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	x	545 065,52	691 297,55	x	0,40	0,40
środki od podmiotów zewnętrznych na współfinansowanie remontów i inwestycji infrastruktury drogowo-mostowej	x	x	364 658,53	x	x	0,21
Wydatki Powiatu Żywieckiego ogółem	64 056 061,00	130 040 799,82	170 794 367,67	100	100	100
1. Wydatki bieżące	63 108 309,00	120 229 020,62	127 163 210,71	98,52	92,45	74,45
wynagrodzenia i pochodne	38 020 820,00	63 829 543,64	68 276 600,11	59,36	49,08	39,98
dotacje	3 416 734,00	12 451 715,33	19 063 779,09	5,33	9,58	11,16
pozostałe wydatki	21 670 754,00	40 159 941,40	38 542 401,56	33,83	30,88	22,57
obsługa długu	x	3 787 820,25	1 280 429,95	x	2,91	0,75
2. Wydatki majątkowe	947 753,00	9 811 779,20	43 631 156,96	1,48	7,55	25,55

Źródło: Sprawozdanie finansowe z wykonania budżetu Powiatu Żywieckiego za rok 2004, 2012 oraz 2018.

Zestawienie dochodów i przychodów oraz wydatków i rozchodów Budżetu Powiatu Żywieckiego za 2018 rok zawiera tabela nr 18.

Tabela 18 Zestawienie dochodów i przychodów oraz wydatków i rozchodów budżetu Powiatu za 2004, 2012 oraz 2018 rok.

Lp.	Nazwa	Rok 2004	Rok 2012	Rok 2018
		Kwota w zł		
1.	Zrealizowane dochody	66 827 538	136 405 122	164 589 511
2.	Zaciągnięty kredyt bankowy i pożyczka	3 700 000	10 552 201	17 666 047
3.	Zaangażowane wolne środki pozostające na rachunku bankowym	184 248	5 893 427	5 627 378
	RAZEM DOCHODY I PRZYCHODY	70 711 786	152 850 750	187 882 936
1.	Zrealizowane wydatki	64 056 061	130 040 800	182 137 802
2.	Splacone kredyty i pożyczki	3 880 473	17 685 337	5 445 134
3.	Udzielona pożyczka	1 000 000	0	300 000
	RAZEM WYDATKI I ROZCHODY	68 936 534	147 726 137	187 882 936

Źródło: Sprawozdanie finansowe z wykonania budżetu Powiatu Żywieckiego za rok 2004, 2012 oraz 2018.

2.10. Rynek pracy

Rynek pracy powiatu żywieckiego nie odbiega znacząco od trendów na rynku pracy w Polsce. Zauważyć można, iż wahania na rynku pracy w powiecie żywieckim charakteryzują się taką samą dynamiką jak w kraju. W okresie od 2004 roku w znacznej mierze obserwujemy spadki i wzrosty poziomu bezrobocia w powiecie żywieckim zbliżone do tendencji ogólnokrajowej. Powyższe obrazuje stopa bezrobocia zaprezentowana w tabeli 19, jako analiza porównawcza do danych statystycznych kraju, województwa i powiatu żywieckiego według stanów na koniec grudnia w latach 2004 – 2018.

Tabela 19 Poziom bezrobocie w Polsce, województwie śląskim i powiecie żywieckim według stanów na koniec grudnia w latach 2004 – 2018.

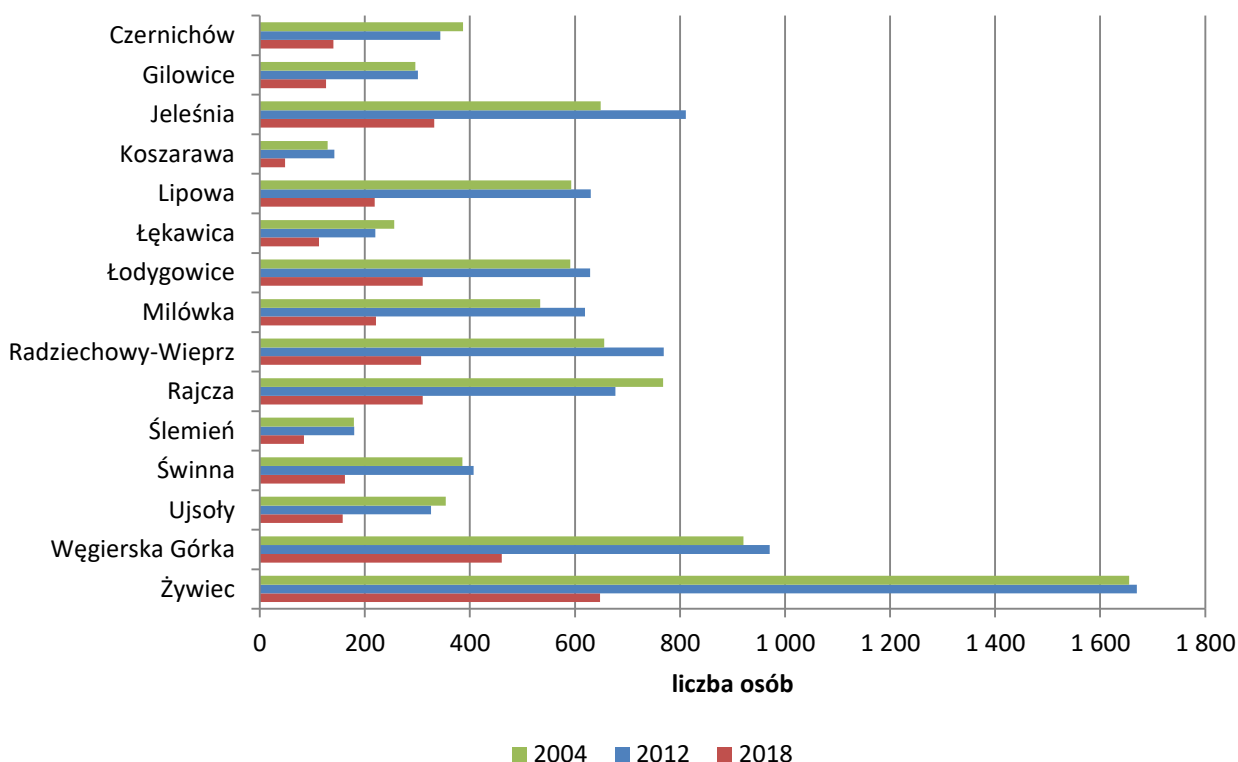
	Polska		woj. śląskie		powiat żywiecki	
	Stopa bezrobocia	Wzrost (+)/Spadek(-)	Stopa bezrobocia	Wzrost (+)/Spadek(-)	Stopa bezrobocia	Wzrost (+)/Spadek(-)
2004	19,1%		16,8%		15,7%	
2005	17,6%	-1,5%	15,4%	-1,4%	14,5%	-1,2%
2006	14,8%	-2,8%	12,7%	-2,7%	11,0%	-3,5%
2007	11,2%	-3,6%	9,2%	-3,5%	7,4%	-3,6%
2008	9,5%	-1,7%	6,9%	-2,3%	7,6%	+0,2%
2009	12,1%	+2,6%	9,4%	+2,5%	12,3%	+4,7%
2010	12,4%	+0,3%	10,0%	+0,6%	14,1%	+1,8%
2011	12,5%	+0,1%	10,2%	+0,2%	13,9%	-0,2%

2012	13,4%	+0,9%	11,1%	+0,9%	16,0%	+2,1%
2013	13,2%	-0,2%	11,2%	+0,1%	15,7%	-0,3%
2014	11,5%	-1,7%	9,6%	-1,6%	13,1%	-2,6%
2015	9,8%	-1,7%	8,2%	-1,4%	10,9%	-2,2%
2016	8,3%	-1,5%	6,6%	-1,6%	8,7%	-2,2%
2017	6,6%	-1,7%	5,2%	-1,4%	7,0%	-1,7%
2018	5,8%	-0,8%	4,3%	-0,9%	6,9%	-0,1%

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z PUP Żywiec

Powyższe dane poziomu bezrobocia potwierdzają fakt, iż tendencje na żywieckim rynku pracy są zbliżone do tendencji w województwie i kraju. W ostatnich latach możemy obserwować tendencję spadkową stopy bezrobocia, przy czym w powiecie żywieckim spadek jest nieco wyższy niż w skali kraju i województwa ale mimo to wartość stopy bezrobocia nadal jest nieco wyższa.

Wykres 13 Zestawienie ilości osób bezrobotnych w poszczególnych gminach Powiatu Żywieckiego w roku 2004, 2012 i 2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Liczbę zarejestrowanych osób bezrobotnych w powiecie żywieckim w badanym okresie przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 20 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w powiecie żywieckim, z uwzględnieniem kobiet, według stanów na koniec grudnia w latach 2004 – 2018.

rok	ogółem	Kobiety	% wzrost (+) / spadek (-)	% udział kobiet
2004	8354	4030		48,24
2005	7801	3845	-6,62	49,29
2006	5797	3152	-25,69	54,37
2007	3933	2230	-32,15	56,7
2008	4329	2502	10,07	57,8
2009	6750	3608	55,93	53,45
2010	7278	3819	7,82	52,47
2011	7430	3993	2,09	53,74
2012	8696	4392	17,04	50,51
2013	8347	4141	-4,01	49,72
2014	6709	3368	-21,86	50,20
2015	5428	2642	-19,09	48,67
2016	4514	2269	-16,84	50,27
2017	3711	1976	-17,79	53,25
2018	3639	1995	-1,94	54,82

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Żywiec.

Z powyżej prezentowanych danych wynika, że największy wzrost ilości bezrobotnych w powiecie żywieckim był w 2009 roku tj. ponad 55% wzrost (z czego, aż 37 % w okresie od stycznia do czerwca 2009 roku).

Kolejny, co do wielkości wzrost poziomu bezrobocia wystąpił w 2012 roku. Przyczyną tego była zła sytuacja gospodarcza w kraju, województwie i powiecie żywieckim, która doprowadziła do zwolnień osób z zakładów pracy z przyczyn ekonomicznych, likwidacji wielu zakładów pracy na naszym terenie bądź ograniczenia zakresu i rozmiaru działalności. W 2012 roku wśród osób nowo rejestrujących się w PUP, **623 osoby** to osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy (w 2011 roku **100 osób** zarejestrowało się po zwolnieniu z przyczyn dotyczących zakładów pracy). W tym czasie w powiecie żywieckim **523 osoby** zostały **zwolnione w ramach zgłoszonych zwolnień grupowych** z takich zakładów jak:

- MOSTMAR - 229 osób,
- PKP Przewozy Regionalne – 158 osób,
- DELPHI POLAND – 110 osób,
- Grupa Żywiec. Sprzedaż i dystrybucja – 16 osób,
- TESCO Żywiec – 5 osób,
- Grupa TAURON Enion – 3 osoby,
- Wydawnictwo Szkolne PWN Warszawa – 1 osoba,
- ABM SOLID S.A. – 1 osoba.

Od 2013 roku możemy obserwować sukcesywny spadek liczby osób bezrobotnych. W 2018 ludzie bezrobotni stanowią jedynie 2,37 % ogólnej liczby ludności powiatu żywieckiego.

Dane statystyczne dotyczące wyrejestrowania i zarejestrowania podmiotów gospodarczych na terenie powiatu żywieckiego również potwierdzają tendencje na rynku pracy. W analizowanym okresie zarejestrowanych zostało 9620 podmiotów gospodarczych i wyrejestrowanych 8168. Najwięcej podmiotów gospodarczych utworzono w powiecie żywieckim w 2010 roku tj. 1371. Jednak najwięcej podmiotów wyrejestrowano w 2011 roku gdzie z ewidencji REGON wyrejestrowano 1593 działalności. Powyższe dane oraz duża liczba zwolnień grupowych stanowiły główny czynnik wzrostu bezrobocia w 2012 roku, wyższego od średniej kraju.

W powiecie żywieckim poziom bezrobocia kobiet jest niższy niż średnia krajowa zależność tą prezentuje tabela 21 Tendencja ta bezpośrednio związana jest z dominującą branżą produkcyjną funkcjonującą na terenie naszego powiatu – tj. zakładami produkującymi wiązki elektryczne do samochodów. Z danych będących w posiadaniu PUP Żywiec wynika, iż zatrudniają one około 4400 osób, w tym w większości kobiety. Powyższe zakłady pracy funkcjonują na żywieckim rynku pracy dość długo, jednak w ostatnim okresie (w związku z kryzysem) poziom tego zatrudnienia spadł, a w to miejsce nie powstały nowe miejsca pracy.

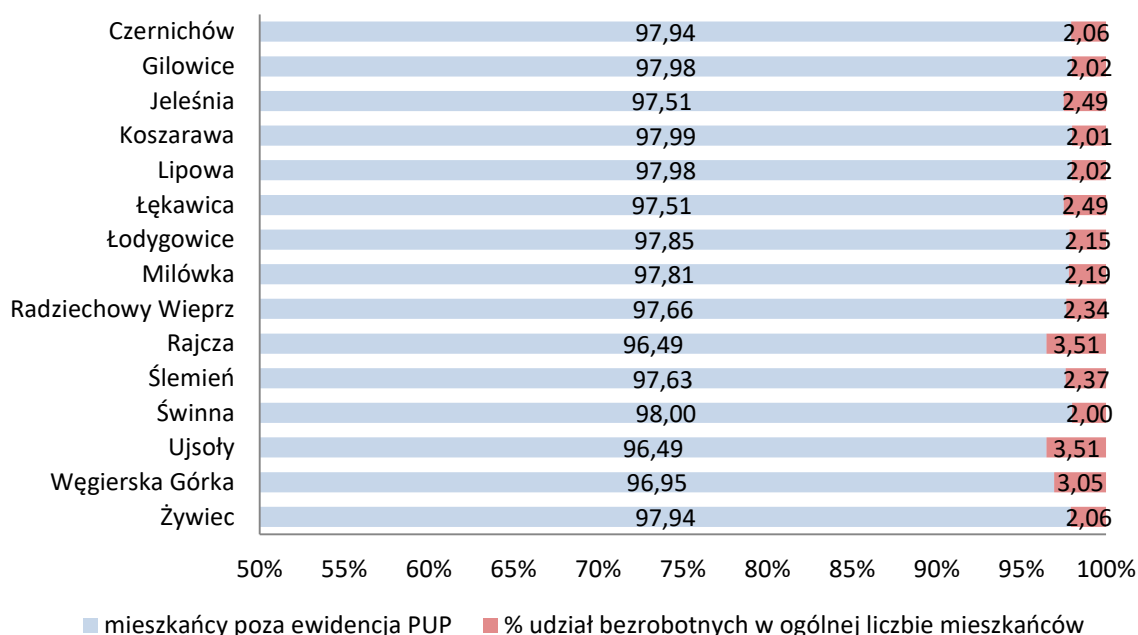
Tabela 21 Procentowy udział kobiet wśród osób bezrobotnych w powiecie żywieckim oraz w Polsce według stanów na koniec grudnia w latach 2004 – 2018.

	% udział kobiet wśród osób bezrobotnych	
rok	w powiecie żywieckim	w Polsce
2004	48,24	52,29
2005	49,29	53,6
2006	54,37	56,54
2007	56,7	58,25
2008	57,8	56,55
2009	53,45	51,06
2010	52,47	51,92
2011	53,74	53,47
2012	50,51	51,44
2013	49,72	50,46
2014	50,20	51,48
2015	48,67	52,20
2016	50,27	53,34
2017	53,25	55,05
2018	54,82	56,01

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Specyfika powiatu żywieckiego polega na tym, iż około 78% mieszkańców to mieszkańcy wsi (podobna sytuacja występuje w woj. śląskim tylko w powiecie częstochowskim). Dlatego też poziom bezrobocia w powiecie żywieckim jest większy wśród mieszkańców wsi. Wśród zarejestrowanych na koniec 2018 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żywcu osób bezrobotnych najwyższy odsetek obserwuje się w gminach Rajcza, Ujsoły, Węgierska Górka, i Jeleśnia. Natomiast najniższy poziom występuje w gminach Świnna, Koszarawa, Lipowa, Gilowice i Żywiec.

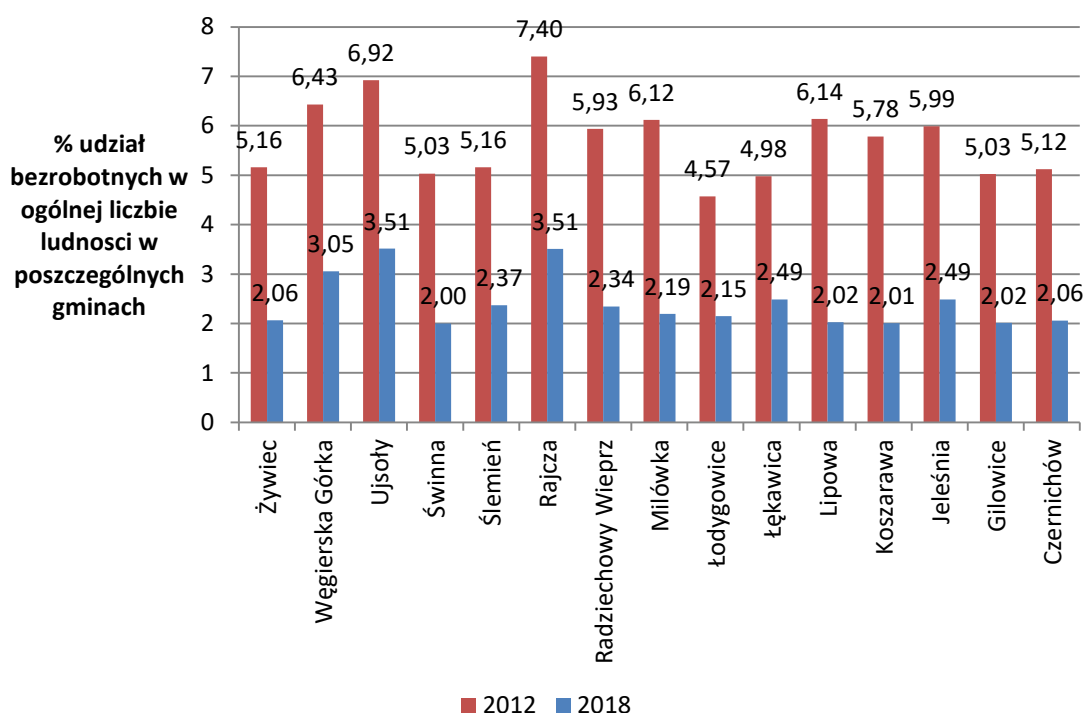
Wykres 14 % udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców w gminach powiatu żywieckiego według stanu na koniec 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Porównując procentowy udział osób bezrobotnych w roku 2012 i 2018 w poszczególnych gminach z powiatu żywieckiego możemy zauważyć znaczący spadek liczby osób bezrobotnych. Największy spadek liczby osób pozostających bez pracy w stosunku do całkowitej liczby ludności danej gminy nastąpił w Gminie Lipowa, gdzie różnica w porównywanych latach wynosi 4,11 %, co pozwoliło tej gminie stać się w 2018 r. rejonem w powiecie żywieckim o najmniejszym procentowym udziale osób bezrobotnych. Najmniejszy spadek o 2,46 % liczby osób bezrobotnych nastąpił w Gminie Łodygowice, która w 2018 r. z pierwszego miejsca, które zajmowała w 2012 r. z procentowym udziałem osób bezrobotnych w stosunku do całkowitej liczby ludności o wartości 4,57 % znacznie spadła uzyskując wynik 2,15 %.

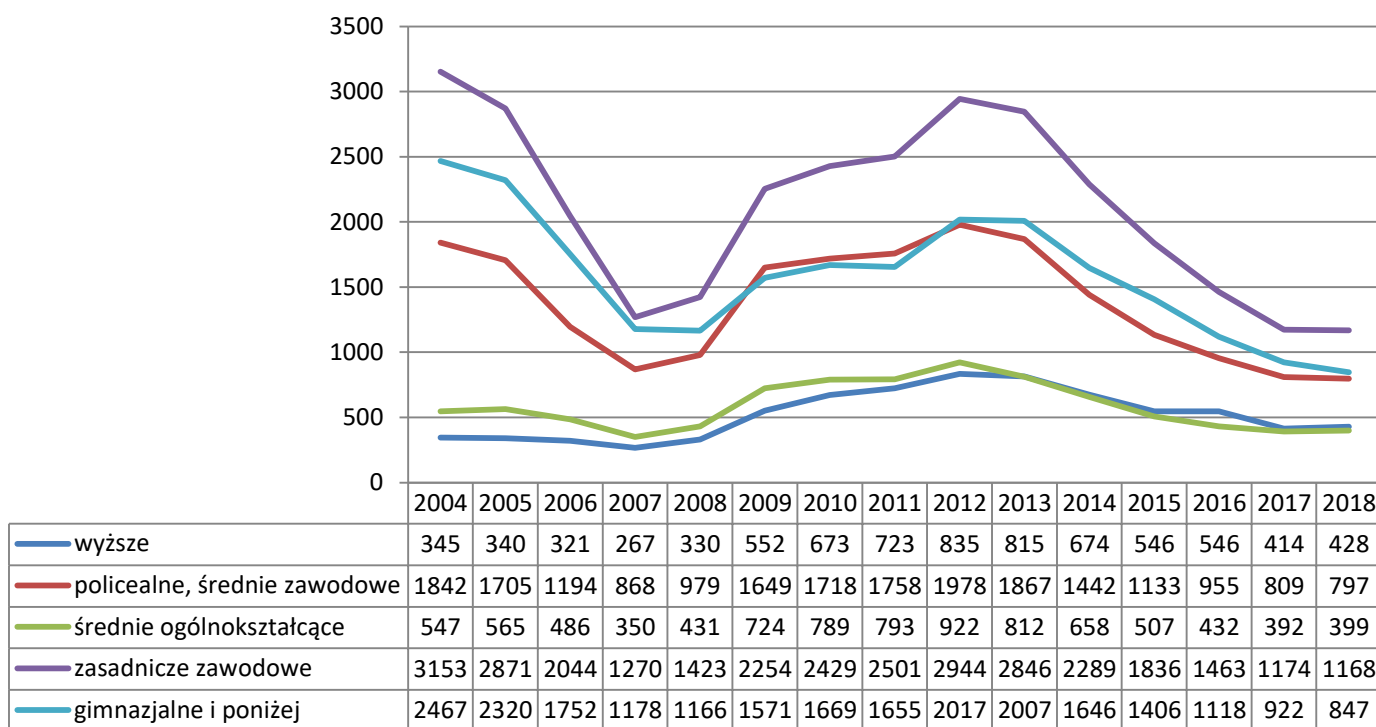
Wykres 15 porównanie % udziału osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców w gminach powiatu żywieckiego w roku 2012 i 2018.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Jakościowy charakter bezrobocia obrazują dane statystyczne dotyczące struktury zarejestrowanych osób bezrobotnych. Podstawową daną w tym zakresie jest poziom wykształcenia osób bezrobotnych, co zaprezentowano na kolejnym wykresie.

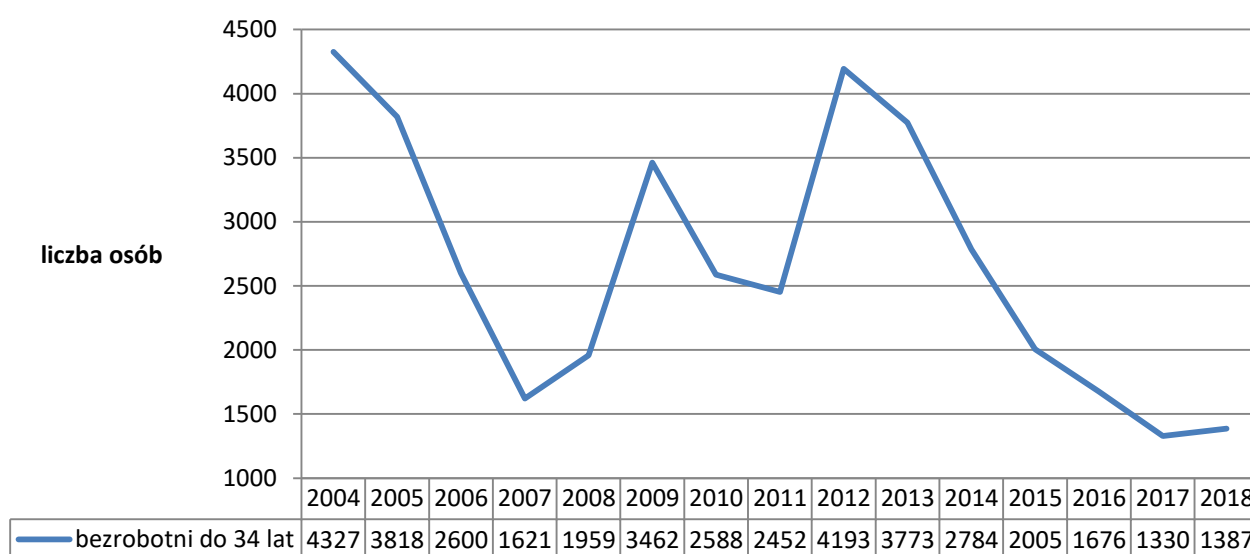
Wykres 16 Liczba osób bezrobotnych w Powiecie Żywieckim ze względu na rodzaj wykształcenia w latach 2004 - 2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Jak wynika z prezentowanych danych poziom wykształcenia zarejestrowanych osób bezrobotnych jest raczej niski. W ewidencji osób bezrobotnych ponad 33% zarejestrowanych nie posiada żadnych wyuczonych kwalifikacji zawodowych – osoby bezrobotne z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej oraz ogólnokształcącym. Taka tendencja utrzymuje się w całym rozpatrywanym okresie. Niepokojącym jest fakt, iż w ewidencji osób bezrobotnych z roku na rok przybywa osób posiadających wyższe wykształcenie. Osoby te po ukończeniu szkoły nie znajdują zatrudnienia. Jak wynika z ofert pracy posiadanych przez PUP w Żywcu, zainteresowanie wśród pracodawców z naszego terenu zatrudnieniem absolwentów nie jest duże, co prawdopodobnie związane jest bezpośrednio z branżami przedsiębiorstw. Równie niepokojącym jest fakt zwiększania się liczby osób młodych pozostających bez pracy.

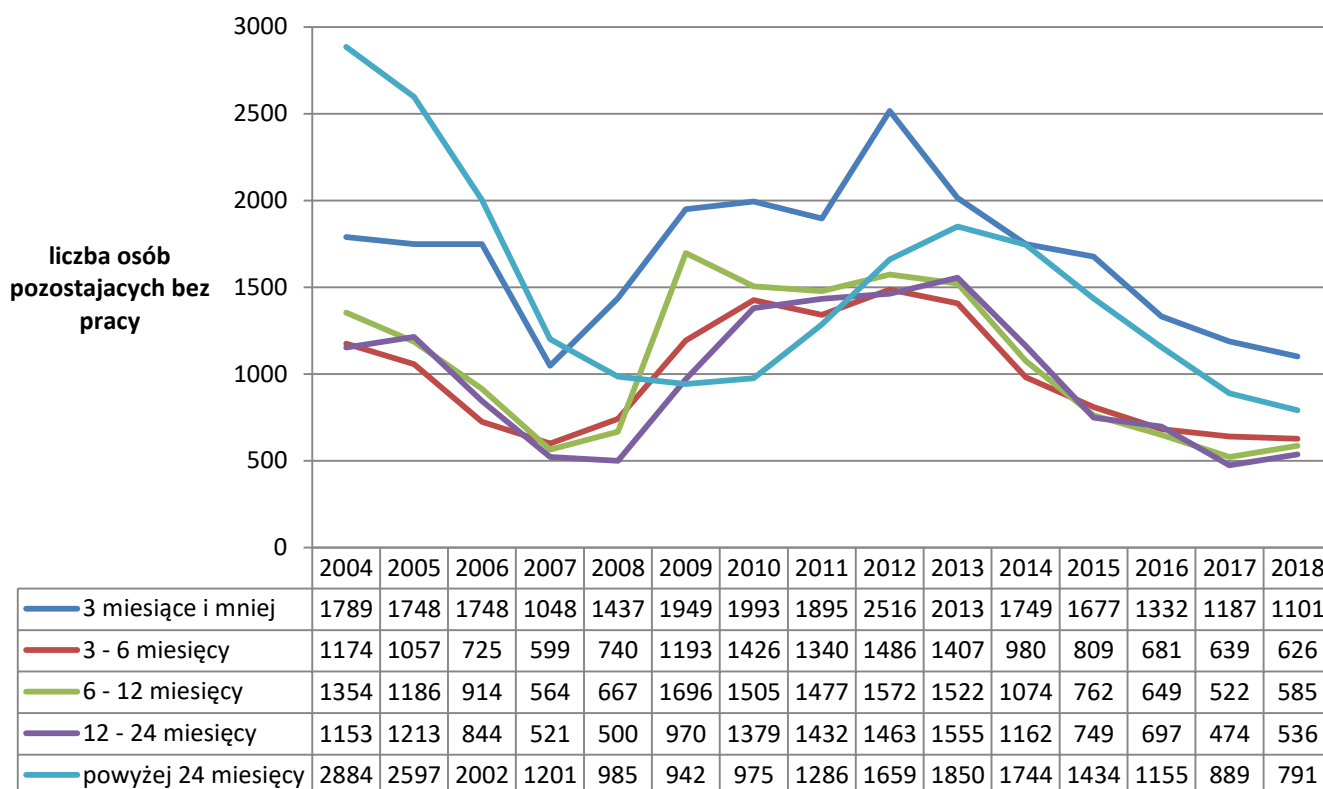
Wykres 17 Ludzie młodzi (do 34 lat) pozostający bez pracy w Powiecie Żywieckim w latach 2004 – 2018.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Takie czynniki jak niewystarczające kwalifikacje zawodowe przekładają się bezpośrednio na czas pozostawania w ewidencji osób bezrobotnych. Przebywanie w ewidencji osób bezrobotnych, wpływa na dezaktywizację i dalsze trudności związane ze znalezieniem pracy, a w przypadku jej znalezienia z normalnym funkcjonowaniem w tej pracy. Pozostawanie w ewidencji osób bezrobotnych uwzględniające czas zaprezentowano na poniższym wykresie.

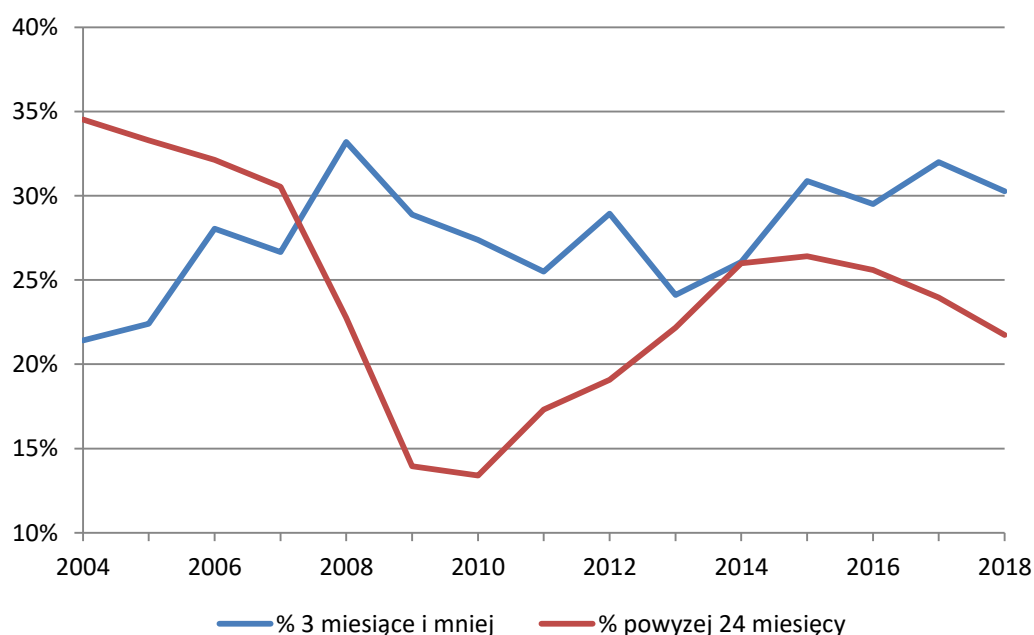
Wykres 18 Liczba osób bezrobotnych w Powiecie Żywieckim ze względu na czas pozostawania bez pracy w latach 2004-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Pozytywną tendencją od 2004 roku, jest spadek poziomu bezrobocia wśród osób bezrobotnych najdłużej przebywających w ewidencji PUP w Żywcu. Obserwujemy również wzrost liczby osób bezrobotnych pozostających najkrócej w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy.

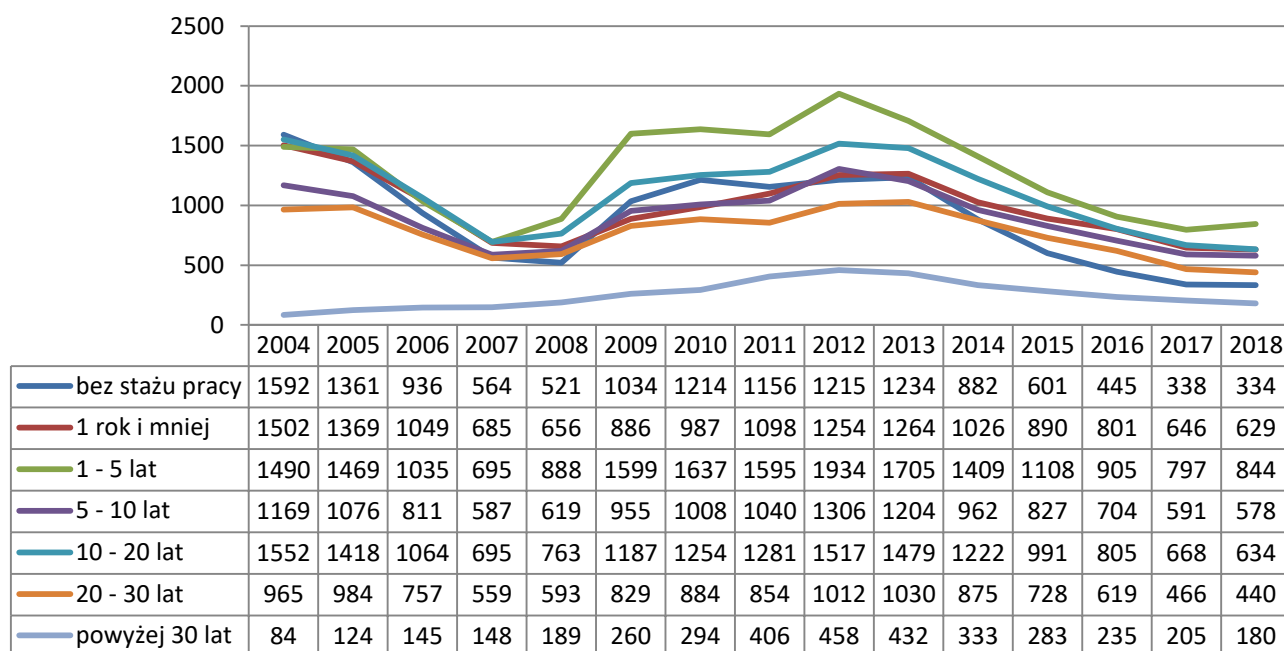
Wykres 19 Procentowa liczba osób bezrobotnych w Powiecie Żywieckim najdłużej i najkrócej pozostające bez pracy do całkowitej liczby bezrobotnych w latach 2004-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

W opinii PUP wpływ na powyższą sytuację ma fakt zainteresowania pracodawców zatrudnianiem osób bezrobotnych posiadających doświadczenie zawodowe. Zatrudnianie osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego jest niewielkie, a jego wzrost związany jest z faktem współfinansowania stanowisk pracy ze środków FP (np. w przypadku organizacji staży, prac interwencyjnych, refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy). Liczbę zarejestrowanych osób bezrobotnych według stażu zaprezentowano na kolejnym wykresie.

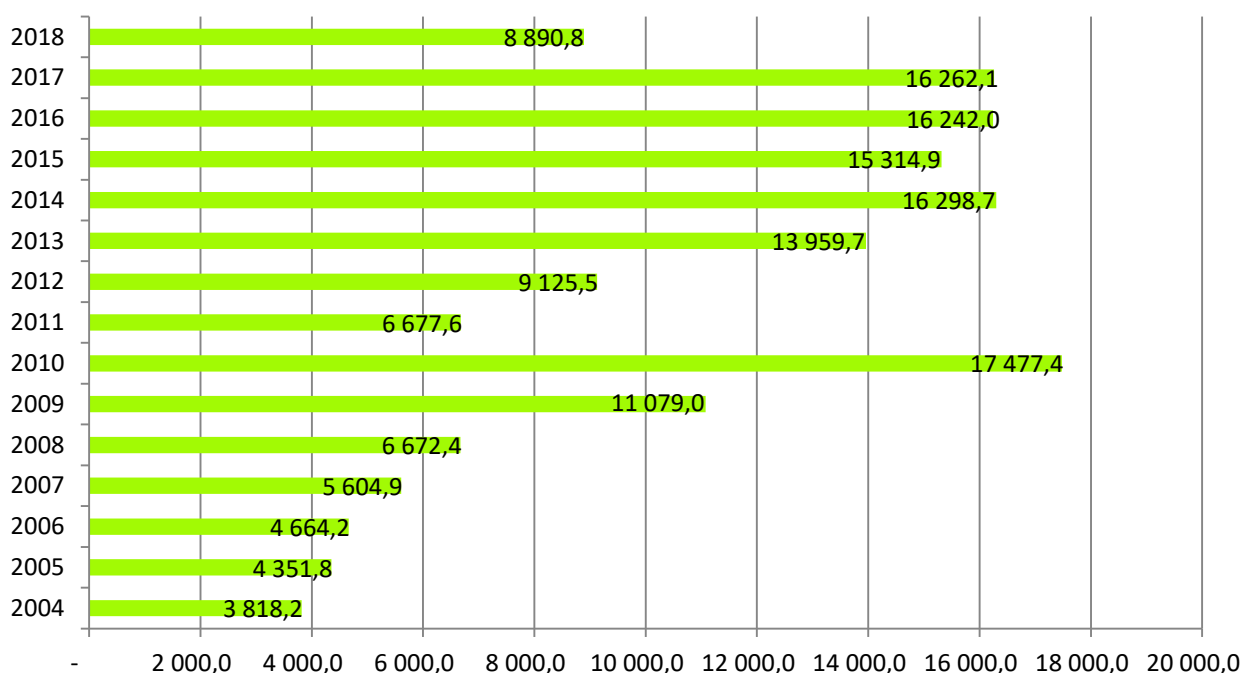
Wykres 20 Liczba osób bezrobotnych w Powiecie Żywieckim według stażu pracy w latach 2004-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Powyższe wskazuje, iż przybywa w ewidencji osób bezrobotnych posiadających dłuższy staż pracy oraz zmniejszającą się ilość osób bezrobotnych bez stażu pracy. Tendencja ta jest dość trudna do jednoznacznego zinterpretowania, ale w znacznej mierze związana jest z realizacją programów i działań w ramach aktywnych programów rynku pracy skierowanych zasadniczo do osób młodych, nieposiadających doświadczenia zawodowego czy też odpowiednich kwalifikacji zawodowych pozwalających na samodzielne znalezienie pracy. Działania te polegają w szczególności na finansowaniu zatrudnienia osób bezrobotnych, ich przeszkoleniu lub przekwalifikowaniu, odbyciu stażu czy innych formach pozwalających na zdobycie bądź uzupełnienie posiadanych kwalifikacji. Realizowane one są wspólnie z przedsiębiorcami z żywiecczyny w ramach środków Funduszu Pracy bądź środków pochodzących z Unii Europejskiej. W okresie od 2004 roku wydatkowano do końca 2012 roku na ten cel około 70 mln złotych, co prezentuje poniższy diagram.

Wykres 21 Posiadane środki finansowe na aktywne programy rynku pracy w latach 2004 – 2018 w tys. zł.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu.

Jedną z kolejnych usług rynku pracy świadczonych przez Powiatowy Urząd Pracy zgodnie z Ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy jest między innymi łagodzenie skutków bezrobocia, aktywizacja zawodowa oraz pośrednictwo pracy poprzez wdrażanie nowych rozwiązań aktywizujących lokalny rynek pracy. Głównym celem pośrednictwa pracy jest pomoc osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w znalezieniu pracowników o odpowiednich kwalifikacjach.

Usługa pośrednictwa pracy ponadto polega na:

- pozyskiwaniu ofert pracy;
- upowszechnianiu ofert pracy, w tym przekazywanie ofert pracy do internetowej bazy ofert pracy udostępnianej przez ministra właściwego do spraw pracy;
- informowaniu bezrobotnych i poszukujących pracy oraz pracodawców o aktualnej sytuacji i przewidywanych zmianach na lokalnym rynku pracy;
- inicjowaniu i organizowaniu kontaktów bezrobotnych i poszukujących pracy z pracodawcami;
- współdziałaniu powiatowych urzędów pracy w zakresie wymiany informacji o możliwościach uzyskania zatrudnienia i szkolenia na terenie ich działania;
- informowaniu bezrobotnych o przysługujących im prawach i obowiązkach.

W celu wyższej efektywności tej usługi PUP organizuje tzw. giełdy pracy. Taka forma naboru pracowników pozwala pracodawcy na przedstawienie wymagań i warunków pracy wielu kandydatom jednocześnie oraz przeprowadzenie bezpośrednich rozmów z potencjalnymi pracownikami.

Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu nie posiada pełnej informacji o wolnych miejscach pracy na terenie żywiecczyzny, ponieważ nie wszyscy pracodawcy zgłaszają oferty pracy do publicznych służb zatrudnienia. Często praktyką jest zamieszczanie

ogłoszeń o pracę na stronie internetowej pracodawcy lub na portalach internetowych dotyczących ofert pracy. Lokalni pracodawcy prowadzą także rekrutacje na wolne stanowiska na podstawie przesłanych do nich dokumentów aplikacyjnych od potencjalnych kandydatów.

W celu pozyskania informacji o wolnych miejscach pracy, przedstawiciele PUP wizytują zakłady pracy, podczas których oferowane są usługi Urzędu, w tym także możliwość zgłaszania krajowych ofert pracy i pomoc w doborze odpowiednich kandydatów do pracy.

Tabela 22 obrazuje w latach 2004 – 2018, ilość ofert pracy zgłoszonych do PUP w Żywcu, liczbę zorganizowanych giełd pracy oraz liczbę wizytacji przeprowadzonych w podmiotach gospodarczych działających na terenie powiatu żywieckiego.

Tabela 22 Liczba ofert pracy, zorganizowanych giełd pracy oraz wizytacji w zakładach pracy w latach 2004-2018

Rok	Liczba ofert pracy	Liczba zorganizowanych giełd pracy	Liczba wizytacji w zakładach pracy
2004	630	-	-
2005	347	-	-
2006	344	5	512
2007	614	4	534
2008	488	2	580
2009	391	7	575
2010	638	3	389
2011	1175	10	220
2012	1348	31	469
2013	2961	33	407
2014	3489	45	102
2015	3003	48	280
2016	4076	52	366
2017	3988	58	271
2018	2929	41	170

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu.

Zgodnie z ustawą promocji zatrudnienia i instytucjach rynku osoby zarejestrowane mogą korzystać także z usługi poradnictwa zawodowego, informacji zawodowej oraz z pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy.

W ramach poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej osoby bezrobotne i poszukujące pracy mogą skorzystać z porady zawodowej świadczonej w formie indywidualnej lub w formie grupowej. Indywidualna porada zawodowa ma na celu ułatwić poszukującym pracy między innymi wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podjęcie lub zmianę zatrudnienia, a także zbadać zainteresowania i uzdolnienia zawodowe osoby. Natomiast porada grupowa polega na bezpośrednim kontakcie doradcy zawodowego z grupą osób, które zgłaszają potrzebę pomocy w celu rozwiązania swoich problemów zawodowych. Porada grupowa prowadzona jest w formie warsztatowej.

Tabela 23 Liczba indywidualnych i grupowych porad zawodowych oraz informacji zawodowych w latach 2004-2018

Rok	Indywidualne porady zawodowe	Grupowe porady zawodowe		Indywidualne informacje zawodowe	grupowe informacje zawodowe	
		ilość	Liczba osób		ilość	Liczba osób
2004	270	7	270	—	—	—
2005	289	10	289	—	—	—
2006	298	41	298	—	—	—
2007	272	67	272	22	8	78
2008	662	51	662	100	10	116
2009	1441	33	1441	675	9	74
2010	3066	60	3066	1567	7	59
2011	1752	51	1752	1717	36	328
2012	1225	36	292	2606	70	605
2013	638	58	449	5733	406	3667
2014	549	46	975	5165	163	1401
2015	631	30	176	621	59	594
2016	154	43	185	697	43	422
2017	116	27	242	445	17	185
2018	63	22	252	204	2	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu.

Osoby bezrobotne i poszukujące pracy mogą uczestniczyć w indywidualnych i grupowych informacjach zawodowych prowadzonych przez doradców zawodowych, jak również samodzielnie skorzystać w Klubie Pracy z zasobów informacji zawodowych pomocnych w aktywnym poszukiwaniu pracy.

W omawianym okresie z pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy, przeprowadzanych przez liderów klubu pracy, skorzystało łącznie 3651 osób zarejestrowanych w PUP w Żywcu. Zajęcia aktywizacyjne obejmowały przede wszystkim tematykę związaną między innymi z przygotowaniem dokumentów aplikacyjnych, poznaniem metod poszukiwania pracy czy przygotowaniem się do rozmów z pracodawcą.

Osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych lub posiadające kwalifikacje nieadekwatne do potrzeb współczesnego rynku pracy mogą korzystać ze szkoleń grupowych lub tzw. „indywidualnych” organizowanych przez PUP w Żywcu. W okresie od stycznia 2004 r. do grudnia 2012 r. PUP skierował łącznie 1 829 osób bezrobotnych na szkolenia a w latach 2012-2018 2 345 osób.

Podwyższanie, zmiana, czy też nabycie nowych kwalifikacji są niezbędnym czynnikiem utrzymania się lub powrotu na rynek pracy.

Kolejną formą wsparcia przez PUP w Żywcu jest przygotowanie zawodowe dorosłych – czyli instrument aktywizacji w formie praktycznej nauki zawodu dorosłych

lub przyuczenia do pracy dorosłych, realizowany bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą, według programu obejmującego nabywanie umiejętności praktycznych i wiedzy teoretycznej, zakończonego egzaminem.

Przygotowanie zawodowe dorosłych może odbywać się w formie:

- praktycznej nauki zawodu dorosłych umożliwiającej przystąpienie do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie lub egzaminu czeladniczego;
- przyuczenia do pracy dorosłych mającego na celu zdobycie wybranych kwalifikacji zawodowych lub umiejętności, niezbędnych do wykonywania określonych zadań zawodowych, właściwych dla zawodu występującego w klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy.

Na przestrzeni lat 2007-2011 przygotowanie zawodowe dorosłych organizowane było dla stanowisk pracy tj.: elektromonter, sprzedawca, kasjer, stolarz, kucharz, kelner, malarz-tapeciarka, tapicer, asystent rachunkowości, z której skorzystało 97 osób bezrobotnych.

Z analiz prowadzonych przez PUP w Żywcu wynika, iż najpopularniejszą formą aktywizacji, z której skorzystała największa ilość osób zarejestrowanych są staże. Staż pracowniczy umożliwia nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy i zadań bez nawiązania stosunku pracy. Na przestrzeni rozpatrywanego okresu aż 4 176 osób zarejestrowanych w PUP w Żywcu miało możliwość skorzystać z ww. formy wsparcia. Pracodawcy, którzy przyjmują osoby na staż otrzymują świadczenie pracy bez kosztów. Staż pomaga odnaleźć się na rynku pracy oraz zwiększa szanse na zdobycie pracy.

W celu zwiększenia aktywizacji społeczno – zawodowej osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń opieki zdrowotnej PUP co roku podpisuje z Urzędami Gmin powiatu żywieckiego porozumienia o zorganizowanie prac społecznie użytecznych, do których skierowano w omawianym okresie 1 055 osób bezrobotnych.

Bariery w podjęciu pracy dotyczą wszystkich bez względu na wiek, płeć, wykształcenie, czy też doświadczenie zawodowe. Wiele osób w tej sytuacji decyduje się na podjęcie własnej działalności gospodarczej. Na przestrzeni 9 lat z tej formy wsparcia w tut. Urzędzie skorzystało 1 359 osób bezrobotnych. Najczęściej powstały firmy świadczące usługi budowlane, handlowe, kosmetyczne, fryzjerskie. Należy podkreślić, że działalność jednoosobowych podmiotów gospodarczych utworzonych w ramach środków pozyskanych z PUP, stworzyła nowe miejsca pracy dla kolejnych osób.

Zatrudnienie nowego pracownika wiąże się z dużymi kosztami dla pracodawcy. Wiele firm nie rozwija więc swojego zasobu kadrowego. Finansowanie tworzenia stanowisk pracy dla osób bezrobotnych umożliwia wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy głównie w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw. Małe firmy często pomimo chęci rozwoju nie mogą sobie pozwolić na zatrudnianie nowych pracowników. Mimo tej sytuacji niektóre zakłady starają się o środki na refundację wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego. W okresie 2004 – 2012 w ramach tej formy utworzono 866 nowych miejsc pracy dla osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Żywcu, co stanowiło wymierne korzyści: dla pracodawcy i bezrobotnego.

Powiatowe urzędy pracy w razie braku propozycji odpowiedniego zatrudnienia mogą inicjować oraz finansować prace interwencyjne, polegające na zatrudnieniu przez pracodawcę bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w zamian za

uzyskiwaną z urzędu pracy refundację części kosztów poniesionych na wynagrodzenia oraz składki na ubezpieczenia społeczne. Na przestrzeni omawianych lat do wykonywania prac interwencyjnych skierowano łącznie 1 203 osoby bezrobotne.

Ponadto na przestrzeni lat 2004-2012 Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu realizował inne formy wsparcia dla osób objętych ewidencją, tj.:

- przygotowanie zawodowe,
- umowy absolwenckie,
- pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej,
- pożyczki na utworzenie dodatkowego miejsca pracy,
- roboty publiczne,
- finansowanie kosztów studiów podyplomowych.

Uchwałą z Nr XLI/384/2018 Rady Powiatu w Żywcu z dnia 24 września 2018 roku przyjęła „Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2018 – 2020”

W Programie sformułowano 5 celów strategicznych:

- Zwiększenie aktywności zawodowej osób bezrobotnych
- Promocja przedsiębiorczości i samo zatrudnienia
- Dostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do zmian zachodzących na rynku pracy
- Doskonalenie usług Urzędu
- Dialog społeczny i partnerstwo na rynku pracy

Służące procesowi aktywizacji osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W latach 2012 – 2018 Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu zrealizował szereg projektów dofinansowywanych ze środków Unii Europejskiej, z różnych programów priorytetowych oraz innych środków w tym krajowych, których efektem jest pomoc dla ponad 5 100 bezrobotnych.

Realizowane formy wsparcia to m.in.: doradztwo zawodowe, podniesienie kwalifikacji zawodowych, promocja na rzecz zatrudnienia, program stażowy, program refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, program jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, bony szkoleniowe oraz bony na zasiedlenie.

Oprócz powyższych działań tut. Urząd w latach 2012-2018 realizował inne zadania wynikające z zapisów Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy tj. pośrednictwo pracy, doradztwo zawodowe, staże itp., które finansowane były w ramach posiadanych środków z Funduszu Pracy.

Dynamika pracy PUP w Żywcu jest uzależniona od sytuacji gospodarki. Stopniowo od 2012 r. poziom bezrobocia w Powiecie Żywieckim spada, co obrazuje wykres nr 18.

Mając na względzie wielkość i rozległość Powiatu Żywieckiego a tym samym utrudniony dostęp do siedziby PUP w Żywcu, na podstawie porozumień spisanych z Urzędami Gmin: Ujsoly, Rajcza, Węgierska Górka, Jeleśnia i Ślemień, PUP prowadził

obsługę osób bezrobotnych w siedzibach tych gmin w określonych terminach. W pierwszym okresie, działania pracowników Referatu Informacji, Ewidencji i Świadczeń PUP w Żywcu skierowane były wyłącznie na obsługę osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku w zakresie potwierdzenia gotowości do pracy oraz wydawania stosownych zaświadczeń. Następnie zakres usług świadczonych w gminach poszerzony został o usługę pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej oraz w zakresie pomocy, jakie osoby bezrobotne i poszukujące pracy mogą uzyskać na mocy ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Działania informacyjne PUP w Żywcu realizowane w oparciu o powyższe porozumienia zostały wzmocnione po nowelizacji ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Uregulowania prawne umożliwiły Powiatowemu Urzędowi Pracy w Żywcu od 2010 roku dostosowanie się do wymogów prawa. Od dnia 16 stycznia 2012r. uruchomiono na terenie sześciu gmin Lokalnych Punktów Informacyjno – Konsultacyjnych PUP w Żywcu (w dotychczas obsługiwanych gminach oraz dodatkowo w Milówce).

W LPIK osoby bezrobotne bez prawa do zasiłki oraz poszukujące pracy mogą:

- dokonać rejestracji,
- zapoznać się z aktualnymi ofertami pracy,
- otrzymać skierowanie do pracy,
- uzyskać informację z zakresu usług i instrumentów rynku pracy oferowanych przez PUP w Żywcu,
- skorzystać z doradztwa z zakresu elektronicznego poszukiwania pracy m.in. poprzez Centralną Bazę Ofert Pracy lub sieć EURES,
- pozyskać informację na temat bezpłatnych szkoleń, jak również targów pracy i licznych spotkań dotyczących poszukiwania pracy lub rynku pracy,
- uzyskać stosowne zaświadczenia.

Natomiast pracodawcom LPIK oferują możliwość:

- zgłoszenia krajowej oferty pracy,
- pozyskania odpowiednich kandydatów do pracy,
- uzyskania informacji na temat usług i instrumentów rynku pracy realizowanych przez PUP w Żywcu,
- otrzymania informacji o aktualnej sytuacji i przewidywanych zmianach na lokalnym rynku pracy.

Od 2018 r. w ramach Struktury PUP w Żywcu funkcjonują Lokalne Punkty Informacji w Jeleśni, Ślemieniu, Węgierskiej Górze, Milówce, Rajczy i Ujsolach.

Najistotniejszym problemem społeczności Żywiecczyny, pomimo dość dużej aktywności oraz różnorodnych działań Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu, są trudności ze znalezieniem stałego zatrudnienia.

2.11. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

2.11.1. Ochrona zdrowia

W 2012 roku w powiecie żywieckim funkcjonowało 61 podmiotów wykonujących działalność leczniczą, w tym 2 samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, 24 podmioty wykonujące działalność leczniczą, 14 stomatologiczną oraz 21 inną.

Samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, tj.:

- Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Żywcu, ul. Sienkiewicza 52
- Samodzielny Publiczny Zakład Opiekuńczo Leczniczy w Rajczy, ul. Ujsolska 35 – dla którego organem założycielskim jest Rada Powiatu w Żywcu

Zadania w zakresie lecznictwa Psychiatrycznego Zakładu opiekuńczo – Leczniczego w Międzybrodziu Bialskim, którego organem założycielskim był Marszałek Województwa Śląskiego – z dniem 1 maja 2012 roku zostały przejęte przez PZOL Sp. z o.o.

- Psychiatryczny Zakład Opiekuńczo Leczniczy w Międzybrodziu Bialskim, ul. Graniczna 7

ZZOZ w Żywcu zapewniał nocną i świąteczną ambulatoryjną i wyjazdową pomoc lekarską oraz pielęgnarską, także w zakresie POZ dla Powiatu Żywieckiego (za wyjątkiem gmin Rajcza, Milówka, Węgierska Górka i Ujsoly, które zabezpieczone są przez umowę NFZ z Zakładem Opieki Zdrowotnej „Medyk” sp. z o.o. Milówka) w godzinach od 18:00-8:00 dnia następnego. Zapewnia także transport sanitarny POZ w dni powszechne od godziny 8:00 do 18:00.

Zespół Zakładów Opieki Leczniczej w Żywcu świadczył usługi:

- Lecznictwo stacjonarne: Oddziały Wewnętrzne, Ginekologiczno-Położniczy, Dziecięcy, Chirurgii Ogólnej, Chirurgii urazowo-Ortopedycznej, Noworodkowy, Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Rehabilitacyjny
- Pomoc doraźna: Zespół Ratownictwa Medycznego Specjalistyczny w Żywcu, Rajczy i Jeleśni, Zespół Ratownictwa Medycznego Podstawowy w Żywcu, Węgierskiej Górze
- Lecznictwo specjalistyczne: poradnia ginekologiczna, preluksacyjna, chirurgiczna, urazowo-ortopedyczna, neurologiczna, rehabilitacyjna, terenowa poradnia medycyny pracy, fizjoterapia
- Placówki diagnostyczne: laboratorium centralne, pracownia RTG, pracownia USG, pracownia endoskopowa, pracownia EEG
- Świadczenia pielęgnacyjno-opiekuńcze: Zakład Opiekuńczo-Leczniczy

Opiekę długoterminową dla osób przewlekle chorych zapewniał Samodzielny Publiczny Zakład Opiekuńczo – Leczniczy w Rajczy (143 miejsca) oraz Zakład opiekuńczo – Leczniczy pozostający w strukturach ZZOZ w Żywcu (40 miejsc).

Usługi specjalistyczne zakontraktowane na rok 2012 przez NFZ na terenie Powiatu Żywieckiego, były świadczone przez ZZOZ w Żywcu oraz inne podmioty wykonujące działalność leczniczą w zakresie: chirurgii ogólnej, chirurgii urazowo-ortopedycznej, chirurgii dziecięcej, chorób naczyniowych, dermatologii, diabetologii,

gastroenterologii, ginekologii, gruźlicy i chorób płucnych, kardiologii, logopedii, neurologii, okulistyki, osteoporozy, otolaryngologii, otolaryngologii dla dzieci, onkologii, preluksacji, profilaktyki chorób piersi, proktologii, psychiatrii, pulmonologii, rehabilitacji, reumatologii, schorzeń tarczycy, urologii i zaburzeń oraz wad rozwojowych u dzieci.

W związku z potrzebą dostosowania Szpitala do wymogów rozporządzenia w sprawie wymagań, potrzebą podniesienia standardu świadczenia usług medycznych, racjonalizacją kosztów działalności Zakładu – Rada Powiatu w dniu 23 października 2006 roku podjęła uchwałę nr XLVII/491/06 w sprawie przyjęcia „Kierunków zmian restrukturyzacyjnych na lata 2007-2010 w Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej w Żywcu”. Kierunki zmian obejmowały między innymi przystąpienie do procesu inwestycyjnego budowy nowej siedzimy Szpitala Powiatowego w Żywcu.

Proces inwestycyjny budowy nowej siedziby jest realizowany w oparciu o instytucję partnerstwa publiczno-prywatnego, zgodnie z uchwałą nr XXXV/317/09 Rady Powiatu z dnia 22 czerwca 2009 roku, w sprawie przyjęcia ogólnych założeń procesu inwestycyjnego budowy nowej siedziby szpitala.

W roku 2018 na terenie powiatu żywieckiego funkcjonują samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, dla których podmiotem tworzącym jest Powiat Żywiecki, tj:

- Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Żywcu, ul. Sienkiewicza 52.
- Samodzielny Publiczny Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Rajczy, ul. Ujsolska 35.

Zadania w zakresie leczenia Psychiatrycznego Zakładu Opiekuńczo – Leczniczego w Międzybrodziu Bialskim, którego organem założycielskim był Marszałek Województwa Śląskiego – z dniem 1 maja 2012 roku zostały przejęte przez PZOL Sp. z o.o. w Międzybrodziu Bialskim – Beskidzkie Centrum Zdrowia Psychicznego.

ZZOZ w Żywcu zapewnia nocną i świąteczną ambulatoryjną i wyjazdową pomoc lekarską oraz pielęgniarstwa, także w zakresie POZ dla Powiatu Żywieckiego w godzinach od 18:00-8:00 dnia następnego. Zapewnia także transport sanitarny POZ w dni powszechne od godziny 8:00 do 18:00.

Zespół Zakładów Opieki Leczniczej w Żywcu świadczy usługi w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego:

- Lecznictwo stacjonarne: Oddziały Wewnętrzne, Ginekologiczno-Położniczy, Dziecięcy, Chirurgii Ogólnej, Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej, Noworodkowy, Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Rehabilitacyjny
- Pomoc doraźna: Zespół Ratownictwa Medycznego Specjalistyczny w Żywcu i Rajczy, Zespół Ratownictwa Medycznego Podstawowy w Żywcu, Jeleśni, Węgierskiej Górze i Łękawicy od roku 2016.
- Lecznictwo specjalistyczne: poradnia ginekologiczna, preluksacyjna, chirurgiczna, urazowo-ortopedyczna, neurologiczna, rehabilitacyjna, fizjoterapia, terenowa poradnia medycyny pracy.
- Podstawowa opieka zdrowotna – gmina Gilowice, Łękawica, Ślemień. Od 2020r. gmina Koszarawa.
- W pozostałych gminach Podstawowa Opieka Zdrowotna prowadzona jest przez Prywatne Praktyki Lekarza Rodzinnego.

- Placówki diagnostyczne: laboratorium centralne, pracownia RTG, pracownia USG, pracownia endoskopowa, pracownia EEG, EKG. Od rok 2019 badania TK i RM.
 - Świadczenia pielęgnacyjno-opiekuńcze: Zakład Opiekuńczo-Leczniczy.
- Opiekę długoterminową dla osób przewlekle chorych zapewniają Samodzielny Publiczny Zakład Opiekuńczo – Leczniczy w Rajczy (143 miejsca) oraz Zakład Opiekuńczo – Leczniczy pozostający w strukturach ZZOZ w Żywcu (40 miejsc).

Usługi specjalistyczne zakontraktowane na rok 2018 przez NFZ na terenie Powiatu Żywieckiego, są świadczone przez ZZOZ w Żywcu oraz inne podmioty wykonujące działalność leczniczą w zakresie: chirurgii ogólnej, chirurgii urazowo-ortopedycznej, chirurgii dziecięcej, chorób naczyniowych, dermatologii, diabetologii, gastroenterologii, ginekologii, gruźlicy i chorób płucnych, kardiologii, logopedii, neurologii, okulistyki, osteoporozy, otolaryngologii, otolaryngologii dla dzieci, onkologii, preluksacji, profilaktyki chorób piersi, proktologii, psychiatrii, pulmonologii, rehabilitacji, reumatologii, schorzeń tarczycy, urologii i zaburzeń oraz wad rozwojowych u dzieci.

Ponadto na terenie Powiatu Żywieckiego działają prywatne placówki pielęgnacyjno – opiekuńcze.

- Dom Seniora "Świerk" – Żywiec,
- Dom Aktywnego Seniora CuratioW – Rajcza,
- Rezydencja Seniora – Węgierska Górka,
- Dom Spokojnej Starości im. Św. Brata Alberta i Bł. Matki Bernardyny prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Albertynek – Węgierska Górka,
- Dom Pomocy Społecznej „Nestor” (Fundacja) – Żywiec,
- Dom Opieki im. Jana Pawła II – Kamesznica,
- Dom Opieki NA CYRHILI – Korbielów,
- Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy – Złatna,
- Śląskie Centrum Opieki Długoterminowej i Rehabilitacji "Ad-Finem" im. Księżnej Marii Krystyny Habsburg – Czernichów.

Realizacja budowy nowego Szpitala Powiatowego w Żywcu

Rosnące koszty utrzymania i remontów, zabytkowych budynków Szpitala Powiatowego w Żywcu, a także chęć podążania za duchem czasu postawiły władze Powiatu przed koniecznością podjęcia decyzji o wybudowaniu nowej placówki szpitalnej, która sprostaby świadczeniu nowoczesnych usług medycznych oraz poszerzenia ich zakresu w stosunku do istniejącego Szpitala Powiatowego.

Powiatu nie stać aby samemu sfinansować budowę nowego szpitala, którego koszt budowy wstępnie wyceniono na około 200 mln. złotych. Dlatego też zdecydowano się na budowę w oparciu o umowę Partnerstwa Publiczno Prywatnego (PPP), która daje najlepszą szansę na ukończenie planowanej inwestycji oraz zaimplementowanie standardów europejskich w metodykę pracy nowej placówki oraz dostosowanie świadczenia usług do wymogów prawa.

W latach 2009-2011 powiat przeprowadził procedurę wyboru partnera prywatnego. Z dziewięciu ofert prywatnych jakie napłynęły została wyłoniona jedna.

Partnerem prywatnym została firma z Toronto InterHealth Canada Limited, która realizowała już podobne inwestycje m.in. w Wielkiej Brytanii, Kuwejcie oraz Zjednoczonych Emiratach Arabskich.

Partner prywatny w umowie został zobowiązany do budowy wraz z wyposażeniem oraz finansowania Szpitala Powiatowego, połączonego z dalszym utrzymaniem, zarządzaniem i świadczeniem usług zdrowotnych. Umowa zawiera również warunki i zasady przejęcia przez Powiat Szpitala po zakończeniu umowy. Do celów skutecznego zarządzania umową został powołany Komitet Zarządzania Umową, składający się z przedstawicieli obu stron.

Harmonogram projektu przedstawia się następująco:

- Podpisanie umowy – 15.09.2011 r.
- Budowa szpitala – lata 2013-2019
- Zarządzanie przeniesieniem personelu, pacjentów, sprzętu i procedur medycznych – w trakcie realizacji inwestycji
- Rozpoczęcie świadczenia usług medycznych w nowej placówce – 2020 r.
- Zagospodarowanie kompleksu starego szpitala – od 2020 r.

Umowa PPP dotycząca budowy nowego szpitala powiatowego obejmuje:

- Budowę szpitala, który poza oferowaniem nowoczesnej opieki zdrowotnej będzie również ekonomiczny, gdyż nie zakłada się powiększenia ilości łóżek szpitalnych, lecz ich lepsze wykorzystanie. Dokładne zestawienie oraz sposób organizacji nowego szpitala prezentuje poniższa tabela:

W tabeli nr 24 przedstawiono koncepcję technologiczną zmian dotyczących bazy łóżkowej Szpitala.

Tabela 24 Baza łóżkowa w Szpitalu Powiatowym w Żywcu na dzień 31.12.2018 r.

Oddział	Liczba łóżek – w 2005	Liczba łóżek – w 2012	Liczba łóżek – obecnie	Zakładana liczba łóżek w budowanym Szpitalu Powiatowym
				11 SOR
Wewnętrzny I	51	51	51	41
Wewnętrzny II	51	51	51	36
Ginekologiczno - Położniczy	29+39	68	52	10 - ginekologiczny 22 - położniczy
Noworodkowy	29	29	24	19
Dziecięcy	35	35	35	15
Chirurgii Ogólnej	54	54	52	24+6 urologia + 16 chirurgia jednego dnia
Chirurgii Urazowo - Ortopedycznej	52	52	52	53
Anestezjologii i Intensywnej Terapii	4	4	4	6
Rehabilitacyjny		30	30	70 w tym ZOL
Zakład		40	40	x

Opiekuńczo Leczniczy				
Ogólnie	344	414	391	329

Źródło: Dane otrzymane z Zespołu Ochrony Zdrowia Starostwa Powiatowego w Żywcu.

- Rewitalizację terenu starego szpitala i stworzenie kompleksu geriatrycznego, w skład którego wchodzić będą poradnie dla osób starszych, oddział opieki długoterminowej, kompleks domów spokojnej starości oraz hotel uzdrowiskowy.
- Zarządzanie szpitalem przez okres 30 lat przez Prywatnego Partnera tj. firmę Inter Health Canada Limited. Po ww. terminie nowy oraz zagospodarowany teren starego szpitala zostaną przekazane Powiatowi.
- Zatrudnienie bieżącego personelu i zatrudnienie nowych pracowników oraz przeniesienie sprzętu medycznego ze starego do nowego szpitala, z zastrzeżeniem, że dodatkowy, konieczny sprzęt dostarczy Partner Prywatny.
- Powiat w ramach umowy przekaze działkę pod budowę szpitala, utworzy drogi dojazdowe oraz zapewni media tj. energię elektryczną, wodę i odbiór ścieków, przekaze czasowo sprzęt medyczny ze starego szpitala.

Wśród wielu korzyści wynikających z tej inwestycji dla mieszkańców Powiatu są między innymi: usprawnienie dotychczasowego funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej na terenie całego Powiatu Żywieckiego, nowoczesny sprzęt medyczny oraz szerszy wachlarz usług medycznych (centrum kardiologiczne, Szpitalny Oddział Ratunkowy wraz z lądowiskiem dla helikoptera, poradnie laryngologiczna, okulistyczna i neurologiczna, nowoczesne centrum geriatryczne w zrewitalizowanych obiektach dotychczasowego szpitala).

Tabela 25 Świadczenia medyczne zakontraktowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia na terenie Powiatu Żywieckiego

L.p.	Powiat Żywiecki	Podstawowa Opieka Zdrowotna (ilość zakładów POZ działających na terenie danej gminy))	Poradnie specjalistyczne na terenie danej gminy - kontrakt z NFZ	Szpitale/ Zakłady Opiekuńczo-lecznicze i inne	Apteki	
					2018	2019
1.	Żywiec	6	Psychiatryczna, Kardiologiczna, Rehabilitacja, Reumatologiczna, Neurologiczna, Chorób Płuc, Hospicja, Okulistyczna, Preluksacyjna, Logopedyczna, Otolaryngologiczna, Schorzeń Tarczycy, Ginekologia – Położnictwo, Proktologiczna, Chirurgia	Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w tym: Oddział Opiekuńczo-Leczniczy. Hospicjum Domowe, Oddział Leczenia Jednego Dnia,	18	17

			Ogólna, Chirurgia Ogólna dla Dzieci, Chirurgia Urazowo-Ortopedyczna, Logopedyczna, Endokrynologiczna, Fizjoterapia, Diabetologiczna, Dermatologiczna, Urologiczna, Leczenia Uzależnień			
2.	Czernichów	1	Hospicjum, Opieka Paliatywna, Fizjoterapia	INTER.MED. Sp. z o.o Zakład /Oddziały: Pielęgnacyjno-Opiekuńczy ogólny, psychiatryczny, Rehabilitacyjny, Paliatywny, PZOL Sp. z o.o. Oddziały: Opiekuńczo-Lecznicy Psychiatryczny, Psychiatryczny,	1	1
3.	Gilowice	1			2	2
4.	Jeleśnia	2	Położnictwo- ginekologia, Kardiologiczna, Endokrynologiczna,		4	4
5.	Koszarawa	1			1	1
6.	Lipowa	1			2	2
7.	Łękawica	1			1	1
8.	Łodygowice	2	Rehabilitacja		3	3
9.	Milówka	2	Chirurgia Ogólna, Kardiologiczna, Neurologiczna, Ginekologiczno-Położnicza, Chirurgia Urazowo-Ortopedyczna, Preluksacyjna, Okulistyczna, Otolaryngologiczna,		3	3
10.	Radziechowy Wieprz	2			3	3
11.	Rajcza	1	Rehabilitacyjna, Chirurgii Ogólnej, Fizjoterapii, , Pulmonologiczna, Okulistyczna, Otolaryngologiczna, Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej	SPZOL Zakład/Oddział Opiekuńczo-Lecznicy	2	2
12.	Ślemień	1			1	1

13	Świnna	2	Ginekologiczno – Położnicza, Fizjoterapia			
14.	Ujsoly	1		Urovita Sp. z o.o Oddział Pielęgnacyjno- Opiekuńczy	2	2
15.	Węgierska Górka	2	Neurologia, Rehabilitacja ,Fizjoterapia,		4	4

Źródło: Dane otrzymane z Zespołu Ochrony Zdrowia Starostwa Powiatowego w Żywcu.

2.11.2. Pomoc społeczna

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu powołane zostało uchwałą Rady Powiatu Żywieckiego z dnia 25 stycznia 1999 r. PCPR jest samodzielną jednostką organizacyjno–budżetową, podporządkowaną bezpośrednio Zarządowi Powiatu, wchodzącą w skład powiatowej administracji zespolonej. PCPR koordynuje funkcjonowanie m.in.: domów pomocy społecznej, ośrodków wsparcia, ośrodków interwencji kryzysowe, placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych. Wykonuje również zadania dotyczące rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Podmiotami objętymi pomocą i wsparciem powiatowego centrum pomocy rodzinie są osoby należące do tzw. podmiotów zmarginalizowanych (wykluczonych) społecznie.

Wykluczenie społeczne wobec rodziny jest pojęciem wielowymiarowym gdyż wynika ze zróżnicowanych przesłanek będących jego podstawą. Przyczynami wykluczenia mającymi przełożenie na kwestie pomocowe realizowane przez powiatowe centrum pomocy rodzinie są tzw. przyczyny wewnątrzrodzinne związane z cechami poszczególnych członków rodziny oraz całej rodziny. Do cech tych można zaliczyć cechy demograficzne jak wiek (zarówno młody owocujący brakiem stabilności emocjonalnej, umiejętności rodzicielskich i ubóstwa jak i podeszły mający odniesienie do złego stanu zdrowia, ograniczonej mobilności oraz osłabienia więzi społecznych i rodzinnych). Kolejną cechą znajdującą się w obszarze zainteresowań centrum jest niepełnosprawność ograniczająca uczestnictwo w rynku pracy, w życiu społecznym i kulturalnym. Nie bez znaczenia i wpływu na system wykluczenia społecznego rodziny pozostają cechy osobowościowe jej członków, które same lub w powiązaniu z innymi mogą stanowić przyczynę wykluczenia.

Przedstawione przesłanki (problemy) dotyczące rodzinę wpływają na ograniczanie wielu funkcji, w tym funkcji ekonomicznej, wychowawczej, opiekuńczej, socjalizacyjnej oraz emocjonalnej; co skutkuje potrzebą wsparcia i pomocy ze strony instytucjonalnego systemu wsparcia realizowanego przez powiatowe centrum pomocy rodzinie.

Centrum realizuje zadania wynikające głównie z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz pomocy społecznej w zakresie opieki zastępczej, wspierania osób starszych, kombatanów i uchodźców, poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych w tym nowe zadania wynikające z programu PFRON „Aktywny samorząd”.

W zakresie działań PCPR znalazły się zadania związane z kwestiami dotyczącymi osób starszych realizowane poprzez prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz nadzór nad tego typu placówkami.

Na terenie powiatu żywieckiego funkcjonuje jeden publiczny Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Powiat Żywiecki przeznaczony dla osób w podeszłym wieku. Dom przeznaczony jest dla 100 pensjonariuszy, którzy mają zapewnioną całodobową opiekę, zaspokajanie potrzeb bytowych, opiekuńczych i wspomagających. Ponadto, z założenia prawne dom świadczy usługi opiekuńcze, bezwzględnie uwzględniające poszanowanie wolności, intymności, godności i poczucia bezpieczeństwa pensjonariuszy.

W związku z występującym w naszym kraju zjawiskiem starzenia się społeczeństwa, a tym samym z czekającą nas eskalacją zjawiska marginalizacji osób starszych, ze względu na brak możliwości zapewnienia im opieki powinno zmierzać się do takiego kształtowania polityki społecznej aby zapewnić tej grupie osób godne życie i międzypokoleniową solidarność. Cel ten możliwy jest do osiągnięcia poprzez kształtowanie właściwych postaw wśród pokolenia młodszego oraz zapewniania im wsparcia w opiece nad starszymi członkami rodziny sprawowanej w warunkach domowych.

Zgodnie z danymi Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) przyjmuje się, że ogólnie wśród ludności świata ponad 500 milionów to osoby niepełnosprawne fizycznie lub psychicznie. Oznacza to, że 10% populacji świata to osoby niepełnosprawne, a prowadzone w tym zakresie badania wskazują, że poziom ten ma tendencje wzrostowe.

Jednostką odpowiedzialną za realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych na szczeblu powiatowym jest Centrum Pomocy Rodzinie. Po okresie transformacyjnym powierzono mu wykonywanie zadań dotyczących rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych przekazując mu zadania dotychczas realizowane przez wojewódzkie ośrodki do spraw zatrudnienia i rehabilitacji osób niepełnosprawnych. W ramach rehabilitacji społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu, dysponując środkami PFRON prowadzi dofinansowania do wyjazdów osób niepełnosprawnych na turnusy rehabilitacyjne, dofinansowania środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych oraz sprzętu rehabilitacyjnego. Ponadto, Centrum udziela dofinansowań do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się osób niepełnosprawnych, refundacji wyposażania stanowisk pracy, wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne, a także dofinansowań do rozpoczęcia działalności gospodarczej.

Na gruncie krajowych jak i światowych regulacji prawnych zmienia się sposób w podejściu do osoby niepełnosprawnej, stawiając nacisk na ich prawa, samokontrolę życia i ich aktywizację. Same osoby niepełnosprawne coraz częściej same zainteresowane są własnym rozwojem i własną aktywizacją nie tylko społeczną ale i zawodową. Nieco gorzej sytuacja przedstawia się od strony rodzin osób niepełnosprawnych, które muszą zapewnić opiekę swoim podopiecznym. Sytuacja ekonomiczna rodzin zazwyczaj nie jest korzystna, a konieczność sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną często zamyka drogę do pracy zawodowej.

Osoby niepełnosprawne stanowią grupę mocno zróżnicowaną pod względem stopnia i rodzaju niepełnosprawności, co powoduje konieczność indywidualizowania pomocy do nich adresowanej. Z badań wynika, że osoby niepełnosprawne są gorzej

wykształcone, przejawiają niższą aktywność zawodową i w konsekwencji częściej dotyka ich zjawisko ubóstwa i wykluczenia społecznego. Bez pomocy ze strony państwa, osoby niepełnosprawne nie są w stanie samodzielnie rozwiązywać swoich problemów. W związku z powyższym, to właśnie na społeczeństwie obywatelskim spoczywa obowiązek wyrównywania szans życiowych tych osób oraz przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Zadania opieki nad dzieckiem to, w szerokim znaczeniu, podejmowanie działań zmierzających do zaspokojenia potrzeb oraz tworzenia warunków prawidłowego rozwoju i wychowania dzieci i młodzieży, a w szczególności zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców oraz dzieciom niedostosowanym społecznie.

Zadania opiekuńczo-wychowawcze w powiecie żywieckim na rzecz dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej wykonują 103 rodziny zastępcze: z czego 42 spokrewnionych z dzieckiem, 55 niezawodowych, 5 zawodowe oraz w formie instytucjonalnej: 1 rodzinny dom dziecka i 1 powiatowy dom dziecka, w sumie 167 dzieci jest objętych pieczą zastępczą.

Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Żywcu zgodnie z Uchwałą nr 90/19/VI Zarządu Powiatu w Żywcu, z dnia 30 stycznia 2019 r. świadczy pomoc dzieciom pozbawionym częściowo i całkowicie opieki rodzicielskiej oraz niedostosowanym społecznie całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja ich niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewnia korzystanie z przysługujących na podstawie odrębnych przepisów świadczeń zdrowotnych i kształcenie. Placówka ta świadczy usługi nieprzerwanie od roku 1969, obecnie limit miejsc w niej wynosi 25 dzieci. Od 1 stycznia 2021 r. limit miejsc ustala się na 14 dzieci.

Zgodnie z art. 80 ustawy o pomocy społecznej, dziecko powinno być kierowane do całodobowej placówki opiekuńczo – wychowawczej dopiero po wyczerpaniu innych możliwości pomocy rodzinie naturalnej lub zapewnienia mu rodzinnych form pieczy zastępczej. Pobyt w placówce powinien mieć charakter przejściowy, tj. do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub ustanowienia rodziny zastępczej.

Z obserwacji pracowników socjalnych zatrudnionych w tut. Centrum wynika, co również potwierdza się w „badaniach ogólnopolskich”, że rodziny zastępcze są najlepszą formą sprawowania opieki zastępczej nad dziećmi. W szczególności pozwalają na szybkie nawiązane więzi emocjonalnych pomiędzy dziećmi a przybranymi rodzicami, co ma korzystny wpływ na proces wychowawczy i szybką kompensację niedoborów fizycznych i psychicznych dzieci.

Centrum, w celu rozpropagowania rodzicielstwa zastępczego organizuje akcja promującą opiekę i rodzicielstwo zastępcze pn. „Zostań rodzicem zastępczym”. Akcja ma na celu pozyskanie nowych rodzin zastępczych i uświadomienie społeczeństwu skalę problemu oraz potrzeby w tym zakresie. Centrum prowadzi również szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze.

Pomimo tych wszystkich działań, spada ilość rodzin sprawujących opiekę nad niespokrewnionymi dziećmi. Z naszych spostrzeżeń wynika, że podyktowane jest to obawą przed problemami, które niesie za sobą wychowanie nieznanego dziecka, (trudności są nieprzewidywalne), obawą przed kontaktami z rodzicami naturalnymi, którzy są niejednokrotnie agresywni i nieobliczalni w swych zachowaniach oraz obawą,

że bezpowrotnie utracą spokój i wygodne życie. Rodzina zastępcza otrzymuje comiesięcznie wypłatę w postaci świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej. W 2018 r. łącznie na wszystkich podopiecznych średnio comiesięcznie wypłacane jest 188 663,00zł.

W celu zorganizowania skutecznej pomocy dla dzieci opuszczonych i pozostawionych bez opieki, PCPR w Żywcu współpracuje przede wszystkim z Sądem Rejonowym w Żywcu, Wydziałem III Rodzinnym i Nieletnich w sprawach sądowych dotyczących dzieci pochodzących z terenu powiatu żywieckiego oraz ze szkołami. Głównie są to sprawy związane z umieszczeniem dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, zmianą lub umorzeniem postępowania w sprawach małoletnich oraz nieletnich, wykonaniem postanowienia Sądu w zakresie kierowania dzieci do odpowiedniego typu placówek.

Wobec dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych prowadzone są działania zmierzające do uregulowania ich sytuacji prawnej oraz ich powrotu do rodziny. Z pełnoletnimi wychowankami placówek prowadzony jest proces usamodzielnienia. Wychowankowie planują swoje działania, które zamierzają realizować po opuszczeniu placówki. Najczęściej kontynuują naukę lub też szukają zatrudnienia.

Z obserwacji pracowników socjalnych PCPR w Żywcu wynika, że działalność Rodzinnych Domów Dziecka w powiecie żywieckim ma korzystny wpływ na wychowanie umieszczonych w nich dzieci. Stworzone przez prowadzących Rodzinne Domy Dziecka środowisko rodzinne niweluje zaburzenia w zachowaniu dzieci, a internalizacja norm społecznych przyjmowanych przez dzieci za własne powoduje zmianę w ich postrzeganiu świata. Dzieci w środowisku bezpieczeństwa i pomocy łatwiej nawiązują więzi emocjonalne, a opieka rodziców przybranych przygotowuje ich do samodzielnego życia i radzenia sobie w codziennych sytuacjach. Występują, jak wszędzie, problemy z nastolatkami w okresie buntu młodzieńczego ale eskalacja tych złych zachowań jest zdecydowanie mniejsza niż wśród wychowanków Domu Dziecka. Mniej jest ucieczek z placówki, mniej jest również problemów z wagarowaniem, nieodpowiednim zachowaniem, piciem alkoholu i paleniem papierosów.

Rodzice pozbawieni praw rodzicielskich, to najczęściej osoby nadużywające alkoholu i osoby które dotyka wiele przyczyn w tym alkoholizm połączony z bezrobociem i różnego rodzaju zaburzeniami. Taki obraz przyczyn powodujących zaniedbania i niewydolność opiekuńczo-wychowawczą rodziców naturalnych kształtuje się niezmiennie od 10 lat. Jednak na przestrzeni kilku ostatnich lat pojawiło się kolejne niepokojące zjawisko „porzucania dzieci” (eurosieroctwo) przez rodziców poszukujących lepszych zarobków za granicą. W większości przypadków dzieci pozostawione są pod opieką jednego z rodziców (najczęściej matki), jest to sytuacja nienajgorsza ale gdy rozłłka trwa bardzo długo, u samotnego małżonka pojawiają się stany depresyjne, popadanie w alkoholizm, zaburzenia emocjonalne podyktowane niepewnością, brakiem zaufania wobec nieobecnego partnera. Gdy taki stan wydłuża się i dodatkowo pojawia się lęk przed rozpadem małżeństwa, taki rodzic w wielu przypadkach staje się niewydolny wychowawczo wobec swoich dzieci. Najczęściej objawia się to brakiem właściwej opieki, brakiem zapewnienia podstawowych potrzeb, pozostawieniem dzieci samym sobie. W takich sytuacjach rodzina zostaje objęta nadzorem kuratorskim i jeśli w okresie próby, nie udaje się przezwyciężyć trudnej sytuacji, może to doprowadzić do pozbawienia rodziców częściowego lub całkowitego

praw rodzicielskich i umieszczenia dzieci w opiece zastępczej. Cierpi na tym cała rodzina, ale największe konsekwencje, również te odroczone w czasie, ponoszą dzieci. Bowiem, bardzo trudno jest przywrócić „stan normalności” w funkcjonowaniu takiej rodziny jak i zatrzeć negatywne doświadczenia, które odciskają się najmocniej w psychice dzieci.

Obecnie odnotowuje się coraz większą ilość zgłoszeń osób znajdujących się w sytuacjach kryzysowych wymagających natychmiastowej pomocy i wsparcia. Zwiększa się też skala zjawiska przemocy w rodzinie. W ramach specjalistycznego poradnictwa socjalnego PCPR w Żywcu zapewnia poradnictwo psychologiczne i rodzinne (a w tym, indywidualne kontakty ze specjalistą, pomoc terapeutyczną, terapię osób i rodzin, wspieranie w działaniu, edukacja, praca socjoterapeutyczna z ofiarami i sprawcami), pomoc prawną (poradnictwo prawne mające na celu informacje o możliwościach prawnych rozwiązania problemu, pomoc w załatwieniu spraw urzędowych), pomoc socjalną (informacje o możliwościach uzyskania pomocy, występowanie o pomoc materialną, zabezpieczenie miejsca noclegowego w razie konieczności), interwencje w sytuacjach kryzysowych, grupowe formy pomocy i wsparcia (prowadzenie grupy socjoterapeutycznej dla dzieci) oraz spotkania i konsultacje instytucjonalne w celu poszerzenia wiedzy na temat problemów poszczególnych osób i rodzin oraz określenia możliwości udzielenia wieloaspektowej pomocy i podziału obowiązków pomiędzy osobami zaangażowanymi w pomoc danej osobie czy rodzinie, zajęcia edukacyjno-profilaktyczne w szkołach (spotkania warsztatowe na temat agresji, przeznaczone dla uczniów gimnazjum, warsztaty na temat trudności okresu dorastania, przeznaczone dla uczniów gimnazjum, warsztaty profilaktyczne na temat problemów związanych z uzależnieniem od alkoholu, przeznaczone dla uczniów gimnazjum, wykłady dla rodziców poświęcone problemowi narkomanii wśród dzieci i młodzieży), organizowanie i prowadzenie specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego (dla rodzin naturalnych i zastępczych, a także terapii dla rodziców naturalnych). Działa także Punkt Interwencji Kryzysowej oraz mieszkanie chronione dla osób znajdujących się w kryzysie.

Innym programem wspierającym osoby z grup wykluczenia społecznego i ich rodziny jest realizowany od 2008 roku przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu program systemowy, finansowany ze środków unijnych pn. „STOP WYKLUCZENIU - Świadomi Aktywni Samodzielni”.

Program adresowany jest do usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej oraz do osób niepełnosprawnych w tym z zaburzeniami psychicznymi. Program oferuje pomoc w formie wsparcia specjalistycznego: psychologicznego, prawnego i doradztwa zawodowego. Pracownik socjalny opiekujący się osobą, po konsultacji ze specjalistami motywuje osobę do podjęcia szkoleń zawodowych, poszerzających jego konkurencyjność na rynku pracy. Osoba taka przystępując do programu może uzyskać również wsparcie indywidualne, grupowe i środowiskowe.

Ponadto PCPR w Żywcu oferuje udział w organizowanych szkoleniach, kursach itp.:

1. Program Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie - w całości finansowany ze środków z budżetu państwa.
2. Program Psychologiczno - Terapeutyczny dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie – finansowany ze środków z budżetu państwa.

3. szlachetna Pomoc – projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach EFS, realizujący usługi społeczne dla osób w wieku 60 + i legitymujących się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności.
4. Chcę lepiej! – projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach EFS oraz EFRR, skierowany do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z terenu powiatu żywieckiego.

Aktywizacja osób niepełnosprawnych w tym z zaburzeniami psychicznymi oraz osób usamodzielniających się oraz otoczenia wyżej wymienionych osób może odbywać się poprzez optymalnie dobrany, przy ich aktywnym udziale, dla nich indywidualny zestaw instrumentów: aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej.

Zaprezentowany katalog zadań powiatu żywieckiego w obszarze rodziny, niepełnosprawności i osób starszych obejmuje swym zakresem niezwykle istotne dziedziny życia społecznego i funkcjonowania jednostek dotkniętych zjawiskiem wykluczenia społecznego. Pełna i skuteczna realizacja tych zadań pozwala na efektywne funkcjonowanie pomocy społecznej na terenie powiatu żywieckiego, a tym samym przyczynia się do zaspokojenia potrzeb osób potrzebujących wsparcia ze strony instytucjonalnej.

Od 2012 r. nastąpiło dynamiczne angażowanie osób starszych, w różnorakie formy aktywności programem wspierającym takie działania jest Rządowy Program na rzecz Aktywności Osób Starszych (ASOS). Środki na ten program pochodzą z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Osoby zainteresowane, skupione w różne formy organizacji z coraz większym powodzeniem sięgają po środki z tego typu programów. Na terenie Powiatu Żywieckiego działają także Uniwersytety Trzeciego Wieku zrzeszające seniorów. Uniwersytety Trzeciego Wieku do tej pory powstały m.in. w gminach: Żywiec, Łodygowice i Czernichów.

Idea powstawania Uniwersytetów Trzeciego Wieku:

- Celem działalności jest aktywizacja ludzi starszych, a także „wykorzystanie potencjału osób starszych na rynku pracy – wiedzy, umiejętności i doświadczenia życiowego, dla rozwoju gospodarczego i społecznego kraju”.
- Poszerzanie wiedzy oraz umiejętności osób starszych.
- Uczelnie są także miejscem spotkań z podobnymi do nich osobami, które muszą stawiać czoła wielu problemom w tym jednemu, głównemu – problemowi braku akceptacji ze strony młodych.
- Rozwijanie dotychczasowych pasji lub znalezienie nowych.
- Stwarzają możliwości ciągłego poszerzania wiedzy, pobudzają do aktywizacji społecznej w interesie jednostki i ogółu, ułatwiają nawiązywanie przyjaźni, zapewniają możliwość dbania o kondycję fizyczną.

Powstanie tego typu uczelni daje także możliwość pozyskania środków ze źródeł zewnętrznych w tym z Unii Europejskiej, co pozwoli na poszerzenie możliwości wspierania aktywizacji seniorów na terenie powiatu.

W 2019 r. uchwalono Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku, który definiuje zagadnienie Usług Społecznych. Wg. przedmiotowego dokumentu Usługi Społeczne są to:

1. wszystkie działania i administracje, które zajmują się społecznymi potrzebami obywateli, czyli transfery pieniężne, usługi opieki zdrowotnej, edukacja, osobiste usługi społeczne, usługi opiekuńcze, usługi mieszkaniowe, usługi zatrudnieniowe i wyspecjalizowane usługi dla różnych grup docelowych (dzieci, nadużywający substancji psychoaktywnych, ludzie z problemami psychospołecznymi itp.).
2. świadczenia w naturze w przeciwieństwie do świadczeń pieniężnych, które zasadniczo odnoszą się do opieki nad dziećmi, osobami starszymi i niepełnosprawnymi oraz do wyspecjalizowanych usług związanych z profesją pracy socjalnej.

2.12. Oświata

Dostępność edukacji w Powiecie obejmuje szeroki zakres od podstawowego do ponadgimnazjalnego.

Obecnie w Powiecie Żywieckim funkcjonują następujące placówki oświatowe podległe gminom i prowadzone przez nie:

- 54 przedszkola,
- 68 szkół podstawowych,
- 1 Miejskie Centrum Kultury,
- 13 Gminne Ośrodki Kultury,
- 1 Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Wł. Jagielly w Łodygowicach.

oraz podległe Powiatowi i prowadzone przez niego:

- Powiatowy Zarząd Oświaty w Żywcu – zajmujący się przede wszystkim obsługą finansowo – księgową jednostek oświatowo – wychowawczych, których organem założycielskim jest Powiat Żywiecki oraz obsługą programu stypendialnego współfinansowanego ze środków europejskich.
- 10 szkół ponadgimnazjalnych:
 1. I Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Żywcu,
 2. Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych im. M. Konopnickiej w Milówce,
 3. Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Żywcu,
 4. Zespół Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Żywcu,
 5. Zespół Szkół Budowlano-Drzewnych im. Armii Krajowej w Żywcu,
 6. Zespół Szkół Technicznych i Leśnych w Żywcu,
 7. Zespół Szkół Samochodowych w Żywcu,
 8. Zespół Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących, Centrum Kształcenia Praktycznego im. Piłsudskiego w Żywcu,
 9. Zespół Szkół Zawodowych im. Prof. J. Buzka w Węgierskiej Górze,
 10. Samorządowa Szkoła Muzyczna II Stopnia w Żywcu,
 - Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Żywcu,
 - Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Zarzeczu,
 - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Żywcu,
 - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Milówce.

Plan sieci publicznych szkół ponadgimnazjalnych zgodnie z uchwałą Rady Powiatu z dnia 27 marca 2018 Nr XXVII/239/2017.

W miarę konieczności Rada ma możliwość aktualizowania powyższego planu.

W 2016 roku weszła w życie reforma edukacji likwidująca gimnazja i przekształcająca szkoły ponadgimnazjalne. 3 letnie licea w 4 letnie licea, 4 letnie technika w 5 letnie technika oraz 2 letnie zasadnicze szkoły zawodowe w 3 letnie szkoły branżowe I stopnia. W wyniku reformy gimnazja wygasną całkowicie w roku 2019. Jednocześnie

wprowadzenie reformy szkolnictwa wpłynęło na rozkład struktury i ilości uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach w powiecie. W tabeli nr 26 możemy zaobserwować gwałtowny spadek ilości uczniów w gimnazjach w roku 2018 przy jednoczesnym wzroście liczby uczniów w szkołach podstawowych, które w wyniku reformy mają się przekształcić z 6 w 8 letnie.

Tabela 26 Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne Powiecie Żywieckim w latach 2004, 2012, 2015 i 2018

	2004	2012	2015	2018
SZKOLNICTWO PODSTAWOWE				
OBIEKTY	79	76	76	77
POMIESZCZENIA	752	912	-	-
ODDZIAŁY	627	553	596	773
UCZNIOWIE	12 138	9 190	10 358	13 018
ABSOLWENCI	2 341	1 644	1 475	
SZKOLNICTWO GIMNAZJALNE				
OBIEKTY	38	46	45	7
POMIESZCZENIA	339	369	-	-
ODDZIAŁY	298	258	233	78
UCZNIOWIE	7 136	5 273	4 698	1 542
ABSOLWENCI	2 371	1 826	1 661	1 487

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Tabela 27 Wykaz szkół z liczbą oddziałów i uczniów, dla których Powiat Żywiecki jest organem prowadzącym w roku szkolnym 2018/2019

Lp.	Nazwa jednostki organizacyjnej	Młodzież (oddziały/liczba uczniów)	Dorośli (oddziały/liczba uczniów)
1.	I Liceum Ogólnokształcące w Żywcu	20 / 583	-
2.	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Milówce	153 / 344	4 / 80
3.	Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Żywcu	33 / 987	-
4.	Zespół Szkół Budowlano-Drzewnych w Żywcu	25 / 652	-
5.	Zespół Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Żywcu	26 / 696	-
6.	Zespół Szkół Technicznych i Leśnych w Żywcu	16 / 457	-
7.	Zespół Szkół Samochodowych w Żywcu	7 / 178	-
8.	Zespół Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących w Żywcu	13 / 322	-
9.	Zespół Szkół Zawodowych W Węgierskiej Górze	7 / 173	-

Źródło: Dane z Powiatowego Zarządu Oświaty w Żywcu¹⁷.

¹⁷ Dane Wydział Oświaty w Żywcu na 31.12.2018 r.

W Żywcu funkcjonuje wydział zamiejscowy Wyższej Szkoły Biznesu. Kształci ona na poziomie wyższych studiów kierunkach: zarządzanie jakością, zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy, logistyka i transport, rachunkowość, marketing i zarządzanie, administracja publiczna, psychologia w biznesie, informatyka w zarządzaniu.

Ponadto w ofercie udostępnia uzupełniające studia podyplomowe w zakresie: bezpieczeństwa, zarządzania zasobami ludzkimi, fizjoterapii oraz studia informatyczne.

Powiat Żywiecki, mający pod władaniem ponadgimnazjalne szkoły kształcące w zawodach, prowadzi analizę celem weryfikacji potrzeb rozwoju i poszerzenia oferty kształcenia.

Bazując na monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych prowadzony przez Żywiecki PUP, jednoznacznie wynika, że należy udoskonalić ofertę kształcenia praktycznego a także podwyższenie jej poziomu w powiatowych placówkach kształcenia technicznego i zawodowego uwzględniając zmieniające się trendy na rynku pracy.

Działania Powiatu Żywieckiego zmierzają do aktualizacji oraz poszerzenia oferty kształcenia w zawodach na terenie powyższych placówek. Odpowiadając na potrzeby lokalnego rynku pracy prowadzone są działania dążące do poprawy infrastruktury szkół celem stworzenia lepszych warunków w zdobywania umiejętności i kompetencji zawodowych uczniów. Prowadzone badania własne w szkołach potwierdzają i jednoznacznie wskazują potrzebę udoskonalenia i modernizacji klasopracowni zawodowych oraz stworzenie dogodniejszych warunków zajęć w warsztatach szkolnych gdyż baza dydaktyczna odbiega od standardów, a w niektórych szkołach jest postrzegana za przestarzałą. Realizację specjalnie dedykowanego projektu w tym zakresie rozpoczęto w 2018 roku. Projekt pn. „Modernizacja infrastruktury edukacyjnej wspierająca dostosowanie do lokalnego rynku pracy” jest efektem długofalowych konsultacji ze środowiskiem jednostek szkolnych kształcenia zawodowego na Żywiecczyźnie, Przedsiębiorców oraz Urzędów Pracy na terenie Subregionu Południowego Województwa Śląskiego.

W konsekwencji diagnozy, projekt będzie prowadzony w 7 placówkach kształcenia zawodowego należących do Powiatu Żywieckiego, a modernizacji zostanie poddane łącznie 27 klasopracowni zawodowych. Szkoły uczestniczące w projekcie to:

1. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy,
2. Zespół Szkół Samochodowych w Żywcu,
3. Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Milówce,
4. Zespół Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Żywcu,
5. Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Żywcu,
6. Zespół Szkół Budowlano-Drzewnych w Żywcu,
7. Zespół Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących im. Józefa Piłsudskiego w Żywcu

Głównym przedmiotem inwestycji jest modernizacja lub budowa wraz z kompleksowym wyposażeniem pracowni i laboratoriów przeznaczonych do nauki zawodu wraz z możliwością przystosowania ich do osób niepełnosprawnych

w powyższych szkołach. Projekt poprzez podniesienie atrakcyjności i elastyczności kształcenia zawodowego będzie odpowiedzią na potrzeby lokalnego rynku pracy, jak również zwiększy kompetencje uczniów kształcących się w poszukiwanych zawodach i poprawi ich szanse na znalezienie stałego zatrudnienia. Planowane działania i rezultaty przyczynią się do rozwoju perspektyw zawodowych absolwentów szkół objętych projektem na terenie rynku pracy powiatu żywieckiego. Projekt obejmie wsparciem 3113 uczniów.

Projekt jest realizowany etapowo, w każdej z wyżej wymienionych szkół. W pierwszej kolejności zostaną przeprowadzone prace modernizacyjno-budowlane w 27 pracowniach, a następnie zostanie zakupiony sprzęt o najwyższych parametrach i nowoczesnej technologii dla każdej pracowni. Jego uzupełnieniem będzie projekt szkoleniowy.

Projekt szkoleniowy pn. „Rozszerzenie oferty edukacyjnej w celu dostosowania do lokalnego rynku pracy” otrzymał dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Całkowita wartość projektu wynosi 2 571 062,39 zł.

Szkoły uczestniczące w projekcie to:

1. Zespół Szkół Samochodowych w Żywcu,
2. Zespół Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących im. Józefa Piłsudskiego w Żywcu
3. Zespół Szkół Budowlano-Drzewnych w Żywcu,
4. Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Żywcu,
5. Zespół Szkół Ekonomiczno-Gastronomiczny w Żywcu,
6. Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Milówce,
7. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Żywcu,
8. Zespół Szkół Drzewnych i Leśnych w Żywcu.

Projekt ma na celu dostosowanie niektórych profili kształcenia w szkołach zawodowych do cyklicznie zmieniających się trendów rynkowych, które ukazują monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w regionie. Ponadto projekt przyczyni się do podniesienia atrakcyjności i elastyczności kształcenia zawodowego oraz zwiększenia jego potencjału i lepszego dopasowania kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy. Zadanie będzie realizowane poprzez organizację kursów rozszerzających umiejętności zawodowe, szkoleń oraz kursów certyfikowanych jak również poszerzanie i rozwijanie umiejętności praktycznych oraz wyposażenie pracowni szkolnych w sprzęt dydaktyczny. Wsparciu szkoleniowemu towarzyszyć będzie doradztwo edukacyjno-zawodowe. Jednym z ważniejszych zadań będzie organizacja płatnych staży oraz praktyk zawodowych we współpracy z lokalnymi pracodawcami. Realizację projektu zaplanowano na okres prawie 3 lat. Wsparcie zostało skierowane do ok. 500 uczniów oraz 42 nauczycieli.

Ponadto istnieje potrzeba dostosowania profili kształcenia w szkołach zawodowych do cyklicznie zmieniających się trendów rynkowych. Przyczyni się to do podniesienia atrakcyjności i elastyczności kształcenia zawodowego oraz zwiększenia jego

potencjału i lepszego dopasowania kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy. Chcąc poprawić jakość edukacji w szkołach i placówkach prowadzących kształcenie zawodowe Powiat zamierza organizację kursów oraz szkoleń rozszerzających umiejętności zawodowe, jak również poszerzanie i rozwijanie umiejętności praktycznych poprzez współpracę z lokalnymi przedsiębiorcami, organizowanie stażów i praktyk u pracodawców oraz organizowanie wyjazdów studyjnych.

Podchodząc do problematyki kompleksowo, Powiat planuje podjąć prace w zakresie termomodernizacji w poszczególnych budynkach szkolnych, proces ten został rozpoczęty w 2017 roku. Tego typu działania przyczynią się do ograniczenia nadmiernego zużycia energii w obiektach, a tym samym zmniejszenia negatywnego wpływu obiektów na stan powietrza atmosferycznego.

Powiat, będący jednostką samorządową, podejmuje wszelkie próby pozyskania środków finansowych, zarówno krajowych (budżet państwa), jak i europejskich (np. RPO WSL, PROW, INTERREG PL-SK, INTERREG PL-CZ, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Fundusze Norweskie EOG), dzięki którym będzie możliwe zrealizowanie powyższych inwestycji i zamierzeń w obszarze infrastruktury.

Kolejnym, ważnym aspektem oświaty na terenie powiatu są Warsztaty Terapii Zajęciowej. Pomysł tworzenia Warsztatów był wyjściem naprzeciw oczekiwaniom rodziców i absolwentów w celu znacznie szerszego niż dotychczas otwarcia się na potrzeby osób niepełnosprawnych i poprawie ich perspektywy życiowej dotychczas na terenie powiatu uruchomiono dwa takie warsztaty w Gilowicach i Żywcu.

Warsztaty Terapii Zajęciowej obejmują swoją działalnością głównie osoby niepełnosprawne. Zajęcia w nich prowadzone są w poszczególnych pracowniach tj: komputerowo-edukacyjnej, artystyczno-plastycznej, teatralnej z elementami komunikacji i umiejętności społecznych, gospodarstwa domowego oraz ogrodniczo-florystycznej. Uczestnicy przede wszystkim nabywają w nich podstawowe umiejętności życiowe, ale także pokonują własną nieśmiałość i wyobcowanie. Pod okiem terapeutów nabywają nowe kwalifikacje oraz rozwijają dotychczasowe zainteresowania.

2.13. Sytuacja mieszkaniowa

Zamieszczona poniżej tabela przedstawia w przybliżeniu sytuację mieszkaniową rodzin Powiatu Żywieckiego (należącą do zadań gminnych). Zestawienie pokazuje, jakim zapleczem mieszkaniowym dysponuje każda z gmin, przedstawia także średnią powierzchnię mieszkań w poszczególnych rejonach, liczbę pomieszczeń przypadających na mieszkanie oraz średnią liczbę mieszkańców przypadających na mieszkanie, a także średnią powierzchnię, jaka przypada na jednego mieszkańca.

Tabela 28 Sytuacja mieszkaniowa rodzin Powiatu Żywieckiego i poszczególnych gmin w latach 2004, 2010 i 2018

Ilość mieszkań komunalnych społecznych	2018	11 867	4 683	1 867	2 571	1 272	3 151	3 534	3 391	4 473	3 325	1 502	1 118	4 644	1 933	2 472	51 803
	2010	11 225	4 382	1 817	2 437	1 108	3 336	3 514	3 219	4 038	2 928	1 471	1 086	4 587	1 822	2 329	49 299
	2004	10750	4 179	1 739	2 325	1 059	3 150	3 318	2 993	3 734	2 574	1 398	1 042	4 379	1 699	2 138	46 477
Ilość izb	2018	46 744	20 370	7 548	10 900	5 315	13 439	15 740	14 928	21 490	15 469	6 257	4 220	19 922	8 491	11 116	221 976
	2010	42 746	18 031	7 066	9 872	4 458	13 737	14 677	13 546	18 134	13 200	6 028	4 017	18 343	7 768	10 175	201 798
	2004	40517	16 891	6 659	9 237	4 217	12 802	13 618	12 357	16 409	11 359	5 636	3 783	17 217	7 095	9 327	187 124
Średnia ilość izb przypadających na mieszkanie	2018	3,94	4,35	4,04	4,25	4,18	4,26	4,45	4,4	4,8	4,66	4,17	3,77	4,29	4,39	4,5	4,29
	2010	3,8	4,1	3,9	4,1	4	4,1	4,2	4,2	4,5	4,5	4,1	3,7	4	4,3	4,4	4,1
	2004	3,77	4,04	3,83	3,97	3,98	4,06	4,10	4,13	4,39	4,41	4,03	3,63	3,93	4,15	4,36	4,0
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m2	2018	904 790	429 924	153 157	222 916	106 775	269 115	341 011	316 643	463 048	324 477	128 095	87 238	422 459	181 948	232 606	4 584 182
	2010	815 283	378 302	144 058	202 355	92 307	275 231	310 493	286 141	383 502	270 257	122 624	83 477	384 301	165 151	208 955	4 122 437
	2004	755 259	348 390	134 284	186 982	86 098	252 236	285 211	258 110	341 726	226 525	112 423	78 204	357 078	147 426	187 641	3 757 593
Średnia pow. użytkowa 1 mieszkanie w m2	2018	76,2	91,8	82,0	86,7	83,9	85,4	96,5	93,4	103,5	97,6	85,3	78,0	91,0	94,1	94,1	88,5
	2010	72,6	86,3	79,3	83	83,3	82,5	88,4	88,9	95	92,3	83,4	76,9	83,8	90,6	89,7	83,6
	2004	70,3	83,4	77,2	80,4	81,3	80,1	86	86,2	91,5	88	80,4	75,1	81,5	86,8	87,8	80,8
Pow. mieszkania przypadająca na 1 osobę w m2	2018	28,8	28,5	34,0	27,5	30,1	30,4	26,0	31,4	32,1	30,0	28,2	36,5	31,7	29,1	34,2	29,9
	2010	25,4	25,6	30,8	25,3	26,6	30,7	24,4	28,6	27,9	26,9	28,4	33,9	28,7	27,8	31,4	27,3
	2004	23,4	23,8	28,6	23,8	25,1	27,8	23	26	25,7	23,5	26,3	31,1	26,5	26,3	28,9	25,1
Liczba osób przypadających na 1 mieszkanie	2018	2,64	3,22	2,41	3,15	2,79	2,81	3,71	2,97	3,23	3,25	3,03	2,14	2,87	3,23	2,75	2,96
	2010	2,9	3,4	2,6	3,3	3,1	2,7	3,6	3,1	3,4	3,4	2,9	2,3	2,9	3,3	2,9	3,1
	2004	3	3,5	2,7	3,4	3,2	2,9	3,7	3,3	3,5	3,7	3	2,4	3,1	3,3	3	3,2
Gmina		Żywiec	Węgierska Górka	Ujsoly	Świnna	Ślemień	Rajcza	Radzichowy- Więprz	Milówka	Lodygowice	Lipowa	Lękawica	Koszarawa	Jeleśnia	Gilowice	Czernichów	Powiat Żywiecki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

3. PŁASZCZYZNY WSPÓŁPRACY

3.1. Współpraca krajowa i zagraniczna

Powiat Żywiecki dostrzegając i rozumiejąc potrzebę współpracy z innymi samorządami, organizacjami, instytucjami i podmiotami, nie tylko z Polski ale również z innych krajów europejskich, nawiązywał i stale nawiązuje oraz umacnia kontakty krajowe i zagraniczne.

W dniu 9 listopada 2004 roku Powiat Żywiecki zawarł porozumienie z Powiatem Szczycieńskim. Przedmiotem porozumienia jest rozwijanie współpracy oraz wzajemnych kontaktów pomiędzy Powiatem Szczycieńskim oraz Powiatem Żywieckim. Współpraca obejmuje następujące dziedziny: kulturę, turystykę, ze szczególnym uwzględnieniem agroturystyki, sport, edukację, wymiany dzieci i młodzieży, przedsiębiorczość, ratownictwo oraz wymianę informacji w zakresie zarządzania kryzysowego, łowiectwo i inne. Realizowane będzie przez szkoły i placówki oświatowo–wychowawcze, instytucje młodzieżowe, służby zespólone, stowarzyszenia i inne organizacje pozarządowe, a obydwie podmioty zobowiązały się do udzielenia tym jednostkom pomocy.

Powiat Żywiecki jest także reprezentowany w Beskidzkim Porozumieniu na Rzecz Rozwoju i Zatrudnienia (Uchwała nr 548/04 Zarządu Powiatu z dnia 22 września 2004 r. w sprawie upoważnienia członka Zarządu Powiatu Żywieckiego do reprezentowania Powiatu Żywieckiego w Beskidzkim Porozumieniu na Rzecz Rozwoju i Zatrudnienia). Beskidzkie Porozumienie na rzecz Rozwoju i Zatrudnienia opiera się na partnerskiej współpracy administracji rządowej i samorządowej, instytucji, osób zrzeszonych w organizacjach społecznych, przedstawicieli sektora edukacji, przedsiębiorstw oraz innych podmiotów. Partnerzy Beskidzkiego Porozumienia na rzecz rozwoju i Zatrudnienia, zrzeszający społeczności lokalne powiatów: Bielskiego, Żywieckiego i Cieszyńskiego mają na uwadze podniesienie aktywizacji gospodarczej i społecznej dla rozwoju Podbeskidzia jako obszaru stanowiącego region przygraniczny.

W dniu 18 czerwca 2008 r. zostało podpisane porozumienie pomiędzy Powiatem Żywieckim a Powiatem Cieszyńskim, Powiatem Bielskim i Miastem Bielsko – Biała, kreując potrzebę nawiązania współpracy pomiędzy sobą w dziedzinie promocji pod wspólną marką Beskidy w celu rozwoju subregionu południowego województwa śląskiego. Strony deklarują wolę współdziałania na płaszczyźnie rozwoju turystyki poprzez: wspólne wydawanie materiałów promocyjnych obejmujących cały region Beskidów, wzajemne kreowanie korzystnego wizerunku regionu Beskidów, wymianę informacji o stanie rozwoju turystyki, produktach turystycznych oraz o środkach i możliwościach ich promocji, wzajemna promocję w mediach, na imprezach promocyjnych i targowych.

W Uchwale nr XVII/118/00 Rady Powiatu w Żywcu z dnia 27 marca 2000 r. w sprawie współpracy międzynarodowej przyjęto ramy współpracy ze społecznościami lokalnymi innych państw w zakresie posiadanych kompetencji oraz w ramach środków zabezpieczonych w budżecie.

Współpraca międzynarodowa Powiatu Żywieckiego prowadzona była w różnorodnych formach i obejmowała wiele dziedzin, zarówno z zakresu gospodarki, ekologii jak i edukacji. Współpraca ta ewaluowała i umacniała się po wstąpieniu Polski w 2004 roku do Unii Europejskiej, zwiększając szanse Powiatu Żywieckiego na

poszerzenie kontaktów i kultury, rozwój, promocję i oczywiście absorpcję środków pomocowych z funduszy Unijnych.

Współpraca zagraniczna przedstawia się w następujący sposób:

- w dniu 06.07.1999 r. uchwałą Zarządu Powiatu w Żywcu podjęto działania mające na celu nawiązanie współpracy z Kleinereion Feldbach w Austrii i Kantonem St. Gallen w Szwajcarii,
- Porozumienie z dnia 16 marca 2000 r. z Urzędem Powiatowym w Čadcy - zakłada współpracę w dziedzinie ruchu turystycznego, kultury, przejść granicznych, transportu, pomocy w czasie klęsk żywiołowych, ratownictwa medycznego i technicznego oraz ochrony środowiska,
- Porozumienie z dnia 8 listopada 2000 r. z Gminą Storuman w Szwecji w ramach inicjatyw Town Twinning w zakresie następujących zagadnień:
 - zagadnienia demokratyczne i kontakty między ww. krajami. Rozwijanie obecnych kontaktów w celu m. in. stworzenia możliwości indywidualnych stypendiów dla uczniów.
- wymiana doświadczeń odnośnie członkostwa w Unii Europejskiej pod względem strategicznej pracy, funduszy, partnerstwa itp.
- rozwijanie kontaktów między firmami,
- wymiana doświadczeń i wiedzy w zakresie szkolnictwa i opieki społecznej jak i medycznej pomiędzy różnymi grupami zawodowymi.
- wymiana doświadczeń dotyczących ochrony środowiska.
- list intencyjny z dnia 20 stycznia 2001 r. z Rejonem Wileńskim na Litwie dotyczący umocnienia kontaktów oraz współpracy w sferze działań kulturalnych i sportowych.
- odnowione porozumienie z dnia 18 listopada 2005 r. z Rejonem Wileńskim w zakresie umocnienia kontaktów oraz współpraca w sferze działań kulturalnych (wymiana doświadczeń w zakresie organizacji imprez kulturalnych i sportowych, współpraca pomiędzy pracownikami kultury i sportu; organizacja wspólnych imprez propagujących dziedzictwo kulturowe obu regionów; udział w imprezach sportowych, turystycznych i kulturalnych organizowanych przez oba państwa) wymiana doświadczeń w zakresie funkcjonowania szkół różnego szczebla w obydwóch krajach, organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży, wzbogacenia warsztatu pracy kadr pedagogicznych oraz współpraca w zakresie zagadnień związanych z ochroną środowiska.
- porozumienie z dnia 14 lutego 2000 r. z urzędem Powiatowym w Namestowie w zakresie rozwoju współpracy w zakresie rozwoju międzynarodowej współpracy w dziedzinie szkolnictwa, organizacji towarzystw sportowych, kulturalnych oraz innych wspólnych imprez, jak i stymulacji rozwoju gospodarczego. Deklaracja obejmuje także pomoc w zbliżeniu regionów ze szczególnym uwzględnieniem współpracy przygranicznej.
- list intencyjny z dnia 8 listopada 2000 r. między Powiatem Żywieckim a regionem Steirischen Vulkanland w Austrii o wzajemnej współpracy w ramach inicjatywy Town Twinning, w zakresie następujących zagadnień:
 - zagadnienia demokratyczne i kontakty między naszymi regionami,
 - wymiana doświadczeń dotyczących ochrony środowiska,
 - wymiana doświadczeń i wiedzy w zakresie opieki społecznej i medycznej,
 - wymiana doświadczeń oraz współpraca w sferze działań kulturalnych, sportowych i edukacyjnych,

- wymiana doświadczeń dotyczących zapobiegania rasizmowi, ksenofobii i nietolerancji,
- wymiana doświadczeń w zakresie polityki dotyczącej ludzi młodych i niepełnosprawnych,
- wymiana doświadczeń w zakresie rozwiązywania problemów lokalnego rynku pracy.
- porozumienie z dnia 6 października 2005 r. wraz z Powiatem Bielskim z Regionem Jasz-Nagykun Szolnok (Węgry) i Departamentem Pas-de-Calais (Francja). Strony zobowiązały się do rozwoju współpracy w następujących dziedzinach: rozwój gospodarczy, zwłaszcza poprzez rozwój turystyki, ochrona i integracja niepełnosprawnych, działania na rzecz młodzieży, a zwłaszcza organizowanie spotkań, rozwój działań w dziedzinie kultury, doskonalenie zawodowe pracowników samorządowych.
- porozumienie z dnia 10 marca 2006 r. pomiędzy Powiatem Żywieckim, a Regionem Jasz-Nagykun Szolnok (Węgry) w celu realizacji zawartego porozumienia z dnia 6 października 2005 r. Departamentem Pas-de-Calais (Francja). Strony zadeklarowały współpracę i udział w programach pomocy z funduszy europejskich w zakresie pozyskiwania środków na realizację zadań w obszarze: kultury, turystyki, sportu, pomocy społecznej, wymiany młodzieży i spraw gospodarczych.
- porozumienie z dnia 3 marca 2005 r. z Miastem Dolny Kubinem o współpracy w zakresie kultury, turystyki, agroturystyki, sportu, edukacji, wymiany dzieci i młodzieży, przedsiębiorczości, ratownictwa oraz wymiany informacji w zakresie zarządzania kryzysowego, łowiectwa.
- Porozumienie z dnia 2 lutego 2009 r. z miastem Frydek Mistek w Republice Czeskiej w celu wymiany doświadczeń, nawiązywania kontaktów oraz rozwijania różnych form współpracy pomiędzy społecznościami obu regionów w dziedzinie: edukacji, kultury, turystyki, sportu, wymiany młodzieży, wspólnego pozyskiwania środków z funduszy europejskich, bezpieczeństwa mieszkańców.

Powiat Żywiecki podpisał również partnerskie przyrzeczenia:

- partnerskie przyrzeczenie z dnia 06.08.2000 roku wraz z Radą Miejską w Żywcu z Adur District w Anglii. Przyrzeczenie to zakłada rozwijanie i umacnianie trwałych więzów przyjaźni między mieszkańcami Żywca i Powiatu Żywieckiego a Adur District oraz popieranie wzajemnej wymiany między naszymi regionami we wszystkich dziedzinach. To przyrzeczenie jest deklaracją woli przestrzegania jego zasad, mających na celu wzajemne poznanie i zrozumienie oraz rozwijanie Wspólnoty Europejskiej pracującej na rzecz pokoju i wolności.
- partnerskiego przyrzeczenia z dnia 20 listopada 2011 r. między regionami Bazakerettye i Zala Szöld Szive na Węgrzech, Tinjan w Chorwacji, Auersbach i Steirisches Vulkanland w Austrii oraz Powiatem Żywieckim i Gminą Radziechowy Wieprz w ramach międzynarodowej współpracy oraz realizacji projektu „InKult” - Działania na rzecz podniesienia wartości niematerialnego dziedzictwa kulturowego.
- podpisanie umowy polsko – słowackiej w dniu 18 lutego 2000 r. o utworzeniu „Euroregion Beskidy”. Przystąpienie Powiatu Żywieckiego do Euroregionu Beskidy. Euroregion działa na terenie powiatów bielskiego (ziemskiego oraz grodzkiego), żywieckiego i pszczyńskiego w województwie śląskim oraz powiatu suskiego w województwie małopolskim, po stronie polskiej, części województwa żylińskiego po stronie słowackiej oraz powiatu Frydek-Mistek w Republice Czeskiej. Najważniejsze zadania statutowe: aktywizacja współpracy transgranicznej związanej z rozwojem

gospodarczym, kulturalnym, turystycznym oraz ochrona środowiska; organizacja i współorganizacja międzynarodowych imprez kulturalno-rozrywkowych oraz sportowo-rekreacyjnych; kojarzenie partnerów do współpracy transgranicznej; promocja gmin z obszaru Euroregionu Beskidy; koordynacja szlaków dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego Greenways.

Ważna, szczególnie dla młodzieży, jest współpraca zagraniczna nawiązywane przez szkoły ponadgimnazjalne Powiatu Żywieckiego. Przybiera ona różnorodne formy. Kontakty zagraniczne nawiązały następujące szkoły:

- **Zespół Szkół Ogólnokształcących im. M. Kopernika** (do 2009 r.), od 2009 r. **I Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Żywcu** współpracuje z Liceum C.P. Virlogeus w Riom z Francji (przez okres 10 lat do 2005 r.), gimnazjum w Unterhaching w Niemczech oraz w ramach Programu Młodzież – z klubem fotograficznym działającym w Wicklow Abbey Community College z Irlandii, ponadto przeprowadza wymianę młodzieży ze szkołą w Sztokholmie (od 2005 r. okresowo), współpracuje z Programem AFS Intercultural Programs, goszcząc w szkole uczniów z USA (1 rok), Niemiec i Brazylii (pobyt półroczny), pozyskuje asystenta językowego do nauki języka angielskiego (Program Latitude).
- **Zespół Szkół Budowlano-Drzewnych w Żywcu** – współpraca z Szkołą Zawodową (*Berufsbildende Schule 16*, która później została przemianowana na *Berufskolleg*) oraz z *Jugendakademie* Walberberg w Niemczech od 13 laty. Organizacja wymian młodzieży i seminariów wraz z Żywieckim Stowarzyszeniem na Rzecz Kontaktów Międzynarodowych. Szkoła współpracuje również ze Słowacją oraz Francją.
- **Zespół Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Żywcu** – współpraca z szkołami na Słowacji: Obchodná Akadémia z Čadcy, z Kysucami, z Dolnym Kubinem (celem współpracy jest: poznanie przez młodzież bogatego dziedzictwa kulturowego, historycznego, przyrodniczego, a także walorów turystycznych i gospodarczych obu regionów; stworzenia warunków do kształcenia i doksztalcania młodzieży w zawodach ekonomicznych, gastronomicznych i turystycznych. Szczególne znaczenie ma nauka języka słowackiego i polskiego, uwzględniającą specyfikę języka zawodowego).
- **Zespół Szkół Drzewnych i Leśnych w Żywcu** – współpraca ze Szkołą Rolniczą i Leśną w Graz (Austria) – umowy dotyczące wymiany młodzieży i praktyk. W ramach Programu Socrates – Comenius współpraca ze szkołą techniczną w Limasol na Cyprze w zakresie poznawania języka, kultury, techniki i wymiany młodzieży.

- Zespół Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących w Żywcu –

1. Wieloletnia współpraca i wymiana ze szkołami szwajcarskimi w kantonie St. Gallen w ramach porozumienia z dawnym województwem bielskim. Cel współpracy: dialog międzykulturowy pomagający zmienić ewentualne uprzedzenia i bariery istniejące wśród uczniów i nauczycieli, wymiana doświadczeń, wspólne projekty np. artystyczne, wzajemna prezentacja dziedzictwa kulturowego, umożliwienie odwiedzenia przez młodzież szkół szwajcarskich muzeum „Auschwitz”, przygotowanie samodzielnej dokumentacji (zdjęcia, plakaty), wystawy i artykułów do prasy lokalnej w St. Gallen.
2. Współpraca i wymiana z Wileńską Wyższą szkołą Rolniczą (polskojęzyczna)-zapoznanie się z dziedzictwem kulturowym oraz wymiana doświadczeń w zakresie rolnictwa.
3. Wieloletnia współpraca z francuską szkołą rolniczą Lycee d' Enseignement General Technologique Agricole w Vendom w okręgu Loary. Cel: wzajemna wymiana doświadczeń w zakresie nauczania na kierunkach rolniczych, dialog międzykulturowy, wspólne programy prezentacji dziedzictwa kulturowego regionów.
4. Wieloletnia współpraca i realizacja projektów edukacyjnych ze szkołą francuską w Beuvry z Lycee Polyvalent Hotelier. Realizowanie projektu francuskiego, którego głównym celem było zapoznanie młodzieży francuskiej z elementami historii II wojny światowej, odwiedzenie obozu zagłady w Auschwitz. Współpraca w ramach projektu (konkurs MEN) „Międzynarodowa wymiana młodzieży-Poznajmy się lepiej poprzez wspólne działania.”. Cel – dialog międzykulturowy, zajęcia integracyjne, zapoznanie się z dziedzictwem kulturowym regionów. Wymiana w zakresie praktyk zawodowych dla uczniów kierunku hotelarskiego.
5. Współpraca z francuską szkołą w Wingles (Pas de Calais) Lycee Voltaire’a, wymiana doświadczeń, zapoznanie się z dziedzictwem kulturowym, wspólny program edukacyjny.
6. Wieloletnia współpraca ze szkołami w Austrii w landzie Niederösterreich i Seiermark. W landzie Steiermark współpracowano ze szkołą rolniczą w Altgrottenhof. Z landem Niederösterreich realizowano projekt Comenius Regio 2009-2011 pt. „Systemy edukacji w Polsce i Austrii w aspekcie zawodowym a rynek pracy”. Projekt zakończony i oceniony jako ”przykład dobrej praktyki”. Współpracowano z gminą Opponitz i szkołami w Unterleiten i Hohenlehen. Cel: wymiana doświadczeń przez kadre zarządzającą w oświacie, doksztalcanie nauczycieli, rozwój bazy dydaktycznej do kształcenia praktycznego „HOTELIK-Pod Dębem”.
7. Współpraca z gimnazjum BORG w Feldbach oraz gminą Raabau w landzie Steiermark w ramach projektu Comenius Regio 2012-2014 pt. „Rozwój talentów i praktycznych umiejętności uczniów w edukacji ogólnej i zawodowej”. Cel: aktywizacja organizacji regionalnych i szkół na rzecz podnoszenia jakości i transparentności edukacji, szerokie spektrum dialogu międzykulturowego, zapoznanie się z dziedzictwem kulturowym współpracujących regionów.

8. Współpraca z Turcją, Wydziałem Edukacji w mieście Gaziantep i podległymi mu szkołami w ramach projektu Comenius Regio 2010-2012 „Pikselowa turystyka”. Wymiana doświadczeń, dyskusja między innymi na temat zagrożeń w sieci.
9. Współpraca w ramach projektu Comenius Partnerskie Projekty Szkół „Dyskryminacja kobiet w edukacji” 2011-2013 ze szkołami w Turcji, Rumunii, Łotwy i Anglii. Aktywności projektowe dotyczą równych szans w dostępie kobiet do edukacji.
10. Wieloletnia współpraca i wymiana ze szkołą rolniczą w Auer we Włoszech w niemieckojęzycznym regionie Südtirol (Południowy Tyrol). Cel: wymiana doświadczeń, zapoznanie się z dziedzictwem kulturowym, współpraca w ramach planowanego projektu edukacyjnego na rok 2013.

Współpraca zagraniczna, szczególnie o wymiarze transgranicznym ułatwia pozyskiwanie środków unijnych. Powiat Żywiecki we współpracy z partnerami ze Słowacji oraz z Czech składał wnioski o dofinansowanie i realizuje projekty między innymi w ramach Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III A, Europejskiej Współpracy Transgranicznej.

Powiat Żywiecki składa również wnioski o współfinansowanie zadań w ramach programów strukturalnych Unii Europejskiej i innych funduszy pomocowych.

Powiat Żywiecki uzyskuje również dofinansowanie z Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego na realizację zamierzeń.

3.2. Spójność dokumentów strategicznych i planistycznych szczebla krajowego i regionalnego za Strategią Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Żywieckiego na lata 2006 - 2020

W procesie aktualizacji Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego nie można nie brać pod uwagę dokumentów strategicznych wyższego rzędu, takich jak: Strategia EUROPA 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2015, Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego Śląskie 2020, Projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020, Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski, Strategia Rozwoju Transportu na lata 2007 – 2013, Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do 2004 r. oraz cele długoterminowe do roku 2015, Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013–2020, Strategia rozwoju kultury w województwie śląskim na lata 2006-2020, Strategia Rozwoju Sportu w Województwie Śląskim do roku 2020, Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030, Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich do roku 2030.

Dokumenty te stanowią podstawę realizacji Strategii Zrównoważonego Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Żywieckiego na lata 2006 – 2020.

Zgodnie z Strategią EUROPA 2020, należy zwrócić uwagę na podjęcie i uruchomienie przedsięwzięć, które będą redukować skutki kryzysu globalnego, trwającego od 2008 roku. Zgodnie z priorytetami ww. strategii konieczna jest ingerencja jednostek publicznych w trzy strefy życia – gospodarczą, ochrony środowiska oraz

społeczną. Te trzy strefy przenikają się i uzupełniają się wzajemnie. Podobnie zostało to uwzględnione przy opracowywaniu Strategii Zrównoważonego Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Żywieckiego na lata 2006 – 2020.

Poniżej dołączono tabelę porównującą priorytety **Strategii EUROPA 2020** do Strategii Zrównoważonego Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Żywieckiego na lata 2006 – 2020.

Priorytety porównywanego dokumentu	Priorytety SZRSG Powiatu Żywieckiego
Rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji	PI - trwały rozwój gospodarczy w powiecie PII - zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców
Rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej	PI - trwały rozwój gospodarczy w powiecie PIV – eliminacja zagrożeń środowiskowych i racjonalizacja ochrony środowiska
Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.	PI - trwały rozwój gospodarczy w powiecie PII - zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców PIII – Poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie zakłada, iż w 2020 roku polskie regiony stanowić będą lepsze miejsce do życia poprzez podniesienie poziomu i jakości życia oraz przez stworzenie takich ram gospodarczo-społecznych i instytucjonalnych, które zwiększają szanse realizacji aspiracji i możliwości jednostek i wspólnot lokalnych.

W 2020 roku polskie regiony charakteryzować będą następujące cechy:

- konkurencyjność i innowacyjność,
- spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna,
- skuteczność, efektywność i partnerstwo w realizacji celów rozwojowych,
- bezpieczeństwo ekologiczne, wysoki poziom i skuteczność ochrony środowiska oraz zasobów przyrodniczych.

Wychodząc naprzeciw tejże wizji, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Żywieckiego na lata 2006 – 2020 zakłada realizację szeregu zadań i celów w ramach priorytetów zbieżnych z celem strategicznym omawianego dokumentu jak jest Efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Poniżej dołączono tabelę porównującą Cele **Krajowej Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020** do Strategii Zrównoważonego Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Żywieckiego na lata 2006 – 2020.

Priorytety porównywanego dokumentu	Priorytety SZRSG Powiatu Żywieckiego
Cel 1 Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów	PI – trwały rozwój gospodarczy w powiecie PII – zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców PIV – eliminacja zagrożeń środowiskowych i racjonalizacja ochrony środowiska

Cel 2 Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych	PI – trwały rozwój gospodarczy w powiecie PII – zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców PIII – Poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych PIV – eliminacja zagrożeń środowiskowych i racjonalizacja ochrony środowiska
Cel 3 Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie	PIII – Poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych

Strategia Rozwoju Kraju 2020 to dokument opisujący wizję Polski w roku 2020 jako kraju o wysokim poziomie i jakości życia mieszkańców oraz silnej i konkurencyjnej gospodarce, zdolnej do tworzenia nowych miejsc pracy. Oczywiście wizja ta będzie aktualizowana w kontekście trwającego kryzysu gospodarczego, ale można założyć, iż opisana wyżej perspektywa jest na pewno adekwatna do założeń opisanych w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Żywieckiego na lata 2006 – 2020.

Wyżej opisana wizja realizowana będzie poprzez osiągnięcie celu głównego tj. podniesienia poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin oraz realizacja poszczególnych priorytetów.

Poniżej dołączono tabelę porównującą **Priorytety Strategii Rozwoju Kraju 2020** do Strategii Zrównoważonego Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Żywieckiego na lata 2006 – 2020.

Priorytety porównywanego dokumentu	Priorytety SZRSG Powiatu Żywieckiego
Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	PI – trwały rozwój gospodarczy w powiecie PII – zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców
Priorytet 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej	PI – trwały rozwój gospodarczy w powiecie PII – zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców PIII – Poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych PIV – eliminacja zagrożeń środowiskowych i racjonalizacja ochrony środowiska
Priorytet 3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości	PI – trwały rozwój gospodarczy w powiecie PII – zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców
Priorytet 4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa	PIII – Poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych PIV – eliminacja zagrożeń środowiskowych i racjonalizacja ochrony środowiska
Priorytet 5. Rozwój obszarów wiejskich	PI – trwały rozwój gospodarczy w powiecie PII – zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców PIII – Poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych PIV – eliminacja zagrożeń środowiskowych i racjonalizacja ochrony środowiska

Priorytet 6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej	PI – trwały rozwój gospodarczy w powiecie PII – zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców PIII – Poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych PIV – eliminacja zagrożeń środowiskowych i racjonalizacja ochrony środowiska
---	--

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego Śląskie 2020 przedstawia wizję regionu zapewniającego dostęp do usług publicznych o wysokim standardzie, o nowoczesnej i zaawansowanej technologicznie gospodarce oraz istotnym partnerem w procesie rozwoju Europy. Wizja koresponduje do założeń, którymi się kierowano przygotowując Strategię Zrównoważonego Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Żywieckiego na lata 2006 – 2020.

Osiągnięcie opisanej wyżej wizji wymaga skoncentrowania działań prowadzonych w trzech priorytetach korespondujących z priorytetami SZRSG Powiatu Żywieckiego, co opisano niżej w tabeli:

Priorytety porównywanego dokumentu	Priorytety SZRSG Powiatu Żywieckiego
(A) Województwo śląskie regionem nowej gospodarki kreującym i skutecznie absorbującym technologie,	PI – trwały rozwój gospodarczy w powiecie PII – zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców
(B) Województwo śląskie regionem o powszechnej dostępności do regionalnych usług publicznych o wysokim standardzie,	PI – trwały rozwój gospodarczy w powiecie PIII – Poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych PIV – eliminacja zagrożeń środowiskowych i racjonalizacja ochrony środowiska
(C) Województwo śląskie znaczącym partnerem kreacji kultury, nauki i przestrzeni europejskiej.	PI – trwały rozwój gospodarczy w powiecie PII – zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców

Dokumentem strategicznym, mającym największy bezpośredni wpływ na politykę Powiatu Żywieckiego jest **Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020**. Wynika to z faktu, iż z ten program zakłada współfinansowanie wielu działań realizujących zadania i celów opisanych w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Żywieckiego na lata 2006 – 2020. W związku z powyższym przeprowadzono szczegółową analizę zgodności obu dokumentów strategicznych. Wyniki przedstawiono w poniższej tabeli.

Priorytety, działania porównywanego dokumentu	Priorytety, cele SZRSG Powiatu Żywieckiego
Priorytet I. Nowoczesna gospodarka	PI – trwały rozwój gospodarczy w powiecie
Działanie 1.1. Wzmocnienie potencjału sektora B+R+I na rzecz przedsiębiorstw	C I.4 Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości
Działanie 1.2. Wzmocnienie potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw	
Poddziałanie 1.2.1. Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach	
Poddziałanie 1.2.2 Rozwój i profesjonalizacja	

proinnowacyjnych usług ośrodków innowacji	
Priorytet II. Cyfrowe śląskie	PI – trwały rozwój gospodarczy w powiecie PIII – Poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych
Działanie 2.1. Wsparcie rozwoju e-usług publicznych Działanie 2.2. Technologie informacyjno-komunikacyjne w działalności gospodarczej	C III.2 Zwiększenie dostępności usług dla przyjezdnych i mieszkańców C I.6 Uatrakcyjnienie wizerunku powiatu i stworzenie warunków do inwestowania C I.2 Rozwój usług turystycznych C I.4 Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości
Priorytet III. Wzmocnienie konkurencyjności MŚP	PI – trwały rozwój gospodarczy w powiecie PIII – Poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych
Działanie 3.1. Wsparcie rozwoju innowacji w mikroprzedsiębiorstwach i MŚP Działanie 3.2. Wsparcie inwestycji mikroprzedsiębiorstw i MŚP w zakresie turystyki Działanie 3.3 Wsparcie rozwoju MŚP przy udziale instrumentów zwrotnych Działanie 3.4. Infrastruktura rozwoju gospodarczego Poddziałanie 3.4.1. Kompleksowe uzbrojenie terenów inwestycyjnych Poddziałanie 3.4.2. Wzmocnienie rozwoju infrastruktury inkubatorów przedsiębiorczości Działanie 3.5. Wsparcie Instytucji Otoczenia Biznesu na rzecz zwiększenia konkurencyjności MŚP Działanie 3.6. Rozwój klastrów o znaczeniu regionalnym	C I.1 Sprawny system komunikacji C I.2 Rozwój usług turystycznych C I.3 Zachowanie przestrzennych walorów powiatu C I.4 Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości C I.5 Utrzymanie i rozwój rolnictwa C I.6 Uatrakcyjnienie wizerunku powiatu i stworzenie warunków do inwestowania C III.1 Poprawa zdrowotności, promocja zdrowia oraz zwiększenie dostępności usług społecznych
Priorytet IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka Niskoemisyjna	PIV – eliminacja zagrożeń środowiskowych i racjonalizacja ochrony środowiska PIII – Poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych PI – trwały rozwój gospodarczy w powiecie
Działanie 4.1 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii Działanie 4.2 Niskoemisyjny transport miejski	C IV.2 Zmniejszenie ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska C IV.5 Eliminacja zagrożeń środowiskowych C III.2 Zwiększenie dostępności usług dla przyjezdnych i mieszkańców C I.1 Sprawny system komunikacji C I.2 Rozwój usług turystycznych C I.4 Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości
Priorytet V. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystywanie zasobów	PIV – eliminacja zagrożeń środowiskowych i racjonalizacja ochrony środowiska PIII – Poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych PII – zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców PI – trwały rozwój gospodarczy w powiecie
Działanie 5.1 Gospodarka wodno-ściekowa Działanie 5.2 Gospodarka odpadami	C IV.1 Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców

<p>Działanie 5.3 Ochrona różnorodności biologicznej</p> <p>Działanie 5.4 Poprawa stanu środowiska miejskiego</p> <p>Działanie 5.5 Dziedzictwo kulturowe.</p>	<p>C IV.2 Zmniejszenie ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska</p> <p>C IV.3 Zachowanie terenów cennych pod względem przyrodniczym</p> <p>C IV.4 Właściwe kształtowanie istniejących walorów środowiskowych</p> <p>C IV.5 Eliminacja zagrożeń środowiskowych</p> <p>C III.2 Zwiększenie dostępności usług dla przyjezdnych i mieszkańców</p> <p>C II.3 Podniesienie poziomu integracji społeczeństwa powiatu i zwiększenie ich identyfikacji z powiatem</p> <p>C I.3 Zachowanie przestrzennych walorów powiatu</p>
Priorytet VI. Transport	PI – trwały rozwój gospodarczy w powiecie
<p>Działanie 6.1. Budowa i rozbudowa kluczowej infrastruktury drogowej regionu</p> <p>Działanie 6.2. Transport kolejowy</p>	C I.1 Sprawny system komunikacji
Priorytet VII Regionalny rynek pracy	PII – zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców
<p>Działanie 7.1. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu</p> <p>Działanie 7.2. Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia</p> <p>Działanie 7.3. Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej</p> <p>Działanie 7.4. Wspomaganie procesów adaptacji do zmian na regionalnym rynku pracy (działania z zakresu outplacementu)</p> <p>Działanie 7.5. Wsparcie osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej poprzez instrumenty finansowe</p>	C II. 4 Aktywizacja zawodowa mieszkańców
Priorytet X. Rewitalizacja i infrastruktura zdrowotna	<p>PIII – Poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych</p> <p>PII – zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców</p> <p>PI – trwały rozwój gospodarczy w powiecie</p>
<p>Działanie: 10.1 Infrastruktura ochrony zdrowia</p> <p>Działanie: 10.2 Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomagane i chronione</p> <p>Działanie: 10.3 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych</p>	<p>C III.1 Poprawa zdrowotności, promocja zdrowia oraz zwiększenie dostępności usług społecznych</p> <p>C III.2 Zwiększenie dostępności usług dla przyjezdnych i mieszkańców</p> <p>C III.3 Podniesienie poziomu bezpieczeństwa na terenie powiatu</p> <p>C II.3 Podniesienie poziomu integracji społeczeństwa powiatu i zwiększenie ich identyfikacji z powiatem</p> <p>C I.2 Rozwój usług turystycznych</p> <p>C I.3 Zachowanie przestrzennych walorów powiatu</p> <p>C I.4 Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości</p>
Priorytet XII. Infrastruktura edukacyjna	PII – zwiększenie szans rozwoju osobistego

	mieszkańców PI – trwały rozwój gospodarczy w powiecie
Działanie 12.1 Infrastruktura wychowania przedszkolnego	C II.1 Wyrównanie poziomu bazy materialnej szkolnictwa
Działanie 12.2 Infrastruktura kształcenia zawodowego	C II.2 Podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców C II.4 Aktywizacja zawodowa mieszkańców C I.4 Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości

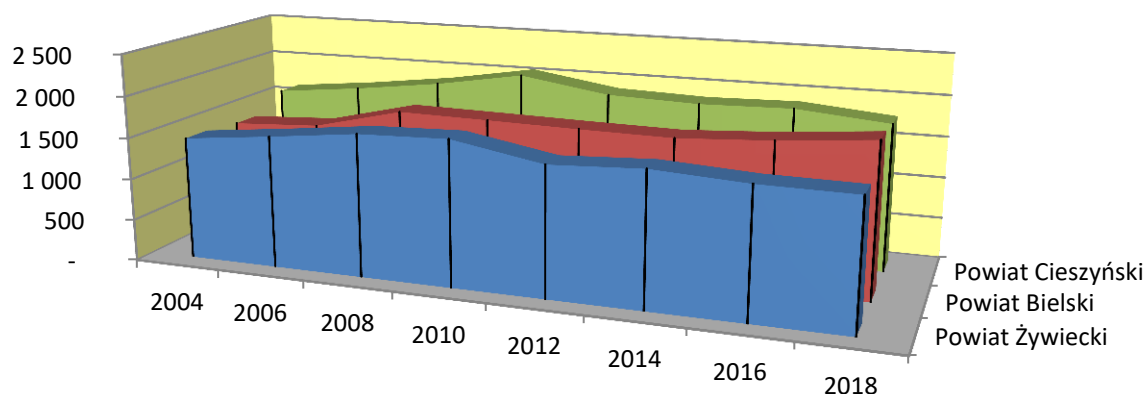
4. ANALIZA PORÓWNAWCZA POWIATU ŻYWIECKIEGO NA TŁE POWIATÓW SĄSIEDNICH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Wykres 22 Porównanie stanu ludności zamieszkującej Powiat Żywiecki na tle powiatów sąsiednich Województwa Śląskiego w latach 2004 – 2018.

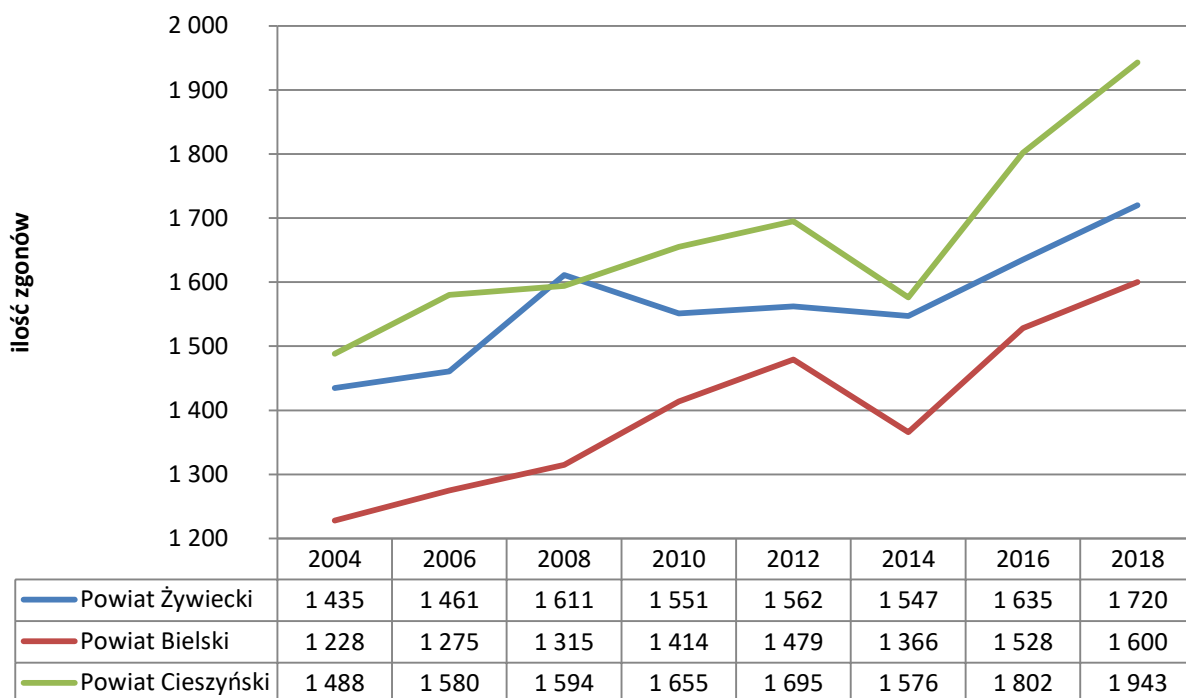
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Wykres 23 Urodzenia żywe w Powiecie Żywieckim na tle powiatów sąsiednich Województwa Śląskiego w latach 2004-2018

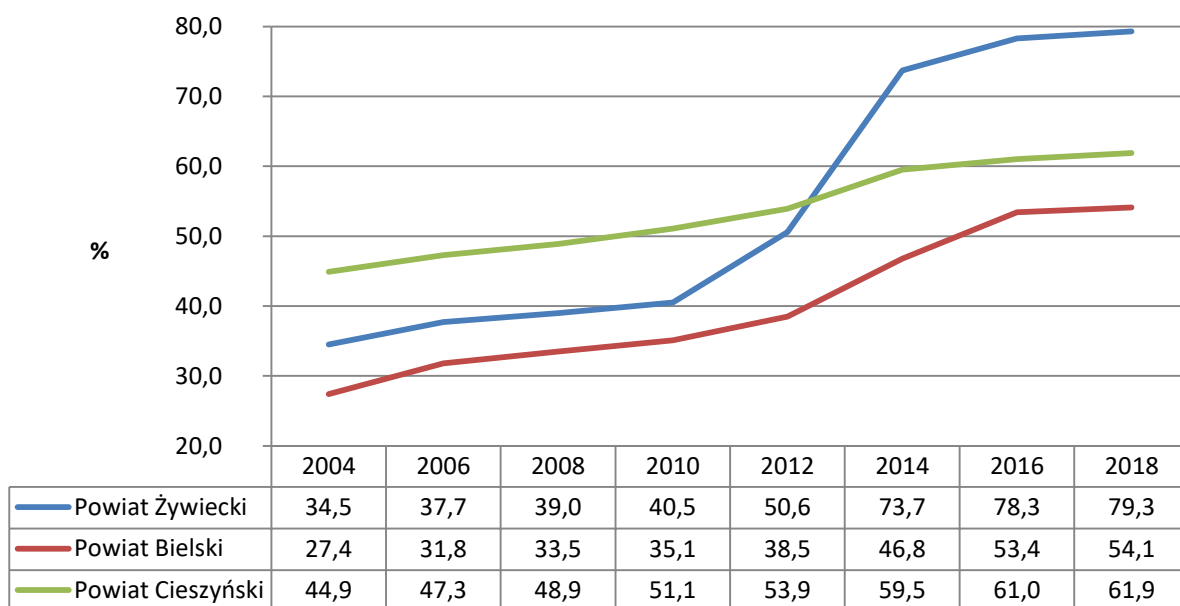
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Wykres 24 Zgony w Powiecie Żywieckim na tle powiatów sąsiednich Województwa Śląskiego w latach 2004-2018

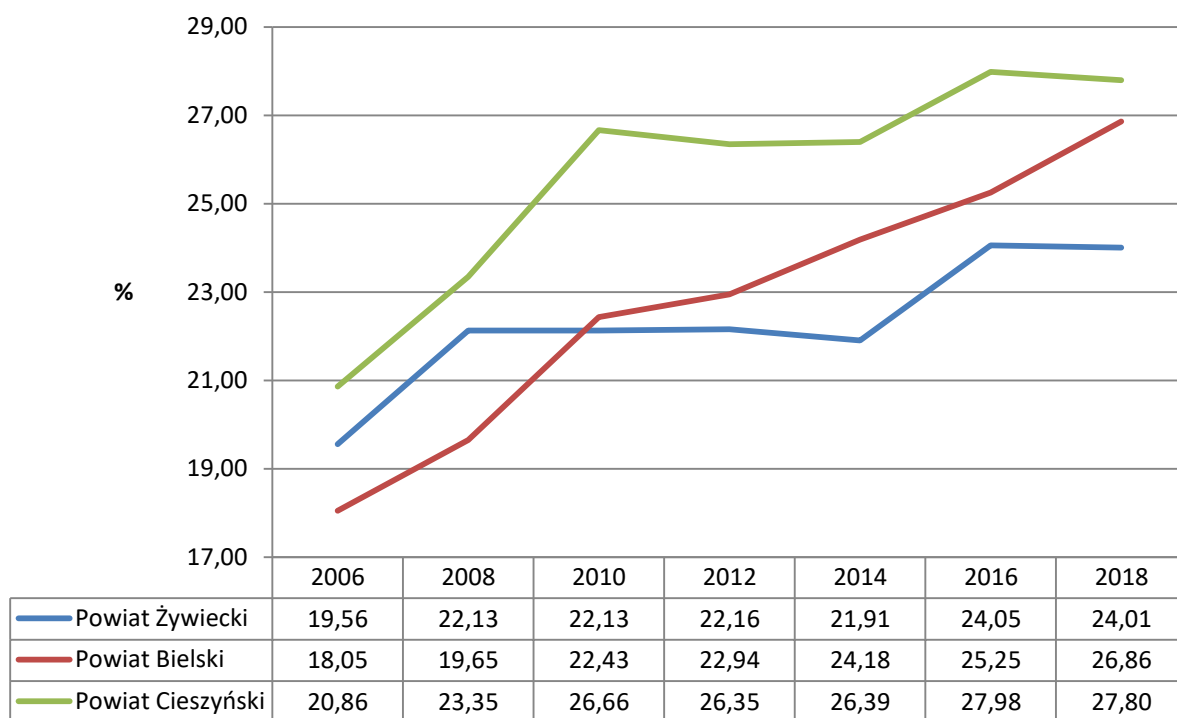
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Wykres 25 Udział procentowy mieszkańców korzystających z kanalizacji w stosunku do ogółu mieszkańców w Powiecie Żywieckim, Bielskim i Cieszyńskim w latach 2004-2018

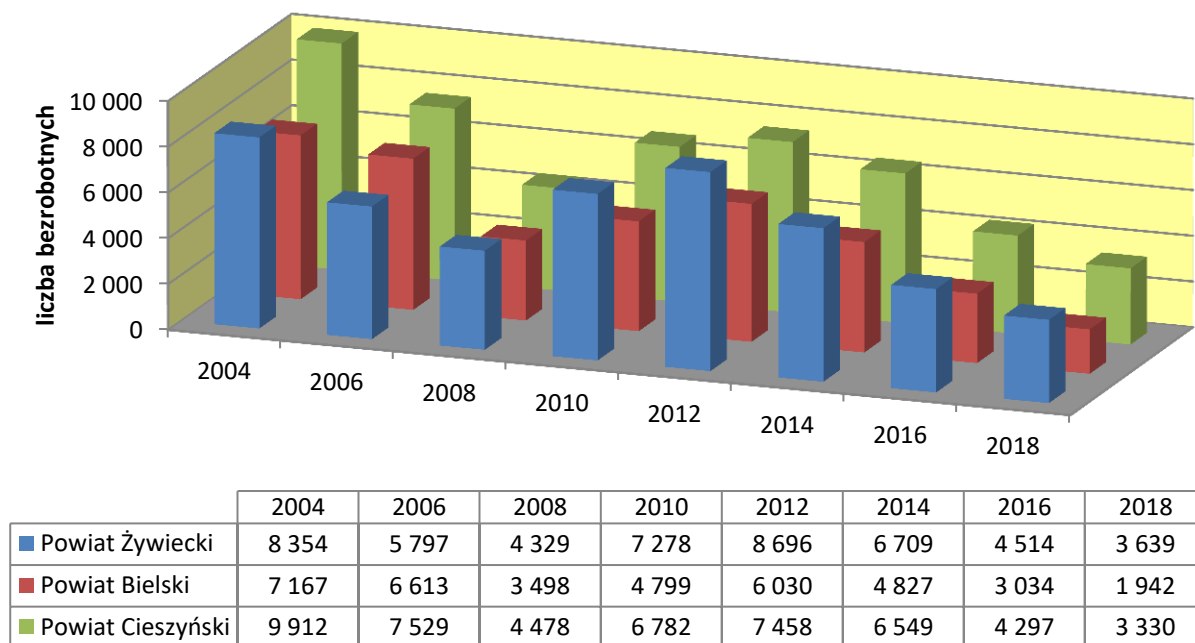
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Wykres 26 Udział procentowy osób pracujących na tle ogółu mieszkańców w Powiecie Żywieckim, Bielskim i Cieszyńskim w latach 2006-2018.

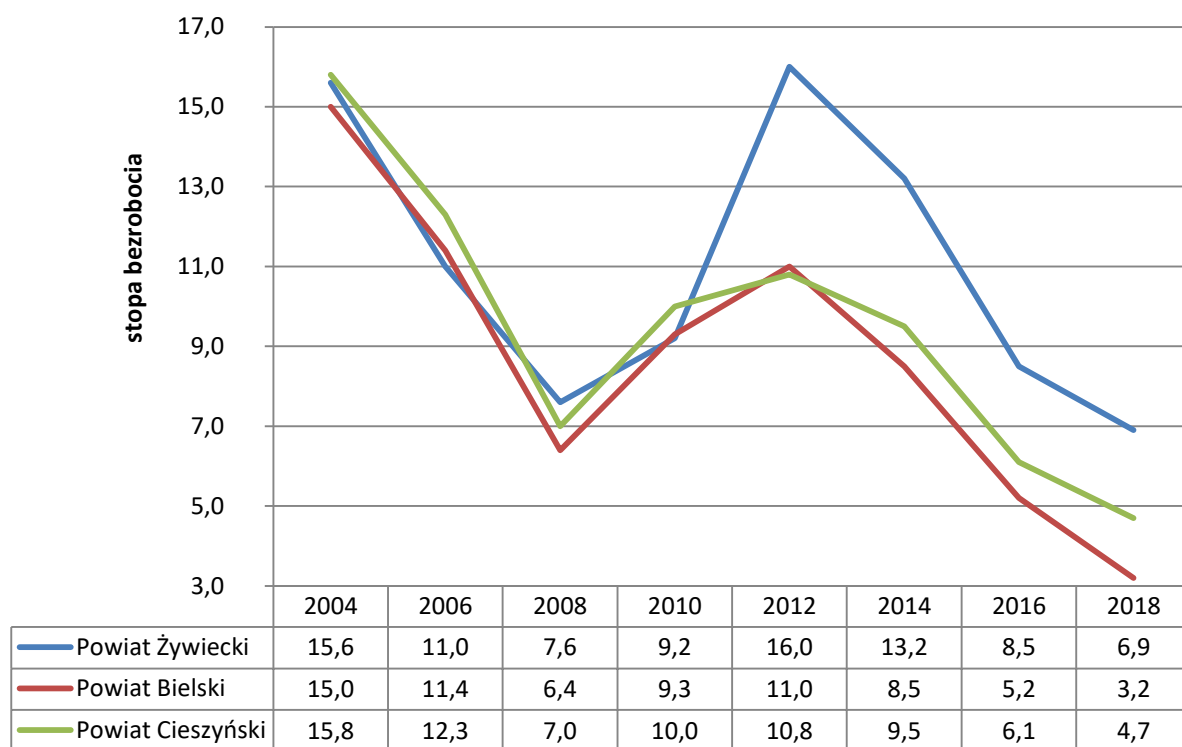
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Wykres 27 Bezrobotni zarejestrowani w Powiecie Żywieckim na tle powiatów Województwa Śląskiego w latach 2004-2018

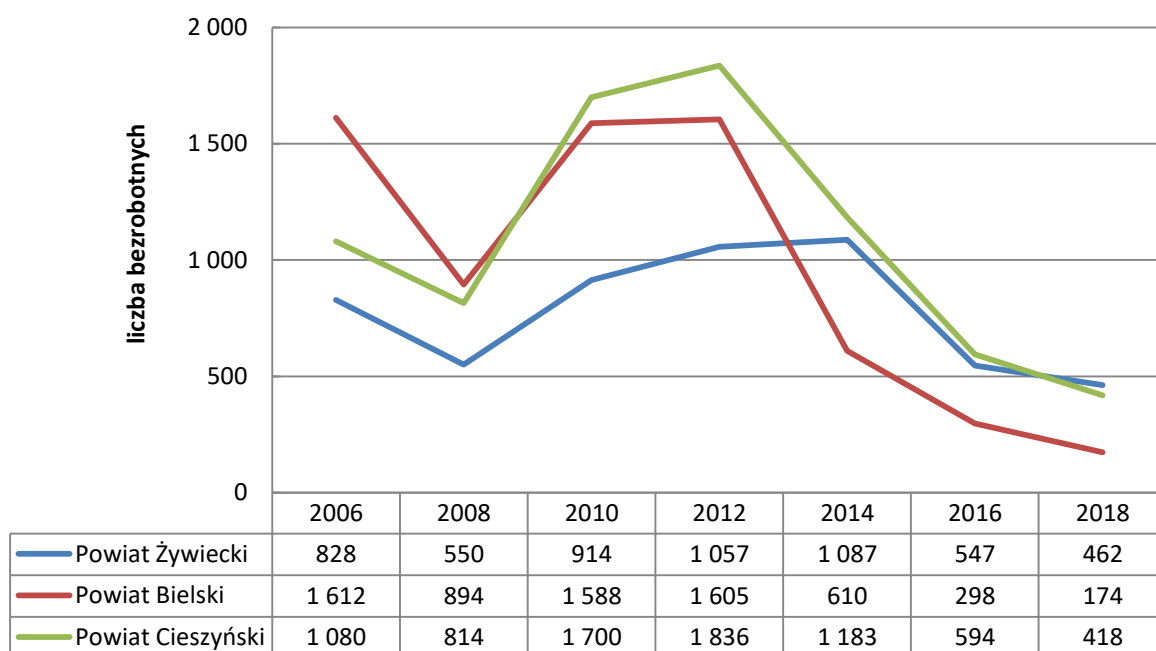
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Wykres 28 Stopa bezrobocia w Powiecie Żywieckim na tle sąsiadujących powiatów Województwa Śląskiego w latach 2004-2018

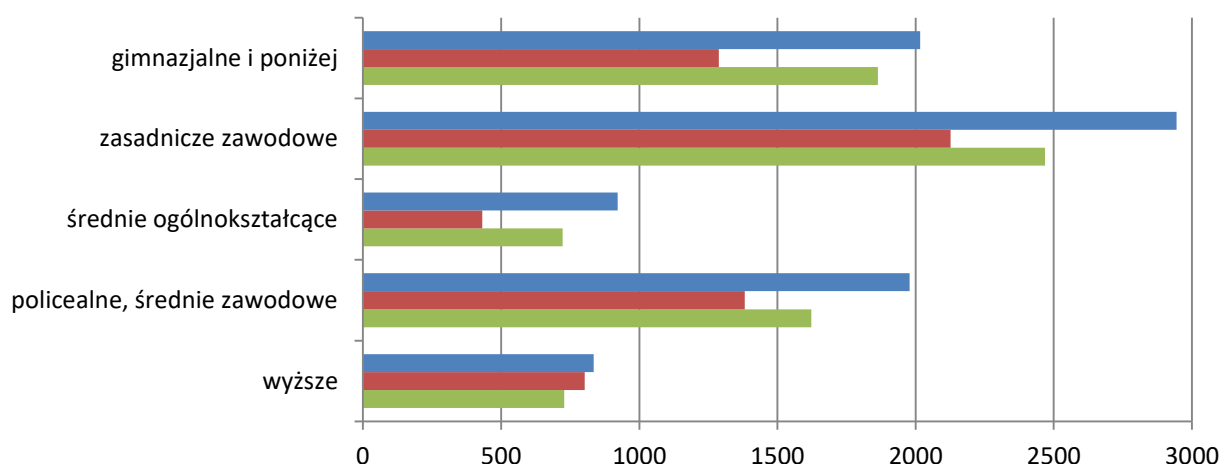
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Wykres 29 Zarejestrowani bezrobotni w wieku 24 lat i mniej na przestrzeni lat 2004-2018 na terenach Powiatu Żywieckiego, Bielskiego i Cieszyńskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

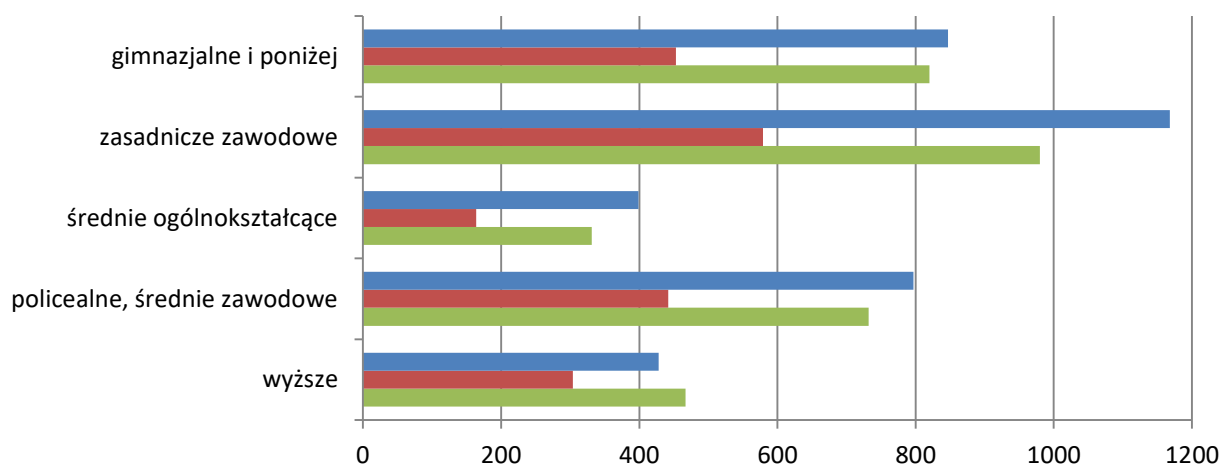
Wykres 30 Bezrobotni zarejestrowani wg poziomu wykształcenia w Powiecie Żywieckim oraz w powiatach sąsiednich Województwa Śląskiego w 2018 r.

	wyższe	policealne, średnie zawodowe	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne i poniżej
■ Powiat Żywiecki	835	1978	922	2944	2017
■ Powiat Bielski	802	1382	432	2126	1288
■ Powiat Cieszyński	728	1623	722	2468	1863

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

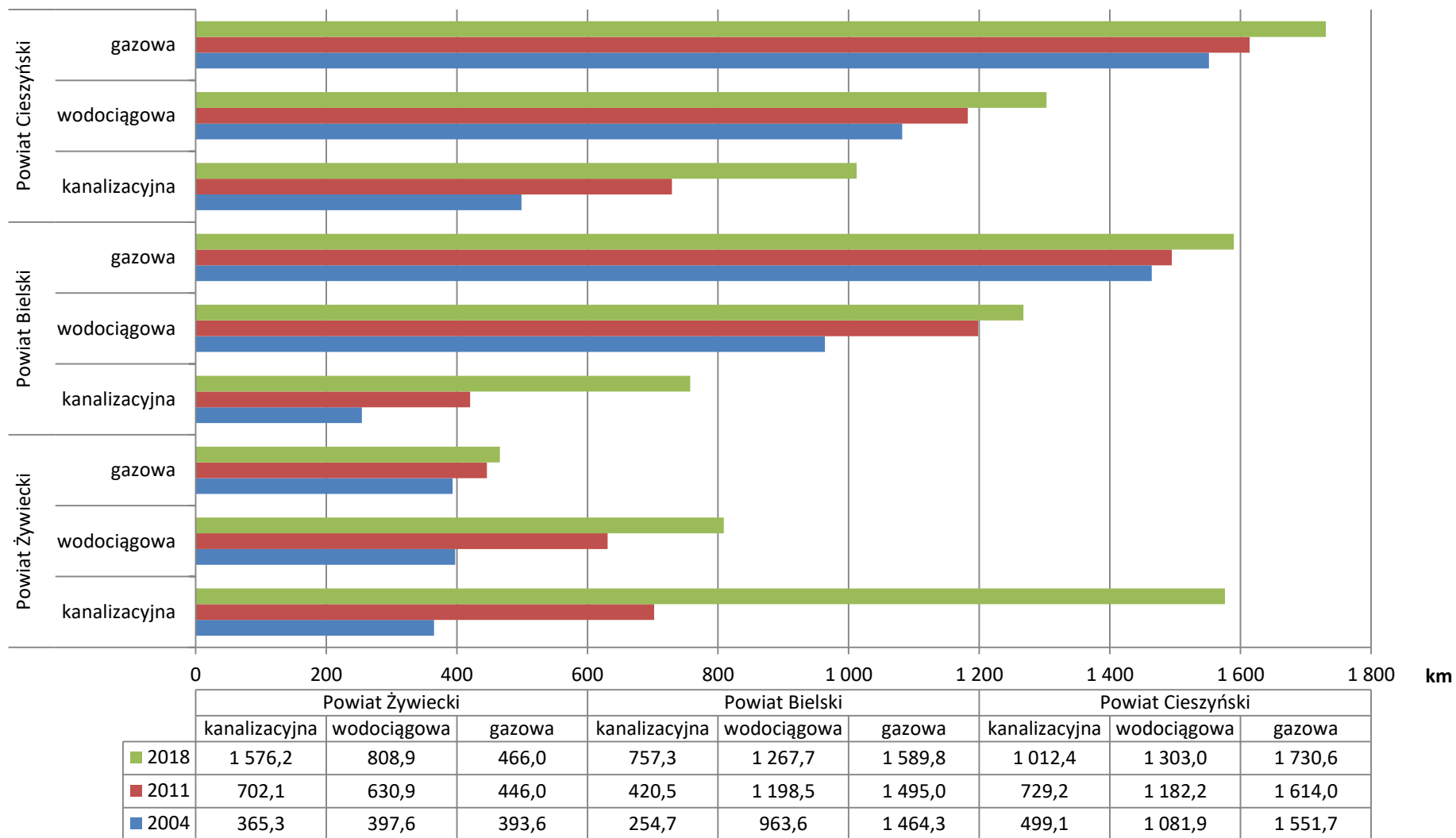
Wykres 31 Bezrobotni zarejestrowani wg poziomu wykształcenia w Powiecie Żywieckim oraz w powiatach sąsiednich Województwa Śląskiego w 2018 r.

	wyższe	policealne, średnie zawodowe	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne i poniżej
■ Powiat Żywiecki	428	797	399	1168	847
■ Powiat Bielski	304	442	164	579	453
■ Powiat Cieszyński	467	732	331	980	820

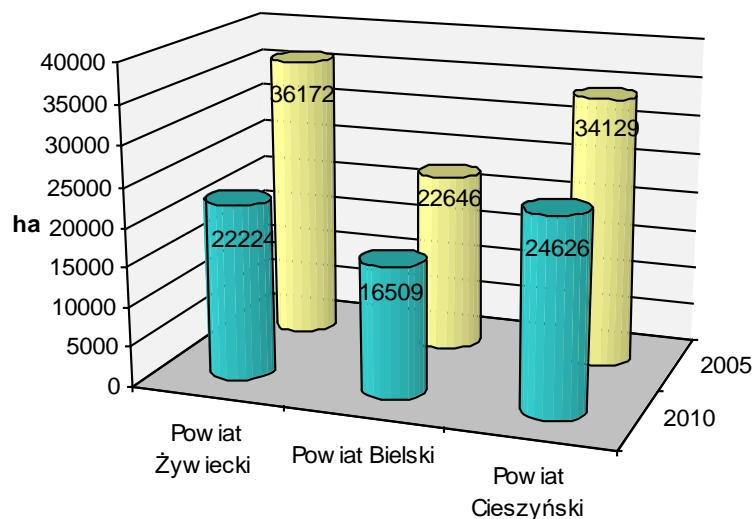
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Wykres 32 Zestawienie długości sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i gazowej w Powiecie Żywieckim, Bielskim i Cieszyńskim w latach 2004, 2012 i 2018

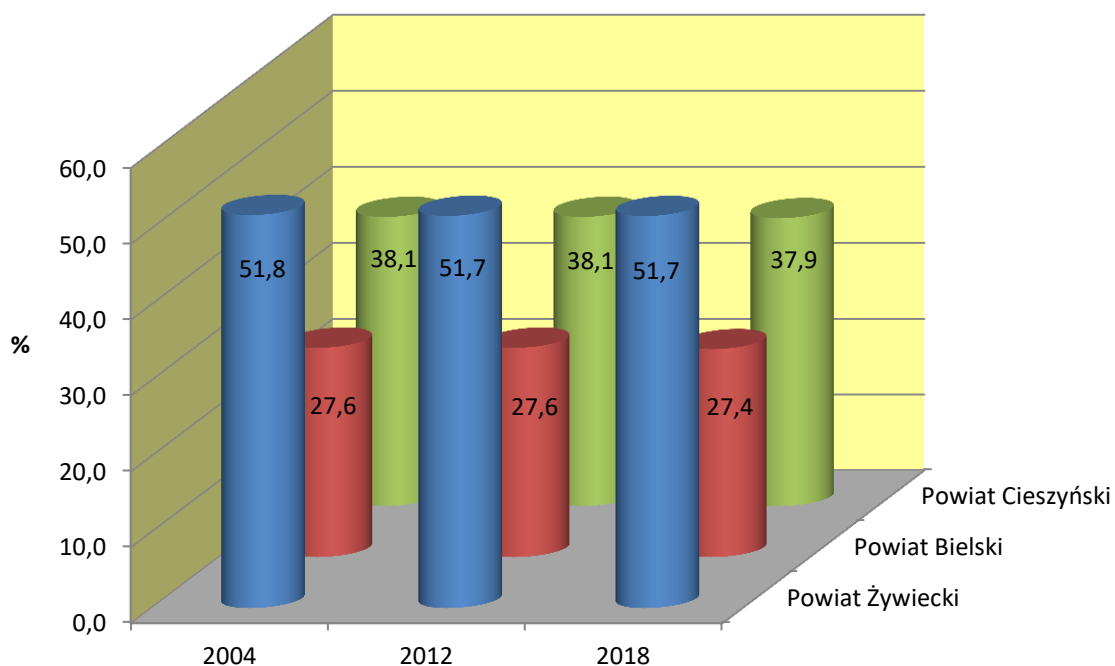
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Wykres 33 Użytki rolne w Powiecie Żywieckim na tle powiatów sąsiednich Województwa Śląskiego w latach 2005 i 2010 (brak danych z 2018 r.)

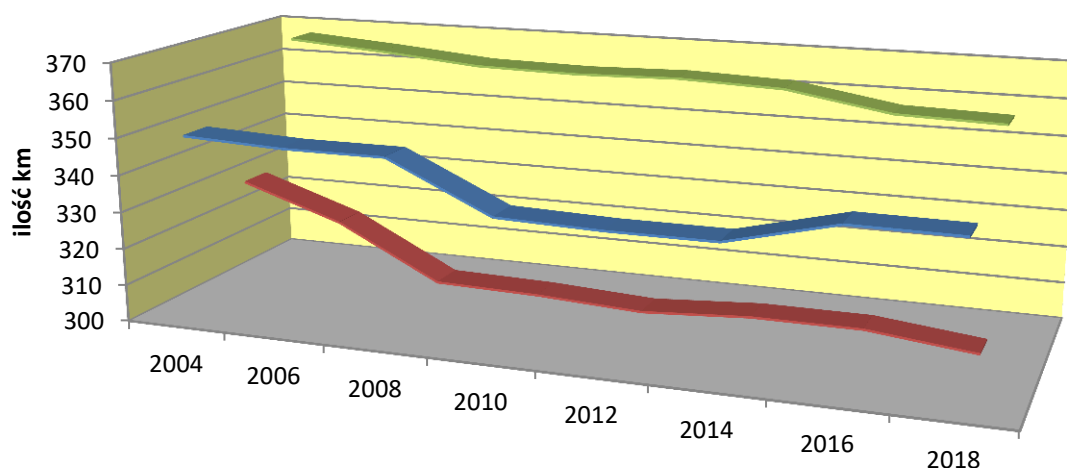
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Wykres 34 Powierzchnia gruntów leśnych Powiatu Żywieckiego na tle powiatów sąsiednich Województwa Śląskiego w latach 2004, 2012 i 2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

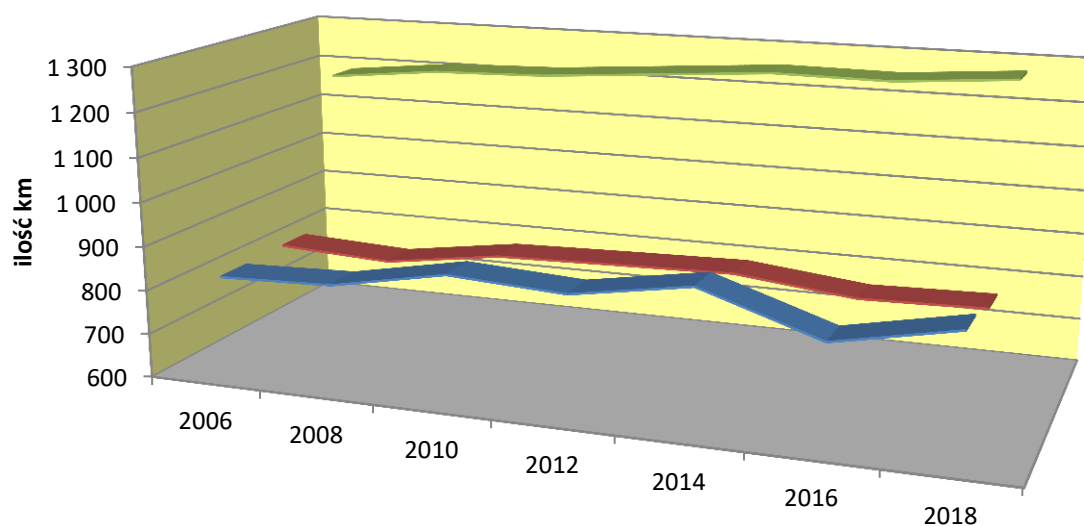
Wykres 35 Długość dróg powiatowych w km w Powiecie Żywieckim na tle powiatów sąsiednich Województwa Śląskiego w latach 2004-2018

	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2018
■ Powiat Żywiecki	349,9	348,7	348,7	335,7	334,9	334,9	341,9	341,7
■ Powiat Bielski	330,8	321,7	307,5	306,9	305,4	307,2	307,2	304,1
■ Powiat Cieszyński	366,8	364,8	362,4	361,9	362,5	361,5	356,8	356,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Wykres 36 Długość dróg gminnych w km w Powiecie Żywieckim na tle powiatów sąsiednich Województwa Śląskiego w latach 2006-2018

	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2018
■ Powiat Żywiecki	822,9	830,9	880,4	865,2	908,7	821,3	875,1
■ Powiat Bielski	826,6	813,8	851,4	858,0	863,7	834,8	841,1
■ Powiat Cieszyński	1 185,5	1 212,2	1 218,9	1 237,9	1 256,8	1 254,6	1 274,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

5. BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW POWIATU

Powiat Żywiecki jest powiatem relatywnie bezpiecznym, o niższym niż ogólnopolski poziomie zagrożenia przestępczością. Poświadcza to również uhonorowanie Gminy Milówka jako laureata konkursu „Bezpieczna Gmina” w 2005 r. Nie zmienia to jednak faktu, iż Policja i Państwowa Straż Pożarna borykają się (tak jak i w całym kraju) z dużymi kłopotami kadrowymi i sprzętowymi, spowodowanymi chronicznym niedoborem środków finansowych (zbyt mała liczba etatów w komisariatach i Komendzie Powiatowej Policji, coraz lepsze ale jednak niedostateczne wyposażenie, zbyt ubogie specjalistyczne wyposażenie straży pożarnej).

5.1. Policja

W Powiecie Żywieckim funkcjonują Komisariaty Policji w: Żywcu, Łodygowicach, Rajczy, Jeleśni, Węgierskiej Górze, Milówce oraz komisariat Gilowice, którego siedziba znajduje się w budynku Komendy Powiatowej Policji w Żywcu.

Komenda Powiatowa Policji dysponuje 42 pojazdami służbowymi oraz 3 motocyklami. W zakupie nowych samochodów aktywnie uczestniczy Powiat.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa w Powiecie Żywieckim niektóre gminy partycypują w kosztach modernizacji i doposażenia infrastruktury należącej do służb porządkowych.

Docelowo planuje się równomierne rozmieszczenie komisariatów na terenie powiatu, co usprawni dotarcie we właściwym czasie policji na miejsce interwencji, a tym samym przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa w publicznego.

Od 2019 roku, w nowym budynku funkcjonuje odtworzony Komisariat Policji w Milówce, na działce przekazanej przez Starostę.

W 2020 roku, Komisariat Łodygowice przeprowadził się do nowego budynku, który wybudowany został na działce przekazanej przez gminę Łodygowice.

Przestępczość

Tabela 29 Przestępczość kryminalna w Powiecie Żywieckim w latach 2017 – 2018.

Kategoria przestępstw	Dochodzenia i śledztwa wszczęte		Procentowy wskaźnik wykrycia	
	2017	2018	2017	2018
Dane ogólne	1978	2021	81,44	89,90
Razem przestępstwa o charakterze kryminalnym	1234	1270	72,20	575,93
Przestępstwa przeciwko mieniu	754	755	59,55	87,49
Kradzież z włamaniem	114	111	42,40	54,30
Kradzież cudzej rzeczy	185	173	39,25	37,02
Przestępstwa rozbójnicze	13	9	86,67	100,00
Przestępstwa przeciwko zdrowiu i życiu	142	103	88,61	94,55
Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii	61	65	95,87	100,00

Źródło: Dane z KPP w Żywcu.

W roku 2018 charakteryzował się podobną jak w latach poprzednich, przeciwko mieniu, kradzieży z włamaniem oraz przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, kradzieży cudzej rzeczy. Jednocześnie nastąpił znaczny spadek przestępstw przeciwko zdrowiu i życiu. Niestety znacznemu podwyższeniu uległy przestępstwa ilością przestępstw o charakterze kryminalnym.

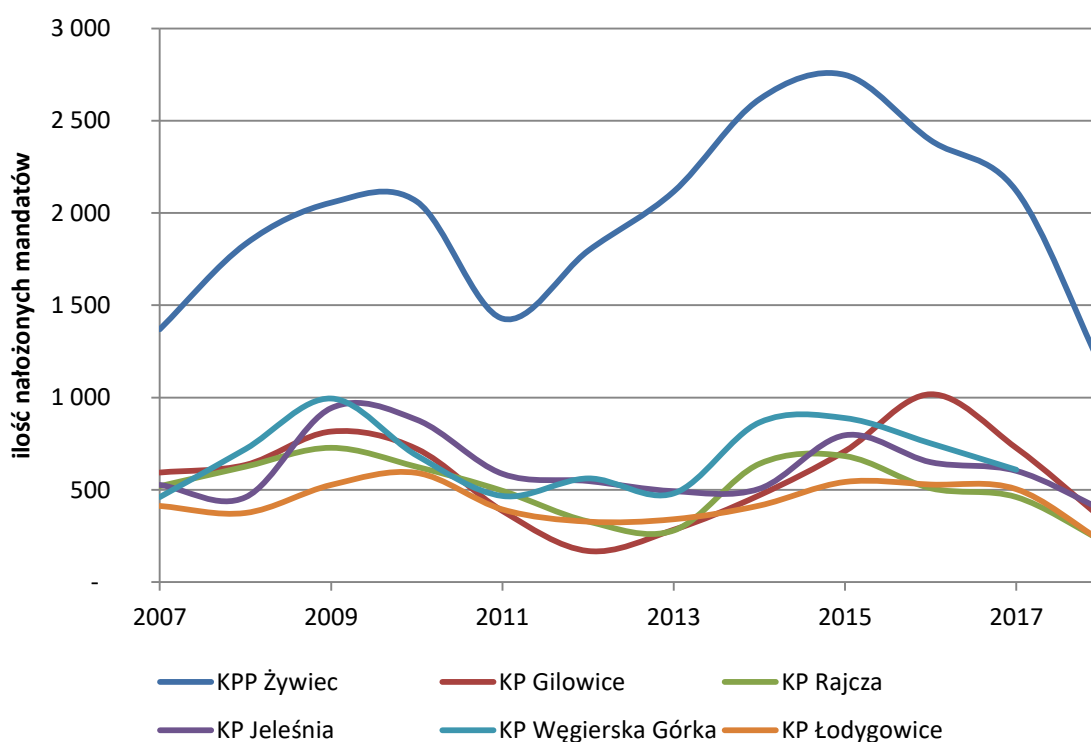
Stan bezpieczeństwa na drogach Powiatu Żywieckiego

Tabela 30 Postępowanie mandatowe w Powiecie Żywieckim w latach 2008 – 2018.

Jednostka	Ilość nałożonych mandatów					
	2008	2010	2012	2014	2016	2018
KPP Żywiec	1 832	2 062	1 795	2 616	2 394	1 158
KP Gilowice	635	722	169	471	1 018	345
KP Rajcza	626	625	329	641	509	225
KP Jeleśnia	460	880	548	506	650	394
KP Węgierska Górka	721	686	562	865	752	415
KP Łodygowice	375	592	328	415	529	222
Sekcja Ruchu Drogowego	8 435	9 593	9 763	10 405	12 553	6 635
Ogółem	13 084	15 160	13 494	15 919	18 405	9 394

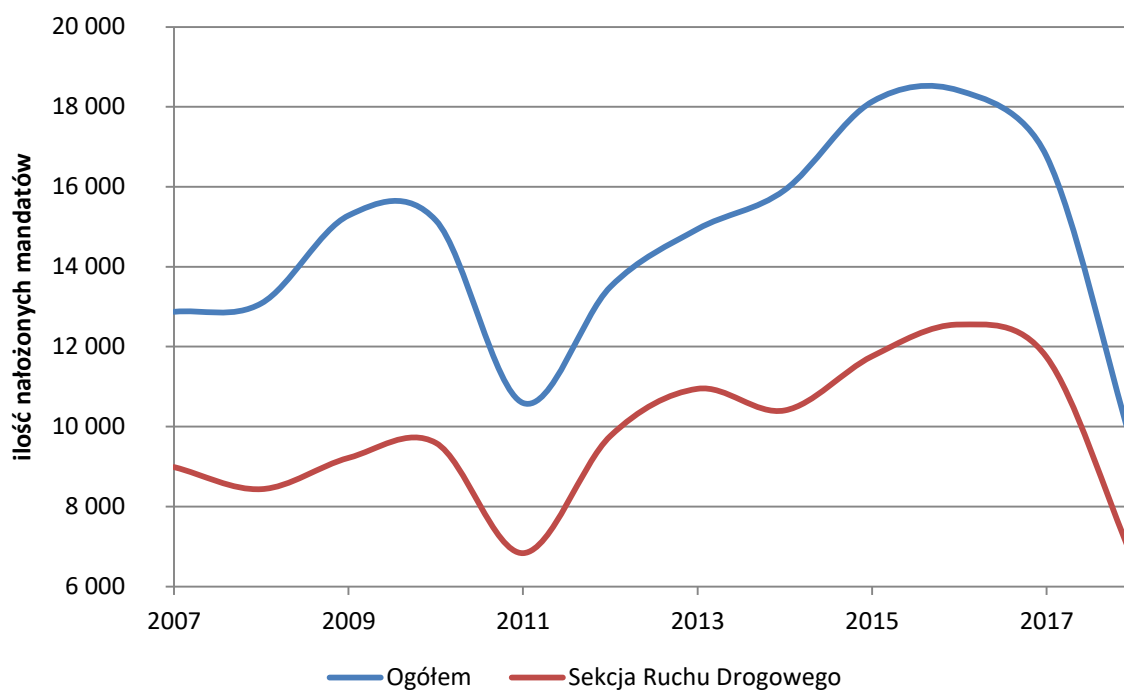
Źródło: Dane z KPP w Żywcu.

Wykres 37 Ilość nałożonych mandatów przez poszczególne Komendy z terenu Powiatu Żywieckiego w latach 2007-2018

Źródło: Dane z KPP w Żywcu.

Wykres 38 Ilość nałożonych mandatów przez Komendy z terenu Powiatu Żywieckiego ogółem oraz Sekcję Ruchu Drogowego w latach 2007 - 2018

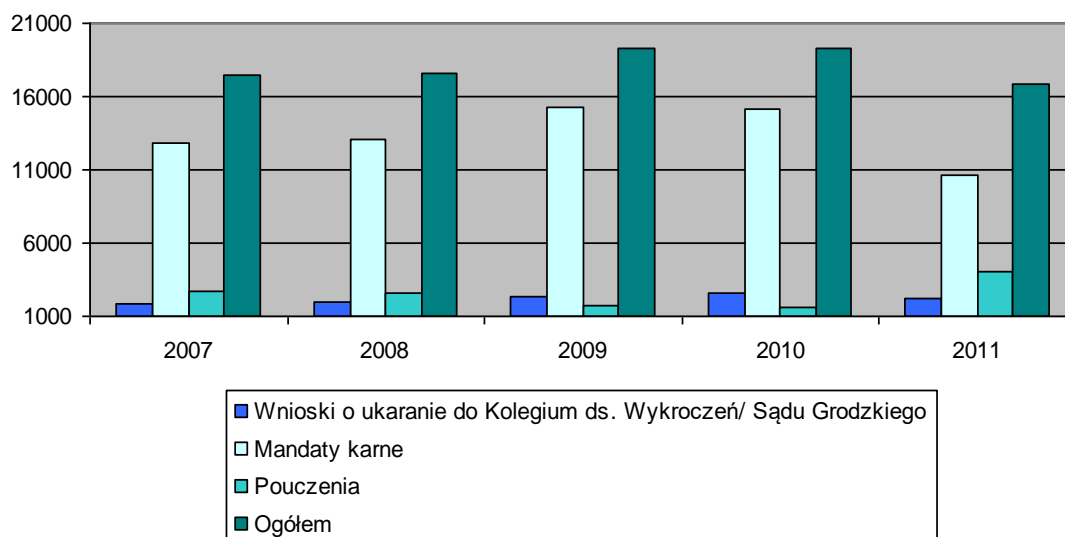
Źródło: Dane z KPP w Żywcu.

Tabela 31 Ilość wypadków, kolizji, rannych i ofiar śmiertelnych w Powiecie Żywieckim w latach 2009 – 2011.

Wyszczególnienie	2016	2017	2018
Ilość wypadków drogowych	147	121	93
Ilość kolizji drogowych	1399	1151	1334
Ilość rannych	205	150	136
Ilość ofiar śmiertelnych	4	10	3

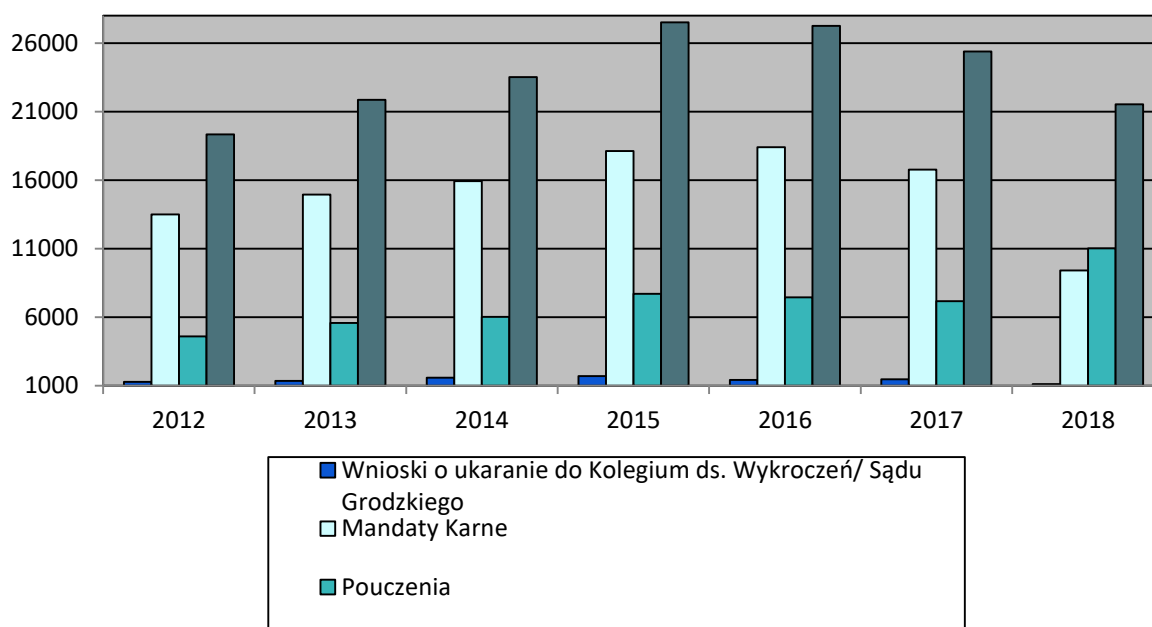
Źródło: Dane z KPP w Żywcu.

Tabela 32 Zwalczanie wykroczeń w Powiecie Żywieckim w latach 2007 – 2011.

Źródło: Dane z KPP w Żywcu.

Tabela 33 Zwalczanie wykroczeń w Powiecie Żywieckim w latach 2012 – 2018.

Źródło: Dane z KPP w Żywcu.

Niepokojący jest fakt wysokiej liczby kolizji drogowych oraz wypadków a także osób poszkodowanych w tych zdarzeniach. Związane jest to najprawdopodobniej ze słabym stanem dróg na terenie powiatu oraz brakiem obwodnic i dróg tranzytowych.

5.2. Straż pożarna

Na terenie Powiatu Żywieckiego bezpieczeństwo przeciwpożarowe zapewniają:

1. Powiatowa Państwowa Straż Pożarna w Żywcu – pracuje w niej 70 osób, w tym 64 w Jednostce Ratowniczo – Gaśniczej oraz 6 dyżurnych operacyjnych.

Liczba pojazdów, którymi dysponuje wraz z ich specyfikacją oraz wykaz sprzętu, którym dysponuje jednostka.

- a) Samochody jakimi dysponuje JRG w Żywcu to:

- Jeden terenowy samochód ratowniczo-gaśniczy GBA 2,5/24 na podwoziu Renault,
- Dwa terenowe samochody ciężkie ratowniczo-gaśnicze GCBA 5/32 na podwoziu Scania oraz Renault,
- Jeden terenowy samochód ratownictwa drogowego SRt na podwoziu Scania z żurawiem zamontowanym z tyłu pojazdu oraz wyposażonym w sprzęt hydrauliczny i pneumatyczny do likwidacji zdarzeń w infrastrukturze komunikacyjnej,
- Jeden samochód SHD 25 z podnośnikiem hydraulicznym o wysięgu 25 metrów,
- Dwa samochody terenowe rozpoznawczo ratownicze SLRR na podwoziu Nissan oraz Toyota,
- Jeden samochód do przewozu sprzętu SLKw na podwoziu Mercedes,
- Przyczepy transportowe do przewozu łodzi, pontonu, quada, pompy szlamowej wysokiej wydajności oraz agregat prądotwórczy o mocy 40 kW,
- Sprzęt ratowniczy to między innymi: sprzęt ochrony dróg oddechowych firmy MSA Auer, sprzęt hydrauliczny, sprzęt pneumatyczny, piły do drewna, piły do stali i betonu, sprzęt do udzielania pomocy przedmedycznej, agregaty prądotwórcze przenośne oraz przewoźne, sprzęt wykrywczy i pomiarowy, sprzęt burzący, itp.

- b) Samochody jakimi dysponuje KP PSP w Żywcu:

- Jeden samochód do przewozu osób Mikrobis 9 osobowy na podwoziu Renault,
- Dwa samochody operacyjne SLOp na podwoziu Volkswagen Passat oraz Ssang Yong,

2. Ochotnicza Straż Pożarna – na terenie Powiatu funkcjonują 64 jednostki OSP w tym 26 jednostek OSP włączonych jest do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego oraz 38 pozostałych jednostek OSP. Ilość druhów we wszystkich jednostkach powiatu żywieckiego to około 3650 osób. Sprzęt który posiadają OSP jest coraz bardziej nowocześniejszy. Jednak w skład ich wyposażenia nadal wchodzi starszy sprzęt, sprawny głównie dzięki stałemu staraniu szerokiej rzeszy ludzi dobrej woli.

Strażacy z OSP są mocno zaangażowani w życie poszczególnych gmin. Uczestniczą we wszystkich działaniach związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego a w szczególności w ratowaniu mienia, usuwaniu skutków klęsk

żywiolowych, zabezpieczaniu imprez kulturalnych i sportowych, a strażnice (przy remizach) stanowią często centra kultury i życia towarzyskiego w gminie.

Utrzymanie bojowe OSP finansowane jest przez gminy. W różnej formie jest w tym Powiat, wspierają działalność i wyposażanie OSP. Zakup taboru samochodowego, bojowego odbywa się w inżynierii finansowej łącząc środki: OSP, gmin, KSRRG, MSWiA, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Samorządu Wojewódzkiego, firm ubezpieczeniowych i sponsorów.

Stan bezpieczeństwa pożarowego

Tabela 34 Ilość zdarzeń zaistniałych na terenie Powiatu Żywieckiego w latach 2006 – 2018.

Rok		Pożary	Miejscowe zagrożenia	Alarmy fałszywe	Razem
2006	Ilość	266	697	9	972
	Straty w tys.	5 130,50 zł	2 553,50 zł	0	7 684,00 zł
	Uratowane mienie w tys.	50 286,00 zł	778,00 zł	0	51 064,00 zł
2007	Ilość	497	1180	11	1687
	Straty w tys.	7 244,00 zł	992,20 zł	0	8 236,20 zł
	Uratowane mienie w tys.	19 955,00 zł	3 018,00 zł	0	22 973,00 zł
2008	Ilość	342	1155	18	1515
	Straty w tys.	4 214,90 zł	1 265,30 zł	0	5 480,20 zł
	Uratowane mienie w tys.	30 727,00 zł	1 910,00 zł	0	32 637,00 zł
2009	Ilość	356	1208	23	1587
	Straty w tys.	3 998,60 zł	1 941,20 zł	0	5 939,80 zł
	Uratowane mienie w tys.	32 327,00 zł	12 668,00 zł	0	44 995,00 zł
2010	Ilość	439	1776	25	2240
	Straty w tys.	3 913,10 zł	2 035,60 zł	0	5 948,70 zł
	Uratowane mienie w tys.	74 582,00 zł	5 495,00 zł	0	80 077,00 zł
2011	Ilość	744	870	21	1635
	Straty w tys.	3 655,40 zł	2 837,30 zł	0	6 492,70 zł
	Uratowane mienie w tys.	88 146,00 zł	1 587,00 zł	0	89 733,00 zł
2012	Ilość	754	644	31	1429
	Straty w tys.	6 869,30 zł	2 388,60 zł	0	9 257,90 zł
	Uratowane mienie w tys.	80 340,00 zł	2 086,00 zł	0	82 426,00 zł
2013	Ilość	351	661	40	1052
	Straty w tys.	2 684,40 zł	2 682,00 zł	0	5 366,40 zł

	Uratowane mienie w tys.	52 821,00 zł	3 703,00 zł	0	56 524,00 zł
2014	Ilość	693	1273	59	2025
	Straty w tys.	2 724,30 zł	2 063,40 zł	0	4 787,70 zł
	Uratowane mienie w tys.	50 394,00 zł	1 777,00 zł	0	52 171,00 zł
2015	Ilość	534	828	60	1422
	Straty w tys.	2 424,50 zł	2 483,40 zł	0	4 907,90 zł
	Uratowane mienie w tys.	60 292,00 zł	1 720,00 zł	0	62 012,00 zł
2016	Ilość	497	998	83	1578
	Straty w tys.	3 909,80 zł	2 265,30 zł	0	6 175,10 zł
	Uratowane mienie w tys.	40 676,00 zł	24 305,00 zł	0	64 981,00 zł
2017	Ilość	569	1366	88	2023
	Straty w tys.	7 925,70 zł	1 860,30 zł	0	9 786,00 zł
	Uratowane mienie w tys.	53 649,00 zł	1 570,00 zł	0	55 219,00 zł
2018	Ilość	436	985	101	1522
	Straty w tys.	7 001,80 zł	2 714,70 zł	0	9 716,50 zł
	Uratowane mienie w tys.	58 688,00 zł	1 991,00 zł	0	60 679,00 zł
łącznie	Ilość	6478	13641	569	20687
	Straty w tys.	61 696,30 zł	28 082,80 zł	0	89 779,10 zł
	Uratowane mienie w tys.	692 883,00 zł	62 608,00 zł	0	755 491,00 zł

Źródło: Dane z KPSP w Żywcu.

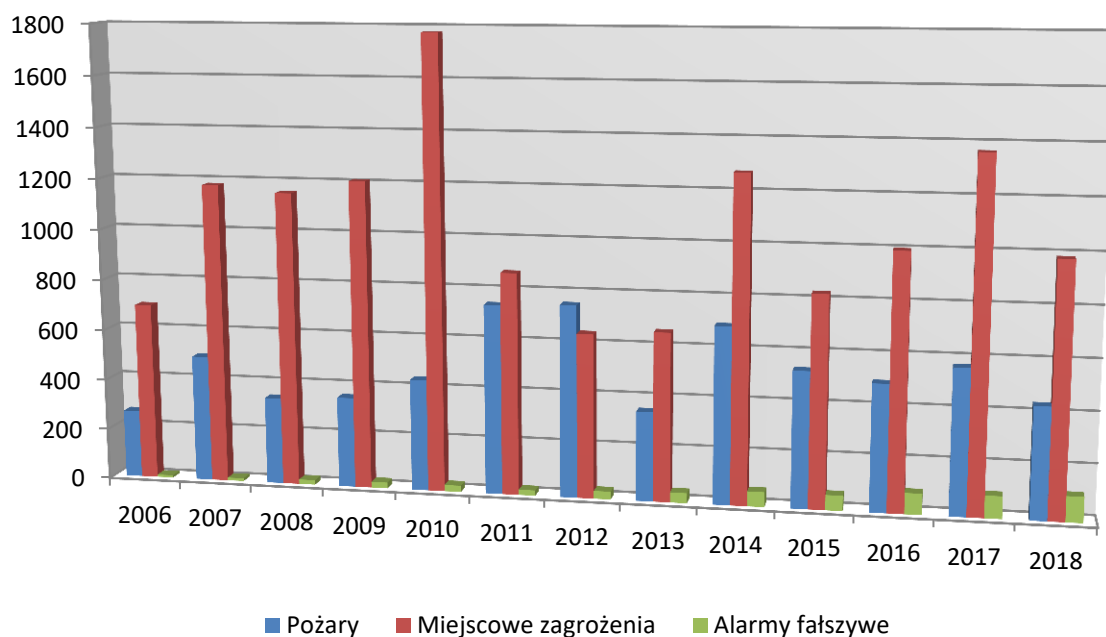
Na terenie Powiatu Żywieckiego jednostki straży pożarnej brały udział w likwidacji skutków 6 891 zdarzeń, średnia z lat 2009 – 2012, z czego pożary stanowiły 33%, miejscowe zagrożenia 65%, fałszywe alarmy 2% wszystkich zdarzeń

Tabela 35 Osoby poszkodowane w zdarzeniach w Powiecie Żywieckim w latach 2010 i 2011.

Gmina	2010			2011			2017			2018		
	Ilość zdarzeń	Ofiary śmiertelne	Ranni strażacy	Ilość zdarzeń	Ofiary śmiertelne	Ranni	Ilość zdarzeń	Ofiary śmiertelne	Ranni	Ilość zdarzeń	Ofiary śmiertelne	Ranni
Żywiec	435	4	1	400	4	0	462	6	67	396	1	74
Węgierska Górka	321	2	0	57	0	0	183	0	29	110	1	28
Ujsoly	47	0	0	143	0	0	55	0	3	66	2	5
Świnna	75	0	0	52	0	0	72	0	13	41	0	11
Ślemień	36	1	0	31	0	0	52	0	4	46	0	13
Rajcza	78	0	0	199	1	0	93	3	16	61	1	8
Radziechowy-Wieprz	119	2	0	21	1	0	180	1	20	126	1	25
Milówka	113	0	0	59	3	0	108	0	14	92	0	10
Łodygowice	224	0	1	135	2	2	127	1	21	121	0	23
Łękawica	89	0	0	65	0	0	75	1	7	39	0	10
Lipowa	144	1	0	203	0	1	146	0	16	107	0	18
Koszarawa	22	1	0	8	0	0	30	0	2	21	0	3
Jeleśnia	264	3	0	101	0	0	197	1	20	143	4	26
Gilowice	65	0	0	59	1	0	58	0	17	51	0	21
Czernichów	208	0	0	102	2	0	185	1	19	129	0	23
Razem	2240	14	2	1635	14	3	2023	14	268	1549	10	298

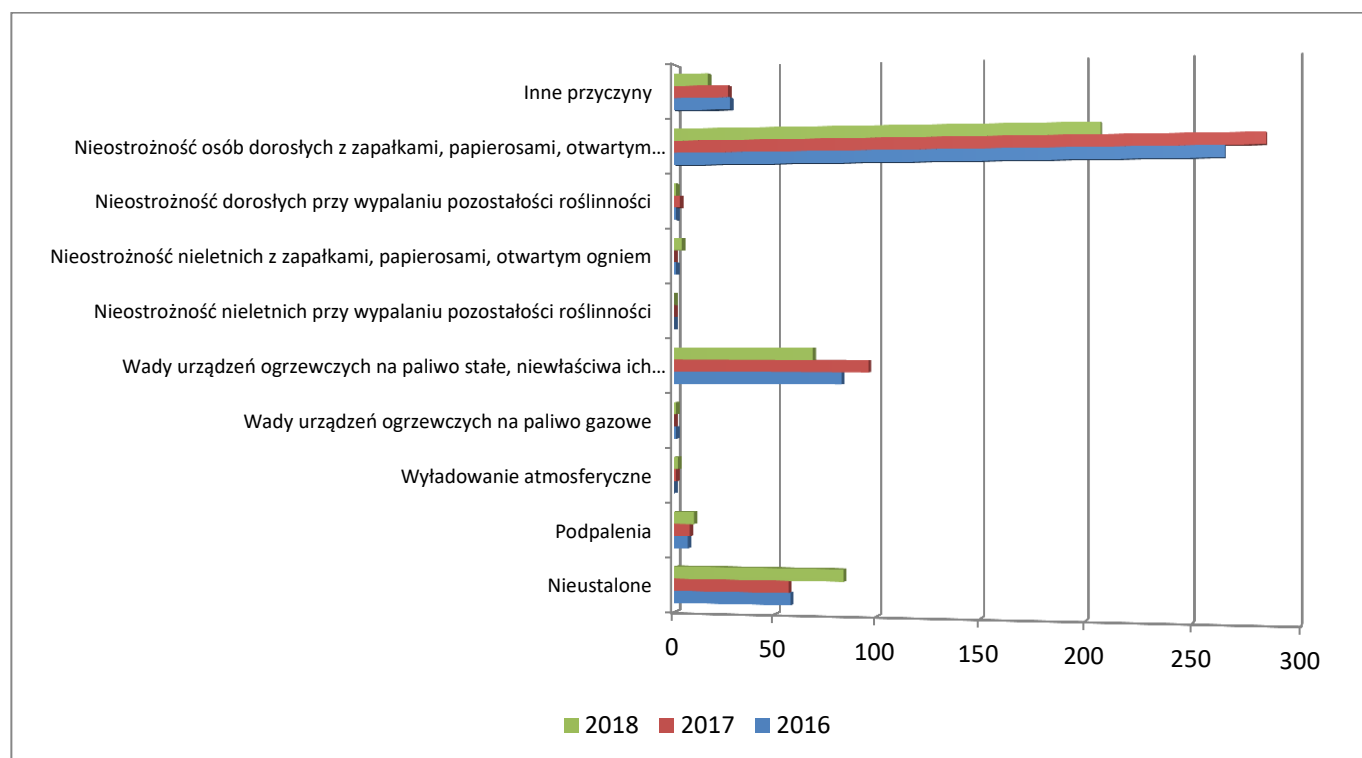
Źródło: Dane z KPSP w Żywcu.

Wykres 39 Statystyka wyjazdów Jednostek Ratunkowo - Gaśniczych Żywiec w latach 2006 – 2018.

Źródło: Dane z KPSP w Żywcu.

Wykres 40 Pożary wg przyczyny powstawania w Powiecie Żywieckim w latach 2009 – 2011.

Źródło: Dane z KPSP w Żywcu.

5.3. Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe - Grupa Beskidzka Szczyrk

Grupa Beskidzka GOPR działa na terenie Beskidu Śląskiego, Beskidu Żywieckiego, Beskidu Małego, oraz zachodniej części Beskidu Makowskiego. Jest to obszar około 2500 km², podzielony na 6 rejonów. Służbą ratowniczą zabezpiecza w sezonie zimowym czterdzieści pięć stacji ratunkowych, z czego pięć stacji jest czynnych cały rok.

Ratownicy Grupy Beskidzkiej oprócz wąskiej kadry zawodowej – to ochotnicy, którzy swój wolny czas poświęcają na to, aby nieść pomoc ludziom jej potrzebującym w górach bez względu na porę roku, dnia, nocy czy stan pogody.

Wysokość dotacji Powiatu Żywieckiego dla GOPR Grupa Beskidzka Szczyrk:

w 2006 r. – 3 500 zł,
w 2007 r. – 3 500 zł,
w 2008 r. – 3 500 zł,
w 2009 r. – 4 000 zł,
w 2010 r. – 4 000 zł,
w 2011 r. – 4 500 zł,
w 2012 r. – 4 500 zł,
w 2013 r. – 2018 r. – co roku 4 000 zł.¹⁸

Powyższe dotacje pomogły w uzupełnieniu podstawowego sprzętu drużyn ratownictwa górskiego.

5.4. Beskidzkie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Oddział Żywiec

Zapewnieniem bezpieczeństwa mieszkańcom Powiatu jak i turystom przebywającym i odpoczywającym nad wodą m. in. na Jeziorze Żywieckim, zajmuje się Beskidzkie WOPR Oddział Żywiec. Mając na uwadze konieczność istnienia takiej jednostki na terenie Powiatu oraz doceniając wkład w poprawę bezpieczeństwa na akwenach wodnych Powiatu Żywieckiego wspiera Beskidzki WOPR Oddział Żywiec. Oddział ten otrzymał następujące dotacje:

w 2006 r. – 2 500 zł,
w 2007 r. – 2 500 zł,
w 2008 r. – 3 000 zł,
w 2009 r. – 3 500 zł,
w 2010 r. – 4 000 zł,
w 2011 r. – 3 000 zł,
w 2012 r. – 3 000 zł.
w 2013 r. – 2018 r. – co roku 2 700 zł.¹⁹

Dotacje te zostały wykorzystane między innymi na zakup paliwa, utrzymanie łodzi, zaopatrzenie apteczek dla drużyn ratowniczych oraz zabezpieczenie imprez organizowanych na wodzie.

¹⁸ Dane z Wydziału Turystyki, Kultury Sportu i Promocji Powiatu, Starostwa Powiatowego w Żywcu.

¹⁹ Dane z Wydziału Turystyki, Kultury Sportu i Promocji Powiatu, Starostwa Powiatowego w Żywcu.

5.5. Monitoring przeciwpowodziowy

W Powiecie Żywieckim istnieje Lokalny System Monitoringu i Ostrzeżeń Powodziowych (LSMOP) dla Powiatu Żywieckiego. Został on stworzony ze środków Banku Światowego oraz środków własnych Powiatu. System ten koordynuje Wydział Zarządzania Kryzysowego mający swoją siedzibę przy ul. Ks. Słonki w Żywcu.

Ze względu na charakterystyczną topografię terenu powiatu (góry, duże spadki terenu, zabudowa skoncentrowana nad brzegami cieków) przy tworzeniu systemu główny nacisk położono na możliwość prognozowania wielkości przepływu wody w korytach rzecznych w oparciu o posiadane dane ze stacji opadowych. Obecnie w systemie pracuje 27 posterunków pomiarowych z czego 25 zbiera dane o opadach i innych parametrach atmosfery. Dwa z posterunków są typowymi posterunkami wodowskazowymi zbierającymi wyłącznie informacje o stanie wód. Posterunki te działają w systemie telemetrycznym. Pomiary dokonywane są z częstotliwością co 10 minut.

W chwili obecnej informacje uzyskiwane z systemu wykorzystywane są głównie przez powiatowe struktury Zarządzania Kryzysowego. Prowadzona jest bieżąca analiza i archiwizacja otrzymywanych z terenu danych. Dane ze stacji pomiarowych udostępnione zostały wszystkim zainteresowanym na stronie internetowej Starostwa Żywieckiego (<http://zywiec.powiat.pl>) oraz na ogólnodostępnej stronie LSMOP. Od czasu utworzenia, dzięki staraniom Wydziału Zarządzania Kryzysowego, system był kilkakrotnie rozbudowywany i modernizowany. W chwili obecnej, z uwagi na znikome środki przeznaczone na jego utrzymanie systemowi grozi likwidacja.

Na wypadek powstania na terenie Powiatu Żywieckiego sytuacji kryzysowej w Wydziale Zarządzania Kryzysowego zostały opracowane szczegółowe plany (m.in.: Plan Obrony Cywilnej, Plan Reagowania Kryzysowego, Plan Ewakuacji) precyzujące działania i sposób ich realizacji przez właściwe służby na wypadek powstania zagrożenia. Dokumenty te znajdują się w Wydziale Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Żywcu. Tam też znajdują się oryginały (kopie udostępniono gminom) map terenów zagrożonych zatopieniami w wyniku powodzi.

5.6. Inspekcje

Powiat posiada właściwie zorganizowane, rozlokowane służby i inspekcje odpowiedzialne za bezpieczeństwo publiczne.

Do inspekcji możemy zaliczyć:

1. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, która jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:
 - a) higieny środowiska,
 - b) higieny pracy w zakładach pracy,
 - c) higieny radiacyjnej,
 - d) higieny procesów nauczania i wychowania,
 - e) higieny wypoczynku i rekreacji,

- f) zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- g) higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.

W celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

2. Powiatowy Inspektorat Weterynarii, który realizuje zadania z zakresu ochrony zdrowia zwierząt oraz bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego w celu zapewnienia ochrony zdrowia publicznego. Inspekcja wykonuje swoje zadania w szczególności między innymi przez:

- a) zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych,
- b) badania kontrolne zakażeń zwierząt,
- c) badanie zwierząt rzeźnych oraz produktów pochodzenia zwierzęcego,
- d) sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego, w tym nad wymaganiami weterynaryjnymi przy ich produkcji, umieszczaniu na rynku oraz sprzedaży bezpośredniej.

5.7. Działania organów Powiatu

Celem realizacji zadań Starosty jako zwierzchnika nad powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami, w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, utworzona została Zarządzeniem Nr 97/2002 Starosty Żywieckiego z dnia 14 stycznia 2002 roku: – Komisja Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli. Do jej zadań należy m.in.:

- ocena zagrożeń porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na terenie powiatu;
- opiniowanie pracy Policji i innych powiatowych służb, inspekcji i straży, a także jednostek organizacyjnych wykonujących na terenie powiatu zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli;
- opiniowanie projektów programów współdziałania Policji i innych powiatowych służb, inspekcji i straży oraz jednostek organizacyjnych wykonujących na terenie powiatu zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli.

Radni Powiatowi dostrzegając wagę zagadnień dotyczących porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli starają się rozwiązać problemy i prewencyjnie zapobiegać ich powstawaniu. W dniu 25 stycznia 2016 roku Uchwałą nr XIII/138/2016 Rady Powiatu przyjęty został „Powiatowy Program Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego na lata 2016-2019”.

Założeniem Programu jest kształtowanie i rozwiązywanie obywatelskich postaw wśród społeczności lokalnej dla pełnej solidarności i współpracy ze służbami administracji państwowej w warunkach zagrożeń związanych z przestępczością kryminalną, gospodarczą oraz klęskami żywiołowymi, a także zagrożeniami zdrowia, oraz w warunkach szczególnych takich jak wojna, czy też atak terrorystyczny.

Celem Programu jest zapobieganie przestępczości i zapewnienie bezpieczeństwa obywatelom w szkole, w miejscu pracy, na ulicy w trakcie spotkań, wieców, manifestacji, w czasie powodzi, pożaru a także w czasie zagrożeń zdrowia i życia jak i warunkach szczególnych tj. w czasie wojny czy też ataku terrorystycznego.

Zasięg działania Programu obejmuje Powiat Żywiecki a czas jego trwania obejmuje lata 2016-2019 z możliwością przedłużenia. Realizatorami Programu są: samorząd lokalny, jednostki administracji zespolonej oraz organy administracji rządowej.

Uchwałą Nr XXVII/235/2017 podjętą w dniu 27 marca 2017 roku Rada Powiatu przyjęła program dotyczący przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ochronie ofiar przemocy w rodzinie w powiecie żywieckim na lata 2017-2021.

Głównym celem programu jest zmniejszenie częstotliwości występowania zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu żywieckiego. Wyszczególniono cele szczegółowe programu:

- 1) Zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie poprzez podniesienie świadomości społecznej oraz ograniczenie zaburzeń życia społecznego związanych z występowaniem przemocy.
- 2) Zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar i świadków przemocy w rodzinie.
- 3) Zapobieganie stosowaniu przemocy w rodzinie.
- 4) Poprawa skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy oraz monitorowanie zjawisk przemocy w rodzinie.

6. OCENA DOTYCHCZASOWYCH EFEKTÓW REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU POWIATU ŻYWIECKIEGO NA LATA 2006 – 2012

Tabela 36 Zadania ze Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego w latach 2000 – 2004 oraz w latach 2006-2012.

Cele główne Strategii Rozwoju Powiatu	Ilość zadań 2001 – 2004			Ilość zadań 2006 – 2012		
	ogółem	zakończone	coroczne	ogółem	zakończone	coroczne
Trwały rozwój gospodarczy we wszystkich gminach	93	53	2	96	196	5
Zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców	46	54		25	159	18
Poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych	141	54	3	56	89	
Eliminacja zagrożeń środowiskowych i ochrona środowiska	63	39		62	26	11
Razem	343	200	5	239	470	34

W latach 2010 – 2012 Powiat Żywiecki zrealizował poniższą liczbę zadań z przewidzianych do realizacji (pierwsza liczba - zadania planowane ogółem, druga - zrealizowane w całości lub części):

		Ilość zadań 2001-2004		Ilość zadań 2006-2012	
		plan	wykona nie	plan	wykona nie
C1 TRWAŁY ROZWÓJ GOSPODARCZY WE WSZYSTKICH GMINACH					
C11 rozwój usług turystycznych		78	30	9	186
C12 zachowanie przestrzennych walorów Powiatu		9	2	21	10
C13 rozwój małej i średniej przedsiębiorczości		10	5	8	0
C14 utrzymanie i rozwój rolnictwa		19	3	16	0
C15 uatrakcyjnienie wizerunku powiatu i stworzenie warunków do inwestowania		15	15	14	0
C16 Uatrakcyjnienie wizerunku powiatu i stworzenie warunków do inwestowania		0	0	27	0
C17 aktywizacja zawodowa mieszkańców		2	2	1	0
C18 integracja z UE		1	1	0	0
C2 ZWIEKSZENIE SZANS ROZWOJU OSOBISTEGO MIESZKAŃCÓW					
C21 wyrównywanie poziomu bazy materialnej szkolnictwa		65	35	12	92
C22 podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców		2	2	1	12
C23 podniesienie poziomu integracji społeczeństwa powiatu i zwiększenie ich identyfikacji z powiatem		38	31	8	55
C24 Aktywizacja zawodowa mieszkańców		0	0	4	0
C3 POPRAWA WARUNKÓW BYTOWYCH MIESZKAŃCÓW I PRZYJEZDNYCH					
C31 poprawa zdrowotności, promocja zdrowia oraz zwiększenie dostępności usług społecznych		76	36	37	47
C32 sprawny system komunikacji drogowej i kolejowej		49	35	9	30
C33 zwiększenie dostępności usług dla przyjezdnych i mieszkańców		10	3	10	12
C34 podniesienie standardu mieszkalnictwa		3	1	0	0
C35 usprawnienie organizacji zarządzania i współpracy w powiecie i w gminach		10	5	0	0
C36 podniesienie poziomu bezpieczeństwa na terenie powiatu		28	15	0	0
C4 ELIMINACJA ZAGROŻEŃ ŚRODOWISKOWYCH I RACJONALIZACJA OCHRONY ŚRODOWISKA					
C41 podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców		20	10	13	9
C42 zmniejszenie ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska		61	26	23	2
C43 Obniżenie ładunków zanieczyszczeń emitowanych przez przemysł		0	0	1	0
C44 zachowanie terenów cennych pod względem przyrodniczym		13	2	9	0
C45 właściwe kształtowanie istniejących walorów środowiskowych		12	1	12	12
C46 racjonalizacja ochrony środowiska		1	0	4	3

Do najważniejszych zadań zrealizowanych przez Powiat Żywiecki w latach 2006 – VIII.2013 oraz w okresie obowiązywania Strategii należą:

1. W zakresie zadań oświatowych:

- a) założenie pierwszej wyższej uczelni zawodowej na Żywiecczyźnie: Beskidzkiej Wyższej Szkoły Turystyki - obecnie Beskidzka Wyższa Szkoła Umiejętności,
- b) utworzenie Samorządowej Szkoły Muzycznej II Stopnia w Żywcu,
- c) wykup budynków Zespołu Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Węgierskiej Górze i Zespołu Szkół Samochodowych w Żywcu,
- d) uporządkowanie kształcenia ponadgimnazjalnego (w zakresie kierunków, liczby oddziałów oraz utworzenie szkół policealnych),
- e) dokonano adaptacji poddasza w I LO im. M. Kopernika dla celów edukacyjnych, w budynku wyremontowano i osuszono piwnice oraz zainstalowano stacje podwyższania ciśnienia w instalacji hydrantowej,
- f) wykonano termomodernizacje obiektów oświatowych: budynków szkoły i internatu Zespołu Szkół Mechaniczno-Elektrycznych, budynku Zespołu Szkół Budowlano-Drzewnych, obiektów warsztatowych Powiatowego Centrum Kształcenia Praktycznego przy ul. Szkolnej oraz przy ul. KEN 3 gdzie dodatkowo zamontowano nowatorski system podgrzewania wody użytkowej przy pomocy pompy ciepła oraz instalacji kolektorów słonecznych, dokonano częściowej termomodernizacji Zespołu Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących w Żywcu Moszczenicy,
- g) wybudowano salę gimnastyczną przy Zespole Szkół Ekonomiczno – Gastronomicznych w Żywcu,
- h) Wybudowano w ramach programu „moje boisko -Orlik 2012.” obiekty sportowe i zaplecze socjalne przy Zespole Szkół Ogólnokształcących im. M. Konopnickiej w Milówce dodatkowo remontując szatnie i łazienki obok sali gimnastycznej.

2. W zakresie bezpieczeństwa mieszkańców:

- a) przygotowanie i wdrożenie w życie Lokalnego Systemu Monitoringu i Ostrzeżeń Przeciwpowodziowych, sfinansowanego przez Biuro Koordynacji Projektu Banku Światowego we Wrocławiu , w ramach którego:
 - utworzono jeden z największych w Polsce systemów monitoringu przeciwpowodziowego,
 - wybudowano 4 progi wodne na rzece Koszarawie, mających znaczenie dla ochrony przeciwpowodziowej Żywiecczyzny,
 - utworzono Powiatową Grupę Ratownictwa Wodnego,
 - zakupiono nowoczesną łódź ratunkową dla potrzeb WOPR-u Żywieckiego,
- b) utworzono Powiatowe Centrum Powiadamiania Ratunkowego,
- c) przeprowadzono remont budynku Komendy Powiatowej Policji w Żywcu,
- d) rozbudowa i modernizacja LSMOP realizowane ze środków INTERREG IIA oraz RPO Województwa Śląskiego,
- e) doposażenie KPPSP w sprzęt specjalistyczny do ratownictwa powodziowego oraz m modernizacja systemu awaryjnego zasilania (INTERREG IIIA),

- f) wydanie podręcznego informatora „Bezpieczeństwo, kultura, tradycja” (finansowanie ze środków Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Republika Słowacka),
- g) Utworzenie zintegrowanej powiatowej sieci łączności radiowej (finansowanie ze środków Programu Współpracy Transgranicznej Polska- Republika Słowacka),
- h) Wykonanie map terenów zalewowych i zagrożonych sypkami powodziowymi (finansowanie ze środków RPO Województwa Śląskiego).

3. W zakresie inwestycji w infrastrukturę komunikacyjną:

Powiat przez swoją jednostkę Powiatowy Zarząd Dróg w Żywcu, przeprowadził remont generalny dróg powiatowych co obrazuje tabela nr 37.

Tabela 37 Wydatki na remonty/utrzymanie dróg i mostów powiatowych (bez zimowego utrzymania dróg) w latach 2006-2011 r.

Rok	Wyszczególnienie	Kwota wydatków	Źródła finansowania				
			Środki własne	Środki UE	Budżet Państwa	Gminy	Inne
2006	Remonty dróg	4 206 610,00	3 438 599,00		56 000,00	712 011	
	Remonty mostów	65 241,00	38 032,00				27 209
	Oznakowanie poziome	4 691,00	4 691				
	Oznakowanie pionowe	56 988,00	56 988				
	Bariery energochłonne	0,00					
	Utrzymanie zieleni	70 048,00	26 205			2 945	40 898
RAZEM ROK 2006		4 403 578	3 564 515	0	56 000	714 956	68 107
2007	Remonty dróg	5 293 599	3 486 890	40 650	1 510 059	51 000	205 000
	Remonty mostów	990 585	580 327		410 258		
	Oznakowanie poziome	1 430	1 430				
	Oznakowanie pionowe	19 098	19 098				
	Bariery energochłonne	2 046	2 046				
	Utrzymanie zieleni	6 879	6 879				
RAZEM ROK 2007		6 313 637	4 096 670	40 650	1 920 317	51 000	205 000
2008	Remonty dróg	6 194 478	3 420 183	51 332	1 915 309	807 654	
	Remonty mostów	936 373	936 373				
	Oznakowanie poziome	20 442	20 442				
	Oznakowanie pionowe	17 188	17 188				
	Bariery energochłonne	125 938	125 938				
	Utrzymanie zieleni	68 546	68 546				
RAZEM ROK 2008		7 362 965	4 588 670	51 332	1 915 309	807 654	0
2009	Remonty dróg	12 498 100	5 226 902	5 764 887	1 305 311	141 000	60 000
	Remonty mostów	5 046 298	1 908 783	422 878	2 214 637		500 000
	Oznakowanie poziome	45 183	45 183				
	Oznakowanie pionowe	45 565	45 565				
	Bariery energochłonne	120 452	120 452				
	Utrzymanie zieleni	118 719	118 719				
RAZEM ROK 2009		17 874 317	7 465 604	6 187 765	3 519 948	141 000	560 000

2010	Remonty dróg	29 170 782	8 528 367	7 546 333	10 997 673	2 098 409	
	Remonty mostów	12 787 906	2 503 063	4 667 211	2 383 250	226 382	3 008 000
	Oznakowanie poziome	1 667	1 667				
	Oznakowanie pionowe	69 432	69 432				
	Bariery energochłonne	74 689	74 689				
	Utrzymanie zieleni	36 936	36 936				
RAZEM ROK 2010		42 141 412	11 214 154	12 213 544	13 380 923	2 324 791	3 008 000
2011	Remonty dróg	24 320 207	4 652 008	7 826 585	10 988 110	853 504	
	Remonty mostów	3 194 322	515 557	1 059 225	1 619 540		
	Oznakowanie poziome	61 973	58 473				3 500
	Oznakowanie pionowe	81 928	78 928				3 000
	Bariery energochłonne	182 862	182 862				
	Utrzymanie zieleni	139 935	139 935				
RAZEM ROK 2011		27 981 227	5 627 763	8 885 810	12 607 650	853 504	6 500
WYDATKI OGÓŁEM		106 077 136	36 557 376	27 379 101	33 400 147	4 892 905	3 847 607

Źródło: Dane z PZD na dzień 03.09.2012 r.

4. W zakresie turystyki i sportu:

Dzięki środkom RPO Województwa Śląskiego oraz Powiatu zrealizowano szereg modernizacji oraz nowych inwestycji w ramach projektu „Infrastruktura okolicy turystycznej”. Powstały m.in.: Parkur i rozprężalnia dla koni przy ZSAiO w Moszczanicy, odkryty basen z zagospodarowaniem dojść i dojazdu w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Zarzeczcu, powstały boiska do gry w mini golfa, boule, siatkówki i kometki przy SSM w Żywcu, zagospodarowano teren obok powiatowych schronisk w Nickulinie, Rycerze Kolonii i na Ożnej oraz w Korbelowie. Wydział Turystyki, Kultury, Sportu i Promocji Powiatu w Żywcu (TKSP) corocznie organizuje „Półmaraton dookoła Jeziora Żywieckiego o Puchar Starosty Żywieckiego”. Najważniejsza tego typu impreza biegowa na Żywiecczyźnie i jedna z największych w Polsce, zgromadziła w 2013 r. na starcie na Rynku Żywieckim, rekordową liczbę 1180 zawodników, m.in. z Kenii, Ukrainy, Białorusi, Słowacji i Polski

5. W dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego Starostwo Powiatowe w Żywcu dzięki środkom Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 oraz własnemu zaangażowaniu, zrealizowało projekt utworzenia parku tematycznego "Od Komorowskich do Habsburgów". Nowatorski projekt obejmował utworzenie Parku Miniatur zawierającego 24 miniatury budowli architektonicznych, najciekawszych zabytków powiązanych z rodzinami Komorowskich i Habsburgów, remont dachu oraz elewacji pałacu Habsburgów tzw. Nowego Zamku w Żywcu. Park miniatur zlokalizowany jest w najbliższym otoczeniu pałacu – w żywieckim parku. Ponadto w wyremontowanych w ramach powyższego zadania czterech salach pałacu zorganizowane są ekspozycje przestrzenne prezentujące tradycję, zwyczaje, organizację życia codziennego kolejnych rodów właścicieli Żywca oraz makiety

elementów architektonicznych pałacu oraz pokazujące jak zmieniał się w ciągu wieków kształt i wygląd zamku w Żywcu .

Starostwo organizuje ciekawe imprezy dla społeczeństwa (mieszkańców i przyjezdnych):

- co roku w związku ze Świątami Wielkanocnymi i Bożonarodzeniowymi organizowane są we wszystkich gminach powiatu żywieckiego warsztaty folklorystyczne, których głównym celem jest zachowanie i kultywowanie bogatych obrzędów oraz zwyczajów związanych z tymi świątami. Służyć temu mają także konkursy plastyczne i literackie kierowane do dzieci i młodzieży zmierzające do większego zainteresowania młodego pokolenia tradycjami świątecznymi ciągle żywymi w naszym regionie. Imprezami takimi są „Wielkanoc w tradycji naszych przodków” oraz „Boże Narodzenie w Beskidach”.

- kolejną imprezą, która na stałe wpisała się do kalendarza imprez powiatu żywieckiego jest Powiatowy Przegląd Orkiestr Dętych, który corocznie gromadzi na żywieckim rynku spore grono wykonawców i miłośników tego gatunku muzyki,

- Starostwo Powiatowe w swoich działaniach promuje także tradycyjną, regionalną kuchnię. Służy temu organizowany cyklicznie powiatowy przegląd potraw regionalnych pod nazwą „Próbowacka jodła beskidzkiego”, którego celem jest propagowanie dań regionalnych typowych dla Żywiecczyny oraz możliwość ich zastosowania we współczesnej kuchni.

- Dni Powiatu Żywieckiego, które organizowane są od 2010 r. mają na celu integrację społeczności naszego powiatu oraz zacieśnienie współpracy w ramach wspólnej promocji regionu. Impreza podzielona jest na dwa etapy: Prezentacje gmin powiatu żywieckiego oraz Powiatowy Przegląd Potraw Regionalnych pn. „Próbowacka Jodła Beskidzkiego”. Ponadto w czasie Dni Powiatu Żywieckiego przewidziane jest wiele atrakcji, takich jak: występy i pokazy artystyczne gmin, rękodzieło czy występy popularnych zespołów. Przewidziane są również atrakcje dla najmłodszych mieszkańców powiatu żywieckiego.

6. W zakresie promocji Powiatu:

Udział w wielu znaczących targach turystycznych w kraju i w Europie, m.in.:

- Utrecht, Berlin, Gdańsk, Poznań, Katowice, Warszawa, Bratysława, Wrocław, Łódź, Kijów.

7. W zakresie ochrony środowiska:

- a) Organizowanie corocznego cyklu imprez pt. „Powiatowe Dnia Lasu” (w trakcie I edycji imprezy zasadzono około 20 tys. drzewek na terenie gmin powiatu),
- b) Wydział Turystyki, Kultury i Sportu i Promocji Powiatu organizuje dwa razy w roku – wiosną i jesienią „wielkie sprzątanie” na terenie Powiatu, czyli Złot Ekologiczny pod nazwą „Czyste Góry”. Głównym założeniem zlotów jest promowanie walorów turystycznych i przyrodniczych Beskidów, ochrona przyrody, integracja młodzieży w zakresie dbałości o środowisko naturalne, rozwijanie sprawności fizycznej, zamiłowania do aktywnego spędzania wolnego czasu.

8. W ramach utrzymania powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych, oraz celem poprawy warunków obsługi klientów oraz warunków pracy, dokonano następujących działań:
- dokonano termomodernizacji obiektu administracyjnego przy ul. Ks. Słonki
 - wykonano częściowy remont- termomodernizację budynku starostwa Powiatowego przy ul. Krasieńskiego,
 - dokonano kapitalnego remontu wraz z termomodernizacją zabytkowego budynku oraz posesji przy ul. Wolności 2 w Żywcu, celem dostosowania do nowoczesnej obsługi klientów Wydziałów Komunikacji oraz Geodezji Starostwa Powiatowego w Żywcu.

Wyniki badań społecznych, których celem było uzyskanie informacji dotyczących oceny działań Starostwa w kontekście realizacji celów strategicznych oraz informacji dotyczących potrzeb i oczekiwań społecznych społeczności lokalnej

W badaniach ankietowych, przeprowadzonych w okresie lipiec-sierpień 2013 r., wśród mieszkańców powiatu żywieckiego, wzięły udział łącznie 154 osoby: 115 kobiet i 39 mężczyzn.

Według struktury wieku, w badaniu wzięło udział 13 osób do 25 roku życia, w tym 12 kobiet, 91 osób w wieku między 26 a 45 lat, w tym 66 kobiet oraz 50 osób powyżej 45 roku życia, w tym 37 kobiet.

Wykształcenie wśród ankietowanych kształtowało się następująco:

- Osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – 7 osób, w tym 7 kobiet
- Osoby z wykształceniem średnim zawodowym – 22 osoby, w tym 16 kobiet
- Osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 3 osoby, w tym 1 kobieta
- Osoby z wykształceniem policealnym – 12 osób, w tym 10 kobiet
- Osoby z wykształceniem wyższym inżynierskim – 2 osoby, w tym 1 kobieta
- Osoby z wykształceniem wyższym licencjackim – 22 osoby, w tym 16 kobiet
- Osoby z wykształceniem wyższym magisterskim – 86 osób, w tym 64 kobiety.

Wśród ankietowanych, aż 150 osób to osoby pracujące, w tym 114 kobiet. Wszystkie te osoby pracują na terenie powiatu żywieckiego. Pozostałe 4 osoby są osobami niepracującymi (w tym 1 kobieta).

Wśród ankietowanych poruszono 4 kwestie:

1. Ocena dotychczasowych działań Powiatu w zakresie różnych obszarów.
2. Ocena warunków życia w Powiecie żywieckim w zakresie różnych obszarów życia.
3. Ocena poczucia rozwoju Powiatu żywieckiego.
4. Wykaz zadań, które Powiat powinien realizować bądź też nie.

Podsumowanie wyników:

I. OCENA DOTYCHCZASOWYCH DZIAŁAŃ POWIATU W NASTĘPUJĄCYCH OBSZARACH:

1. Działania powiatu w zakresie sprawnego systemu komunikacji, poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury drogowej – 58% ankietowany ocenia dobrze, 15% nie ma zdania, 24% źle, ok. 2% bardzo źle.
2. Działania powiatu w zakresie rozwoju usług turystycznych, poprzez rozbudowę infrastruktury usługowej, zagospodarowanie Jeziora Żywieckiego na

cele rekreacyjne – 1% ankietowanych ocenia bardzo dobrze, 35% dobrze, 28% nie ma zdania, 29% źle, 6% bardzo źle.

3. Działania powiatu w zakresie zachowania przestrzennych walorów powiatu poprzez budowę systemu informacji o terenie – 6,5% ankietowany ocenia bardzo dobrze, 46% dobrze, 35% nie ma zdania, 12% źle.

4. Działania powiatu w zakresie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości – 1% ankietowany ocenia bardzo dobrze, 35% dobrze, 35% nie ma zdania, 25% źle, ok. 2% bardzo źle.

5. Działania powiatu w zakresie utrzymania i rozwoju rolnictwa – 15% ankietowanych ocenia dobrze, 50% nie ma zdania, 28% źle, ok. 6% bardzo źle.

6. Działania powiatu w zakresie uatrakcyjnienia wizerunku powiatu i stworzenia warunków do inwestowania – 40% ankietowanych ocenia dobrze, 35% nie ma zdania, 23% źle, 0,6% bardzo źle.

7. Działania powiatu w zakresie wyrównywania poziomu bazy materialnej szkolnictwa, dla których powiat jest organem założycielskim – 1% ankietowanych ocenia bardzo dobrze, 44% dobrze, 47% nie ma zdania, 4% źle, 2,5% bardzo źle.

8. Działania powiatu w zakresie podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców i aktywizacji zawodowej mieszkańców – 3,8% ankietowanych ocenia bardzo dobrze, 48% dobrze, 33% nie ma zdania, 15% źle.

9. Działania powiatu w zakresie poprawy zdrowotności, promocji, zdrowia, zwiększania dostępności usług społecznych – 3% ankietowanych ocenia bardzo dobrze, 32% dobrze, 22% nie ma zdania, 37% źle, 6,5% bardzo źle.

10. Działania powiatu w zakresie podniesienia poziomu bezpieczeństwa na terenie powiatu – 46% ankietowanych ocenia dobrze, 32% nie ma zdania, 19% źle, 1,3% bardzo źle.

11. Działania powiatu w zakresie podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców – 4,5% ankietowanych ocenia bardzo dobrze, 60% dobrze, 24% nie ma zdania, 9,7% źle, ok. 2% bardzo źle.

12. Działania powiatu w zakresie zmniejszenia zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska – 6,5% ankietowanych ocenia bardzo dobrze, 60% dobrze, 19% nie ma zdania, 11% źle, 3,8% bardzo źle.

II. OCENA WARUNKÓW ŻYCIA W POWIECIE ŻYWIECKIM W NASTĘPUJĄCYCH OBSZARACH:

1. Edukacja publiczna – 8,4% ankietowanych ocenia bardzo dobrze, 66% dobrze, 17% nie ma zdania, 7,8% źle a 1,2% bardzo źle.

2. Promocja i ochrona zdrowia – 2,6% ankietowanych ocenia bardzo dobrze, 31% dobrze, 17,5% nie ma zdania, 45% źle, 3,8% bardzo źle.

3. Pomoc społeczna – 9% ankietowanych ocenia bardzo dobrze, 41% dobrze, 41% nie ma zdania, 13% źle, 3,8% bardzo źle.

4. Polityka prorodzinna – 2% ankietowanych ocenia bardzo dobrze, 27% dobrze, 40% nie ma zdania, 29% źle, 0,6% bardzo źle.

5. Wspieranie osób niepełnosprawnych – 3,2% ankietowanych ocenia bardzo dobrze, 31% dobrze, 50% nie ma zdania, 16% źle, 0,6% bardzo źle.

6. Transport zbiorowy i drogi publiczne – 37% ankietowanych ocenia dobrze, 12% nie ma zdania, 40% źle, 10% bardzo źle.
7. Kultura i ochrona zabytków i opieka nad zabytkami – 6% ankietowanych ocenia bardzo dobrze, 57% dobrze, 31% nie ma zdania, 4,5% źle, 1,3% bardzo źle.
8. Gospodarka wodna – 2% ankietowanych ocenia bardzo dobrze, 47% dobrze, 32% nie ma zdania, 16% źle, 4% bardzo źle.
9. Ochrona środowiska i przyrody – 4,5% ankietowanych ocenia bardzo dobrze, 62% dobrze, 20% nie ma zdania, 11% źle, 1,2% bardzo źle.
10. Porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli – 2,6% ankietowanych ocenia bardzo dobrze, 50% dobrze, 25% nie ma zdania, 20% źle, 1,9% bardzo źle.
11. Ochrona przeciwpowodziowa, ochrona przeciwpożarowa i zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska – 2,5% ankietowanych ocenia bardzo dobrze, 54% dobrze, 26% nie ma zdania, 14% źle, 2,5% bardzo źle.
12. Przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy – 3,9% ankietowanych ocenia bardzo dobrze, 25% dobrze, 28% nie ma zdania, 38% źle i 5,8% bardzo źle.
13. Utrzymanie powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych – 3,9% ankietowanych ocenia bardzo dobrze, 52% dobrze, 30% nie ma zdania, 10% źle i 3,2% bardzo źle.

III. OCENA POCZUCIA ROZWOJU POWIATU ŻYWIECKIEGO

1. 16% ankietowanych uważa, że Powiat w ciągu ostatnich 5 lat zdecydowanie się rozwinął, 60% twierdzi, że raczej tak, 11% nie ma zdania, 13% uważa, że raczej się nie rozwinął, 0,6% ankietowanych uważa, że zdecydowanie się nie rozwinął.
2. Aż 74% ankietowanym zdecydowanie zależy na rozwoju Powiatu żywieckiego, 21% ankietowanych w tej kwestii zaznaczyło odpowiedź „raczej tak”, 5% nie ma zdania.

IV. ZADANIA, KTÓRE POWIAT POWINIEN LUB NIE POWINIEN REALIZOWAĆ W NAJBLIŻSZYM CZASIE:

1. Budowa szpitala powiatowego w Żywcu – 88% ankietowanych odpowiedziało „zdecydowanie tak”, 9% „raczej tak”, 1,3% nie ma zdania i 1,3% odpowiedziało, iż „zdecydowanie nie powinien”.
2. Modernizacja obiektów służby zdrowia podległych powiatowi – 78% ankietowanych odpowiedziało „zdecydowanie tak”, 17% „raczej tak”, 2,6% nie ma zdania, 1,3% odpowiedziało „raczej nie” i 0,6% odpowiedziało, iż „zdecydowanie nie powinien”.
3. Modernizacja dróg powiatowych – 84% ankietowanych odpowiedziało „zdecydowanie tak”, 13% „raczej tak”, 0,6% nie ma zdania, 1,3% odpowiedziało „raczej nie” i 0,6% odpowiedziało, iż „zdecydowanie nie powinien”.
4. Inwestycje w bazę oświatową (modernizacja szkół średnich i zawodowych) – 54% ankietowanych odpowiedziało „zdecydowanie tak”, 36% „raczej tak”, 7,8% nie ma zdania i 2,5% odpowiedziało, iż „raczej nie powinien”.

5. Podniesienie atrakcyjności turystycznej powiatu poprzez rewitalizację zabytkowych obiektów, rozbudowę infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej – 64% ankietowanych odpowiedziało „zdecydowanie tak”, 28% „raczej tak”, 6,5% nie ma zdania i 1,5% odpowiedziało, iż „raczej nie powinien”.

6. Aktywizacja zawodowa mieszkańców (organizacja szkoleń, kursów, doradztwa, staży, praktyk itp.) – 65% ankietowanych odpowiedziało „zdecydowanie tak”, 29% „raczej tak”, 3% nie ma zdania, 1,8% odpowiedziało „raczej nie” i 1,2% odpowiedziało, iż „zdecydowanie nie powinien”.

7. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT polega na określeniu silnych i słabych stron rozwoju Powiatu Żywieckiego oraz szans i zagrożeń wynikających z jego otoczenia.

Z angielskiego **SWOT**: **S**trenghth – siła, **W**eakness – słabości, **O**pportunities – szanse, **T**hreats – zagrożenia.

ZASOBY LUDZKIE, RÓWNOŚĆ SZANS I ZAGROŻENIA SPOŁECZNE

Słabe strony	Zagrożenia
Nie wystarczające środki na rozwój szkół – szczególnie w zakresie wyposażenia	Konkurencja w zakresie usług edukacyjnych zlokalizowana na terenie sąsiadujących powiatów
Niedostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku wynikający z problemów organizacyjnych oraz trendów wśród młodzieży	Trendy wśród młodzieży w zakresie kierunków edukacji,
Niedoinwestowana baza edukacyjna dla praktycznej nauki zawodu	Migracja najzdolniejszej młodzieży
Duży udział osób pozostających bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych	Drogie nowoczesne techniki edukacyjne niezbędne z uwagi na wymogi prawne
Ubożenie ludności powiatu	Malejąca liczba uczniów
W dużej części niedostosowana infrastruktura użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych	Kryzys gospodarczy przedkładający się na likwidację miejsc pracy.
Mała ilość łóżek opieki długoterminowej	Wolniejszy wzrost płac od poziomu inflacji.
Niska ocena opieki zdrowotnej przez społeczeństwo	Brak skutecznego systemu finansowania opieki długoterminowej.
Małe nakłady na sport i kulturę.	Nie wydolne rozwiązania systemowe w ochronie zdrowia
Brak funduszy na rozwój instytucjonalnej pomocy społecznej	Trendy obniżające znaczenie wartości rodzinnych
Brak wystarczającej ilości kandydatów na rodziców zastępczych	Starzenie się społeczeństwa
Brak odpowiedniej ilości kadry sprawującej opiekę nad rodzicami zastępczymi	Niż demograficzny
	Brak stabilizacji polityki Państwa w zakresie szkolnictwa

Mocne strony	Szanse
Kultywowanie tradycji	Dostęp do edukacji i rynku pracy w UE
Znane marki oraz osoby Żywiecczyny	Popularyzacja tradycji żywieckich w Polsce i na świecie

Przynależność do euroregionu Beskidy	System finansowania organizacji pozarządowych z podatku dochodowego
Duża liczba organizacji pozarządowych	Wzrost dostępności do usług edukacyjnych poprzez wykorzystanie technologii informacyjno – edukacyjnej
Ofiarność ludzi (wolontariat)	Postęp w medycynie
Dobrze rozwijająca się współpraca z organizacjami pozarządowymi	Prawne możliwości współpracy publiczno – prywatnej
Istnienie szkół ponadgimnazjalnych o różnych profilach kształcenia	Dostępność funduszy unijnych przeznaczonych na rozwój zasobów ludzkich
Wysoka aktywność młodzieży, szczególnie w zakresie edukacji i kultury.	Rozbudowa ogólnopolskich systemów ostrzegawczych
Sukcesywne podwyższanie standardów wyposażenia służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo	Wzrost dostępności nowoczesnych technologii w edukacji
Monitoring przeciwpowodziowy	Sprzyjające przepisy prawne odnośnie instytucjonalnej pomocy społecznej
Efektywny system edukacji ponadgimnazjalnej (ponad średnią krajową wyniki),	
Rozbudowany system promocji powiatu	
Organizacja szeregu ważnych i znanych na terenie Polski i Świata imprez o tematyce kulturalnej i sportowej	
Stale rozwijająca się infrastruktura kultury	
Duży wpływ prywatnych inicjatyw w promowaniu Powiatu	
Większy nacisk na integrację osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną, głównie dzięki projektem unijnym	

INFRASTRUKTURA, ASPEKTY PRZESTRZENNE, ŚRODOWISKO

SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
Obiekty publicznej służby zdrowia i opieki społecznej nie spełniają obowiązujących standardów	Nie podpisanie kontraktów z NFZ
Brak parkingów dla samochodów ciężarowych	Niewystarczający standard usług leczniczych
Słabe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Rosnące zagrożenie gwałtownych anomalii pogodowych
Brak pogotowia gazowego	Zagrożenie powodzią

Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych	Występowanie terenów osuwiskowych
Użytki rolne leżące odlogiem	Ukształtowanie terenu powodujące inwersje mające wpływ na zanieczyszczenie atmosfery (występowanie tzw. Smogu).
Zły stan lasów w zakresie słabego nawodnienia i szkodników	Transgraniczne zanieczyszczenie powietrza
Brak lub złe oznakowanie obszarów chronionych	Wzrost ilości pojazdów jadących tranzytem przez teren powiatu żywieckiego
Niewystarczająco rozbudowana sieć drogowa	Nienormatywny transport samochodów ciężarowych
Niski stan jakości dróg powiatowych	Ciągle występujące dzikie wysypiska śmieci
Brak lub niska jakość chodników w ciągach dróg powiatowych	
Słaba infrastruktura bezpieczeństwa na drogach	
Słabo rozbudowany transport publiczny	
Wdrożenie systemu segregacji śmieci	
Niewielka ilość ścieżek rowerowych	
Brak jednolitego systemu oznaczeń miejsc o charakterze kulturalnym i turystycznym w powiecie	
Duża liczba budynków wykończona azbestem	
Występowanie terenów o bardzo słabym dostępie do wody użytkowej	
Niewystarczająco zmeliorowane ciekі wodne	

MOCNE STRONY	SZANSE
Korzystne usytuowanie geograficzne w strefie nadgranicznej	Duże możliwości pozyskiwania środków finansowych pochodzących z funduszy unijnych
Atrakcyjne warunki krajobrazowo – przyrodnicze umożliwiające całoroczną ofertę turystyczną i rekreacyjną	Upowszechniające i utrwalające się wśród mieszkańców regionu oraz kraju zwyczaje w zakresie spędzania wolnego czasu, wzrost zainteresowania aktywnymi (wyjazdowymi) formami wypoczynku
Zasoby wodne	Zwiększający się poziom zamożności mieszkańców Woj. Śląskiego oraz idące za tym możliwości tej grupy w zakresie ponoszenia kosztów, związanych z wypoczynkiem, rekreacją, etc.,
Obszary źródłiskowe (w tym solanki)	Rosnąca popularność sportu

Duży stopień lesistości	Zwiększająca się popularność dbałości o zdrowie i kondycję fizyczną poprzez aktywne formy wypoczynku
Różnorodność przyrodnicza	Zwiększająca się długość życia mieszkańców kraju
Program ochrony wód jeziora żywieckiego	Ograniczona ilość miejsc atrakcyjnych z punktu widzenia turystyki w obrębie konurbacji górnośląskiej
Duży stopień skanalizowania powiatu	Trendy w zakresie realizacji przez mieszkańców regionu indywidualnych inicjatyw z zakresu budownictwa mieszkaniowego – poza dużymi ośrodkami miejskimi, a jednocześnie na obszarach, z których duże ośrodki miejskie są łatwo dostępne.
Spory zasób terenów inwestycyjnych będących do dyspozycji powiatu	Niski kurs złotówki co powoduje duże zainteresowanie turystów zagranicznych ofertą podmiotów z obszaru Żywiecczyny
Wysokie wykorzystanie zew. źródeł finansowania w zakresie poprawy infrastruktury publicznej	
Zwiększające się zainteresowanie wśród mieszkańców aktywnym wypoczynkiem	

POTENCJAŁ GOSPODARCZY

SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
Wysoki wskaźnik bezrobocia w powiecie	Rosnące wymagania banków w zakresie kredytowania inwestycji współfinansowanych z UE
Zbyt wolno rozwijająca się infrastruktura turystyczna	Rosnące wymagania banków w zakresie kredytowania mieszkaniowego
Malejący udział inwestorów w życiu gospodarczym powiatu	Niepokojące trendy wśród polskich turystów w zakresie wypoczynku za granicą (np. Jazda na nartach)
Brak ofert dla inwestorów	Poziom legislacyjny w Polsce, który powoduje wzrost szarej strefy.
Niedostosowane kwalifikacje siły roboczej do wymagań rynku pracy	Kryzys gospodarczy mający wpływ na spowolnienie powstania nowych firm i na bankructwo działających już firm
Niewielka ilość inwestycji umożliwiających stworzenie nowych miejsc pracy	Odplyw kapitału do innych regionów Polski i ościennych krajów
Niewydolna infrastruktura drogowa	Likwidacja lokalnych połączeń kolejowych
Migracja najbardziej operatywnych mieszkańców	Odplyw wykształconych mieszkańców (głównie do pracy za granicą)

MOCNE STRONY	SZANSE
Duży potencjał ludzi z inicjatywą	Możliwość korzystania ze środków pomocowych UE i innych zew. źródeł finansowania
Współpraca zagraniczna	Bliskość granicy państwa – południa Europy
Walory klimatyczne i krajobrazowe	Wzrost zainteresowania wypoczynkiem aktywnym w naturalnym środowisku
Agroturystyka - gotowa baza lokalowa	Wzrastające zapotrzebowanie na rekreację
Caloroczna atrakcyjność turystyczna powiatu	Możliwość wykorzystania walorów środowiska do rozwoju turystyki
Wykształcona do obsługi ruchu turystycznego młodzież	Zapotrzebowanie na wypoczynek typu agroturystyka
Polityka promocyjna powiatu	Niewielka odległość od dużych ośrodków i aglomeracji miejskich
Zwiększająca się liczba przedsiębiorstw produkujących wysokiej jakości wyroby	Nowe formy turystyki
Istnienie na terenie powiatu instytucji działających ponad lokalnie: (banki, ZUS, US, sąd, punkt celny, państwowa powiatowa inspekcja sanitarna, inspektorat weterynarii, ARIMR – filia powiatowa)	Rozwijająca się wymiana handlowa pomiędzy mieszkańcami Żywiecczyny a mieszkańcami krajów ościennych
Istnienie kolejowego węzła komunikacyjnego	Rozwijająca się współpraca zagraniczna
	Rozwój sektora MSP w kierunkach priorytetowych dla powiatu (m.in. Sektor obsługi ruchu turystycznego)
	Budowa dróg tranzytowych (w tym S 1)

8. WIZJA ROZWOJU

Plan rozwoju syntetycznie ujmuje uzgodnioną wizję rozwoju:

Żywiecczyzna jest powiatem o uporządkowanej przestrzeni, w którym żyje społeczeństwo zintegrowane wokół wspólnie uznawanych wartości, gwarantujące stabilność gospodarczą dzięki wyspecjalizowanym usługom turystycznym i rolniczym, kultywujące tradycje i kulturę lokalną, racjonalnie kształtujące środowisko.

Tak sformułowaną wizję uzasadniają określone przez mieszkańców powiatu aspiracje bycia regionem o wysoko wyspecjalizowanych usługach turystycznych, rozwiniętych usługach komunikacji i własnej bazy przetwórstwa rolnego.

Mieszkańcy Żywiecczyzny zgodnie wyrażają pragnienie, aby była ona powiatem zintegrowanym, bezpiecznym i atrakcyjnym turystycznie. W związku z tym wskazują na szereg potrzeb, których zaspokojenie spełni te oczekiwania.

Nadrzędną aspiracją mieszkańców Powiatu Żywieckiego jest jego wewnętrzna integracja i równoczesne otwarcie na zewnątrz. Integracja wewnętrzna ma się opierać na kultywowanych tradycjach, wspólnych gminom Żywiecczyzny, standaryzacji świadczonych przez te gminy usług (przede wszystkim turystycznych) i organizacji przestrzeni. Ma ona przyczynić się do powstania określonego, atrakcyjnego wizerunku powiatu w otoczeniu. We współpracy międzygminnej mieszkańcy proponują wykorzystać doświadczenia istniejącego Związku Międzygminnego ds. Ekologii. Współpraca z innymi powiatami ma wzmocnić powiązanie Żywiecczyzny z otoczeniem i ułatwić nawiązywanie kontaktów zagranicznych.

Mieszkańcy Żywiecczyzny chcą, aby jej gospodarka była oparta na rozwoju usług. Na pierwszy plan wysuwają usługi rekreacyjno – turystyczne, które określają jako największą szansę rozwoju powiatu. Istotną potrzebą w tym zakresie jest rozbudowa infrastruktury usługowej oraz właściwe uzbrojenie terenu, zaplecze hotelowe i gastronomiczne. Mieszkańcy Powiatu Żywieckiego postulują rozwój specyficznych form turystyki: pieszej, konnej, rowerowej, agroturystyki lub nowych form np. tras dla quadów. Wskazują też na możliwości zagospodarowania Jeziora Żywieckiego, głównych rzek Powiatu oraz wykorzystania, jako atrakcji turystycznej, solanek z Soli. Mieszkańcy proponują, aby świadczenie usług turystycznych było koordynowane przez Izbę Turystyczną, zorganizowaną bezpośrednio w Żywcu.

Rozwojowi usług turystycznych ma służyć promocja Powiatu Żywieckiego. Aspiracją mieszkańców powiatu jest, by stał się on obszarem rekreacji na skalę europejską. W celach promocyjnych mieszkańcy proponują wykorzystać lokalne wydawnictwa czasopiśmiennicze i kartograficzne. Funkcję informacyjną i koordynacyjną pełni Wydział Turystyki, Kultury, Sportu i Promocji Powiatu. Istotną aspiracją jest stworzenie produktu regionalnego jako marketingowego narzędzia powiatu. Produktem takim może być określony model usług turystycznych (przykładowo wczasy rodzinne) czy też markowa żywność, produkowana na terenie Powiatu. Promocja Powiatu Żywieckiego ma się też odbywać w drodze wypracowania wizerunku powiatu w Polsce

i za granicą. Jego podstawą mają być tradycje kulturowe oraz przestrzenne walory regionu.

Drugą – obok usług turystycznych – domeną powiatu ma być mała i średnia przedsiębiorczość. Mieszkańcy wskazują na rozwój rolnictwa. Utrzymanie rolnictwa mieszkańcy uzależniają od tworzenia kooperatyw (wykorzystanie środków pomocowych, pomoc młodym rolnikom). Rozwój rolnictwa wiąże ze specjalizacją, polegającą na produkcji żywności ekologicznej, uprawie ziół, hodowli owiec. (alternatywnych roślin lub zwierząt). Mieszkańcy postulują wykorzystanie historycznych walorów rolnictwa na Żywiecczyźnie.

Istotną aspiracją jest ograniczenie bezrobocia, zwłaszcza wśród ludzi młodych. Przedstawianym przez mieszkańców powiatu rozwiązaniem problemu bezrobocia jest system szkoleń, organizowanych w celu zdobycia nowych lub modyfikacji istniejących kwalifikacji oraz nowe kierunki kształcenia wyższego. Mieszkańcy proponują uruchamianie kursów w zakresie tworzenia kooperatyw w rolnictwie oraz agroturystyki.

Aspiracją Powiatu Żywieckiego jest uporządkowanie przestrzeni. Ma ono polegać na funkcjonalno – przestrzennej segregacji obszaru powiatu oraz utrzymaniu właściwych form budownictwa, które równocześnie stanowiłoby wizytówkę powiatu.

Wśród aspiracji o charakterze społecznym na pierwszy plan wysuwa się potrzeba bezpieczeństwa, rozumianego jako bezpieczeństwo publiczne, ekologiczne, jak też socjalne. Kształcenie na poziomie wyższym jest jedną z najważniejszych aspiracji Żywiecczyzny. Mieszkańcy postulują odpowiednie ukierunkowanie nauki, organizowanie większej ilości zajęć pozalekcyjnych oraz rozbudowę bazy materialnej szkół. Wszystko to ma sprzyjać rozwojowi intelektualnemu oraz twórczości, zwłaszcza wśród młodzieży.

Mieszkańcy sygnalizują konieczność poprawy warunków bytowych na terenie powiatu. Poprawa ta ma nastąpić w drodze porządkowania komunikacji oraz gospodarki komunalnej. Pilną potrzebą zgłaszaną przez mieszkańców powiatu jest polepszenie stanu dróg. Mieszkańcy proponują również modernizację istniejących i wyznaczenie nowych tras ścieżek rowerowych lub konnych (co przyczyni się też do rozwoju usług turystycznych). W sferze gospodarki komunalnej koniecznością jest uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej: rozbudowa wodociągów i sieci kanalizacyjnej, udostępnienie ich wszystkim mieszkańcom w Powiecie Żywieckim. Mieszkańcy wskazują też na możliwość dalszego usprawniania gospodarki odpadami.

Istotną aspiracją społeczną jest kultywowanie tradycji kultury, przekazywanie ich kolejnym pokoleniom, co przyczyni się do umocnienia pewnej odrębności Żywiecczyzny, a co jest z tym związane – podniesie jej atrakcyjność. Proponowane przez mieszkańców organizowanie imprez kulturowych na szeroką skalę ma nie tylko propagować lokalne zwyczaje, ale też zwiększyć stopień integracji ludności, ich identyfikacji z powiatem i kształtować dobry wizerunek powiatu w otoczeniu.

Mieszkańcy Żywiecczyzny pragną aby powiat był „zielonymi płucami dla Polski”. W związku z tym wskazują na konieczność zmniejszania ilości zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska. Pragną oni kształtować środowisko czyste i udostępniać je na potrzeby rekreacji. Eliminacja zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska ma odbyć się w drodze zmniejszania niskiej emisji, stopniowej eliminacji uciążliwości przemysłu, wspomnianej już, właściwej organizacji gospodarki wodno – ściekowej oraz zwiększania ilości terenów zielonych w powiecie. Mieszkańcy postulują racjonalizację ochrony środowiska, która ma przebiegać dwoma torami: w drodze

usprawniania systemu zarządzania środowiskiem (konsekwentnego egzekwowania przepisów ochrony środowiska) oraz poprzez prowadzenie systematycznej edukacji ekologicznej, mającej zwiększyć świadomość ekologiczną ludności.

Powiat Żywiecki w najbliższej przyszłości to powiat:

- *o maksymalnie niskim wskaźniku bezrobocia z dobrze rozwiniętą strukturą małych, średnich i dużych przedsiębiorstw, z rozwiniętą infrastrukturą techniczną (kanalizacją, wodociągami, siecią gazową i telekomunikacyjną, infrastrukturą energetyczną) oraz stosownym do potrzeb systemem komunikacyjnym,*
- *z rozwiniętym rolnictwem ekologicznym stanowiącym silną bazę produkcyjną dla lokalnego i ponadlokalnego przemysłu rolno-spożywczego,*
- *z rozwiniętym systemem oświaty, który daje szansę zdobycia wykształcenia zapewniającego konkurencyjność na wymagającym rynku pracy,*
- *zapewniający mieszkańcom i przyjezdnym wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego, różnorodność i wysoką jakość usług turystycznych, kulturalnych, sportowych, medycznych i społecznych a także sprawnie funkcjonujący system opieki społecznej,*
- *chroniący środowisko naturalne, popierający rozwiązania ekologiczne,*
- *chroniący dziedzictwa kultury.*

8.1. Sformułowanie polityki

Wobec tego, że głównym podmiotem polityki jest samorząd powiatu (mieszkańcy), należy w strategii zapewnić jak najszerzy udział społeczeństwa w jej wypracowaniu i możliwie najlepszą społeczną kontrolę jej realizacji. Celem tych działań jest wypracowanie konsensusu i stopniowego wzrostu uczestnictwa mieszkańców w realizacji strategii. Taki pożądaný stan, samorząd powiatu zamierza osiągnąć poprzez edukację społeczną, właściwą informację i programy podnoszenia świadomości.

Realizacja strategii wymaga udziału samorządów gmin oraz wszystkich liczących się uczestników gry rynkowej. Powiat będzie osiągał swoje cele rozwojowe na drodze koordynacji działań z uwagi na skromne własne możliwości sprawcze i dlatego musi brać pod uwagę plany innych podmiotów publicznych: samorządów gmin, samorządów zawodowych, administracji rządowej, przedsiębiorstw i stowarzyszeń.

Z określenia wizji powiatu wynikają przedmioty polityki, reprezentowane przez dwa zasoby uprzedmiotowionych wartości. Są nimi: zasób kulturowy i zasób środowiskowy. Są one nośnikami tradycji i wykształconych form życia społecznego oraz są owocem pracy mieszkańców, a także wynikają z położenia, różnorodności i zasobności przyrody. Wynikiem współistnienia tych zasobów i działalności ludzkiej zostały wytworzone zasoby gospodarcze.

Wizja wskazuje cele generalne polityk, które mają być osiągnięte poprzez uporządkowane działania w dziedzinie społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzennej. Dla każdej z dziedzin strategia proponuje własne zasady postępowania i sposoby realizacji.

Według wizji, określonej przez mieszkańców powiatu na podstawie rozpoznanych przez nich zagrożeń, wyznawanych wartości i wskazanych dążeń, Żywiecczyzna jest ukierunkowana na rozwój i poprawę warunków przyrodniczych, ochrony środowiska, gospodarki turystycznej, małej i średniej przedsiębiorczości oraz stopniowej eliminacji uciążliwej produkcji.

8.2. Zasady

Wizja rozwoju realizowana będzie poprzez skoordynowanie i zrównoważenie polityki gospodarczej, społecznej i ekologicznej w przestrzeni powiatu. Samorząd Powiatu Żywieckiego przyjmuje następujące zasady strategii rozwoju:

- uspołecznienia procesów podejmowania decyzji – polegająca na prowadzeniu szerokiej konsultacji ze społeczeństwem we wszystkich ważnych sprawach dotyczących obecnego i przyszłego funkcjonowania powiatu, przejrzystości podejmowanych decyzji i powszechnego dostępu do informacji,
- ochrony wartości przyrody i kultury, jako środowiska życia mieszkańców – polegająca na objęciu ochroną wszystkich wartości przyrodniczych i kulturowych uzasadnionymi formami ochrony,
- wykorzystywania prostych rezerw – polegająca na podejmowaniu działań nie inwestycyjnych, przynoszących wymierne efekty równocześnie w kilku dziedzinach polityki,
- zintegrowanego planowania – polegająca na uwzględnieniu celów wszystkich polityk przy planowaniu działań w określonej dziedzinie,
- koordynacji – polegającej na ścisłym współdziałaniu, gdzie wartość zamierzonego celu jest nadrzędna,
- przejrzystości – polegająca na podejmowaniu decyzji jawnie i przy powszechnym dostępie do informacji,
- prewencji – polegająca na zapobieganiu spodziewanym niekorzystnym sytuacjom i zagrożeniom,
- praworządności – polegającej na opieraniu wykładni w procesie decyzyjnym o obowiązujące prawo i normy zwyczajowe,
- równości praw – polegająca na równym wobec prawa, traktowaniu podmiotów,
- koncentracji środków – polegająca na skupianiu środków na dokończenie rozpoczętych działań i nie rozpoczynaniu nowych,
- współpracy i współdziałania – opartej na partnerstwie i rzetelności w wykonywaniu obowiązków uczestnictwa w zespole,
- subsydiarności – polegająca na oddawaniu zadań do wykonania podmiotom gwarantującym ich wykonanie bez udziału starostwa powiatowego na niższych szczeblach organizacji,
- solidarności – polegająca na zgodzie na podejmowanie w pierwszej kolejności zadań najpilniejszych z punktu widzenia potrzeb społecznych,
- urynkowienia – polegająca na pełnym i efektywnym wykorzystaniu możliwości stworzonych przez uwarunkowania gospodarki rynkowej.

8.3. Priorytety rozwoju

Do zakresu działania Powiatu należą wszystkie określone ustawami zadania użyteczności publicznej o charakterze ponadgminnym. Podstawowym zadaniem powiatu jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty poprzez ciągłe i zaplanowane działania.

Na podstawie uznanych przez mieszkańców Żywiecczyny wartości, zidentyfikowanych zagrożeń i wyrażonych potrzeb, należy przyjąć następujące obszary i w ich ramach priorytety polityki powiatu:

Polityka gospodarcza

P1 trwały rozwój gospodarczy w powiecie

Polityka społeczna

P2 zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców

P3 poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych

Polityka ekologiczna

P4 eliminacja zagrożeń środowiskowych i racjonalizacja ochrony środowiska

Zakres zadań powiatu i jego kompetencji przedstawiony został w tabeli nr 38.

Tabela 38 Zakres zadań Powiatu i jego kompetencji.

Art. 4 ust. 1 pkt.	Zakres działań Powiatu	Polityki		
		Gospodarcza	Społeczna	Ekologiczna
1.	Edukacja publiczna		x	x
2.	Promocja i ochrona zdrowia		x	
3.	Pomoc społeczna		x	
3a	Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej		x	
4.	Polityka prorodzinna		x	
5.	Wspieranie osób niepełnosprawnych		x	
6.	Transport zbiorowy i drogi publiczne	x		
7.	Kultura i ochrona zabytków i opieka nad zabytkami		x	
8.	Kultura fizyczna i turystyka	x	x	
9.	Geodezja, kartografia i kataster	x		
10.	Gospodarka nieruchomościami	x		
11.	Administracja architektoniczno – budowlana	x		
12.	Gospodarka wodna			x

13.	Ochrona środowiska i przyrody			x
14.	Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo śródlądowe	x		
15.	Porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli		x	
16.	Ochrona przeciwpowodziowa, w tym wyposażenie i utrzymanie powiatowego magazynu przeciwpowodziowego, ochrona przeciwpożarowa i zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska		x	x
17.	Przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy	x	x	
18.	Ochrona praw konsumenta	x		
19.	Utrzymanie powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych		x	
20.	Obronność	x	x	
21.	Promocja powiatu	x	x	
22.	Współpraca i działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, ze zm.)	x	x	
23	Działalność w zakresie telekomunikacji	x	x	

Zródło: Ustawa o samorządzie powiatowym z dnia 05.06.1998r. (jednolity tekst Dz.U. z 2018 r. poz.995)

8.4. Cele strategiczne i operacyjne

Opracowanie Strategii Zrównoważonego Rozwoju obejmuje:

- stwierdzenie poziomu rozwoju społecznego, stanu gospodarki i środowiska inwentaryzacja zagospodarowania i na jego podstawie — określenie głównych obszarów problemowych,
- wyznaczenie celów do osiągnięcia,
- wybór sposobów osiągania wyznaczonych celów,
- wprowadzenie mechanizmów kontroli i korygowania strategii,

Strategia wskazuje szczegółowe cele, środki realizacyjne, zadania i instrumenty zarządzania, w tym monitorowania przebiegu realizacji.

Monitorowanie wykonania strategii powinno się odbywać cyklicznie od chwili jej przyjęcia, najlepiej na etapie przygotowania budżetu na kolejny rok.

Postępy realizacji strategii rozwoju będą oceniane za pomocą wskaźników.

W Strategii Rozwoju nawiązano do celów generalnych polityki gospodarczej, społecznej i ekologicznej Państwa, założeń strategii rozwoju województwa śląskiego i strategii wypracowanych przez samorząd lokalny Powiatu Żywieckiego.

Poniżej zestawiono katalog celów i strategii ich osiągania dla trzech polityk – gospodarczej, społecznej i ekologicznej.

9. PRIORYTETY, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE ORAZ ZADANIA

Katalog celów

P I TRWAŁY ROZWÓJ GOSPODARCZY W POWIECIE

C I.1 Sprawny system komunikacji

O I.11 Poprawa infrastruktury komunikacyjnej

- Z I.11.1 Modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej i obiektów inżynierskich,
- Z I.11.2 Poprawa infrastruktury bezpieczeństwa,
- Z I.11.3 Rozbudowa i modernizacja chodników w ciągach dróg,
- Z I.11.4 Budowa ścieżek rowerowych wraz z siecią stacji do ładowania UTO (urządzeń transportu osobistego),
- Z I.11.5 Budowa systemu stacji ładowania pojazdów o napędzie elektrycznym (w tym UTO) oraz stacji tankowania CNG i LNG.

O I.12 Usprawnienie systemu komunikacji publicznej

- Z I.12.1 Organizacja i kontrola systemu publicznego transportu zbiorowego,
- Z I.12.2 Modernizacja linii kolejowych oraz budowa centr przesiadkowych z obiektami Park and Ride.

C I.2 Rozwój usług turystycznych

O I.21 Rozwój usług turystycznych w powiecie

- Z I.21.1 Rozbudowa infrastruktury okolicy turystycznej
- Z I.21.2 Wypracowanie modelu usługi turystycznej jako produktu regionalnego
- Z I.21.3 Rewitalizacja i zagospodarowanie Jeziora Żywieckiego na cele rekreacyjne
- Z I.21.4 Wykorzystanie na cele rekreacyjno – zdrowotne zasobów naturalnych, w tym solanek
- Z I.21.5 Organizacja regionalnego systemu komputerowej informacji turystycznej o powiecie
- Z I.21.6 Wsparcie przedsiębiorstw z branży turystycznej poprzez aktywny udział JST w szeroko rozumianej promocji Żywiecczyny

C I.3 Zachowanie przestrzennych walorów powiatu

O I.31 Porządkowania gospodarki przestrzennej

- Z I.31.1 Segregacja funkcjonalna powiatu
- Z I.31.2 Utrzymanie i rozwój form regionalnego budownictwa w nawiązaniu do charakterystycznych cech krajobrazu
- Z I.31.3 Opracowanie katalogu projektów budownictwa miejscowego i małej architektury
- Z I.31.4 Utrzymanie, aktualizacja i modernizacja systemu informacji o terenie

C I.4 Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości

O I.41 Tworzenie warunków prowadzenia własnej działalności gospodarczej

- Z I.41.1 Wykorzystanie terenów będących własnością JST na stworzenie obszarów inwestycyjnych z ukierunkowaniem na innowacyjne formy działalności
- Z I.41.2 Wsparcie MŚP poprzez aktywny udział JST w promocji przedsiębiorczości
- Z I.41.3 Utworzenie Powiatowego Ośrodka Przedsiębiorczości P144 Utworzenie inkubatora zatrudnienia

- Z I.41.4 Utworzenie bazy informatyczno – doradczej dla małych i średnich przedsiębiorstw
- Z I.41.5 Współpraca transgraniczna w zakresie rynku pracy
- Z I.41.6 Tworzenie partnerstwa lokalnego

C I.5 Utrzymanie i rozwój rolnictwa

- O I.51 Wsparcie warunków prowadzenia działalności rolniczej*
 - Z I.51.1 Wsparcie rolników w zakresie dywersyfikacji ich działalności
 - Z I.51.2 Rozwój wsparcia rolników w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania ich działalności
 - Z I.51.3 Rozwój agroturystyki
 - Z I.51.4 Zagospodarowanie nieużytków i hal
 - Z I.51.5 Popularyzacja rolnośrodowiskowych programów rozwoju i restrukturyzacji rolnictwa
 - Z I.51.6 Aktywizacja hodowli owiec, bydła mlecznego i pszczoł
- O I. 52 Realizacja zadań związanych z „Małą Retencją”*

C I.6 Uatrakcyjnienie wizerunku powiatu i stworzenie warunków do inwestowania

- O I.61 Promocja powiatu*
 - Z I.61.1 Promocja poprzez udział w targach turystycznych, imprezach promocyjnych i wydawnictwach
 - Z I.61.2 Opracowanie oferty dla inwestorów
 - Z I.61.3 Promocja przedsięwzięć ekologicznych
 - Z I.61.4 Trwała współpraca zagraniczna
 - Z I.61.5 Rozbudowa systemu informacji o powiecie
 - Z I.61.6 Stworzenie jednolitego systemu oznaczeń miejsc o charakterze kulturalnym i turystycznym.

P II ZWIĘKSZENIE SZANS ROZWOJU OSOBISTEGO MIESZKAŃCÓW

C II.1 Wyrównanie poziomu bazy materialnej szkolnictwa

- O II.11 Rozwój materialny zaplecza szkolnictwa*
 - Z II.11.1 Rozwój bazy materialnej szkół i innych publicznych placówek oświatowych, z uwzględnieniem innowacyjnych pomocy dydaktycznych
 - Z II.11.2 Likwidacja barier architektonicznych

C II.2 Podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców

- O II.21 Specjalizacja programów nauczania*
 - Z II.21.1 Dostosowanie programów nauczania do zapotrzebowania na regionalnym rynku pracy,
 - Z II.21.2 Zastosowanie nowoczesnych technik edukacyjnych w programach szkolenia,
 - Z II.21.3 Organizacja Powiatowego Centrum Metodycznego i Powiatowego Centrum Kształcenia Praktycznego
 - Z II.21.4 Utworzenie Centrum Edukacji i Doskonalenia Kadr Pedagogicznych
 - Z II.21.5 Utworzenie Powiatowego Centrum Kultury
 - Z II.21.6 Utworzenie Centrum Integracji Europejskiej

C II.3 Podniesienie poziomu integracji społeczeństwa powiatu i zwiększenie ich identyfikacji z powiatem

- O II.31 Unypuklanie lokalnych wartości kulturowych*
 - Z II.31.1 Opracowanie i wdrożenie programów nauczania o wartościach kulturowych i tradycjach Żywiecczyzny

- Z II.31.2 Utrzymanie organizacji wspólnych imprez kulturalnych, turystyczno – sportowych, rajdów, festynów, wystaw, konkursów
- Z II.31.3 Modernizacja i rozbudowa infrastruktury objętej ochroną konserwatorską
- Z II.31.4 Współpraca z organizacjami pozarządowymi,
- Z II.31.5 Promocja wartości rodzinnych

C II.4 Aktywizacja zawodowa mieszkańców

- O II.41 Edukacja i przekwalifikowania*
 - Z II.41.1 Utrzymanie i dalszy rozwój programu szkoleń dla rolników (dotyczących agroturystyki, kooperatyw oraz z zakresu funduszy pomocowych)
 - Z II.41.2 Aktywizacja zawodowa absolwentów
 - Z II.41.3 Szkolenie dla mieszkańców w zakresie reorientacji zawodowej
- O II.42 Rozwój zasobów ludzkich a polityka zatrudnienia*
 - Z II.42.1 Współpraca w zakresie pozyskiwania funduszy UE
- O II.43 Rozwój usług społecznych.*
 - Z II.43.1 Aktywizacja społeczna osób starszych

P III POPRAWA WARUNKÓW BYTOWYCH MIESZKAŃCÓW I PRZYJEZDNYCH

C III.1 Poprawa zdrowotności, promocja zdrowia oraz zwiększenie dostępności usług społecznych

- O III.11 Usprawnianie usług społecznych*
 - Z III.11.1 Budowa nowej placówki Szpitala Powiatowego w Żywcu
 - Z III.11.2 Rozbudowa i modernizacja istniejącej bazy służby zdrowia, w tym opieki długoterminowej
 - Z III.11.3 Prowadzenie profilaktyki zdrowotnej
 - Z III.11.4 Organizacja i prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnej w zakresie opieki długoterminowej oraz osób w podeszłym wieku
 - Z III.11.5 Organizacja czasu i opieki dla dzieci i młodzieży
 - Z III.11.6 Stała współpraca z organizacjami rządowymi i pozarządowymi w zakresie promocji zdrowia i polityki społecznej
 - Z III.11.7 Profilaktyka patologii społecznych, prowadzenie poradnictwa przeciwalkoholowego i przeciwnarkotkowego
 - Z III.11.8 Organizacja monitoringu potrzeb i problemów społecznych w celu kierowania działań pomocy społecznej
 - Z III.11.9 Opracowanie kompleksowego programu pomocy i wsparcia osób niepełnosprawnych
 - Z III.11.10 Promocja polityki prorodzinnej, w tym informacja o systemie rodzicielstwa zastępczego
 - Z III.11.11 Modernizacja oraz dostosowanie do standardów opieki i wychowania w Powiatowym i rodzinnych Domach Dziecka

C III.2 Zwiększenie dostępności usług dla przyjezdnych i mieszkańców

- O III.21 Podnoszenie jakości usług w jednostkach samorządu terytorialnego na terenie Żywiecczyny*
 - Z III.22.1 Rozbudowa i modernizacja obiektów publicznych w celu poprawy świadczenia usług przez jednostki tam zlokalizowane
 - Z III.22.2 Rozbudowa Informatycznych Systemów Zarządzania oraz Elektronicznych Usług Publicznych,
 - Z III. 22.3 Wdrożenie Systemu Dynamicznej Informacji Pasażerskiej (SDIP).

C III.3 Podniesienie poziomu bezpieczeństwa na terenie powiatu

- O III.31 Utrzymanie porządku i bezpieczeństwa*

- Z III. 31.1 Opracowanie programu budowy zaufania dla instytucji publicznych,
- Z III. 31.2 Zwiększenie bazy materialnej Policji w powiecie oraz modernizacja istniejącej,
- Z III. 31.3 Zwiększenie bazy materialnej Straży Pożarnej, Granicznej, GOPR, WOPR, społecznych strażników przyrody w powiecie oraz modernizacja istniejącej,
- Z III. 31.4 Zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego
- Z III. 31.5 Opracowanie programu ratownictwa
- Z III. 31.6 Utrzymanie bezpieczeństwa w górach
- Z III. 31.7 Utworzenie pogotowia gazowego,

P IV ELIMINACJA ZAGROŻEŃ ŚRODOWISKOWYCH I RACJONALIZACJA OCHRONY ŚRODOWISKA

C IV.1 Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców

O IV.11 Edukacja ekologiczna

- Z IV.11.1 Opracowanie i wdrożenie programów nauczania odzwierciedlającego specyfikę problemów ochrony środowiska
- Z IV.11.2 Informowanie społeczeństwa o problemach ochrony środowiska
- Z IV.11.3 Organizacja systemu informacji o środowisku

C IV.2 Zmniejszenie ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska

O IV.21 Uporządkowanie gospodarki komunalnej

- Z IV.21.1 Promocja właściwej gospodarki wodno – ściekowej
- Z IV.21.2 Edukacja w zakresie systemu gospodarki odpadami
- Z IV.21.3 Eliminacja niskiej emisji w jednostkach publicznych
- Z IV.21.4 Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii
- Z IV.21.5 Redukcja hałasu komunikacyjnego

O IV.22 Wykonanie dokumentu strategicznego w zakresie ekomobilności

- Z IV.22.1 Opracowanie strategii elektromobilności

C IV.3 Zachowanie terenów cennych pod względem przyrodniczym

O IV.31 Ochrona istniejących walorów środowiskowych

- Z IV.31.1 Organizacja ochrony różnorodności biologicznej przyrody
- Z IV.31.2 Organizacja ochrony wód na terenie powiatu
- Z IV.31.3 Organizacja ochrony istniejącej bioróżnorodności zbiorowisk leśnych i nieleśnych

C IV.4 Właściwe kształtowanie istniejących walorów środowiskowych

O IV.41 Racjonalna gospodarki zasobami środowiska

- Z IV.41.1 Prowadzenie racjonalnej gospodarki drzewostanem, halami, pastwiskami i nieużytkami
- Z IV.41.2 Zwiększanie lesistości
- Z IV.41.3 Ochrona promocyjnych kompleksów leśnych
- Z IV.41.4 Prowadzenie racjonalnej gospodarki łowieckiej
- Z IV.41.5 Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodami na terenie powiatu
- Z IV.41.6 Współpraca z organizacjami pozarządowymi
- Z IV.41.7 Rozwój monitoringu środowiska w zakresie wód, emisji zanieczyszczeń do powietrza, przyrody ożywionej, zagrożeń ekologicznych

C IV.5 Eliminacja zagrożeń środowiskowych

O IV.51 Eliminacja zagrożeń związanych z klimatem

- Z IV.51.1 Wzmocnienie ochrony przeciwpowodziowej i ochrony przed klęskami żywiołowymi
- Z IV.51.2 Regulacja rzek i potoków
- Z IV.51.3 Budowa zbiorników przeciwpowodziowych
- Z IV.51.4 Lokalizacja terenów zalewowych i ich racjonalne zagospodarowywanie
- Z IV.51.5 Identyfikacja, kontrola i zabezpieczanie terenów osuwiskowych,
- O IV.52 *Eliminacja zagrożeń związanych z działalnością człowieka*
 - Z IV.52.1 Wdrożenie programów utylizacji azbestu,
 - Z IV.52.2 Monitoring i likwidacja dzikich wysypisk,
 - Z IV.52.3 Pomoc i edukacja we wdrażaniu programów dot. redukcji niskiej emisji,
 - Z IV.52.4 Wdrożenie programów związanych z elektromobilnością,
 - Z IV.52.5 Wprowadzenie i wykorzystanie pojazdów o napędzie bezemisyjnym przez jednostki organizacyjne gmin i powiatu.

10. WDRAŻANIE STRATEGII POWIATU

Ważnym wymogiem, stawianym dokumentom szczebla strategicznego, jest wewnętrzny system monitorowania i edukacji postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu celów, a w konsekwencji osiągnięcie stanu zakładanego w wizji. Gromadzenie i interpretacja danych dotyczących Strategii pozwala na bieżące korekty działań podmiotów wdrażających Strategię w razie wystąpienia nieprawidłowości.

Wdrażanie Strategii będzie się odbywać poprzez programy operacyjne. Istotnym elementem każdego programu jest szczegółowa projekcja alokacji środków na poszczególne cele i działania danego programu. Celowe jest stworzenie wokół Strategii korzystnego klimatu dzięki włączeniu w proces opracowania programów operacyjnych instytucji społecznych i gospodarczych. Szeroki horyzont, tworzony przez szereg współdziałających instytucji, przyczyni się wydatnie do sukcesu strategii.

Organem odpowiedzialnym za wdrażanie Strategii jest Zarząd Powiatu Żywieckiego. Wykonuje on swoje zadania przy pomocy jednostek mu podległych.

11. MONITOROWANIE STRATEGII POWIATU

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zaawansowania realizacji strategii i jego zgodności z postawionymi założeniami. Istotą monitorowania jest wyciągnięcie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby efektywnie kojarzyć je z innymi przedsięwzięciami realizowanymi na obszarze powiatu.

Organami powiatu odpowiedzialnymi za monitorowanie i ocenę realizacji strategii są: Rada Powiatu i Zarząd Powiatu.

Monitoringu i oceny realizacji strategii dokonuje także zespół zaangażowany w jej tworzenie, partnerzy lokalni i społeczeństwo. Ocena odbywać się będzie poprzez opinie, zgłoszone wnioski i postulaty.

Wskaźniki monitorowania Strategii Zrównoważonego Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Żywieckiego stanowią podstawę oceny stopnia realizacji zapisów dokumentu.

Podstawowymi wskaźnikami realizacji Strategii są:

- 1) ilość zrealizowanych zadań zaplanowanych na dany rok

Procedura aktualizacji dokumentu Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego

Aby Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Żywieckiego była dokumentem ciągle aktualnym i odpowiadającym wyzwaniom rzeczywistości należy poddawać ją corocznej aktualizacji. Procedura aktualizacji została określona w Księdze Zarządzania Procesem BRF/PG1: Wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego; nazwa działalności: Analiza i aktualizacja zapisów strategii rozwoju Powiatu, cel działalności: Zapewnienie monitorowania i dostosowania strategii rozwoju do zmieniających się warunków i uchwał Rady Powiatu.

Właścicielem procesu jest Kierownik Biura Rozwoju, Funduszy Zewnętrznych i Inwestycji Starostwa Powiatowego w Żywcu.

Zarządzanie procesem realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego

Zaprezentowana Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego jest dokumentem wysokiej rangi, a trwała i efektywna implementacja ujętych w niej zapisów ma kluczowe znaczenie dla Powiatu. Istotne w związku z tym jest określenie optymalnego, proponowanego systemu jej wdrażania. Będzie to proces ciągły, przewidziany i rozłożony na lata, uwarunkowany licznymi, powiązanymi ze sobą czynnikami. Instrumenty wdrażania Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego podzielić można pomiędzy dwie zasadnicze grupy: prawne oraz finansowe.

Prawną podstawę rozpoczęcia wdrażania Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego stanowić będzie Uchwała Rady Powiatu. Jej przyjęcie przez Radę Powiatu Żywieckiego będzie jednym z pierwszych kroków w realizacji zapisów niniejszego dokumentu.

Instrumenty finansowe, służące procesowi wdrożenia i realizacji założeń Strategii Rozwoju Powiatu to środki finansowe, pozostające do dyspozycji Powiatu – zarówno własne (środki pochodzące z budżetu Powiatu Żywieckiego, w tym dostępne również w ramach Wieloletniej Prognozy Finansowej, dla przedsięwzięć dłuższych niż jeden rok), jak również środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych. Zakłada się zatem następujące źródła finansowania zadań, przedstawionych w ramach Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego:

- Środki własne Powiatu,
- Środki organizacji pozarządowych,
- Środki pochodzące z krajów europejskich, nie wchodzących w skład Unii Europejskiej, a należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, dostępne w ramach Szwajcarskiego Mechanizmu Finansowego,
- Środki pochodzące z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej,
- Środki pochodzące z Funduszu Spójności.

Poszukiwanie oraz efektywne pozyskiwanie dostępnych dla Powiatu środków finansowych, które umożliwią realizację ujętych i zaprezentowanych w ramach Strategii przedsięwzięć, jest jednym z najtrudniejszych, a zarazem najważniejszych etapów skutecznego wdrażania zapisów niniejszego dokumentu. Dzięki ich dostępności możliwe będzie urealnienie w wymiarze długookresowym przyjętej misji i wizji Powiatu Żywieckiego.

Rok 2014 rozpocznie nowy okres programowania perspektywy finansowej Unii Europejskiej.

Uruchomione zostaną nowe programy, w ramach których możliwe będzie aplikowanie o zewnętrzne środki finansowe z funduszy europejskich. W obecnym czasie rozpoczęły się już prace nad opracowaniem właściwych i koniecznych dokumentów, które będą stanowić podstawę do rozdysponowania funduszy Unii Europejskiej na kolejne lata. Jednym z dokumentów, który pełnić będzie znaczącą rolę w kreowaniu polityki regionalnej w zbliżającej się perspektywie finansowej będzie „*Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie*”. Dokument ten stanowić będzie jedną z podstaw projektowania kierunków wsparcia i zasad podziału środków funduszy Unii Europejskiej na lata 2014-2020 na poszczególne regiony/terytoria. KSRR wdrażana będzie za pomocą programów współfinansowanych zarówno ze środków krajowych, jak i europejskich. KSRR stanowi jedną z dziewięciu zintegrowanych strategii, które przyczyniać się będą do realizacji celów rozwojowych Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju (Strategii Rozwoju Kraju 2020). Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju oraz Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju (Strategia Polska 2030) stanowią główne dokumenty strategiczne w nowym systemie zarządzania rozwojem, w oparciu o które prowadzona będzie polityka rozwoju w nadchodzącym okresie programowania, tj. w latach 2014-2020.

Podmioty zarządzające realizacją Strategii

Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego jest dla Samorządu Powiatowego Żywiecczyny jednym z ważniejszych i podstawowych dokumentów, stanowi lokalny fundament do prowadzenia polityki rozwoju Powiatu. System wdrażania tego dokumentu strategicznego zbudowany został w oparciu o strukturę organizacyjną urzędu jakim jest Starostwo Powiatowe w Żywcu (Zarząd Powiatu Żywieckiego wykonuje bowiem przypisane mu zadania przy pomocy Starostwa Powiatowego oraz jednostek organizacyjnych powiatu. Starostwo powiatowe i jednostki organizacyjne powiatu, stanowiące aparat pomocniczy kierowników powiatowych służb, inspekcji i straży tworzą powiatową administrację zespoloną). Konstruowanie układu podmiotów, zaangażowanych w realizację Strategii (oraz określenie relacji pomiędzy nimi) opiera się na założeniu, że Powiat Żywiecki oraz wchodzące w jego skład Gminy stanowią względną całość, z wzajemnie uzupełniającymi się funkcjami i zadaniami. Nie bez znaczenia jest w związku z tym aspekt zaangażowania w proces wdrażania Strategii poszczególnych Gmin, wchodzących w skład powiatu żywieckiego, przede wszystkim w zakresie zadań, które po części należą także do ich kompetencji, zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym. Zadania określone przez niniejszy dokument oddziaływać będą bowiem przede wszystkim na teren gmin, tworzących Powiat Żywiecki. Powiat jest natomiast podmiotem optymalnie kwalifikującym się do koordynatora i wykonawcy tych celów, które w ramach swoich możliwości i kompetencji jest w stanie wykonać.

Bezpośrednio w zarządzania realizacją oraz wdrażania założeń Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego zaangażowani będą:

- Zarząd Powiatu Żywieckiego – jako organ wykonawczy (odpowiedzialny za wdrażanie i propozycje aktualizacji Strategii, główny koordynator działań wykonawczych monitoringu, ewaluacji i promocji Strategii),
- Rada Powiatu Żywieckiego – jako organ stanowiący, (organ decyzyjny w zakresie aktualizacji Strategii, jej współfinansowania środkami pochodzącymi z budżetu Powiatu oraz stanowienia ram prawnych, warunkujących realizację Strategii – plany, programy, etc.),
- Zespół Zadaniowy ds. Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego, powołany Uchwałą Zarządu Powiatu Żywieckiego nr 151/07/III z dnia 11.07.2007. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele większości Wydziałów Starostwa Powiatowego w Żywcu, kierownicy i dyrektorzy jednostek organizacyjnych Powiatu. Priorytetowym zadaniem Zespołu jest oprócz zaopiniowania także monitoring oraz ewaluacja realizacji Strategii, w tym:
 - a) Opracowanie systemów wdrażania i monitoringu Strategii oraz opracowanie modelu wdrażania Strategii,
 - b) Zebranie danych, niezbędnych do opracowania raportów, oceniających efektywność realizacji Strategii.

Zespół Zadaniowy będzie zatem ciałem pełniącym funkcję po części społecznego koordynatora poczynań Powiatu oraz tworzących go gmin oraz innych jednostek nie będących jednostkami organizacyjnymi i podległymi jednostkom samorządu terytorialnego (np. przedsiębiorcy, rolnicy, kościół, organizacje społeczne, a także inne podmioty, wywierające wpływ na życie społeczno – gospodarcze powiatu) w zakresie wdrożenia założeń Strategii.

W proces realizacji Strategii pośrednio zaangażowane będą także inne osoby, podmioty i instytucje, takie jak:

- Jednostki organizacyjne Powiatu Żywieckiego,
- Przedstawiciele Gmin, tworzących powiat żywiecki,
- Partnerzy społeczno – gospodarczy – wzajemna współpraca i dialog pomiędzy władzami publicznymi, organizacjami społecznymi i podmiotami gospodarczymi są niezwykle istotne oraz odgrywają znaczącą rolę w kreowaniu szeroko rozumianej konkurencyjności danego obszaru, ponieważ środowiska lokalne najlepiej znają problemy, potrzeby oraz zasoby swojego regionu,
- Pozostali uczestnicy życia społeczno – gospodarczego (m.in. przedsiębiorstwa projektowe, doradcze oraz ich specjaliści, eksperci, etc., którzy m.in. zgotowywać będą dokumentację projektową dla podejmowanych przez Powiat Żywiecki przedsięwzięć).

Dodatkowo proponuje się, aby w proces realizacji Strategii zaangażowani byli także Koordynatorzy Celów Operacyjnych oraz Centrum Zarządzania Operacyjnego. Koordynatorami celów operacyjnych mogłyby być osoby lub instytucje, wyznaczane przez Zarząd Powiatu Żywieckiego, w porozumieniu z Zespołem Zadaniowym ds. Strategii, odpowiedzialne za realizację pojedynczych, konkretnych, ściśle doprecyzowanych celów operacyjnych, w ramach przydzielanych im środków i kompetencji. Z kolei Centrum Zarządzania Operacyjnego byłaby wydzielona w Starostwie Powiatowym komórka organizacyjna, której celem byłoby prowadzenie bieżących spraw, związanych ze strategią, w tym: ewidencja prowadzonych działań, gromadzenie, zarządzanie oraz archiwizacja dokumentacji, a także koordynacja współpracy pomiędzy jednostkami (podmiotami) realizującymi Strategię, udzielanie informacji, organizacja działalności promocyjnej, a także prowadzenie pozostałych zadań, związanych z wdrażaniem Strategii, powierzanych przez Zarząd Powiatu lub Starostę.

System aktualizacji Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego

Zagadnienie aktualizacji niniejszego dokumentu jest ważnym elementem ciągłego procesu jego skutecznego wdrażania oraz zarządzania nim. Bieżąca aktualizacja Strategii jest ważna z uwagi na konieczność zachowania elastyczności tego dokumentu wobec zmieniających się wraz z upływem czasu uwarunkowań – wewnętrznych i zewnętrznych, płynących z otoczenia Powiatu Żywieckiego oraz wpływających na rozwój i pozycję Powiatu na tle regionu oraz kraju. Zaproponowanie oraz wdrożenie mechanizmów aktualizacji niniejszej Strategii pozwala, aby dokument ten nie pozostawał jedynie martwym zapisem, lecz aby ukazywał aktualne kierunki spójnego, zrównoważonego i harmonijnego rozwoju lokalnego Powiatu Żywieckiego, z maksymalnym uwzględnieniem jego szczególnej specyfiki (w tym przede wszystkim zasobów warunkujących zdolność Powiatu do konkurowania z innymi regionami). Za proces ten odpowiedzialny będzie przede wszystkim Zespół Zadaniowy ds. Strategii. W proces aktualizacji Strategii zaangażowani winni być także mieszkańcy powiatu żywieckiego, organizacje społeczne, pozarządowe, podmioty gospodarcze, etc. Propozycje aktualizacji i zmian Strategii zgłaszane będą mogły być także ze strony wszystkich członków Zarządu oraz Rady Powiatu Żywieckiego. Aktualizacja dokonywana będzie na podstawie

wyników procesu monitoringu i ewaluacji, za który odpowiedzialny będzie Zespół Zadaniowy ds. Strategii. Proces aktualizacji dotyczyć będzie tak części diagnostycznej dokumentu, jak i zaproponowanych planistycznych uwarunkowań rozwoju Powiatu Żywieckiego. Ostateczna decyzyjność w kwestii aktualizacji Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego pozostawać będzie w gestii organu stanowiącego Powiatu, tj.: Rady Powiatu Żywieckiego.

Monitoring i ewaluacja Strategii

Zasadniczo monitoring Strategii jest stałym i ciągłym procesem obserwacji ilościowych i jakościowych zmian wybranych mierników, mającym na celu zapewnienie informacji na temat słuszności i skuteczności podejmowanych działań, a także ich ewentualną zmianę w przypadku rozbieżności pomiędzy zapisanymi tam założeniami, a identyfikowanymi rezultatami. Planowanym monitoringiem objęte zostaną podstawowe obszary życia społeczno – gospodarczego powiatu żywieckiego. Ustalenie zasad procesu monitoringu gwarantuje bieżącą i etapową kontrolę realizacji przyjętych założeń strategii.

Z myślą o sprawnej i efektywnej realizacji głównych założeń prezentowanego dokumentu planistycznego przyjęto, iż jego monitoring polegać będzie na bieżącej kontroli, gromadzeniu i analizie danych, co umożliwi kolejno ocenę stopnia realizacji i wdrożenia Strategii. Monitorowanie Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego odbywać się będzie zarówno w odniesieniu do zaprezentowanych w Strategii danych statystycznych, bieżącej analizy warunków otoczenia (uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne determinujące możliwości oraz tempo rozwoju powiatu), a także w odniesieniu do przyjętych i oczekiwanych, wybranych wskaźników realizacji Strategii. Z tego punktu widzenia ważny jest aspekt ewentualnej modyfikacji założonych w Strategii celów oraz przyjętych przez Powiat zadań. Za kwestie związane z bieżącym monitoringiem odpowiedzialny będzie powołany przez Starostę Zespół Zadaniowy ds. Strategii, w skład którego wchodzić będą przedstawiciele większości Wydziałów oraz komórek organizacyjnych Starostwa Powiatowego w Żywcu. Dzięki temu prowadzony przez Zespół monitoring będzie w stanie objąć swoim zakresem każdy z obszarów życia społeczno – gospodarczego powiatu żywieckiego. Zaplanowane działania z zakresu monitoringu są z punktu widzenia pomyślnego wdrożenia założeń Strategii o tyle istotne, że ich przeprowadzanie stwarza duże szanse na wprowadzanie do Strategii ewentualnych zmian i to na jak najwcześniejszym etapie, w przypadku wystąpienia jakichkolwiek nieprawidłowości, bądź innych przesłanek, wymagających modyfikacji zapisów Strategii. Monitoring jest za razem jednym z najważniejszych procesów, które przyczyniają się do bieżącej aktualizacji niniejszego dokumentu strategicznego.

Monitoring prezentowanej Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego obejmował będzie takie działania, podejmowane przez Zespół Zadaniowy ds. Strategii, jak:

- Systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji celów strategicznych,
- Prowadzenie analiz porównawczych i tematycznych – przygotowywanie cyklicznych raportów ukazujących stopień realizacji Strategii w głównych dziedzinach życia społeczno – gospodarczego,

- Ocenę osiągniętych rezultatów oraz określenie stopnia wykonania przyjętych celów i działań, ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a osiągniętymi rezultatami,
- Analizę przyczyn rozbieżności oraz identyfikację obszarów wymagających podjęcia działań interwencyjnych,
- Planowanie zmian w Strategii oraz wdrażanie przyjętych działań.

Bieżące działania podejmowane w ramach monitoringu niniejszej Strategii dadzą Zespołowi a także Zarządowi Powiatu obraz postępu w realizacji poszczególnych, wymienianych przez Strategię przedsięwzięć. Z kolei w perspektywie długofalowej planowany monitoring umożliwi obserwację dynamiki realizacji celów, a także oczekiwanych zmian strukturalnych.

Z proponowanym procesem monitoringu nierozzerwalnie jest związana także i ewaluacja. Ma ona na celu ocenę zasadności i skuteczności podejmowanych działań, a także ocenę stopnia osiągniętych wybranych wskaźników realizacji Strategii. Podobnie jak ma to miejsce w przypadku monitoringu, tak i w przypadku ewaluacji za proces ten odpowiedzialny będzie wspomniany już Zespół Zadaniowy ds. Strategii, który na podstawie danych, zgromadzonych poprzez System monitoringu i podczas ewaluacji opracowywać będzie raporty.

Ewaluacja działań przeprowadzana będzie trójfazowo, a jej wyniki będą brane pod uwagę jako materiał wejściowy do bieżącej aktualizacji dokumentu strategicznego:

- I. Ocena wstępna - ex ante – przeprowadzana będzie przez członków Zespołu Zadaniowego na koniec każdego roku kalendarzowego. Będzie ona niezwykle istotna w roku spodziewanych ewentualnych zmian personalnych we władzach samorządowych, a także w rok po ewentualnych zmianach kadencyjnych. Spowodowane jest to faktem, iż w tym okresie istnieje największe i realne ryzyko zaprzestania realizowania założeń przyjętej uprzednio Strategii,
- II. Ocena pośrednia – interim – zakłada się iż ten rodzaj oceny przeprowadzany będzie w ostatnim roku każdej kadencji władz powiatu żywieckiego, czyli co 4 lata, w przyjętym horyzoncie czasowym niniejszej Strategii, czyli do roku 2020. Pierwsza ocena pośrednia zostanie przeprowadzona w 2014 r.,
- III. Ocena końcowa – ex post – przeprowadzona zostanie w ostatnim roku obowiązywania prezentowanej strategii. Ocenie podlegać będzie wówczas niniejszy dokument strategiczny, jako całość i oceniony zostanie faktycznie stan realizacji wszystkich zaplanowanych i zrealizowanych zadań, w przyjętej dla nich perspektywie czasowej. Ocenione zostanie wówczas, czy osiągnięto wybrane wskaźniki realizacji strategii, cele, wywiązano się z misji, a aktualna sytuacja, w jakiej znajduje się Powiat przystaje do obecnej wizji Powiatu w przyszłości. Ocena końcowa stanowić będzie zatem bazę, dla podjęcia prac nad opracowaniem dokumentu planistycznego z analogicznymi założeniami na kolejny horyzont czasowy.

Wskaźniki ewaluacji Strategii

Ustalono, że w celu sprawnej oraz efektywnej weryfikacji efektywności działań, podejmowanych w ramach realizacji zaprezentowanych celów strategicznych, procesowi regularnego monitoringu podlegać będą wskaźniki, takie jak:

I. Utrzymująca się na terenie powiatu stopa bezrobocia.

Jak to wynika z przeprowadzonych w tym zakresie badań ankietowych postrzeganie atrakcyjności danego obszaru, przez osoby na nim zamieszkujące w bardzo dużym stopniu jest uzależnione od utrzymującego się na tym terenie bezrobocia. Możliwość bowiem uzyskiwania stałych, regularnych, nawet skromnych dochodów, gwarantujących możliwość finansowania kosztów, związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego jest dla mieszkańców kluczowym czynnikiem, odgrywającym jedną z głównych ról przy ocenie walorów regionu, jako miejsca zamieszkania. W przypadku powiatu żywieckiego w przedmiotowym zakresie obserwowane są niestety tendencje negatywne. O ile w 2007 roku osób bezrobotnych na terenie powiatu było 3.933, tak na koniec 2012 r. ich liczba zwiększyła się do poziomu 8.696 os., co oznacza w zasadzie podwojenie liczebności osób, pozostających bez pracy. Dane te oznaczają stopę bezrobocia na poziomie 16 %, w tym 35,9 % bezrobotnych długotrwale (powyżej 12 miesięcy) oraz w tym 9 % osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Od 2013 roku możemy obserwować sukcesywny spadek liczby osób bezrobotnych. W 2018 ludzie bezrobotni stanowią jedynie 2,37 % ogólnej liczby ludności powiatu żywieckiego. Niestety relatywnie duży odsetek osób bezrobotnych stanowią absolwenci – 6,31 %, osoby w wieku do 24 lat, pozostające bez pracy dłużej niż 6 miesięcy – 7,64 % oraz osoby w wieku 55 + - 5,33 %. Z punktu widzenia osiągnięcia założonych w niniejszym dokumencie celów strategicznych niezbędna jest obserwacja zmian wymienionych wskaźników w kierunku:

1. Spadku liczebności osób, będących mieszkańcami powiatu, pozostających bez pracy,
2. Spadku stopy bezrobocia wśród mieszkańców powiatu, w tym:
 - a) Spadku bezrobocia wśród osób będących w wieku produkcyjnym,
 - b) Spadku bezrobocia wśród absolwentów,
 - c) Spadku bezrobocia wśród osób w wieku do 24 lat,
 - d) Spadku bezrobocia wśród osób w wieku 55 +.

Powyższe wskaźniki będą monitorowane na podstawie danych, uzyskiwanych od Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu.

II. Dostępna na terenie powiatu liczba miejsc pracy, w obrębie rentownych, trwale wpisanych w regionalne realia rynkowe podmiotów gospodarczych.

Żywiecczyzna to obszar szczególny. Z jednej strony dotknięty bolesnym i w wielu przypadkach nieodwracalnym procesem drastycznej restrukturyzacji dużych podmiotów gospodarczych, gwarantujących na przełomie lat 80-tych i 90-tych XX dużą liczbę miejsc pracy mieszkańcom regionu. Z drugiej natomiast stojący w obliczu dużej szansy wykreowania własnego terenu na obszar niezwykle atrakcyjny pod względem

turystycznym, przede wszystkim z punktu widzenia osób zainteresowanych rekreacją, uprawianiem sportu, turystyką górską, rowerową, etc., nasycony tym samym dużą ilością miejsc pracy w tym sektorze. Co istotne nie muszą to bynajmniej być miejsca sezonowe, Żywiecczyzna cieszy się bowiem niesłabnącym zainteresowaniem ze strony turystów bez mała o każdej porze roku. Według podziału innego niż PKD spośród osób zamieszkujących powiat żywiecki jako osoby pracujące kwalifikuje się 25.980 os., w tym 11.738 mężczyzn i 14.242 kobiety. Na przestrzeni minionych 6-ciu lat obserwuje się w tym zakresie nieznaczny spadek, jeszcze bowiem w 2007 r. osób pracujących, spośród mieszkańców Żywiecczyny było 27.075 (w tym 12.199 mężczyzn i 14.876 kobiet). Zjawiskiem bez wątpienia pozytywnym jest obserwowany od dłuższego czasu wzrost liczebności podmiotów gospodarczych na terenie powiatu, o ile w 2007 r. podmiotów gospodarczych ogółem było 12.373, tak w 2012 ich liczebność zwiększyła się do poziomu 13.296, z czego sektor prywatny reprezentuje 12.484 jednostki. Są to przede wszystkim przedsiębiorstwa, wywodzące się z sektora MSP – 12.626 podmiotów to mikroprzedsiębiorstwa, 566 podmiotów zaliczyć można do grupy małych, a 393 to przedsiębiorstwa średnie. Do grupy dużych zaliczyć można 7 podmiotów gospodarczych, a 4 podmioty utrzymują ponad 100 miejsc pracy. Co istotne tempo przyrostu nowych podmiotów gospodarczych na terenie powiatu jest stosunkowo duże, a liczebność podmiotów zakładanych skali roku jest większa, niż podmiotów wyrejestrowywanych. Dla osiągnięcia założonych w niniejszym dokumencie celów pożądana jest obserwacja w zaprezentowanym zakresie zmian, takich jak:

1. Wzrost liczebności osób, kwalifikujących się jako pracujące,
2. Wzrost liczebności trwałych miejsc pracy, dostępnych dla mieszkańców powiatu,
3. Zwiększenie liczebności podmiotów gospodarczych, w tym przedsiębiorstw:
 - a) Usługowych, przede wszystkim świadczących usługi związane z obsługą ruchu turystycznego,
 - b) Produkcyjnych, przede wszystkim opierających swoją działalność o rozwiązania innowacyjne,
 - c) Tworzących i utrzymujących w długim horyzoncie czasowym trwale miejsca pracy, dostępne dla mieszkańców regionu.
4. Zmniejszenie liczby podmiotów likwidowanych, w tym przede wszystkim podlegających likwidacji w pierwszym roku działalności,
5. Zwiększenie liczby fundacji i stowarzyszeń, skupiających w swojej działalności i integrujących społeczność lokalną,
6. Podniesienie wartości bezpośrednich inwestycji zagranicznych, lokowanych w regionie.

Powyższe wskaźniki będą monitorowane na podstawie danych, uzyskiwanych od Głównego Urzędu Statystycznego.

III. Saldo migracji, wśród mieszkańców powiatu.

Sytuacją bez wątpienia korzystną jest, gdy osoby zamieszkujące dany obszar podejmują decyzję o trwałym związaniu się z tym terenem, tj. wybór tego obszaru, jako docelowego miejsca zamieszkiwania, prowadzenia gospodarstwa domowego,

zarobkowania, etc. Z tego punktu widzenia sytuacja w powiecie żywieckim jest korzystna – w dalszym ciągu więcej osób wybiera Żywiecczynę jako miejsce zamieszkania, niż opuszcza ten teren. Niestety na przestrzeni minionych lat zaobserwowano wyraźny spadek salda migracji, co uznaje się za niepokojący sygnał ostrzegawczy. Powiat żywiecki to obszar oceniany wysoko, jako miejsce zamieszkiwania, o czym świadczy duża liczba budynków oddawanych każdego roku do użytkowania, w tym budynków mieszkalnych – 478 obiektów tego typu w 2012 r. Liczba wydawanych przez Starostwo Powiatowe w Żywcu decyzji o pozwoleniu na budowę w 2012 r. to 357 (dla budownictwa indywidualnego). Proces osiągania celów, zakładanych w zaprezentowanym dokumencie strategicznym będzie się przejawiał osiąganiem wskaźników, takich jak:

1. Utrzymanie dodatniego salda migracji, w tym zahamowanie tempa przyrostu osób, wymeldowujących się z terenu powiatu w ruchu zagranicznym,
2. Przyciągnięcie na teren powiatu osób spoza tego obszaru, zainteresowanych indywidualnymi inicjatywami z zakresu budownictwa mieszkalnego – utrzymanie wysokiej liczby wydawanych przez Starostwo Powiatowe pozwoleń na budowę,
3. Utrzymanie wysokiej liczby wydawanych przez Starostwo Powiatowe pozwoleń na budowę dla mieszkańców powiatu żywieckiego,
4. Utrzymanie wysokiego odsetka osób, wśród mieszkańców powiatu, oceniających warunki zamieszkiwania na tym terenie jako dobre lub bardzo dobre.

Źródłem informacji o powyższych wskaźnikach będą: zasoby informacyjne gmin z terenu powiatu żywieckiego, Starostwa Powiatowego w Żywcu oraz rezultaty przeprowadzonych badań ankietowych.

IV. Stopień rozwinięcia sektora obsługi ruchu turystycznego w powiecie.

Powiat Żywiecki to obszar szczególnie atrakcyjny jako teren uprawiania sportu, turystyki, rekreacji i wypoczynku. Jego rozwój, jako terenu koncentrującego i obsługującego nasilony ruch turystyczny będzie dopóty powolny, dopóki nie wykształci się i rozwinię nowoczesny i konkurencyjny sektor obsługi ruchu turystycznego, rozumiany jako grupa podmiotów, kierujących swoją ofertę (przede wszystkim związaną z usługami noclegowymi i gastronomicznymi do turystów). Sytuacja w tym zakresie, identyfikowana na terenie powiatu oceniana jest jako perspektywiczna. Każdego roku przybywa nowych obiektów, oferujących turystom miejsca noclegowe, w tym miejsca całoroczne. Zwiększa się dzięki temu liczba turystów, odwiedzających Żywiecki Park Krajobrazowy, w tym liczba turystów zagranicznych. Co istotne nie są to wyłącznie osoby, wybierające teren Beskidu Żywieckiego jako miejsce wypoczynku i rekreacji w krótkim horyzoncie czasowym – zwiększa się także liczba noclegów, udzielanych na terenie powiatu osobom, odwiedzającym jego teren. Dla osiągnięcia celów strategicznych powiatu, odnoszących się przede wszystkim do pozycji powiatu jako obszaru atrakcyjnego turystycznie niezbędne jest monitorowanie wskaźników, takich jak:

1. Liczba podmiotów gospodarczych, świadczących usługi, związane z obsługą ruchu turystycznego, koncentrującego się na terenie powiatu żywieckiego,

2. Liczba miejsc noclegowych, dostępnych na terenie powiatu,
3. Liczba turystów, odwiedzających powiat żywiecki, w tym:
 - a) Liczba turystów zagranicznych,
 - b) Liczba turystów, wybierających powiat jako miejsce wypoczynku dłuższego niż 1 dniowy,
 - c) Liczba turystów usatysfakcjonowanych pobytem na terenie powiatu żywieckiego,
 - d) Liczba turystów deklarujących chęć ponownego odwiedzenia powiatu żywieckiego.

V. Wskaźniki charakterystyczne dla stopnia rozwoju infrastruktury technicznej, na terenie powiatu żywieckiego, przede wszystkim infrastruktury ochrony środowiska.

Powiat Żywiecki to obszar szczególny z punktu widzenia jego walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Znaczna część powiatu to Żywiecki Park krajobrazowy, teren szczególnie cenny i chroniony. Dla harmonijnego i zrównoważonego rozwoju powiatu niezbędny jest rozwój infrastruktury ochrony środowiska, w tym przede wszystkim sieci kanalizacji sanitarnej. Łączna długość sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu żywieckiego w 2018 r. wynosi ok. 1 576,2 km. Dla osiągnięcia celów powiatu, związanych z ochroną środowiska, a także pośrednio poprawą warunków zamieszkiwania w powiecie niezbędny jest jej dalszy rozwój. Będzie on monitorowany poprzez wskaźnik „Długość oddanej do użytku, czynnej sieci kanalizacji sanitarnej”.

Promocja Strategii

Promocja wdrażanej Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego polegać będzie na systematycznym i spójnym informowaniu społeczeństwa oraz wszelkich zainteresowanych tym stron w zakresie postępu procesu wdrażania Strategii, związanych z trudnościami, osiągniętych sukcesów, uzyskanych rezultatów, etc. Proces ten prowadzony będzie poprzez:

- Organizację stałych, cyklicznych porad,
- Działania informacyjne rzecznika prasowego Starostwa Powiatowego,
- Strony internetowe Powiatu,
- Współpracę z lokalnymi mediami,
- Prowadzenie własnej działalności promocyjnej Powiatu w formie folderów, wydawnictw książkowych, wydawnictw elektronicznych, etc.,
- Realizację zadań inwestycyjnych i remontowych (zamieszczanie stosownych informacji w widocznych miejscach, w obrębie lokalizacji podejmowanych inwestycji).

Podmiotem odpowiedzialnym za sprawną realizację zadań, związanych z promocją Strategii będzie Zespół Zadaniowy ds. Strategii, przy współpracy z Centrum Zarządzania Operacyjnego.

12. OSOBY I INSTYTUCJE BIORĄCE UDZIAŁ W PRACACH NAD AKTUALIZACJĄ STRATEGII ROZWOJU POWIATU ŻYWIECKIEGO

W ramach prac w opracowywaniu w 2005 roku Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego uczestniczyli:

1. Sekretarz Powiatu oraz pracownicy Zespołu ds. Rozwoju i Strategii,
2. Radni Powiatowi II kadencji,
3. Zarząd Powiatu, który zaopiniował dokument.
4. Instytucje i osoby biorące udział w warsztatach aktualizacyjnych:

z tematem wiodącym **POLITYKA GOSPODARCZA**

- II LO im. J. Komorowskiego w Żywcu,
- ZSO im. M. Konopnickiej w Milówce,
- ZSEG w Żywcu,
- ZS w Milówce,
- Stowarzyszenie Księgowych,
- Związek Podhalan – Oddział Górali Żywieckich,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie,
- DELPHI Automotive System Poland Sp. z o.o.,
- „Kotły Żywiec” Sp. z o.o.,
- „Łodygowianka” Sp. z o.o.,
- „Meblodex” Fabryka Mebli Sp. z o.o.,
- „Gałuszka Józef” PPH Piekarnia,
- „Ponar Żywiec” S.A. Fabryka Wtryskarek,
- „Rondo” SP. z o.o.,
- „Żywiec Zdrój” Sp. z o.o. PPH,
- GS „SCH” Żywiec Magazyn Towarów Masowych,
- PPKS Żywiec,
- Powiatowy Zarząd Dróg w Żywcu,
- Wydział Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Żywcu

z tematem wiodącym **ZDROWIE I POLITYKA SPOŁECZNA W POWIECIE**

- Pełnomocnik Starosty ds. Młodzieży Jerzy Hilbrycht,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu
- Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Żywcu,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Rajczy,
- Polski Związek Katolicko-Społeczny Oddział w Żywcu,
- Stowarzyszenie Miłosierdzia św. Wincentego A Paulo Oddział Żywiecki,
- Fundacja Pomocy Dzieciom,
- Stowarzyszenie Integracja – „Pomocna Dłoń”,
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób Upośledzonych,
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Gilowicach,
- Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci Chorych na Astmę i Choroby Płuc,
- Polski Związek Głuchych Terenowy Ośrodek Rehabilitacji i Wsparcia Społecznego (Oddział w Żywcu),
- Związek Podhalan – Oddział Górali Żywieckich,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żywcu,
- Komenda Powiatowa Policji w Żywcu,

- Ośrodek Leczenia Uzależnień,
- Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Miejski w Żywcu,
- Powiatowy Dom Dziecka w Żywcu,
- Rodzinny Dom Dziecka nr 4,
- Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy w Żywcu,
- Parafialny Klub Sportowy „Olimpijczyk”,
- Zespół ds. Ochrony Zdrowia,
- Klub Sportów i Sztuk Walk „Arawahi”,

z tematem wiodącym KULTURA, SPORT, TURYSTYKA NA OBSZARZE POWIATU

- Miejskie Centrum Kultury w Żywcu,
- Stowarzyszenie Miłośników Zespołu Pieśni i Tańca „Ziemia Rajczańska”,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Żywcu,
- Towarzystwo Sportowe,
- Żywiecka Fundacja Rozwoju Łucznictwa w Żywcu,
- Stowarzyszenie Rozwoju Turystyki Beskidu Żywieckiego „Wierchy”,
- Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Francuskiej,
- Wydział Turystyki, Kultury, Sportu i Promocji Powiatu,
- Wydział Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Żywcu,
- Wydział Finansowy Starostwa Powiatowego w Żywcu,

z tematem wiodącym PORZĄDEK PUBLICZNY I BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW

- Komenda Powiatowa Policji w Żywcu,
- Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Żywcu,
- Komenda Straży Miejskiej w Żywcu,
- Zarząd Powiatowy OSP,
- Gminny Zarząd OSP Jeleśnia,
- Gminny Zarząd OSP Milówka,
- Gminny Zarząd OSP Radziechowy-Wieprz,
- Powiatowy Zarząd Dróg w Żywcu,
- Wydział Komunikacji, Transportu i Dróg Publicznych Starostwa Powiatowego,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu,
- Wydział Turystyki, Kultury, Sportu i Promocji Powiatu,
- Zespół ds. Ochrony Zdrowia,
- Rzecznik Praw Konsumenta,
- Wydział Organizacyjny – Ochrona danych,
- Zespół Zarządzania Kryzysowego w Żywcu,

z tematem wiodącym EDUKACJA NA SZCZEBLU PONADGIMNAZJALNYM

- Powiatowy Zarząd Oświaty w Żywcu,
- I LO w Żywcu,
- II LO w Żywcu,
- ZS w Milówce,
- ZSBD w Żywcu,
- ZSDiL w Żywcu,
- ZSEG w Żywcu,
- ZSME w Żywcu,

- ZSZiO w Węgierskiej Górze,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Żywcu,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Węgierskiej Górze,
- Środowiskowy Hufiec Pracy OHP,
- Żywiecka Biblioteka Samorządowa,
- Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu,
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Żywcu,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy,

z tematem wiodącym OCHRONA PRZYRODY, ŚRODOWISKA W POWIECIE

- Stowarzyszenie do Współpracy Międzynarodowej „Sola”,
- Nadleśnictwo Ujsoly,
- Nadleśnictwo Węgierska Górka,
- Liga Ochrony Przyrody,
- Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
- Polski Związek Wędkarski – Koło „Zabłocie” w Żywcu,
- Polski Związek Wędkarski – Koło w Węgierskiej Górze,
- Wydział Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Żywcu,
- Wydział Komunikacji, Transportu i Dróg Publicznych Starostwa Powiatowego,
- Wydział Geodezji, Kartografii i Nieruchomości Starostwa Powiatowego w Żywcu.

Przy aktualizacji w 2013 roku „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Żywieckiego na lata 2006-2020”, uczestniczyli:

- Zarząd Powiatu,
- Radni Powiatowi IV kadencji,
- Skarbnik Powiatu,
- Wydziały Starostwa – Finansowy; Rozwoju i Strategii; Komunikacji; Turystyki, Kultury, Sportu i Promocji Powiatu; Ochrony Środowiska; Geodezji, Kartografii Gospodarki Nieruchomościami; Organizacyjny; Zespół ds. Ochrony Zdrowia;
- Powiatowy Zarząd Oświaty w Żywcu,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Powiatowy Zarząd Dróg w Żywcu,
- TechMaster Monika Stasica.

Przy aktualizacji w 2015 roku „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Żywieckiego na lata 2006-2020”, uczestniczyli:

- Zarząd Powiatu,
- Radni Powiatowi IV kadencji,
- Skarbnik Powiatu,
- Wydziały Starostwa – Finansowy; Biuro Rozwoju, Funduszy Zewnętrznych i Inwestycji; Komunikacji; Turystyki, Kultury, Sportu i Promocji Powiatu; Ochrony Środowiska; Geodezji, Kartografii Gospodarki Nieruchomościami; Organizacyjny; Zespół ds. Ochrony Zdrowia;
- Powiatowy Zarząd Oświaty w Żywcu,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Powiatowy Zarząd Dróg w Żywcu,
- TechMaster Monika Stasica.

Przy aktualizacji w 2019 roku „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Żywieckiego na lata 2020-2022”, uczestniczyli:

- Zarząd Powiatu,
- Radni Powiatu VI kadencji,
- Skarbnik Powiatu,
- Sekretarz Powiatu,
- Biuro Rozwoju, Funduszy Zewnętrznych i Inwestycji,
- Wydział Organizacyjny,
- Wydział Turystyki, Kultury, Sportu i Promocji Powiatu,
- Wydział Oświaty i Wychowania,
- Wydział Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Żywcu,
- Wydział Komunikacji,
- Wydział Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami,
- Wydział Budownictwa,
- Zespół ds. Ochrony Zdrowia,
- Zespół ds. Transportu,
- Zespół ds. Zamówień Publicznych,
- Zespół Zarządzania Kryzysowego,
- Powiatowy Zarząd Dróg w Żywcu,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu,
- Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu,
- Komenda Powiatowa Policji w Żywcu,
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Żywcu,
- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad,
- Gminy z terenu Powiatu Żywieckiego,
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Żywcu,
- Nadleśnictwo Ujsoly,
- Nadleśnictwo Węgierska Górka,
- Nadleśnictwo Jeleśnia.

13. SPIS TABEL

Tabela 1 Obszar poszczególnych gmin Powiatu Żywieckiego i ich udział procentowy	8
Tabela 2 Liczba ludności w Powiecie Żywieckim w 2018 r.	9
Tabela 3 Zmiana liczby ludności w Powiecie Żywieckim w latach 2004 - 2018.....	11
Tabela 4 Urodzenia żywe i zgony w Powiecie Żywieckim	14
Tabela 5 Dotacja Powiatu Żywieckiego dla organizacji pozarządowych w latach 2006 – 2018 z wyszczególnieniem na turystykę, kulturę i sport.....	22
Tabela 6 Gminy objęte działaniem w wniosku pn. „Słoneczna Żywiecczyzna” z wyszczególnioną liczbą planowanych instalacji.	28
Tabela 7 Parametry sieci kanalizacyjnej w poszczególnych gminach z powiatu żywieckiego	31
Tabela 8 Całkowita długość sieci kanalizacyjnej oraz liczba planowanych przyłączy w ramach projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie – Faza II”	32
Tabela 9 Długość sieci wodociągowej budowanej w ramach projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie – Faza II”.	32
Tabela 10 Długość sieci kanalizacyjnej oraz liczba planowanych przyłączy w ramach projektu	34
Tabela 11 Długość sieci wodociągowej budowanej w ramach projektu	34
Tabela 12 Dane dot. wykonanej liczby przyłączy oraz liczbie ludności korzystającej z powstałej sieci kanalizacyjnej na koniec roku 2018.....	35
Tabela 13 Koła należące do Beskidzkiego Związku Pszczelarzy „Bartnik” na koniec roku 2015.	39
Tabela 14 Powierzchnia zalesień gruntów rolnych w Powiecie Żywieckim w latach 2005 – 2018	40
Tabela 15 Ilość bibliotek w gminach żywieckich oraz ich pracownicy w roku 2004, 2012 i 2018.	43
Tabela 16 Podmioty gospodarcze w Powiecie Żywieckim w latach 2006-2018.....	45
Tabela 17 Zestawienie dochodów i wydatków budżetowych z lat 2004, 2012 i 2018.	47
Tabela 18 Zestawienie dochodów i przychodów oraz wydatków i rozchodów budżetu Powiatu za 2004, 2012 oraz 2018 rok.	48
Tabela 19 Poziom bezrobocie w Polsce, województwie śląskim i powiecie żywieckim według stanów na koniec grudnia w latach 2004 – 2018.	48
Tabela 20 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w powiecie żywieckim, z uwzględnieniem kobiet, według stanów na koniec grudnia w latach 2004 – 2018.	50
Tabela 21 Procentowy udział kobiet wśród osób bezrobotnych w powiecie żywieckim oraz w Polsce według stanów na koniec grudnia w latach 2004 – 2018.	51
Tabela 22 Liczba ofert pracy, zorganizowanych giełd pracy oraz wizytacji w zakładach pracy w latach 2004-2018	58
Tabela 23 Liczba indywidualnych i grupowych porad zawodowych oraz informacji zawodowych w latach 2004-2018	59
Tabela 24 Baza łóżkowa w Szpitalu Powiatowym w Żywcu na dzień 31.12.2018 r.	66
Tabela 25 Świadczenia medyczne zakontraktowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia na terenie Powiatu Żywieckiego.....	67
Tabela 26 Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne Powiecie Żywieckim w latach 2004, 2012, 2015 i 2018	77
Tabela 27 Wykaz szkół z liczbą oddziałów i uczniów, dla których Powiat Żywiecki jest organem prowadzącym w roku szkolnym 2018/2019.....	77
Tabela 28 Sytuacja mieszkaniowa rodzin Powiatu Żywieckiego i poszczególnych gmin w latach 2004, 2010 i 2018.....	81
Tabela 29 Przestępczość kryminalna w Powiecie Żywieckim w latach 2017 – 2018.....	102
Tabela 30 Postępowanie mandatowe w Powiecie Żywieckim w latach 2008 – 2018.	103
Tabela 31 Ilość wypadków, kolizji, rannych i ofiar śmiertelnych w Powiecie Żywieckim w latach 2009 – 2011.....	104
Tabela 32 Zwalczanie wykroczeń w Powiecie Żywieckim w latach 2007 – 2011.....	105
Tabela 33 Zwalczanie wykroczeń w Powiecie Żywieckim w latach 2012 – 2018.....	105
Tabela 34 Ilość zdarzeń zaistniałych na terenie Powiatu Żywieckiego w latach 2006 – 2018.....	107
Tabela 35 Osoby poszkodowane w zdarzeniach w Powiecie Żywieckim w latach 2010 i 2011.....	109
Tabela 36 Zadania ze Strategii Rozwoju Powiatu Żywieckiego w latach 2000 – 2004 oraz w latach 2006-2012.....	115
Tabela 37 Wydatki na remonty/utrzymanie dróg i mostów powiatowych (bez zimowego utrzymania dróg) w latach 2006-2011 r.	117
Tabela 38 Zakres zadań Powiatu i jego kompetencji.	134

14. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Udział procentowy powierzchni poszczególnych gmin w Powiecie Żywieckim w 2018 r.	8
Wykres 2 Liczba ludności w gminach Powiatu Żywieckiego w 2018 r.	10
Wykres 3 Przyrost liczby ludności w gminach Powiatu Żywieckiego w wybranych latach 2004 - 2018	10
Wykres 4 Gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach Powiatu Żywieckiego w 2018 r.	11
Wykres 5 Procentowy udział ludności gmin w Powiecie Żywieckim	12
Wykres 6 Struktura ludności w Powiecie Żywieckim pod względem produkcyjnym	13
Wykres 7 Saldo migracji w Powiecie Żywieckim w 2018 r.	14
Wykres 8 Urodzenia żywe i zgony w poszczególnych gminach w Powiecie Żywieckim w 2018 r.	15
Wykres 9 Demografia w Powiecie Żywieckim od 2007 do 2018 r.	15
Wykres 10 Prognoza demograficzna dla Powiatu Żywieckiego na lata 2018 – 2050	16
Wykres 11 Długość sieci kanalizacyjnej oraz liczba ludności korzystająca z niej w Powiecie Żywieckim	36
Wykres 12 Czytelniczy w ciągu roku (wskaźnik w %) w stosunku do liczby ludności w roku 2004, 2012 i 2018.	44
Wykres 13 Zestawienie ilości osób bezrobotnych w poszczególnych gminach Powiatu Żywieckiego w roku 2004, 2012 i 2018.	49
Wykres 14 % udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców w gminach powiatu żywieckiego według stanu na koniec 2018 roku.	52
Wykres 15 porównanie % udziału osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców w gminach powiatu żywieckiego w roku 2012 i 2018.	53
Wykres 16 Liczba osób bezrobotnych w Powiecie Żywieckim ze względu na rodzaj wykształcenia w latach 2004 - 2018	53
Wykres 17 Ludzie młodzi (do 34 lat) pozostający bez pracy w Powiecie Żywieckim w latach 2004 – 2018.	54
Wykres 18 Liczba osób bezrobotnych w Powiecie Żywieckim ze względu na czas pozostawania bez pracy w latach 2004-2018.	55
Wykres 19 Procentowa liczba osób bezrobotnych w Powiecie Żywieckim najdłużej i najkrócej pozostające bez pracy do całkowitej liczby bezrobotnych w latach 2004-2018.	55
Wykres 20 Liczba osób bezrobotnych w Powiecie Żywieckim według stażu pracy w latach 2004-2018.	56
Wykres 21 Posiadane środki finansowe na aktywne programy rynku pracy w latach 2004 – 2018 w tys. zł.	57
Wykres 22 Porównanie stanu ludności zamieszkującej Powiat Żywiecki na tle powiatów sąsiednich Województwa Śląskiego w latach 2004 – 2018.	94
Wykres 23 Urodzenia żywe w Powiecie Żywieckim na tle powiatów sąsiednich Województwa Śląskiego w latach 2004-2018	94
Wykres 24 Zgony w Powiecie Żywieckim na tle powiatów sąsiednich Województwa Śląskiego w latach 2004-2018.	95
Wykres 25 Udział procentowy mieszkańców korzystających z kanalizacji w stosunku do ogółu mieszkańców w Powiecie Żywieckim, Bielskim i Cieszyńskim w latach 2004-2018	95
Wykres 26 Udział procentowy osób pracujących na tle ogółu mieszkańców w Powiecie Żywieckim, Bielskim i Cieszyńskim w latach 2006-2018.	96
Wykres 27 Bezrobotni zarejestrowani w Powiecie Żywieckim na tle powiatów Województwa Śląskiego w latach 2004-2018	96
Wykres 28 Stopa bezrobocia w Powiecie Żywieckim na tle sąsiadujących powiatów Województwa Śląskiego w latach 2004-2018.	97
Wykres 29 Zarejestrowani bezrobotni w wieku 24 lat i mniej na przestrzeni lat 2004-2018 na terenach Powiatu Żywieckiego, Bielskiego i Cieszyńskiego	97
Wykres 30 Bezrobotni zarejestrowani wg poziomu wykształcenia w Powiecie Żywieckim oraz w powiatach sąsiednich Województwa Śląskiego w 2018 r.	98
Wykres 31 Bezrobotni zarejestrowani wg poziomu wykształcenia w Powiecie Żywieckim oraz w powiatach sąsiednich Województwa Śląskiego w 2018 r.	98
Wykres 32 Zestawienie długości sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i gazowej w Powiecie Żywieckim, Bielskim i Cieszyńskim w latach 2004, 2012 i 2018	99
Wykres 33 Użytki rolne w Powiecie Żywieckim na tle powiatów sąsiednich Województwa Śląskiego w latach 2005 i 2010 (brak danych z 2018 r.)	100
Wykres 34 Powierzchnia gruntów leśnych Powiatu Żywieckiego na tle powiatów sąsiednich Województwa Śląskiego w latach 2004, 2012 i 2018	100
Wykres 35 Długość dróg powiatowych w km w Powiecie Żywieckim na tle powiatów sąsiednich Województwa Śląskiego w latach 2004-2018	101
Wykres 36 Długość dróg gminnych w km w Powiecie Żywieckim na tle powiatów sąsiednich Województwa Śląskiego w latach 2006-2018	101
Wykres 37 Ilość nałożonych mandatów przez poszczególne Komendy z terenu Powiatu Żywieckiego	103
Wykres 38 Ilość nałożonych mandatów przez Komendy z terenu Powiatu Żywieckiego ogółem oraz Sekcję Ruchu Drogowego w latach 2007 - 2018.	104

Wykres 39 Statystyka wyjazdów Jednostek Ratunkowo - Gaśniczych Żywiec w latach 2006 – 2018.	110
Wykres 40 Pożary wg przyczyny powstawania w Powiecie Żywieckim w latach 2009 – 2011.	110

15. ZAŁĄCZNIKI

- 15.1. Zadania zrealizowane w roku 2019
- 15.2. Zadania do realizacji na lata 2015 – 2020
- 15.3. Zadania zrealizowane w okresie obowiązywania strategii
- 15.4. Prognoza finansowa na lata 2014 – 2020
- 15.5. Wieloletni Plan Inwestycyjny
- 15.6. Wnioski i wystąpienia o dofinansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych do roku 2013